T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

TÜRKİYE ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU

(2015 yılı verileriyle)

Düzenleyen

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Veri Değerlendirme Şube Müdürlüğü

Kaynak

İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince hazırlanan İl Çevre Durum Raporlarının İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

Yayın No: 36

ANKARA–2017

Diğer Yayınlar:

Yayın No 1: Ankara İli Çevre Durum Raporu, 1994
Yayın No 2: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri-96, 1996
Yayın No 3: Çevreyi Öncelikle Etkileyen Bazı Sanayiler ve Temel Sektör Faaliyetleri, 1996
Yayın No 4: Türkiye Çevre Atlası 96, 1997
Yayın No 5: Türkiye Çevre Durum Raporu, 2007
Yayın No 6: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2005- 2006), 2008
Yayın No 7: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2008, 2009
Yayın No 7: Environmental Indicators 2008, 2009
Yayın No 8: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2009, 2010
Yayın No 8: Environmental Indicators 2009, 2010
Yayın No 9: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2007-2008), 2010
Yayın No 10: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2010, 2011
Yayın No 10: Environmental Indicators 2010, 2011
Yayın No 11: Türkiye Çevre Durum Raporu, 2011
Yayın No 12: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2011, 2012
Yayın No 12: Environmental Indicators 2011, 2012
Yayın No 13-1: 2011 Çevre Denetimi Raporu, 2012
Yayın No 13-2: Environmental Inspection Report of Turkiye in 2011, 2012
Yayın No 14: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu, 2012
Yayın No 15: Çevre Durum Raporu – 2012 Yılı Özeti – İller
Yayın No 16: Çevre Denetim Raporu 2012, 2013
Yayın No 16-2: Environmental Inspection Report 2012, 2013
Yayın No 17: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2012, 2013
Yayın No 17: Environmental Indicators 2012, 2013
Yayın No 18: Çevresel Etki Değerlendirmesi Etkiler- Önlemler, 2013
Yayın No 19: Çevre İzin ve Lisansları, 2013
Yayın No 20: Çevre Denetiminin Temelleri ve Türkiye'de Çevre Denetimi, 2013
Yayın No 21: Uluslararası ÇED Kongresi Bildiri Kitabı 08-10 Kasım 2013
Yayın No 22-1: Çevre Denetim Raporu 2013, 2014
Yayın No 22-2: Environmental Inspection Report 2013, 2014
Yayın No 23: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu, 2014
Yayın No 24: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2013, 2014
Yayın No 24: Environmental Indicators 2013, 2014
Yayın No 25-1: Çevre Denetim Raporu 2014, 2015
Yayın No 25-2: Environmental Inspection Report 2014, 2015
Yayın No 26: Çevre Durum Raporu – 2013 Yılı Özeti – İller
Yayın No 27-1: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2014, 2015
Yayın No 27-2: Environmental Indicators 2014, 2015
Yayın No 28-1: Çevre Denetim Raporu 2015, 2016
Yayın No 28-2: Environmental Inspection Report 2015, 2016
Yayın No 29: Çevre Durum Raporu – 2014 Yılı Özeti – İller, 2016
Yayın No 30-1: Türkiye Çevre Durum Raporu 2015, 2016
Yayın No 30-2: State of the Environment Report for Republic of Turkey 2015,2016
Yayın No 31: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2013, 2015
Yayın No 32: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2014, 2016
Yayın No 33-1: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2015, 2017
Yayın No 33-2: Environmental Indicators 2015, 2017
Yayın No 34: Türkiye Çevre Durum Raporu: 2014 Yılı Özeti – İller, 2017
Yayın No 35: 2016 Çevre Denetimi Raporu, 2017

ISBN:

Ankara – 2017

Yapım:

Görüş ve Önerileriniz için;
cebyd@csb.gov.tr

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
www.csb.gov.tr/gm/ced

Bu değerlendirme raporuna temel oluşturan tüm bilgileri sağlayan İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerimize ve bilgileri ile destek olan kamu kurum ve kuruluşlarına katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Bu kitabın tümünün çoğaltılması ve dağıtılması hakkı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na aittir. Kaynak gösterilmesi şartıyla kısmen alıntılar yapılabilir.

Eğer vatan denilen şey kupkuru dağlardan taşlardan ekilmemiş sahalardan çıplak ovalardan şehirlerden ve köylerden ibaret olsaydı, onun zindandan hiçbir farkı olmazdı.

ÖNSÖZ

Doğa ve bir parçası olan insan kaçınılmaz bir biçimde etkileşim içindedir. Hızla gelişen sanayi ve ekonomi ile artan refah düzeyi beraberinde yan etki olarak çevresel sorunları getirmektedir. Çevresel problemlerle mücadele etmenin en etkin yolu kirliliğin oluşmadan önce yani kaynakta yok edilmesini sağlamaktır. Ancak, bu sağlanamadığında çevresel sorunlarla mücadele etmek için ilk etapta sorunun tanımlanması ve sağlıklı bir çevreye yeniden kavuşmak amacıyla önceliklerin belirlenmesi gerekmektedir. Böylece ülkemizin sahip olduğu çevresel değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması mümkün olabilecektir.

Dolayısıyla, bu hususlar dikkate alınarak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizin de katkıları ile Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan "Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu" ülkemiz çevresel sorunlarının belirlenmesi ve ardından bu sorunların giderilmesinde gerekli olan önceliklendirmenin yapılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu rapor özellikle sürdürülebilir çevre hedeflerine ulaşmada karar vericiler için karar verme sürecini desteklemekte ve vatandaşlarımızın çevre ile ilgili konularda bilincini artırmaktadır.

"Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu" nun, toplumun çevresel veri ve bilgi ihtiyacının karşılanması yanında, yaşanabilir bir çevrenin devamlılığı için öncelikli çevre sorunlarımızın bilinmesi ve çözümü noktasında yararlı olmasını temenni ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Çevre ve Şehircilik Bakanı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
İÇİNDEKİLER	I
TABLOLAR DİZİNİ	I
GRAFİKLER DİZİNİ	II
HARİTALAR DİZİNİ	IV
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ-METODOJİ	7
I. BÖLÜM: ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	8
I.1. 2015 YILI İTİBARİYLE İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI	8
I.2. 2015 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI	10
I.3. HAVA KİRLİLİĞİ	13
I.3.1. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLENDİRMESİ	13
I.3.2. HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRMA	17
I.4. SU KİRLİLİĞİ	28
I.5. ATIKLAR	33
I.6. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	38
I.7. EROZYON	39
I.8. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN DÖNEMLER İTİBARİYLE KARŞILAŞTIRILMASI	40
II. BÖLÜM: ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ, ÇÖZÜMÜNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÖNLENMESİ İÇİN ALINAN TEDBİRLER	42
II.1. HAVA KİRLİLİĞİ	42
II.2. SU KİRLİLİĞİ	62
II.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ	133

	TABLOLAR DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	İllerin Çevre Sorunlarının Öncelik Sırası	8
I.2.	İllerin Birinci Öncelikli Sorunları	10
I.3	Hava Kirliliği	13
I.4.	Hava Kirliliğinin Birinci Öncelikli Sorun Olduğu İllerde Kirlenmenin Başlıca Nedenleri	15
I.5.	Kış Sezonu Ortalama (2014 Yılı Ekim- 2015 Mart Arası 6 Aylık Ortalama) ve Yaz Sezonu Ortalama (2015 Yılı Nisan-Eylül Arası 6 Aylık Ortalama) Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	18
I.6.	2015 Yılı İçindeki Aylık Ortalama Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine* Göre Sınıflandırılması	22
I.7.	Su Kirliliği	28
I.8.	Havza Bazında Su Kirliliğinin Birinci Öncelikli Sorun Olduğu İllerde Kirlenmenin Başlıca Nedenleri	30
I.9.	Atıklar	33
I.10.	Atıkların Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Sorunun Nedenleri	34
I.11.	Gürültü Kirliliği	38
	II. BÖLÜM	
II.1.	Hava Kirliliğine Neden Olan Kaynaklar (Önem Sırasına Göre)	42

II.2.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan Güçlükler (Önem Sırasına Göre)	47
II.3.	Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Yıl İçinde İl/ İlçelerde Alınan Tedbirler	52
II.4.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının "Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" Hükümleri Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	62
II.5.	İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	74
II.6.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	81
II.7.	İl Sınırları İçindeki İl Merkezi/İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	98
II.8.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan Güçlükler	110
II.9.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Ortamlarda Alınan Tedbirler	114
II.10.	Toprak Kirliliğine Neden Olan Kaynaklar	133
II.11	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan Tedbirler	137

	GRAFİKLER DİZİNİ	**Sayfa No**
	I. BÖLÜM	
I.1.	2015 Yılında İllerin Birinci Öncelikli Sorunları	11
I.2.	Birinci Öncelikli Sorunların Dönemler İtibariyle Karşılaştırılması	41
	II. BÖLÜM	
II.1	İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	44
II.2.	Yıllar İtibariyle İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynakların Yüzde (%) Olarak Payları	46
II.3.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	49
II.4.	Yıllar İtibariyle Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlüklerin Yüzde (%) Olarak Payları	51
II.5.	İl Merkezlerinde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	59
II.6.	İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	59
II.7.	İl Merkezlerinde ve İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	60
II.8.	Yıllar İtibariyle İl Merkezlerinde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	61
II.9.	Yıllar İtibariyle İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	61
II.10.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının "Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" Hükümleri Çerçevesinde Kalite Sınıfları	71
II.11.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	72
II.12	Yıllar itibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	73
II.13.	İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Yeraltı Sularının "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	79
II.14.	İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	80
II.15.	Yıllar İtibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	80
II.16	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Mavi Bayrak Durumu	88
II.17	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Denizlere Göre Mavi Bayrak Durumu	88
II.18.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	89
II.19.	Akdeniz İçin Antalya Sınırlarında Bulunan "Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	89
II.20.	Ege Deniz'inde Yüzme Sularının "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	90

II.21.	Karadeniz'de Yüzme Sularının "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	90
II.22.	Marmara Denizi'nde Yüzme Sularının "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	91
II.23.	Bazı Göllerde (Salda Gölü, Hazar Gölü, Eğirdir Gölü) Bulunan "Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıfları	91
II.24.	Denizlerde "Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" Çerçevesinde Kalite Sınıflarının Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	92
II.25.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	93
II.26.	Akdeniz'de (Antalya'da) Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	93
II.27.	Ege Denizi'nde Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	94
II.28	Karadeniz' de Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	94
II.29.	Marmara Denizi'nde Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	95
II.30.	Bazı Göllerdeki Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	95
II.31.	Denizlerde Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	96
II.32.	Yıllar İtibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	97
II.33.	İl Merkezlerinde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	106
II.34.	İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	106
II.35.	İl Merkezlerinde ve İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	107
II.36.	Yıllar İtibariyle İl Merkezlerinde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	108
II.37.	Yıllar İtibariyle İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	109
II.38.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	112
II.39.	Yıllar İtibariyle Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlüklerin Yüzde (%) Olarak Payları	112
II.40.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Denizler İçin Alınan Tedbirler	129
II.41.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Göller İçin Alınan Tedbirler	129
II.42.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Akarsular İçin Alınan Tedbirler	130
II.43.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Havzalar İçin Alınan Tedbirler	130
II.44.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Yeraltı Suları İçin Alınan Tedbirler	131
II.45.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Jeotermal Kaynaklar İçin Alınan Tedbirler	131
II.46.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Tablo:II.9.'da Diğer Olarak Belirtilen Alıcı Su Ortamları İçin Alınan Tedbirler	132
II.47.	İl Sınırları İçerisinde Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Ortamlarda Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	132
II.48.	İl Sınırları İçerisinde Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	135
II.49.	Yıllar İtibariyle Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynakların Yüzde (%) Olarak Payları	135
II.50.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirler	139
II.51.	Yıllar İtibariyle Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Payları	139

	HARİTALAR DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	İllerin Birinci Öncelikli Çevre Sorunları Haritası	12
I.2.	Hava Kirliliği Öncelikleri Haritası	14
I.3.	Kış Sezonu Ortalama (2014 Yılı Ekim- 2015 Mart Arası 6 Aylık Ortalama) SO_2 Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	20
I.4.	Kış Sezonu Ortalama (2014 yılı Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) PM_{10} Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	21
I.5.	2015 Yılı Ocak Ayı Ortalama SO_2 Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	24
I.6.	2015 Yılı Ocak Ayı Ortalama PM_{10} Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	25
I.7.	Yaz Sezonu Ortalama (2015 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO_2 Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	26
I.8	Yaz Sezonu Ortalama (2015 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) PM_{10} Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	27
I.9.	Su Kirliliği Öncelikleri Haritası	29
I.10.	Nehir ve Göller İle Su Kirliliğinin Öncelikli Sorun Olduğu İller	30
I.11.	Atık Kirliliği Öncelikleri Haritası	37
I.12.	Gürültü Kirliliği Öncelikleri Haritası	38
I.13.	Erozyon Öncelikleri Haritası	39
	II. BÖLÜM	
II.1.	İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	45
II.2.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	50
II.3.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/ Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	113
II.4.	İl Sınırları İçerisinde Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	136
II.5.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirler	140

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çevre sorunlarına öncelikli yaklaşım

Ülkemizde farklı konularda uzun yıllardır yapılan münferit çalışmalar olmakla birlikte, bu konuların birlikte ele alınarak ülke genelinde çevresel durumu ortaya koyacak ve karar vericilerin çalışmalarına altlık teşkil edecek bir rapora ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla 2002 yılından bu yana hazırlanmakta olan Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerimizin katkıları ile hazırlanmaktadır.

Rapor ile karar vericilerle birlikte özellikle halkın bilinç düzeyinin arttırılması da amaçlanmaktadır. Bütüncül bir yaklaşımdan ziyade yerel çevre sorunlarına halkın gösterdiği tepkiler kamuoyunu oluşturmaktadır.

Çevre konusunda politika üreten ve çalışan kurum olarak, hazırlanan bu çalışma ile çevresel sorunların önceliklerinin belirlenmesine yönelik olarak, yerel düzeyde bilgilerin alındığı bir anket çalışması yapılmış ve başta karar vericiler olmak üzere, bu konuda çalışan bilimsel kuruluşlar ile halkın bilgisine sunulmuştur.

81 ilimizin değerlendirildiği bu raporda aynı öncelikli sorun grubunda yer alan illerde, öncelikli sorun büyüklük derecesi her ilde aynı derecede olmayabilir. Örneğin hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu bir ilde; hava kalitesi ölçüm sonuçları mutlaka "kötü" denecek seviyede olmayabilir. Rapordaki çevre sorunlarının öncelik sıralaması ilin kendi içindeki diğer sorunlara göre önceliğini göstermektedir. Dolayısıyla rapordan bütün illerimizde ağır çevre sorunları bulunduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Başka bir deyişle, bu çalışmada, ilin içindeki sorunların ele alınmaya ve çözülmeye başlanma sıralaması belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, ankette bu sorunların neden ve sonuçlarına dair maddelerin de önceliklendirilmesi veya işaretlenmesi istenmiştir.

Bu göstergeler, hem yerel hem ulusal düzeyde izlenmekte ve çevre sorunlarının yapısı takip edilmektedir. Bu takip çalışmaları ile sorunlara tepki niteliğinde olan yeni hedeflerin ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik eylem planlarının geliştirilmesine, girdi sağlaması açısından sorunların önceliklerinin bilinmesi de bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi

Çevre sorunlarının tespiti ve değerlendirilmesini takiben bu sorunların çözümünü için bir öncelik sırası belirlenmesi çalışmaları Bakanlığımızca devam ettirilmekte ve periyodik olarak kamuoyuna bu değerlendirmeler aktarılmaktadır.

Türkiye'de son olarak 2015 yılına ait, Bakanlığımız taşra teşkilatından elde edilen bilgilere göre, çevre sorunlarının neler olduğuna genel olarak baktığımızda, 34 ilde su kirliliğinin, 22 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 3 ilde gürültü kirliliğinin, 1 ilde erozyonun öncelikli çevre sorunları olduğu görülmektedir.

2015 yılında önceki yıla göre; su kirliliğinin ve gürültü kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı artmış, hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı azalmış ve atıkların birinci öncelikli sorun olduğu illerin sayısı ise aynı kalmış ancak, illerde değişiklik olmuştur.

Çevre sorunlarında sebep-sonuç-önlem analizi

2015 yılı verileriyle 34 ilde birinci öncelikli sorunu olan su kirliği Türkiye'nin hidrolojik havzaları dikkate alınarak değerlendirildiğinde, su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerin Meriç-Ergene, Marmara, Susurluk, Kuzey Ege, Gediz, Büyük Menderes, Batı Akdeniz, Doğu Akdeniz, Kızılırmak, Çoruh, Van Gölü ve Asi Havzalarında yoğunlaştığı söylenebilir.

2015 yılı verileriyle ülkemizin birinci öncelikli sorunu olan su kirliği için önce mevcut duruma bakılacak olursa;

1. ***Yüzey Suları;***

Raporda, 32 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi sınırları içerisindeki, toplamda 141 adet yüzey suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup bunların 30 adedi (%21,3'ü) 1. sınıfa (yüksek kaliteli su), 22 adedi (%15,6'sı) 2. sınıfa (az kirlenmiş su), 28 adedi (%19,9'u) 3. sınıfa (kirlenmiş su), 61 adedi (%43,3'ü) 4. sınıfa (çok kirlenmiş su) dahildir. Yüzey sularımızın muhtemel kirlenme nedenlerinin başında evsel atıksular ve zirai ilaç-gübre kullanımı gelmektedir. Bunu evsel katı atıklar takip etmektedir.

Yıllar itibariyle (2002-2015 arası) il sınırlarında bulunan yüzey sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişiminin eğilimine bakıldığında evsel atıksuların payının (% oran) bir miktar azaldığı, zirai faaliyetler ve evsel katı atıkların paylarının bir miktar arttığı, sanayi kaynaklı atıklar/atıksuların paylarının hemen hemen sabit kaldığı görülmektedir.

2. ***Yeraltı Suları;***

Raporda, 13 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 65 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup, bunların 45 adedinin (%69'unun) iyi kalitede, 20 adedinin (%31'inin) ise zayıf kalitede olduğu belirlenmiştir. Yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedeni olarak en çok zirai ilaç-gübre kullanımı belirtilmiş olup, bunu ile hayvan yetiştiriciliği ve evsel atıksular takip etmiştir.

3. ***Yüzme Suları;***

Raporda, 19 il müdürlüğümüzce toplam 225 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir. %37,3'ü A (çok iyi), %58,7'si B (iyi), %3,6'sı C (kötü), %0,4'ü D (çok kötü) sınıfıdır. Yüzme sularının başlıca ve en büyük muhtemel kirlenme nedeni evsel atıksulardır. Zirai ilaç-gübre kullanımı ve deniz/göl taşımacılığı bunu takip etmekte olan diğer faktörlerdir.

Denizlere göre ayrı ayrı değerlendirme yapılırsa, Akdeniz'de (Antalya İli verilerine göre) ve Ege Denizi (Aydın, Balıkesir ve Edirne verilerine göre) yüzme sularının çoğunlukla "çok iyi", Karadeniz ve Marmara Denizi'nde (Balıkesir, Bursa ve Kocaeli verilerine göre) iyi kalite sınıfında olduğu görülmektedir. Ancak, Marmara Denizi'nde "kötü" sınıfa (C sınıfı) giren yüzme sularının oranının diğerler denizlerden fazla olması dikkat çekicidir. Bütün denizlerimizde en çok evsel atıksuların muhtemel kirlilik nedeni olduğu görülmektedir. Ege Denizi ve Marmara Denizi'nde deniz taşımacılığının başlıca muhtemel nedenlerden biri olması dikkat çekicidir. Zirai ilaç ve gübre kullanımı bütün denizlerde %30 civarında işaretlenen muhtemel kirlilik etkeni olmuştur. Ayrıca, Ege Denizi'nde evsel katı atıkların kirlilik oluşturma oranının diğer denizlerden yüksek olması durumu söz konusu olmuştur. Ayrıca, Karadeniz'de diğer denizlerde kirlilik nedeni olarak belirtilmeyen yağış ve sel suları, küçük bir oranla da olsa muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olarak belirtilmiştir.

Her ne kadar Raporda, denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzme suları kalite sınıflarının yüzde (%) oran olarak kalite sınıflarının dağılımı yan yana getirildiğinde, oransal olarak Ege Denizi'nde yüzme suları kalite sınıflarının en iyi durumda olduğu görülmektedir.

Isparta Eğirdir Gölü ve Budur Salda Gölü'ndeki yüzme suları A (çok iyi) sınıfında, Elazığ Hazar Gölü'ndeki yüzme suları ise B (iyi) sınıfındadır.

Konya Beyşehir Gölü'nde muhtemel kirlenme nedenleri; evsel atıksular, evsel katı atıklar, sanayi kaynaklı atıksular, sanayi atıkları, zirai ilaç-gübre kullanımı ve göl taşımacılığıdır. Elazığ Hazar Gölü'nde muhtemel kirlenme nedenleri; evsel atıksular ve evsel katı atıklar, Burdur Salda Gölü'nde evsel atıksulardır. Kapalı bir havza olan Van Gölü Havzası'nda evsel ve endüstriyel atıksular tam arıtılmadan alıcı ortama deşarj edilmekte olup bu durum kirliliğe sebebiyet vermektedir. Evsel katı atıklar, zirai ilaç-gübre kullanımı, göl taşımacılığı Van Gölü'ndeki muhtemel diğer kirlilik nedenleridir.

Atıksulardan kaynaklanan su kirliliğinde ön planda olan evsel atıksulardan kaynaklanan kirliliğin başlıca nedeni; yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması olurken bunu kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması takip etmektedir. Atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedeni olarak en çok işaretlenen üçüncü neden il merkezlerinde küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmamasıyken, ilçelerde zirai mücadele ilacı kullanımı olmuştur. İl merkezlerinde ve ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde; su kirliliğine karşı il merkezlerinde, ilçelere göre daha çok tedbir alındığı (altyapı yatırımları vb.) görülmektedir.

Yıllar itibariyle (2005-2015 arası) atıksulardan kaynaklı kirlilik nedenlerine bakıldığında; il merkezlerinde yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasından ve büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması gibi nedenlerin payı giderek azalırken, küçük sanayilerde toplu arıtma olmaması ve zirai ilaç-gübre kullanımı nedenlerinin payının arttığı görülmektedir. İlçelerde ise kirlilik nedenlerinde fazla bir değişim görülmemektedir.

Su kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlük ise; 47 ilde mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması, 17

ilde toplumda bilinç eksikliği olarak belirlenmiştir.

Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılmasının başlıca alınan tedbir olduğu, bunu arıtma tesisi/deniz deşarjı/depolama alanları yapılmasının takip ettiği görülmektedir.

4. Hava Kirliliği;

Ülkemizde hava kirliliğinin başlıca kaynağı 81 ilimizden 66 ilde evsel ısınma, 6 ilde imalat sanayi işletmeleri, 4 ilde karayolu trafik, 2 ilde diğer sanayi faaliyetleri, 1 ilde maden işletmeleri, 1 ilde termik santraller ve 1 ilde de diğer kaynaklar olarak sıralanmaktadır.

Hava kirliliğinin birincil kaynağının imalat sanayi olduğu illerin, Marmara Bölgesinde yoğunlaşması (İstanbul, Kocaeli, Bilecik, Bursa) dikkat çekicidir. Akdeniz Bölgesinde ise Mersin ve Hatay'da hava kirliliğinin birincil kaynağı imalat sanayi olmuştur. Batı Karadeniz illerinden Düzce ve Karabük'te ise diğer sanayi ön plana çıkmaktadır. Çanakkale'de termik santraller, Burdur'da ise maden işletmeleri birincil hava kirliliği kaynakları olmuştur. Karayolu trafiği, Sakarya, Eskişehir, Kayseri ve Malatya illerinde hava kirliliğinin 1. öncelikli kaynağı olmuştur. Anız yangınları, kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, lastiklerin yakılması özellikle Batman'da başlıca hava kirliliği kaynakları olarak listelenmektedir.

Yıllar itibariyle değişimin eğilimine bakıldığında evsel ısınmanın payı 2002-2004 döneminde %88 iken, 2015 yılında %81'e düşmüştür. Buna karşın trafiğin payı bir miktar artmıştır. Hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu illerde başlıca sorun halkın alım gücünün yetersiz olması nedeniyle ısınmada kalitesiz yakıt kullanımı hatta bazı atıkların yakılmasıdır. Özellikle kış sezonunun kısa olduğu illerde ısınmada kalitesiz kömür kullanımı ve atıkların yakılarak, kısa olan kış sezonunun geçiştirilmeye çalışılması durumu söz konusudur. Bir diğer neden ise topografik yapı nedeniyle zaten çukurda ve düzlükte olan yerleşim yerlerinde rüzgar hattı ve hava akımlarının önünün binalarla kapatılmış olması sonucu oluşan kirliğin dağılamaması durumudur.

Hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler; 28 ilde halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması, 14 ilde topografik faktörler, 11 ilde toplumda bilinç eksikliği, 9 ilde meteorolojik faktörler, 6 ilde ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması, 4 ilde yeterli denetim yapılamaması, 4 ilde kaliteli yakıt temininde zorluklar, 3 ilde kurumsal ve yasal eksiklikler ve 1 ilde diğer güçlükler (Mersin'de naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması) hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler olmuştur.

Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla en çok alınan önlemler; kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince denetim yapılması ve sanayi kuruluşlarının emisyon izni almalarıdır. İl merkezlerinde ilçelere oranla genelde daha fazla tedbir alınmaktadır. İlçelerde doğalgaz kullanımı il merkezlerine göre daha azdır.

PM_{10} Değerlendirmesi;

Kış sezonu ortalama (2014 Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) PM_{10} değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonuçlarına göre, (ortalama PM_{10} değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sırasıyla); Iğdır, Düzce, Muş, Siirt, Bursa, Konya (Karatay), Kayseri (Hürriyet), Afyonkarahisar, Zonguldak olmak üzere 9 ilin "3-hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Toplam 48 ilimiz "2-orta" sınıfında yer alırken, 24 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır.

Kış ortası olarak kabul edilebilecek 2015 yılı Ocak ayı ortalama değerleri, kış sezonu ortalamalarına göre daha yüksek çıkmaktadır. 2015 yılı Ocak ayı ortalama PM_{10} değerlerine göre en yüksek indeks değerleri (büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla), Iğdır, Siirt, Düzce, Muş, Karabük, Bolu, Afyonkarahisar, Konya (Karatay), Bursa, Trabzon (Meydan), Kayseri (Hürriyet), Batman, Kocaeli (Dilovası), Isparta, Hatay (Antakya), Zonguldak, Denizli (Bayramyeri), Manisa, Hakkari, Muğla (Musluhittin), Kahramanmaraş, Osmaniye olmak üzere 22 ilde "3-hassas" olarak gerçekleşmiştir. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla Karaman, Ağrı, Tekirdağ (Merkez-MTHM), Sakarya, Samsun (İlkadım Hastane), Diyarbakır, İzmir (Bayraklı), İstanbul (MTHM Esenyurt), Uşak, Mersin, Aydın, Ardahan, Adıyaman, Adana (Valilik), Kütahya, Şanlıurfa, Mardin, Gaziantep, Balıkesir, Çorum,

Niğde, Tokat, Erzurum, Antalya, Ankara (Sıhhiye), Giresun, Gümüşhane, Edirne, Sinop, Ordu (Stadyum), Aksaray, Van, Erzincan, Bartın, Bayburt, Burdur, Kırklareli, Malatya olmak üzere 38 il "2-orta" index diliminde yer almıştır. 21 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır.

Yaz sezonu ortalama (2015 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) PM_{10} değerlerinin hava kalitesi indeksine göre "3-hassas" ile en yüksek olduğu istasyonlar Muş ve İstanbul- MTHM Esenyurt' tur. Mardin, Hakkari, Adana (Valilik), Siirt, Bursa, Batman, Karaman, Manisa, Iğdır, Samsun (İlkadım Hastanesi), Niğde, Denizli (Bayramyeri), Diyarbakır, Kayseri (Hürriyet), Muğla (Musluhittin), Tekirdağ (Merkez-MTHM), Kütahya, Kahramanmaraş, Hatay (Antakya), Aksaray, Düzce, Bolu, Mersin, Uşak, Osmaniye, Konya (Karatay), Sakarya, Karabük, Ankara (Sıhhiye), Afyonkarahisar, Aydın, Erzincan, Gaziantep olmak üzere 33 ildeki istasyonlar ise "2-orta" sınıfında yer almıştır.

SO_2 Değerlendirmesi;

Kış sezonu ortalama (2014 Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) SO_2 ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucunda Şırnak'ın "3-hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Diğer iller "1-iyi" sınıfındadır.

2015 yılı Ocak ayı ortalama SO_2 değerlerine göre ise, Şırnak "4-sağlıksız" sınıfında yer alarak yine en yüksek ortalamaya sahip il olmuştur. Bolu, Tekirdağ ve Afyonkarahisar illeri "2-orta" sınıfında yer almaktadır. Diğer illerin ise "1-iyi" sınıfında olduğu görülmektedir. Ankara (Sıhhiye), Adıyaman ve Iğdır'ın Ocak-2015 verileri bulunmamakla birlikte Aralık-2015 ortalama verilerine göre bu illerimiz "1-iyi" sınıfında yer almaktadır.

Yaz sezonu (2015 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) SO_2 ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucu tüm illerin "1-iyi" sınıfında oldukları görülmektedir.

5. *Atıklar;*

Atık sorununun başlıca kaynağı, evsel atıkların vahşi (düzensiz) depolanmasıdır. Bazı illerimizde düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır. Bazılarında ise düzenli depolama tesisi olmakla birlikte uzaklık, aktarma istasyonlarının eksikliği vb. sebeplerle ilçelerde düzenli depolama yapılamamaktadır. Bunun dışında bir kısım illerimizde hayvancılık kaynaklı atıklar, mermer ocakları atıkları ve hafriyat atıkları sorun oluşturmaktadır.

Atıkların en önemli sorun olduğu illerden; İzmir, Sakarya, Uşak'ta atık sorunun nedeni sanayi kaynaklı atıklardır. İzmir'de, tehlikeli atıklar için mevcut bertaraf/geri kazanım tesisi kapasiteleri yetersiz kalmaktadır. Sakarya'da zaman zaman boş arazilerde bulunan atıkların yeraltı sularına sızmasının önlenmesi amacıyla, bulunduğu alandan kaldırılarak geçici bekletilmesi için uygun bir sahada muhafaza edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Uşak'ta organize sanayilerden kaynaklanan atıkların düzensiz depolanması sorunu bulunmaktadır. Afyonkarahisar, Bilecik ve Burdur' da ise atık sorunu mermer ocakları ve mermer atıklarından kaynaklanmaktadır. Bazı illerimizde, hayvancılık kaynaklı atıklar sorun oluşturmaktadır. Afyonkarahisar'da kanatlı hayvan ve mezbaha atıkları, Amasya'da hayvancılık faaliyetinin yoğun olduğu bölge konumunda olan Suluova'da ahırlardan oluşan hayvansal atıkların değerlendirilememesi, Bolu'da kanatlı hayvan atıkları ve ilçe belediyelerde düzensiz depolama yapılması, Düzce'de evsel atıkların düzensiz depolaması ve hayvancılık atıkları ve Karaman'da bir kısım evsel atıkların düzensiz depolanması ve hayvancılık atıkları sorun oluşturmaktadır. Ayrıca, Yalova ve Karaman'da inşaat-hafriyat ve yıkıntı atıkları için bertaraf tesisi bulunmaması sorun oluşturmaktadır.

Ülkemizde atıklarla ilgili, mali yetersizliklere bağlı yerel yönetim uygulama eksiklikleri ve toplumsal bilinç sorunları da söz konusudur. Atıkların birinci öncelikli sorun olduğu Ağrı ve Muş'ta evsel atıklarla ilgili yerel yönetim uygulama eksiklikleri ile toplumda bilinç eksikliği söz konusudur.

Toprak kirliliğinin başlıca kaynağı; 81 ilimizden 38'inde vahşi (düzensiz) depolanan evsel katı atıklar, 14'ünde ise sanayi kaynaklı atık boşaltımıdır.

Atık sorununun çözüm uygulamalarında çok önemli yer tutan geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının ülkemizde çok ön planda olmadığı görülmektedir.

6. ***Gürültü Kirliliği;***

Gürültü kirliliğinin 1. öncelikli sorun olduğu Adana İlinde; özellikle eğlence yerlerinden kaynaklanan canlı müzik gürültüsü, yerleşim yerleri içerisinde kalan küçük ölçekli imalathaneler, TEM Otoyolunun şehir merkezinden geçmesi ve otobana çok yakınında yerleşim yerlerinin bulunması, gürültü konusunda şikayetlere neden olmaktadır. Antalya'da turizm işletmelerinden, otellerden, sanayi tesislerinden ve konutlara yakın eğlence mekanlarından kaynaklanan gürültü şikayetleri olmaktadır. Eskişehir'de ise, eğlence yerlerinin çoğunlukla şehrin merkezinde kalmasından dolayı gürültü kirliliğine ilişkin olarak yoğun şikayetler olmaktadır.

Gürültü kirliliğinin 2. öncelikli sorun olduğu Sivas'ta gürültü düzeyi yüksek makinelerinin kullanıldığı işyerlerinin apartmanların alt katlarında veya yakınlarında faaliyet göstermesi ve canlı veya elektronik cihazlarla müzik yayını yapılan eğlence yerleri nedeniyle sorun yaşanmaktadır.

7. ***Erozyon;***

Erozyon, ülkemiz genelinde sorun olmakla birlikte kentsel alanlardaki diğer çevresel sorunların gölgesinde kalmaktadır. Bununla birlikte erozyon, Sivas'ta birinci, Kayseri ve Kırşehir'de üçüncü öncelikli çevre sorunudur.

Genel değerlendirme

Önceki yıllarda olduğu üzere 2015 yılında da öncelikli sorunların sıralamasında hava kirliliği, su kirliliği ve atıkların ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi çalışmaları yıllara göre karşılaştırıldığında; önceki raporlarda da bahsedildiği üzere, 1999-2008 yılları arasında hava kirliliğinin azalan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde tekrar en çok karşılaşılan öncelikli sorun olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. 2012-2015 döneminde ise hava kirliliğinin öncelikli çevre sorunu olduğu il sayısı tekrar azalma eğilimi göstermeye başlamıştır. Su kirliliği ile ilgili önceliğe baktığımızda, 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde azaldığı, 2012 yılından sonra tekrar artma eğilimine girdiği görülmektedir. Atıklarla ile ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2012 döneminde azaldığı, 2013-2015 döneminde sabit kaldığı görülmektedir. Uzun yıllar boyunca (1999-2015) genel eğilim değerlendirilecek olursa, hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu illerin azalma eğiliminde olmasında doğalgaz kullanımının ve atık bertaraf/geri dönüşümü konusundaki gelişmelerin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Bölgelere Göre Çevre Sorunları

2015 yılında, ülkemizdeki çevre sorunlarını coğrafi bölgeler açısından değerlendirip, önceki yıl (2014) ile karşılaştırdığımızda;

- ✓ *Akdeniz Bölgesinde toplam 8 il bulunmakta olup, bunlardan 3'ünde (Isparta, Kahramanmaraş, Osmaniye) hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Hatay ve Mersin'de su kirliliği, Burdur'da atıklar, Adana ve Antalya'da ise gürültü kirliliği birinci öncelikli sorundur. 2014 yılında, bölgenin birinci öncelikli sorunu 4 ilde hava kirliliği iken 2015 yılında bu sayı 3'e düşmüş olmasına rağmen, hava kirliliği bölgenin baskın sorunu olmaya devam etmektedir.*
- ✓ *Doğu Anadolu Bölgesinde 14 il bulunmakta olup bunlardan 7'sinde (Bitlis, Erzurum, Hakkari, Kars, Malatya, Tunceli, Van) su kirliliği, 4'ünde (Ardahan, Bingöl, Erzincan, Iğdır) hava kirliliği, 3' ünde (Ağrı, Elazığ, Muş) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. 2014 yılında bölgenin illerinden 5'inde su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu iken 2015 yılında bu sayı 7'ye yükselmiştir. Buna karşın hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu il sayısı 1 azalmıştır. Bölgede baskın olan birinci öncelikli çevre sorunu su kirliliğidir.*
- ✓ *Ege Bölgesinde 8 il bulunmakta olup bunlardan 4'ünde (Aydın, Kütahya, Manisa, Muğla) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. 3 ilde (Afyonkarahisar, İzmir ve Uşak) atıklar, Denizli'de ise hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2014 yılına göre, illerin birinci öncelikli çevre sorunlarında değişim olmamış olup baskın olan öncelikli sorun su kirliliğidir.*
- ✓ *Güneydoğu Anadolu Bölgesinde toplam 9 il bulunmakta olup bunlardan 7'sinde (Adıyaman, Batman, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şırnak) hava kirliliği, 2'sinde (Diyarbakır ve Şanlıurfa) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2014*

yılında 8 ilde hava kirliliği birinci öncelikli sorun iken 2015 yılında bu sayı 7 olmuştur. Bölgenin baskın öncelikli sorunu hava kirliliği olamaya devam etmiştir.

- ✓ *İç Anadolu Bölgesinde toplam 13 il bulunmakta olup bunlardan 6'sında (Aksaray, Çankırı, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Yozgat) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Ankara, Karaman ve Kayseri'de atıklar, Kırıkkale ve Konya'da hava kirliliği, Eskişehir'de gürültü kirliliği, Sivas'ta erozyon birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2015 yılında, 2014 yılına göre illerin birinci öncelikli çevre sorunlarında değişim olmamış olup, bölgenin baskın birinci öncelikli sorunu önceki yılda olduğu gibi su kirliliğidir.*
- ✓ *Karadeniz Bölgesinde 18 il bulunmakta olup bunlardan 8'inde (Amasya, Bolu, Düzce, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Sinop, Tokat) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. 6'sında (Artvin, Bartın, Bayburt, Rize, Samsun, Trabzon) su kirliliği, 4 ilde ise (Çorum, Karabük, Kastamonu, Zonguldak) hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olmuştur. 2014 yılında bölgenin baskın birinci öncelikli çevre sorunu su kirliliği iken, 2015 yılında atıklar olmuştur.*
- ✓ *Marmara Bölgesinde toplam 11 il bulunmakta olup bunlardan 7'sinde (Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bilecik, Sakarya ve Yalova'da atıklar, Kocaeli'nde ise hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. 2014 yılında 6 ilde su kirliliği birinci öncelikli sorun iken 2015 yılında bu sayı 7'ye çıkmış, buna karşın hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 1 azalmıştır.*

Değerlendirme raporu sonucu

Çevresel sorunların önceliklerinin bilinmesi; ulusal politikaların oluşturulmasında, illerin geleceğe yönelik kalkınma hedeflerinin planlanmasında, doğal kaynaklarımızın optimum kullanımının sağlanmasında, diğer paydaş kurumların uygulama planlarını hazırlamalarında ve çevre kirliliği ile mücadelede önem arz etmektedir.

2015 yılı Raporu sonucuna göre ülkenin en öncelikli sorunu olarak nitelendirebileceğimiz su kirliliğinin önüne geçmek için en başta; arıtılmadan alıcı ortamlara deşarj edilen evsel ve sanayi kaynaklı atıksular entegre çözümlerle kontrol altına alınmalı ve uygun arıtma teknolojileri kullanılarak çevreye zararsız hale getirilmelidir. İlçe belediyelerinde daha yaygın olan atıksu altyapısı sorunlarının önüne geçilmelidir. Zirai faaliyetlerde kullanılan ilaç ve gübrelerin doğru zaman ve miktarda kullanılması sağlanmalı, kullanılmış tarımsal ilaç ambalajlarının uygun bertarafı sağlanarak doğaya yayılması önlenmeli, tarımda uygun sulama teknikleri kullanılarak ilaç ve gübrelerin drenaj sularıyla su kaynaklarımıza bulaşma riskinin önüne geçilmelidir.

Evsel katı atıkların vahşi (düzensiz) depolanmasının önüne geçilerek, geri kazanım ve uygun bertarafı sağlanmalıdır. Atık yönetimi genel ilkeleri doğrultusunda atıkların öncelikli olarak kaynağında azaltılması, geri kazanımı, enerji geri kazanımı ve son olarak bertaraf yöntemlerine yöneltilmesi gerekmektedir. Atıklarla ilgili olarak, mali kaynaklar sağlanarak, geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının arttırılması ve uygun bertarafının sağlanması gerekmektedir. Aynı zamanda belediyelerin farkındalığının artırılması ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde hayvan dışkılarının biriktirildiği yerlerin zeminin sızdırmazlığının sağlanması ve aslında değerli olan bu ürünün kısa zamanda ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

Hava kirliliği ile ilgili olarak özellikle kış sezonunun kısa olduğu güney ve batı illerimizde ısınmada kalitesiz kömür, hatta bazı atıkların yakılmasının önüne geçilmesi, bu konuda toplumun bilinç düzeyinin arttırılması, çevre dostu yakıtların ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi gibi tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ayrıca, yerleşim bölgelerindeki kirliliği uzaklaştırmada etkili olan hava kanallarının binalar nedeniyle kapatılmasının önüne geçilmelidir.

Bütün bunlara ilave olarak çevre ile ilgili hususlarda halkı bilinçlendirmesi amacıyla eğitim çalışmalarına önem verilmesi gerekmektedir.

GİRİŞ

"İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu", İl Müdürlüklerimizce her yıl hazırlanan "İl Çevre Durum Raporları" nın son kısmında yer alan, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir anket çalışmasıdır.

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır. Söz konusu çalışma Hava Kirliliği, Su Kirliliği, Toprak Kirliliği ve Öncelikli Çevre Sorunları ana konu başlıklarından oluşmaktadır.

METODOLOJİ

Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin görüş ve önerileri ile oluşturulan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu", İl Çevre Durum Raporlarının bir kısmını teşkil etmekte olup her yıl Bakanlığımız İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince doldurulmaktadır. Form esas olarak anket niteliğinde bir çalışma olup, İl Müdürlüklerimizin deneyimleri yanı sıra İl genelindeki diğer kurum-kuruluşlarla yapılan yazışmalar doğrultusunda doldurulmaktadır.

2015 yılında, çevre sorunları (hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon, doğal çevrenin tahribatı) dikkate alınarak, İl Müdürlüklerimizce, il sınırları içerisinde görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5.… şeklinde numaralandırılması istenmiştir. Bu yapılırken, tüm sorunların numaralandırılmasının zorunlu olmadığı belirtilmiş olup, il için geçerli olan sorunlar dikkate alınmak suretiyle, bu sorunların öncelik sırasına göre numaralandırılması istenmiştir.

81 ilimizin değerlendirildiği bu raporda, aynı öncelikli sorun grubunda yer alan illerde, öncelikli sorunun büyüklük derecesi her ilde aynı olmayabilir. Örneğin hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu bir ilde; hava kalitesi ölçüm sonuçları mutlaka "kötü" denecek seviyede olmayabilir. Rapordaki çevre sorunlarının öncelik sıralaması ilin kendi içindeki diğer sorunlara göre önceliğini göstermektedir. Dolayısıyla rapordan bütün illerimizde ağır çevre sorunları bulunduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Başka bir deyişle, bu çalışmada, ilin içindeki sorunların ele alınmaya ve çözülmeye başlanma sıralaması belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, ankette bu sorunların neden ve sonuçlarına dair maddelerin de önceliklendirilmesi veya işaretlenmesi istenmiştir.

2015 yılı veri ve bilgilerini içeren söz konusu çalışma İl Müdürlüklerimiz tarafından tamamlanarak Genel Müdürlüğümüz Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir. Genel Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen inceleme ve değerlendirme çalışmasını takiben "Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu" oluşturulmuştur.

Raporun birinci bölümünde illerimizin çevre sorunlarının öncelik sıralaması değerlendirilmiş olup, bu sorunlar tablo, grafik ve harita ile anlamlandırılmıştır. Raporun ikinci bölümünde ise hava, su ve toprak kirliliklerinin nedenleri, giderilmelerinde karşılaşılan problemler ve alınan tedbirler konu başlıkları tablo ve grafiklerle anlamlandırılmıştır. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

I. BÖLÜM

ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümünde illerimizin çevre sorunlarının öncelik sıralaması değerlendirilmiş olup, bu sorunlar tablo ve harita ile anlamlandırılmıştır.

I.1. 2015 YILI İTİBARİYLE İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI

Tablo: I.1.'de 2015 yılında, çevre sorunları (hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon, doğal çevrenin tahribatı) dikkate alınarak, İl Müdürlüklerimizce, il sınırları içerisinde görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,6,7 rakamları kullanılarak numaralandırılması istenmiştir. Bu yapılırken, tüm sorunların numaralandırılmasının zorunlu olmadığı belirtilmiş olup, il için geçerli olan sorunlar dikkate alınmak suretiyle bu sorunların öncelik sırasına göre numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:I.1. 2015 YILI İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI

Sıra No	İLLER	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı (*)
1	ADANA	2	3		4	1		
2	ADIYAMAN	1	2		3	4		
3	AFYONKARAHİSAR	2	3	4	1			
4	AĞRI	3	2	4	1			
5	AMASYA	2	3	5	1	4	6	7
6	ANKARA	2	5	4	1	3	6	7
7	ANTALYA	2				1		
8	ARTVİN	3	1	7	2	5	4	6
9	AYDIN	2	1	4	3	5		
10	BALIKESİR	2	1	5	3	4	6	7
11	BİLECİK	2	3	5	1	6	7	4
12	BİNGÖL	1	2		3	4		
13	BİTLİS	3	1	4	2	5		
14	BOLU	3	2		1			
15	BURDUR	4	3	2	1	6		5
16	BURSA	2	1	4	3	5		
17	ÇANAKKALE	2	1	6	3	4		5
18	ÇANKIRI	3	1	2	4	6		5
19	ÇORUM	1	2	4	5	3	7	6
20	DENİZLİ	1	2	3	6	4	7	5
21	DİYARBAKIR	3	1	4	2			
22	EDİRNE	2	1		3			
23	ELAZIĞ	3	2	4	1			
24	ERZİNCAN	1	2	5	3	4	6	7
25	ERZURUM	3	1	6	2		4	5
26	ESKİŞEHİR				2	1		
27	GAZİANTEP	1	2		3	4		
28	GİRESUN	3	2	6	1	4	5	
29	GÜMÜŞHANE	3	2	4	1	6	5	7
30	HAKKARİ	2	1	4	3	5		
31	HATAY	2	1		3	4		
32	ISPARTA	1	2	4	3	6		5
33	MERSİN	2	1	3	4	6	7	5
34	İSTANBUL	3	1		2			
35	İZMİR	3	2		1			
36	KARS	3	1		2			

TABLO:I.1. 2015 YILI İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı (*)
37	KASTAMONU	1	2					
38	KAYSERİ	4	2	5	1	6	3	
39	KIRKLARELİ	4	1	3	2	5		
40	KIRŞEHİR	4	1	5	2		3	
41	KOCAELİ	1	2	5	3	4		
42	KONYA	1	3	4	2	5	6	
43	KÜTAHYA	2	1	5	3	4	6	
44	MALATYA	3	1		2			
45	MANİSA	2	1		3			
46	KAHRAMANMARAŞ	1	2	5	4	3	7	6
47	MARDİN	1	3	6	2	4	7	5
48	MUĞLA	3	1	5	2	4		6
49	MUŞ	2	3		1			
50	NEVŞEHİR	3	1		2			4
51	NİĞDE		1					
52	ORDU	3	2	4	1	5	6	
53	RİZE	3	1		2			
54	SAKARYA		2		1	3		
55	SAMSUN	2	1	4	3	5	7	6
56	SİİRT	1	3	4	2	5	6	7
57	SİNOP	3	2	5	1	4		
58	SİVAS				3	2	1	
59	TEKİRDAĞ	3	1	4	2	5		
60	TOKAT	2	3		1			
61	TRABZON	2	1	4	3	6	5	7
62	TUNCELİ	6	1	5	2	3	7	4
63	ŞANLIURFA	3	1	2	4			5
64	UŞAK	2	3	4	1	5	6	7
65	VAN	4	1	3	2			5
66	YOZGAT	2	1	6	3	4	7	5
67	ZONGULDAK	1	2	4	3	5	7	6
68	AKSARAY		1		2			
69	BAYBURT	3	1	4	2	7	6	5
70	KARAMAN	3	5	2	1	4		
71	KIRIKKALE	1	2	5	3	4		
72	BATMAN	1	2	3	5	4		
73	ŞIRNAK	1	2		3			
74	BARTIN	2	1		3	4		
75	ARDAHAN	1	3		2			
76	IĞDIR	1	4	5	2	3	6	
77	YALOVA		2		1			
78	KARABÜK	1	2	5	3	4		
79	KİLİS	1	2	7	3	4	5	6
80	OSMANİYE	1	3		2			
81	DÜZCE	2	3	4	1	5	7	6

*** Orman, mera, sulak alan, kıyı, biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı**

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

I.2. 2015 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

Tablo:I.1.'in değerlendirilmesi doğrultusunda, **Tablo:I.2'**de iller, birinci öncelikli çevre sorunlarına (hava kirliliği, su kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon) göre alfabetik olarak sıralanmıştır. **Tablo:I.2'**deki bilgiler**, Grafik:I.1** ve **Harita:I.1.**'de görsel hale getirilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.2. 2015 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Erozyonun 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADIYAMAN ARDAHAN BATMAN BİNGÖL ÇORUM DENİZLİ ERZİNCAN GAZİANTEP IĞDIR ISPARTA KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KONYA MARDİN OSMANİYE SİİRT ŞIRNAK ZONGULDAK	AKSARAY ARTVİN AYDIN BALIKESİR BARTIN BAYBURT BİTLİS BURSA ÇANAKKALE ÇANKIRI DİYARBAKIR EDİRNE ERZURUM HAKKARİ HATAY İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KÜTAHYA MALATYA MANİSA MERSİN MUĞLA NEVŞEHİR NİĞDE RİZE SAMSUN ŞANLIURFA TEKİRDAĞ TRABZON TUNCELİ VAN YOZGAT	AFYONKARAHİSAR AĞRI AMASYA ANKARA BİLECİK BOLU BURDUR DÜZCE ELAZIĞ GİRESUN GÜMÜŞHANE İZMİR KARAMAN KAYSERİ MUŞ ORDU SAKARYA SİNOP TOKAT UŞAK YALOVA	ADANA ANTALYA ESKİŞEHİR	SİVAS
22	**34**	**21**	**3**	**1**
(%27)	**(%42)**	**(%26)**	**(%4)**	**(%1)**

Not: **Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.**
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

GRAFİK:I.1. 2015 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

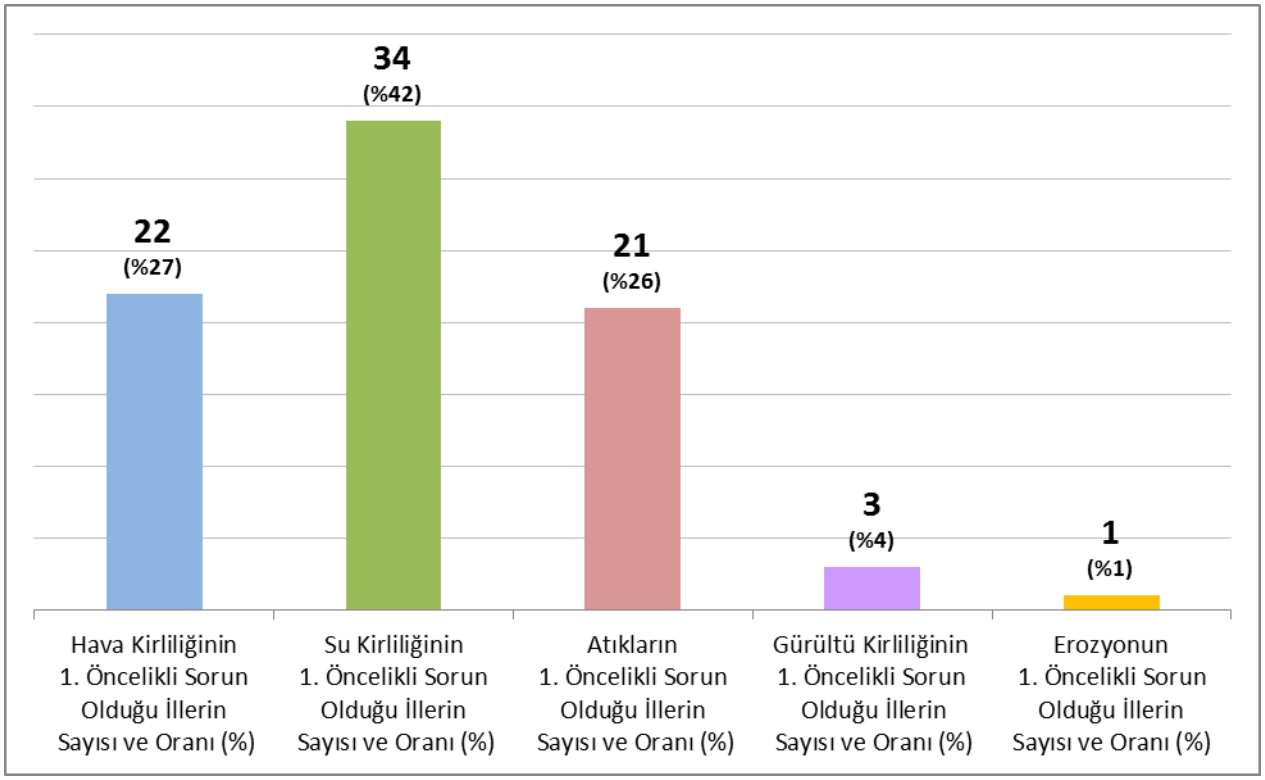

Tablo:I.2. ve **Harita:I.1.**'de görüldüğü üzere, 2015 yılında 22 adet ilde hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olup bu iller (alfabetik sırayla); Adıyaman, Ardahan, Batman, Bingöl, Çorum, Denizli, Erzincan, Gaziantep, Iğdır, Isparta, Kahramanmaraş, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Kilis, Kocaeli, Konya, Mardin, Osmaniye, Siirt, Şırnak ve Zonguldak illeridir. 34 adet ilde su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olup, bu iller (alfabetik sırayla); Aksaray, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bayburt, Bitlis, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Hakkari, Hatay, İstanbul, Kars, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Rize, Samsun, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon, Tunceli, Van ve Yozgat illeridir. Atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller (alfabetik sırayla); Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Bilecik, Bolu, Burdur, Düzce, Elazığ, Giresun, Gümüşhane, İzmir, Karaman, Kayseri, Muş, Ordu, Sakarya, Sinop, Tokat, Uşak ve Yalova olmak üzere toplam 21 ildir. Gürültü kirliliğinin Adana, Antalya ve Eskişehir'de, erozyonun ise Sivas' da birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir. **Tablo:I.1.**'de toprak kirliliği ve doğal çevrenin tahribatının hiçbir ilimizde birinci öncelikli sorun olmadığı görülmektedir. Ancak, toprak kirliliğinin Burdur, Çankırı, Karaman ve Şanlıurfa'da ikinci öncelikli sorun olması dikkat çekicidir.

2015 yılı verileri ile önceki yılın (2014 yılı) verilerine göre karşılaştırma yapıldığında; 2014 yılında hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden 2015 yılında Çanakkale'de termik santral kaynaklı hava kirliliğinde bir miktar azalma olması, Diyarbakır ve Kars'ta ise doğal gaz kullanımının artması sonucu su kirliliği birinci öncelikli sorun olmuştur. Antalya'da gürültü şikayetlerinin çoğalması sonucu gürültü kirliliği birinci öncelikli sorun olmuştur. Amasya Belediyesine ait atıksu arıtma tesisinin işletmeye alınmış olması, 2015 yılında İl Müdürlüğünce yapılan denetimlerin artması sonucu su kirliliği yerine atıklar birinci öncelikli sorun olmuştur. Erzurum'da ise Pasin Ovası Belediye birliği tarafından düzenli depolama tesisinin yapılması nedeniyle atıklar yerine su kirliliği birinci öncelikli sorun olmuştur.

HARİTA:I.1. 2015 YILI İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI HARİTASI

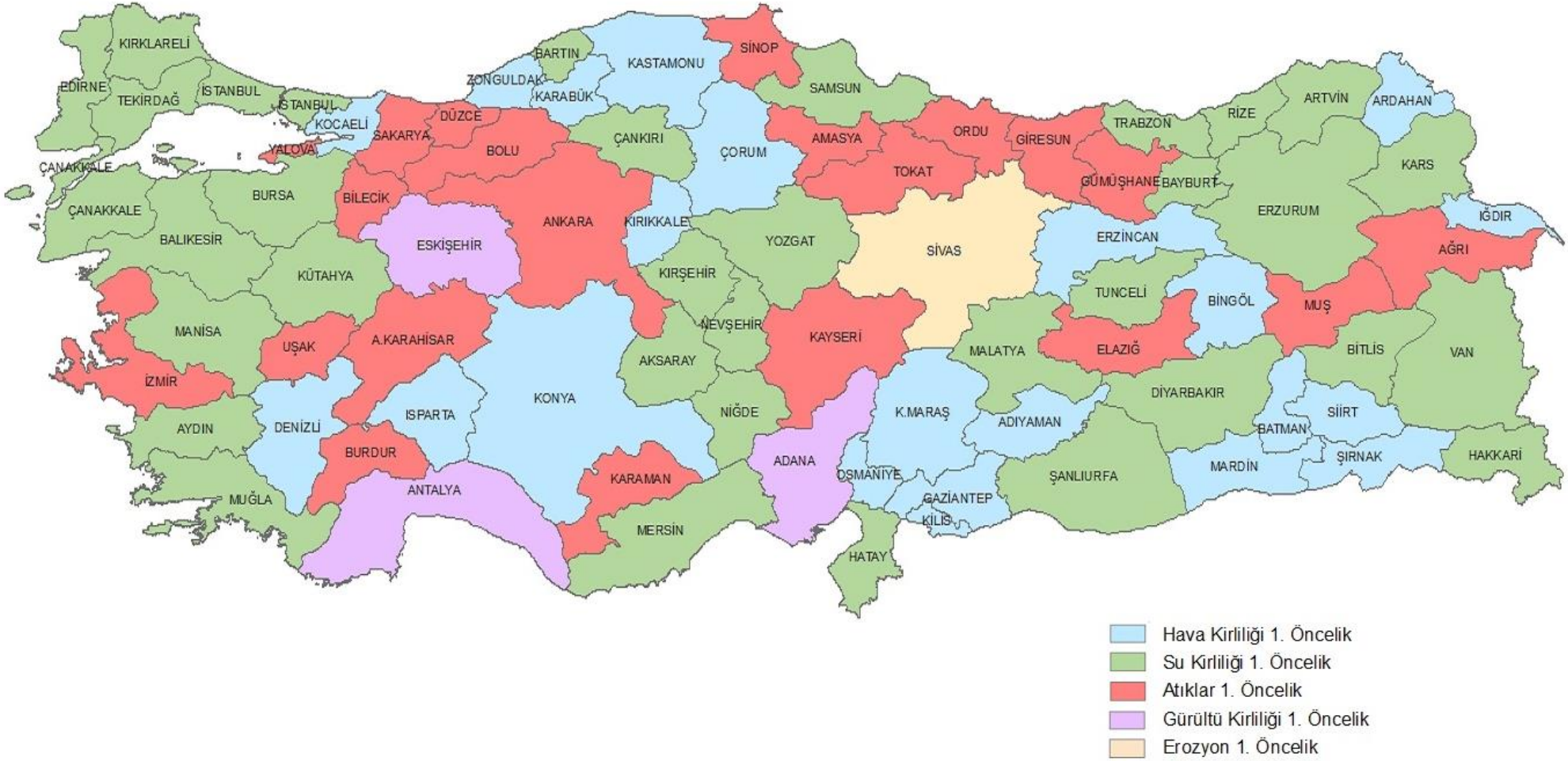

I.3. HAVA KİRLİLİĞİ

I.3.1. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLENDİRMESİ

Tablo:I.3.'de hava kirliliğinin 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 22 (İllerin %27'si), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 24 (illerin %30'u), üçüncü öncelikli sorun olduğu il sayısı da 23 (illerin %28'i) olarak görülmektedir. Yani, toplam 69 ilimizde hava kirliliği birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak kendini göstermektedir. Hava kirliliği öncelikleri haritası ise **Harita I.2.**'de gösterilmektedir.

TABLO:I.3. HAVA KİRLİLİĞİ

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Hava Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Hava Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADIYAMAN	ADANA	AĞRI
ARDAHAN	AFYONKARAHİSAR	ARTVİN
BATMAN	AMASYA	BAYBURT
BİNGÖL	ANKARA	BİTLİS
ÇORUM	ANTALYA	BOLU
DENİZLİ	AYDIN	ÇANKIRI
ERZİNCAN	BALIKESİR	DİYARBAKIR
GAZİANTEP	BARTIN	ELAZIĞ
IĞDIR	BİLECİK	ERZURUM
ISPARTA	BURSA	GİRESUN
KAHRAMANMARAŞ	ÇANAKKALE	GÜMÜŞHANE
KARABÜK	DÜZCE	İSTANBUL
KASTAMONU	EDİRNE	İZMİR
KIRIKKALE	HAKKARİ	KARAMAN
KİLİS	HATAY	KARS
KOCAELİ	KÜTAHYA	MALATYA
KONYA	MANİSA	MUĞLA
MARDİN	MERSİN	NEVŞEHİR
OSMANİYE	MUŞ	ORDU
SİİRT	SAMSUN	RİZE
ŞIRNAK	TOKAT	SİNOP
ZONGULDAK	TRABZON	ŞANLIURFA
	UŞAK	TEKİRDAĞ
	YOZGAT	
22	**24**	**23**
(%27)	**(%30)**	**(%28)**

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

HARİTA:I.2. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

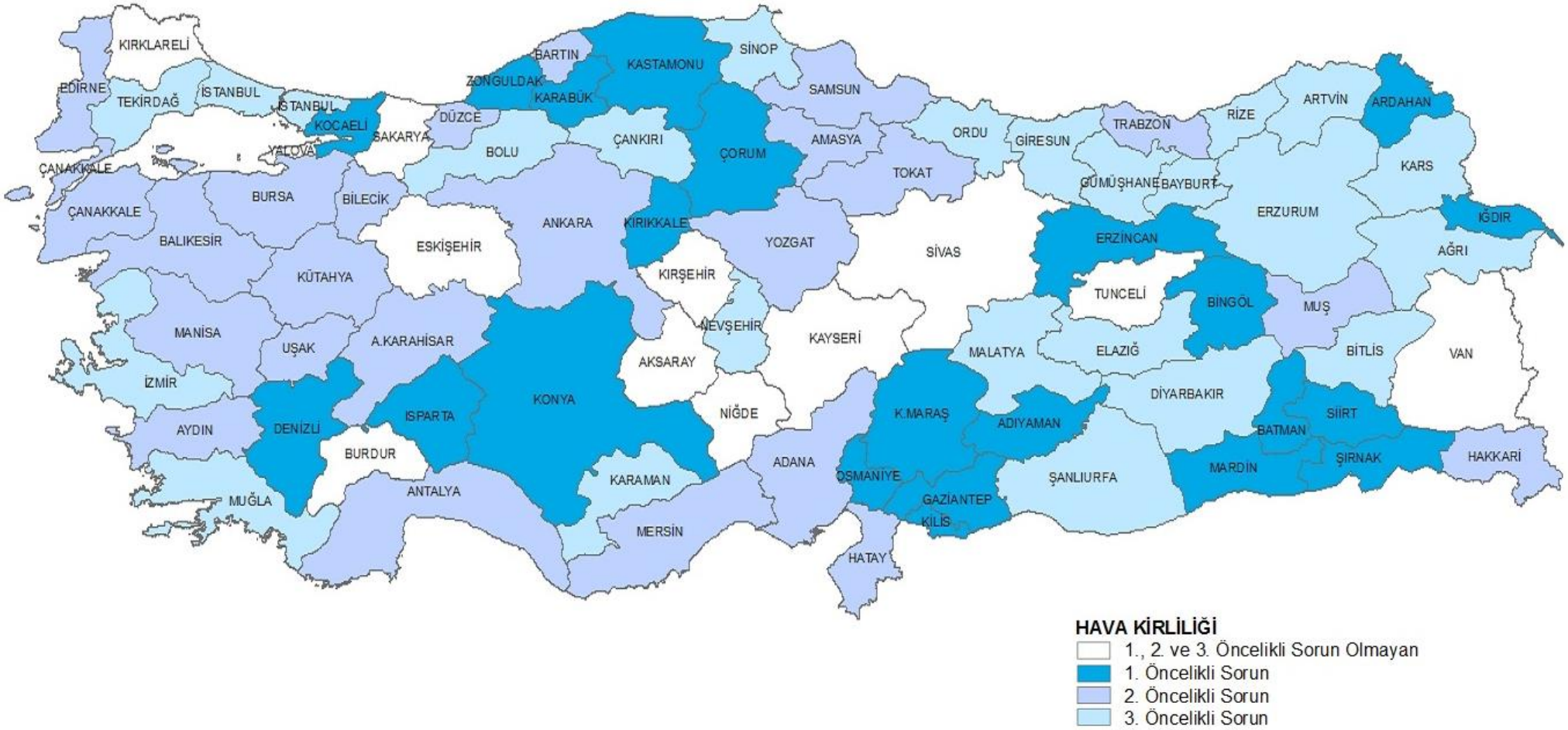

Tablo.I.4.'de hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde kirlenmenin başlıca nedenleri özetlenerek belirtilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir

TABLO:I.4. HAVA KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ;

İller	Hava Kirliliğinin Nedenleri
Adıyaman	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması.
Ardahan	Ardahan'da kış şartlarının ağır ve uzun olması sebebiyle düşük sıcaklıklarda kömür tüketiminin artması, az gelirli hanelerde kalitesi düşük kömür yakılması, bununla birlikte hava sirkülasyonuna meteorolojik şartların olumsuz etkisi ile hava kirliliği kış aylarında yükselmektedir
Batman	Batman İlinde hava kirliliğine neden olan etmenler; kış sezonunda ısınma amaçlı kullanılan yakıtlar, endüstriyel tesislerin şehir içinde kalması (endüstride kullanılan yakıtların baca gazları, üretim sonucu havaya atılan artık maddeler), meteorolojik faktörler (şehrin çanak şeklinde olması, inverziyonlu günlerin çok olması (durgun gün sayısının 200 gün ve hava karışım yüksekliğinin 4m olması), motorlu taşıtlar, anızlarının bilinçsiz bir şekilde yakılmasıdır. Ayrıca kenar mahalleler denilen ve gelir düzeyleri oldukça düşük olan insanların kış mevsiminde yakacak olarak tezek, petrol, Şırnak kömürü, araba lastiği, yanık yağ vs. kullanmalarından kaynaklanan emisyonlar ilimizin hava kalitesini oldukça bozmakta, hatta insanların bu yüzden çeşitli hastalıklara yakalanmasına sebep olmaktadır.
Bingöl	İlimizde ısınmadan ve motorlu taşıtlardan kaynaklı hava kirliliği söz konusudur. Uzun ve soğuk kış mevsiminin yaşandığı şehirde, özellikle Kasım-Mart ayları arasında, ısınmak amacıyla fazla ve genellikle kalitesiz yakıt kullanımı beraberinde hava kirliliğini getirmektedir.
Çorum	İlimiz, merkez itibariyle düz bir topografik yapıda olup, çevresi tepelerle çevrilidir. Hava kirliliğinde hem bu durum, hem de sanayi bakımından lokal bölgelerde toprak sanayii (tuğla, kiremit vb.) ile çimento ve şeker fabrikaları yerleşim alanı yanında bulunması etkili olmaktadır. Bunun yanında doğalgaz gelmesine rağmen apartmanların ısınmada kömürü kullanmaları hava kirletici etkenlerin başında yer almaktadır.
Denizli	Evsel ısınma amaçlı kalitesiz yakıt kullanımının yaygın olması, sanayide kullanılan yakıtlar, yakılması uygun olmayan maddelerin izinsiz yakılması, maden faaliyetleri sırasında oluşan toz kirliliği, trafikten kaynaklı oluşan emisyonlar (egzoz) hava kirliliğine neden olmaktadır. Bunu önlemek için, personel eksikliği nedeniyle yeterli denetim yapılamamaktadır.
Erzincan	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması nedeniyle sorun yaşanmaktadır. Bunu önlemek için, personel eksikliği nedeniyle yeterli denetim yapılamamaktadır.
Gaziantep	Gaziantep'te özellikle geçtiğimiz son 5 yıllık periyotta konutlarda kömür kullanımının artmış olmasından dolayı hava kalitesi bozulmuştur. Aynı zamanda son 5 yıllık zamanda şehrimizde bulunan motorlu kara taşıtları sayısında da önemli bir artış olmuştur. Gaziantep'te nüfus yoğunluğu ile birlikte özellikle Karataş, Değirmiçem, Sarıgüllük, kent merkezindeki düşük rakımlı bölgeler ve şehrin özellikle doğu ve güneydoğusunda bulunan kenar semtlerde çok fazla kullanılan kömür hava kirliliğinin birinci derecedeki nedenidir. Buna bağlı olarak, şehir merkezinde özellikle kış aylarında hava sirkülasyonunun az olması ve basınç etkisiyle kirletici gazlar şehrin alçak bölgelerinde yoğunlaşmaktadır.
Iğdır	İlimizde hava kirliliğinin başlıca sebebi ilimizin topografik yapısıdır. İlimizin etrafının yüksek dağlarla çevrili olması, ilimizde rüzgarın çok düşük seviyede olması, ilin mikro klima özelliği nedeni ile hava tabakasının bir sera gibi şehrin üzerini kapatması, ısınma döneminde düşük kalorili ve yüksek kükürt oranlı kömürlerin kullanılması, kış dönemi öncesi baca temizlik ve bakımlarının yaptırılmaması, kalorifer kazanlarının temizlik ve bakımlarının yaptırılmaması, kalorifer kazanının usulüne uygun olarak yakılmaması, kalorifer kazanlarının ehliyetsiz kişiler tarafından yakılması gibi nedenler hava kirliliğine sebep olmaktadır.
Isparta	İlimizin çanak şeklinde olması kirliliğin en büyük sebebidir. Bu nedenledir ki yerleşim yerleri planlanırken hava koridorları oluşturulmalıdır.

TABLO:I.4. HAVA KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ (DEVAMI)

İller	Hava Kirliliğinin Nedenleri
Kahramanmaraş	Son yıllarda kirliliğin artmasında, İl'deki sanayi faaliyetlerinin gelişmesi kadar, kentin yerleşik konumunun da etkili olduğu açıktır. Zira, İl Merkezi Ahır Dağının eteklerinde kurulu olup hava akımı bakımından da kuzey kısmının kapalı olması, şehrin rüzgara açık yerlerinde de plansız bir biçimde bazı binaların yapılmış olması, bu binaların arasında hava akımını sağlayacak aralıkların olmaması hava kirliliğini artırıcı etkendir. Ayrıca, İl'de hava kirliliğine yol açan bir başka etken de, konutların ısıtılmasından (yakma sistemi ve yakıtlardan) ve motorlu taşıt trafiğinden kaynaklanmaktadır.
Karabük	Şehir içinde kalmış sanayi tesisleri hava kirliliği yönünden önemli etkilere sahiptir. 2015 yılında da geçmiş yıllara nazaran daha az olmakla birlikte kış aylarında ısınma amaçlı kömür kullanımı nedeniyle hava kirliliği yaşanmıştır.
Kastamonu	Isınmada fosil yakıt kullanan binalar, kalitesiz yakıt kullanımı, maddi yetersizlikler, bilinç eksikliği, yerleşim bölgelerindeki kirliliği uzaklaştırmada etkili olan hava kanallarının binalar nedeniyle kapatılması, şehir içinde kalan sanayi tesisleri nedeniyle sorun yaşanmaktadır.
Kırıkkale	İlimizdeki hava kirliliğinin başlıca sebeplerini; evsel ve endüstriyel emisyonlar, motorlu taşıtların egzoz gazları ve ilimizin topografik yapısı (4 tarafı tepelerle çevrili) olarak sıralanabilir
Kilis	İldeki hava kirliliğine neden olan en büyük etken ısınmadır. Maddi yetersizliklerden dolayı kalitesiz yakıt kullanımı bunun en büyük nedenidir. Kalorifer kullanan konutlarda ateşçilerin bilinçsiz yakması da bu kirliliği artırmaktadır.
Kocaeli	Özellikle kış aylarında ısınma amacıyla konutlarda kalitesiz kömür kullanımı nedeniyle, bazı ilçelerde/mahallelerde konutlardan kaynaklı hava kirliliği meydana gelmektedir. Ayrıca TEM ve E5 ana karayolunun İlimiz sınırları içerisinden geçiyor olması nedeniyle egzoz kaynaklı hava kirliliği de meydana gelmektedir. Ayrıca sanayi kuruluşlarının bacalarından salınan emisyon değerlerinin yönetmelikte belirtilen sınır değerin altında olmasına karşın yoğun sanayileşmenin olduğu İlimizde kümülatif etki de diğer bir hava kirletici kaynağıdır.
Konya	İlimizin topografik yapısı, kalitesiz yakıt kullanımı, çok sayıda küçük ve orta ölçekli sanayi tesisinin bulunması hava kirliliğini etkileyen faktörlerdendir.
Mardin	Isınmada kalitesiz yakıtların kullanılması ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğine sebep olmaktadır. Fabrikalarda enerji ihtiyacı için yakılan yakıtlar ve fabrikada yapılan işlemden oluşan kirleticiler hava kirliliğine neden olmaktadır. Diğer bir faktör de Suriye'den İlimize gelen çöl tozlarıdır.
Osmaniye	Nüfus artışı sonucu kış aylarında sosyo-ekonomik şartlardan dolayı ucuz fakat düşük kalorili yakıt kullanımının arttığı kentte, üç tarafın dağlarla çevrili olmasının da etkisiyle uzun süre dağılmayan hava kirliliği sağlık sorunlarına neden olmaktadır.
Siirt	Siirt İli, topografik (arazi yapısı) olarak; etrafının dağlar ve tepeler ile çevrili olmasından dolayı çukur şeklinde ve engebeli bir araziye kurulu durumdadır. İlde kentsel yapılaşmadaki çarpıklıklar ve ısınma amaçlı kaliteli kömür kullanımı konusunda bilinç eksikliği yanında kalorifer ateşleyicilerinin kalifiyesi konusunda da sıkıntılar bulunmaktadır.
Şırnak	İlde hava kirliliği kalitesiz yakıtların ısıtmada kullanılmasından ve motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Kırsal kesimde tüketilen ısınma amaçlı yakıtların yerine tezek, deri ve paçavraların yakılması bu sorunu daha ciddi bir hale getirmektedir.
Zonguldak	Isınmada kalitesiz kömür kullanımı hava kirliliğine neden olmaktadır. Yerli kömür kullanımının teşvik edildiği ilimizde tüm evler, işyerleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kaloriferlerinde daha çok taşkömürü kullanılmaktadır. Üretilen kömürlerin büyük çoğunluğunun hiçbir işleme tabi tutulmadan (eleme, yıkama, zenginleştirme vb.) ocaktan çıkartıldığı gibi kullanılması kirliliğin artmasına neden olmaktadır. İlimizde yakıt olarak kullanılan Zonguldak kömüründe kükürt oranı yok denecek kadar az olduğu için kükürt dioksit kirliliği çok yaşanmamaktadır. Buna karşın uçucu maddesinin yüksek olması ve bu yakıtın yakılması için özel bir yakma sisteminin oluşturulmamış olması nedeniyle duman ve partikül madde kirliliği yoğun şekilde yaşanmaktadır. Çarpık kentleşme sonucu oluşan yoğun yapılaşma kentin nefes alacak açık kapılarını neredeyse yok etmiştir. Karadeniz kıyısında kurulmuş olan Zonguldak kenti Batı Karadeniz Dağlarının eteklerinde yapılanmıştır. Dağların denize paralel uzanması, oluşan kirli havanın kentin üzerinde sıkışıp kalmasına sebep olmaktadır. Sanayi tesislerinin şehir merkezine ve yerleşim yerlerine yakın olması karşılaşılan en önemli sorunlardandır.

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

I.3.2. HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRMA

İl Müdürlüklerimizce, anket doğrultusunda belirlenen hava kirliliği öncelikleri ile hava kirliliği ölçüm değerlerinin karşılaştırmasını yapabilmek amacıyla **Tablo:I.5.** ve **Tablo:I.6.** oluşturulmuştur.

Öncelikle "Hava Kalitesi İndeksi" nin ne olduğuna bakılacak olursa;

Hava kalitesi indeksinin temeli; bilgilerin halka kolay ve anlaşır olarak ulaştırılmasıdır. Hava Kalitesi İndeksi (HKİ), hava kalitesinin günlük olarak rapor edilmesi için kullanılmakta ve yaşadığımız bölgenin havasının ne kadar temiz veya kirli olduğu ve ne tür sağlık etkilerinin oluşabileceği konusunda bilgiler içermektedir. Hava kalitesi indeksi, farklı hava kalitesi ile birlikte genel halk sağlığı üzerine etkisini, hava kirliliği seviyesini, sağlıksız seviyeye yükseldiğinde alınması gereken önlemleri de belirler.

5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM_{10}), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO_2), azot dioksit (NO_2) ve ozon (O_3) dur.

Hava Kalitesi İndeksi, 6 kategoriden oluşmaktadır. 1 (iyi) - 6 (tehlikeli) arasında sınıflandırılır ve aşağıdaki tablodaki renklerle sembolize edilir. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırmada matematiksel hesaplama yoktur, yalnızca sınıflandırmadır.

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları;

İndeks	HKİ	SO_2 [µg/m³]	NO_2 [µg/m³]	CO [µg/m³]	O_3 [µg/m³]	PM_{10} [µg/m³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120[L]	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100[L]
3 (Hassas)	101 – 150	251-500[L]	201-500	10001-16000[L]	161-180[B]	101-260[U]
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850[U]	501-1000	16001-24000	181-240[U]	261-400[U]
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100[U]	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520[U]
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

Kirletici parametrelerin ana kaynağı ve sağlığa etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

Kirletici	Ana Kaynağı	Sağlık Etkisi
Kükürtdioksit	Fosil yakıt yanması	Solunum yolu hastalıkları
Azotoksitler	Taşıt emisyonları, Yüksek sıcaklıkta yakma prosesleri	Göz ve solunum yolu hastalıkları, asit yağmurları
Partikül Madde	Sanayi, yakıt yanması, tarım ve ikincil kimyasal reaksiyonlar	Kanser, kalp problemleri, solunum yolu hastalıkları, bebek ölüm oranlarında artış
Karbonmonoksit	Eksik yanma ürünü, taşıt emisyonları	Kandaki hemoglobin ile birleşerek oksijen taşınma kapasitesinde azalma, ölüm
Ozon	Trafikten kaynaklanan azot oksitler ve uçucu organik bileşiklerin(VOC) güneş ışığıyla değişimi	Solunum sistemi problemleri, göz ve burunda iritasyon, astım, vücut direncinde azalma

Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

Tablo:I.5., illere ait kış sezonu ortalama (2014 yılı Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) ve yaz sezonu ortalama (2015 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması ile oluşturulmuştur. Tabloda, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

TABLO:I.5. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2014 yılı Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) ve YAZ SEZONU ORTALAMA (2015 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Sıra No	İLLER	Kış Sezonu (2014 Ekim-2015 Mart) 6 Aylık Ortama ($\mu g/m^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma					Yaz Sezonu (2015 Nisan- Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu g/m^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma				
		SO_2	NO_2	CO	O_3	PM_{10}	SO_2	NO_2	CO	O_3	PM_{10}
1	ADANA (Valilik)	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
2	ADIYAMAN	1				2	1				1
3	AFYONKARAHİSAR	1				3	1				2
4	AĞRI	1				2	1				1
5	AMASYA	1				1	1				1
6	ANKARA (Sıhhiye)	1	1	1		2	1	1	1		2
7	ANTALYA	1				2	1				1
8	ARTVİN	1				1	1				1
9	AYDIN	1				2	1				2
10	BALIKESİR	1				2	1				1
11	BİLECİK	1				1	1				1
12	BİNGÖL	1				1	1				1
13	BİTLİS	1				1	1				1
14	BOLU	1				2	1				2
15	BURDUR	1				2	1				1
16	BURSA	1				3	1				2
17	ÇANAKKALE	1				1	1				1
18	ÇANKIRI	1				1	1				1
19	ÇORUM	1				2	1				1
20	DENİZLİ (Bayramyeri)	1				2	1				2
21	DİYARBAKIR	1				2	1				2
22	EDİRNE	1				2	1				1
23	ELAZIĞ	1				1	1				1
24	ERZİNCAN	1				2	1				2
25	ERZURUM	1				1	1				1
26	ESKİŞEHİR	1				1	1				1
27	GAZİANTEP	1				2	1				2
28	GİRESUN	1				2	1				1
29	GÜMÜŞHANE	1				2	1				1
30	HAKKARİ	1				2	1				2
31	HATAY (Antakya)	1				2	1				2
32	ISPARTA	1				2	1				1
33	MERSİN	1				2	1				2
34	İSTANBUL (MTHM Esenyurt)	1	1		1	2	1	1		1	3
35	İZMİR (Bayraklı)	1				2	1				1
36	KARS (İstasyon Mah.)	1				2	1				1
37	KASTAMONU	1				1	1				1
38	KAYSERİ (Hürriyet)	1	1			3	1	1			2
39	KIRKLARELİ	1				1	1				1
40	KIRŞEHİR	1				1	1				1
41	KOCAELİ (Dilovası)	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
42	KONYA (Karatay)	1				3	1				2
43	KÜTAHYA	1				2	1				2
44	MALATYA	1				1	1				1
45	MANİSA	1				2	1				2
46	KAHRAMANMARAŞ	1				2	1				2
47	MARDİN	1				2	1				2
48	MUĞLA (Musluhittin)	1				2	1				2
49	MUŞ	1				3	1				3
50	NEVŞEHİR	1				1	1				1
51	NİĞDE	1				2	1				2
52	ORDU (Stadyum)	1				2	1				1
53	RİZE	1				1	1				1
54	SAKARYA	1				2	1				2
55	SAMSUN (İlkadım Has.)	1				2	1				2
56	SİİRT	1				3	1				2
57	SİNOP	1				2	1				1

TABLO:I.5.'İN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Kış Sezonu (2014 Ekim-2015 Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma					Yaz Sezonu (2015 Nisan- Eylül) 6 Aylık Ortama (µg/m³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma				
		SO_2	NO_2	CO	O_3	PM_{10}	SO_2	NO_2	CO	O_3	PM_{10}
58	SİVAS (Meteoroloji)	1				1	1				1
59	TEKİRDAĞ (Merkez-MTHM)	1	1	1		2	1	1	1		2
60	TOKAT	1				2	1				1
61	TRABZON (Meydan)	1				2	1				1
62	TUNCELİ	1				1	1				1
63	ŞANLIURFA	1				2	1				1
64	UŞAK	1				2	1				2
65	VAN	1				2	1				1
66	YOZGAT	1				1	1				1
67	ZONGULDAK	1				3	1				1
68	AKSARAY	1				2	1				2
69	BAYBURT	1				2	1				1
70	KARAMAN	1				2	1				2
71	KIRIKKALE	1				1	1				1
72	BATMAN	1				2	1				2
73	ŞIRNAK	3				1	1				1
74	BARTIN	1				2	1				1
75	ARDAHAN	1				1	1				1
76	IĞDIR	1				3	1				2
77	YALOVA	1				1	1				1
78	KARABÜK	1				2	1				2
79	KİLİS	1				1	1				1
80	OSMANİYE	1				2	1				2
81	DÜZCE	1				3	1				2

*** Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi), 2 (orta), 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)**
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

Tablo:I.5. ve **Harita:I.3.**'e göre; kış sezonu ortalama (2014 Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) SO_2 ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucunda Şırnak'ın "3-hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Diğer iller "1-iyi" sınıfındadır. **Tablo:I.1.** ve **I.3.**'e göre de; Şırnak'ta hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur.

Tablo:I.5. ve **Harita:I.4.**'de, kış sezonu ortalama (2014 Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) PM_{10} değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonuçlarına göre (ortalama PM_{10} değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sırasıyla); Iğdır, Düzce, Muş, Siirt, Bursa, Konya (Karatay), Kayseri (Hürriyet), Afyonkarahisar, Zonguldak olmak üzere 9 ilin "3-hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Toplam 48 ilimiz "2-orta" sınıfında yer alırken, 24 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır.

Kış ortası olarak kabul edilebilecek **Tablo:I.6.**'daki 2015 yılı Ocak ayı ortalama SO_2 ve PM_{10} rakamları esas alınarak **Harita:I.5.** ve **I.6.** hazırlanmıştır. Buna göre, indeks değerleri kış sezonu ortalamalarına göre daha yüksek çıkmaktadır.

Harita:I.5.'de 2015 yılı Ocak ayı ortalama SO_2 değerlerine göre, Şırnak "4-sağlıksız" sınıfında yer alarak en yüksek aylık ortalamaya sahip il olmuştur. Bolu, Tekirdağ ve Afyonkarahisar illeri "2-orta" sınıfında yer almaktadır. Diğer illerin ise "1-iyi" sınıfında olduğu görülmektedir. Ankara (Sıhhiye), Adıyaman ve Iğdır'ın Ocak-2015 verileri bulunmamakla birlikte Aralık-2015 ortalama verilerine göre bu illerimiz "1-iyi" sınıfında yer almaktadır.

Harita:I.6.'da 2015 yılı Ocak ayı ortalama PM_{10} değerlerine göre en yüksek indeks değerleri (büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla), Iğdır, Siirt, Düzce, Muş, Karabük, Bolu, Afyonkarahisar, Konya (Karatay), Bursa, Trabzon (Meydan), Kayseri (Hürriyet), Batman, Kocaeli (Dilovası), Isparta, Hatay (Antakya), Zonguldak, Denizli (Bayramyeri), Manisa, Hakkari, Muğla (Musluhittin), Kahramanmaraş, Osmaniye olmak üzere 22 ilde "3-hassas" olarak gerçekleşmiştir. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla Karaman, Ağrı, Tekirdağ (Merkez-MTHM), Sakarya, Samsun (İlkadım Hastane), Diyarbakır, İzmir (Bayraklı), İstanbul (MTHM Esenyurt), Uşak, Mersin, Aydın, Ardahan, Adıyaman, Adana (Valilik), Kütahya, Şanlıurfa, Mardin, Gaziantep, Balıkesir, Çorum, Niğde, Tokat, Erzurum, Antalya, Ankara (Sıhhiye), Giresun, Gümüşhane, Edirne, Sinop, Ordu (Stadyum), Aksaray, Van, Erzincan, Bartın, Bayburt, Burdur, Kırklareli, Malatya olmak üzere 38 il "2-orta" index diliminde yer almıştır. 21 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır.

HARİTA:I.3. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2014 yılı Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) SO_2 ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

HARİTA:I.4. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2014 yılı Ekim- 2015 Mart arası 6 aylık ortalama) PM_{10} ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

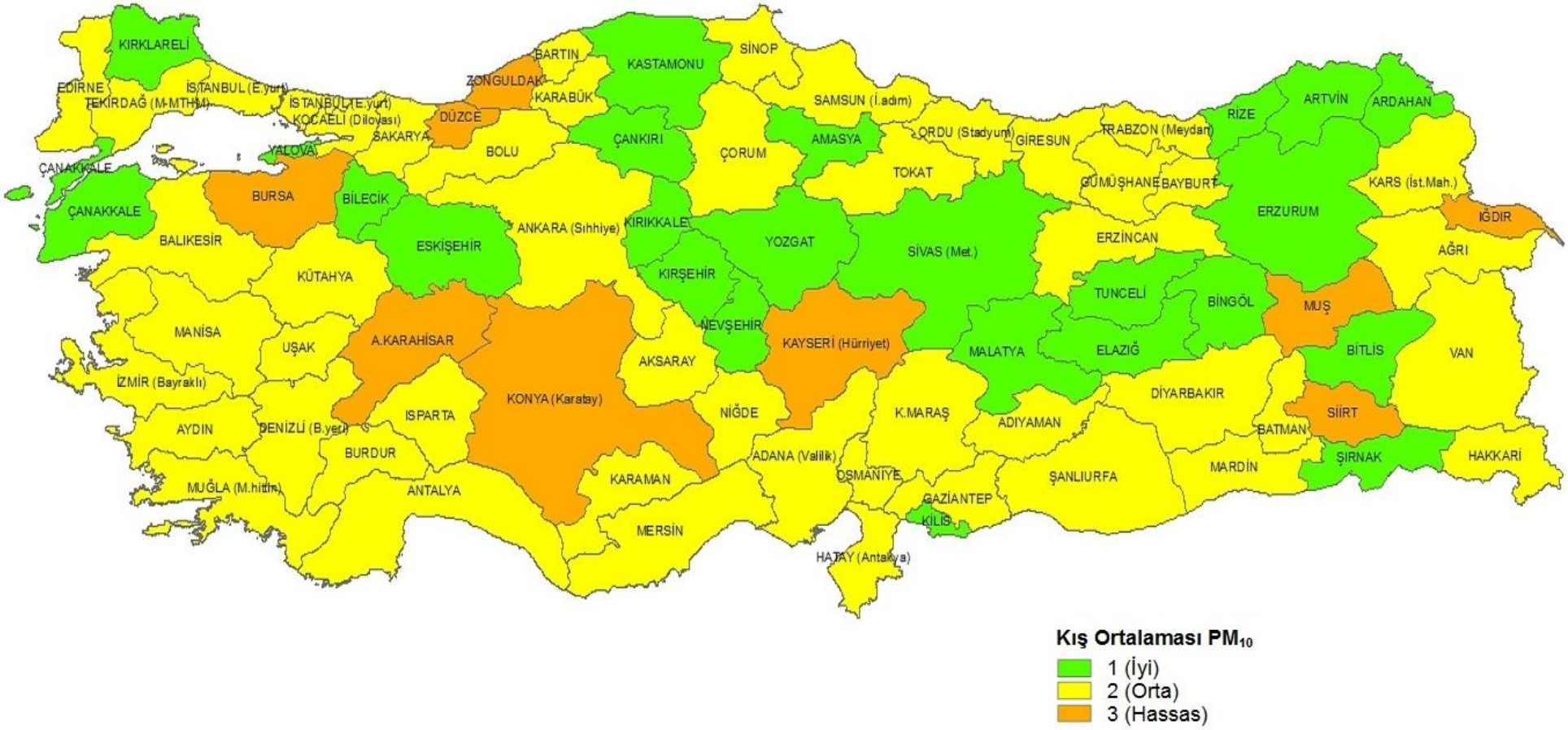

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

Tablo:I.6.'de 2015 yılı içindeki aylık ortama SO_2 ve PM_{10} ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıfları gösterilmektedir. Tabloda, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

TABLO:I.6. 2015 YILI İÇİNDEKİ AYLIK ORTALAMA SO_2 VE PM_{10} ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE* GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Sıra No	İLLER	SO_2												PM_{10}											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1	ADANA (Valilik)	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2
2	ADIYAMAN		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	2	2
3	AFYONKARAHİSAR	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	1		2	2	2	3	3
4	AĞRI	1	1	1	1	1	1	1	1				1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	3
5	AMASYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
6	ANKARA (Sıhhiye)		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	3	3
7	ANTALYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
8	ARTVİN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1	2	
9	AYDIN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	3
10	BALIKESİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
11	BİLECİK	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2
12	BİNGÖL	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	BİTLİS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	BOLU	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2				2	3	2	3
15	BURDUR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	3	3
16	BURSA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3	3
17	ÇANAKKALE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
18	ÇANKIRI	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
19	ÇORUM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2
20	DENİZLİ (Bayramyeri)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3
21	DİYARBAKIR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
22	EDİRNE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1	2	2
23	ELAZIĞ	1	1	1	1	1	1	1	1			1		1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1
24	ERZİNCAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	3	3	3	3
25	ERZURUM	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
26	ESKİŞEHİR	1	1	1	1							1	1	1	1	1	1							1	1
27	GAZİANTEP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	3	2	2	2
28	GİRESUN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
29	GÜMÜŞHANE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2
30	HAKKARİ	1	1	1	1			1	1	1		1	1	3		2	2	2		3	2	2			3
31	HATAY (Antakya)	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	3	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	3
32	ISPARTA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	3
33	MERSİN	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
34	İSTANBUL (MTHM Esenyurt)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
35	İZMİR (Bayraklı)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	3
36	KARS (İstasyon Mah.)	1	1	1	1	1	1		1	1			1	1	2	2	2	1	1	1	1	1			
37	KASTAMONU	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
38	KAYSERİ (Hürriyet)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	2	2	1	2	2	2	2	3	3

TABLO:I.6. 2015 YILI İÇİNDEKİ AYLIK ORTALAMA SO_2 VE PM_{10} ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE* GÖRE SINIFLANDIRILMASI (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	SO_2												PM_{10}											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
39	KIRKLARELİ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	3
40	KIRŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
41	KOCAELİ (Dilovası)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	1	1		1	2	2	2	2
42	KONYA (Karatay)	1	1	1	1	1	1	1	1					3	2	2	2	2	1	1	1				
43	KÜTAHYA	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2
44	MALATYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2
45	MANİSA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3
46	KAHRAMANMARAŞ	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	1	1	1	1	1	3	2	2	2
47	MARDİN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	1	1
48	MUĞLA (Musluhittin)	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3
49	MUŞ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3		3
50	NEVŞEHİR	1	1		1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2
51	NİĞDE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2			2	3	3
52	ORDU (Stadyum)	1	1				1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
53	RİZE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
54	SAKARYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	3
55	SAMSUN (İlkadım Has.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
56	SİİRT	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3
57	SİNOP	1		1	1	1	1	1			1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
58	SİVAS (Meteoroloji)	1	1	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
59	TEKİRDAĞ (Merkez-MTHM)	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3
60	TOKAT	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
61	TRABZON (Meydan)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2
62	TUNCELİ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
63	ŞANLIURFA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
64	UŞAK	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2
65	VAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
66	YOZGAT	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	4	1	1	1	1		1	1	1	1	1	2	2
67	ZONGULDAK	1	1	1	1			1	1		1	1	1	3	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	3
68	AKSARAY	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3
69	BAYBURT	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1
70	KARAMAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3
71	KIRIKKALE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
72	BATMAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3
73	ŞIRNAK	4	3	2	1	1	1	1	1	1	1	3	3	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
74	BARTIN	1	1	1	1	1	1	1	1					2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
75	ARDAHAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76	IĞDIR				1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2	3	3
77	YALOVA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
78	KARABÜK	1	1		1	1	1	1	1		1	1	2	3	2	2	1	2	1	1	2	2	1	2	3
79	KİLİS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2		2
80	OSMANİYE	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	3	2	2	1	1	1	1	1	3	2	2	3
81	DÜZCE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	1	2	2	1	2	3	3

*** Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi), 2 (orta), 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)**
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

HARİTA:I.5. 2015 YILI OCAK AYI ORTALAMA SO_2 ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

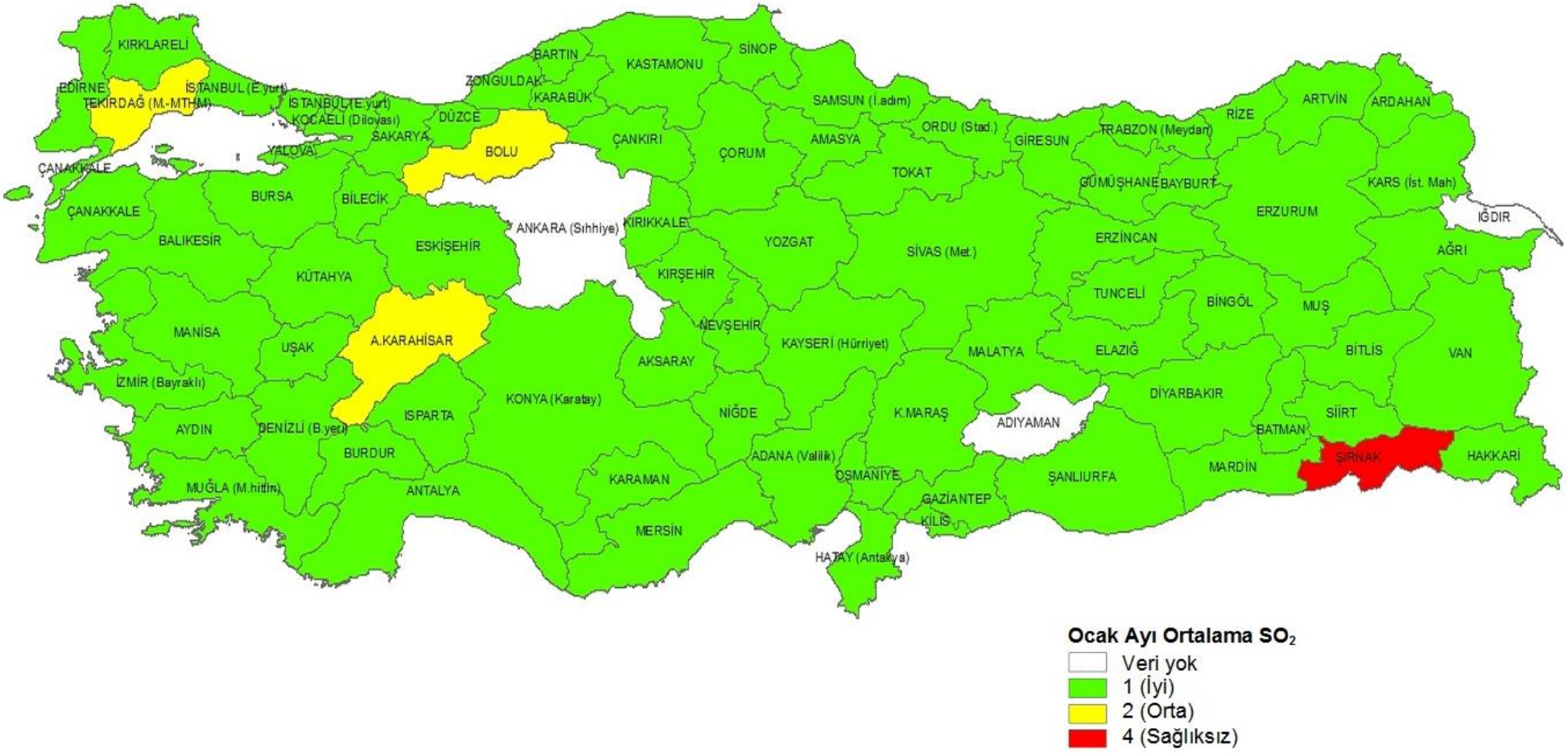

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

HARİTA:I.6. 2015 YILI OCAK AYI ORTALAMA PM_{10} ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

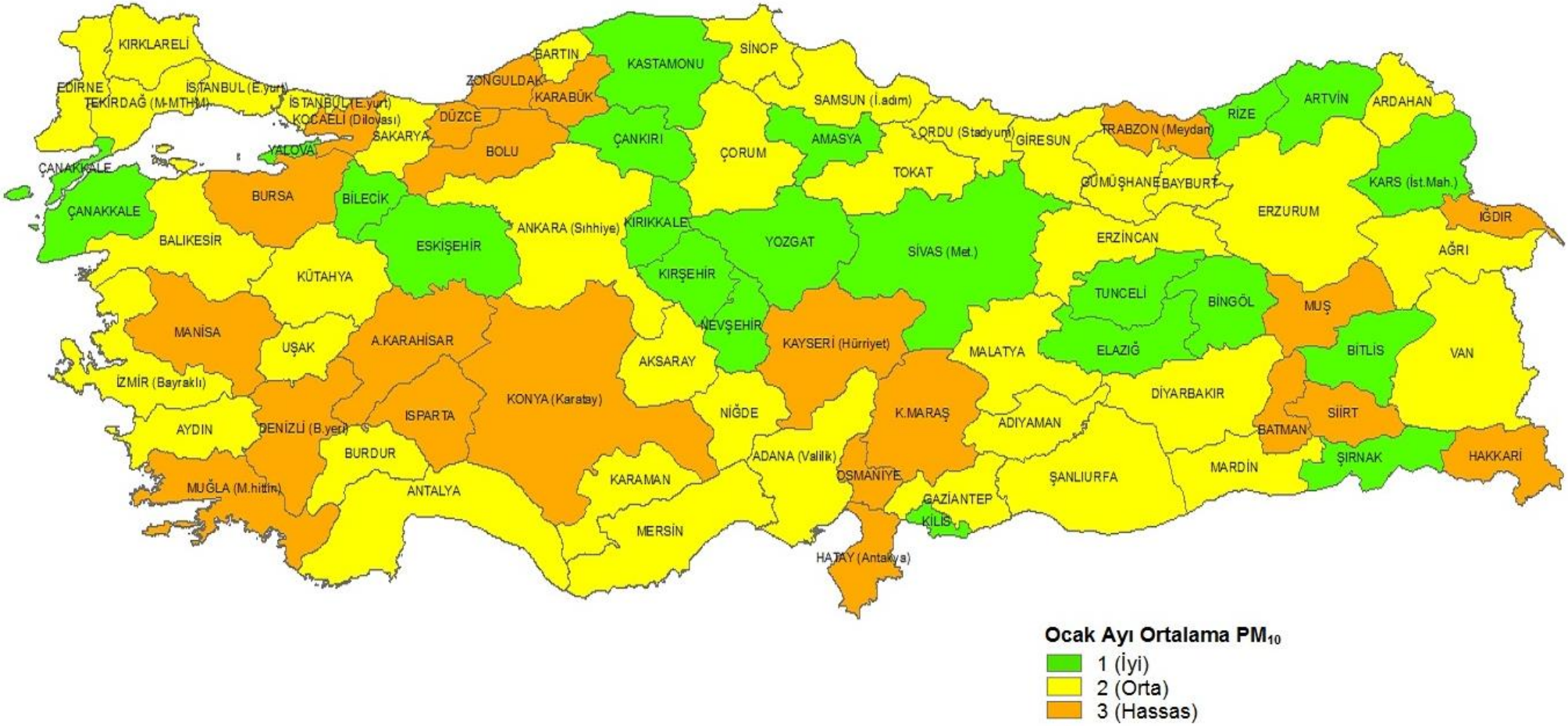

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

Yaz sezonunda evsel ısınma kaynaklı emisyonlar ortadan kalkmaktadır. Yaz sezonu (2015 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) SO_2 ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucu **(Tablo:I.5.** ve **Harita:I.7.**'e göre) tüm illerin "1-iyi" sınıfında oldukları görülmektedir.

Tablo:I.5. ve **Harita:I.8.**'da, yaz sezonu ortalama (2015 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) PM_{10} değerlerinin hava kalitesi indeksine göre "3-hassas" ile en yüksek olduğu istasyonlar Muş ve İstanbul- MTHM Esenyurt' tur. Mardin, Hakkari, Adana (Valilik), Siirt, Bursa, Batman, Karaman, Manisa, Iğdır, Samsun (İlkadım Hastanesi), Niğde, Denizli (Bayramyeri), Diyarbakır, Kayseri (Hürriyet), Muğla (Musluhittin), Tekirdağ (Merkez-MTHM), Kütahya, Kahramanmaraş, Hatay (Antakya), Aksaray, Düzce, Bolu, Mersin, Uşak, Osmaniye, Konya (Karatay), Sakarya, Karabük, Ankara (Sıhhiye), Afyonkarahisar, Aydın, Erzincan, Gaziantep olmak üzere 33 ildeki istasyonlar ise "2-orta" sınıfında yer almıştır.

HARİTA:I.7. YAZ SEZONU ORTALAMA (2015 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO_2 ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

HARİTA:I.8. YAZ SEZONU ORTALAMA (2015 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) PM_{10} ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

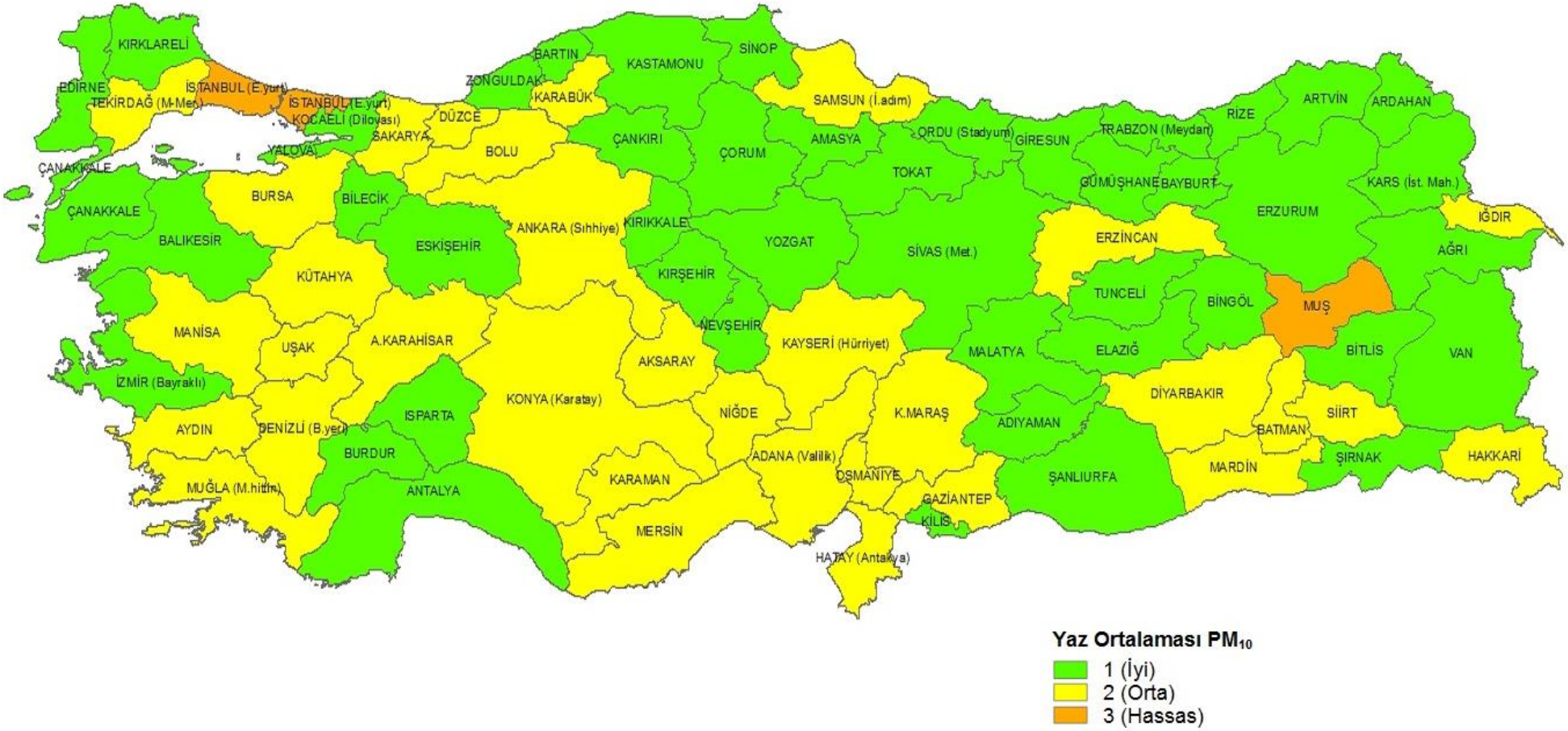

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx

I.4. SU KİRLİLİĞİ

Tablo:I.7.'da su kirliliğinin 1., 2., ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 34 (illerin %42,2'si), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 27 (illerin %33,3'ü), üçüncü öncelikli sorun olduğu il sayısı 14 (illerin %17,3'ü) olarak görülmektedir. Yani, toplam 75 ilimizde su kirliliği birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak kendini göstermektedir. Su kirliliği öncelikleri haritası **Harita:I.9.**'da gösterilmektedir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının ilgili kısımlarından ve İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.7. SU KİRLİLİĞİ

Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
AKSARAY ARTVİN AYDIN BALIKESİR BARTIN BAYBURT BİTLİS BURSA ÇANAKKALE ÇANKIRI DİYARBAKIR EDİRNE ERZURUM HAKKARİ HATAY İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KÜTAHYA MALATYA MANİSA MERSİN MUĞLA NEVŞEHİR NİĞDE RİZE SAMSUN ŞANLIURFA TEKİRDAĞ TRABZON TUNCELİ VAN YOZGAT	ADIYAMAN AĞRI BATMAN BİNGÖL BOLU ÇORUM DENİZLİ ELAZIĞ ERZİNCAN GAZİANTEP GİRESUN GÜMÜŞHANE ISPARTA İZMİR KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KAYSERİ KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ ORDU SAKARYA SİNOP ŞIRNAK YALOVA ZONGULDAK	ADANA AFYONKARAHİSAR AMASYA ARDAHAN BİLECİK BURDUR DÜZCE KONYA MARDİN MUŞ OSMANİYE SİİRT TOKAT UŞAK
34	**27**	**14**
(%42,2)	**(%33,3)**	**(%17,3)**

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

HARİTA:I.9. SU KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

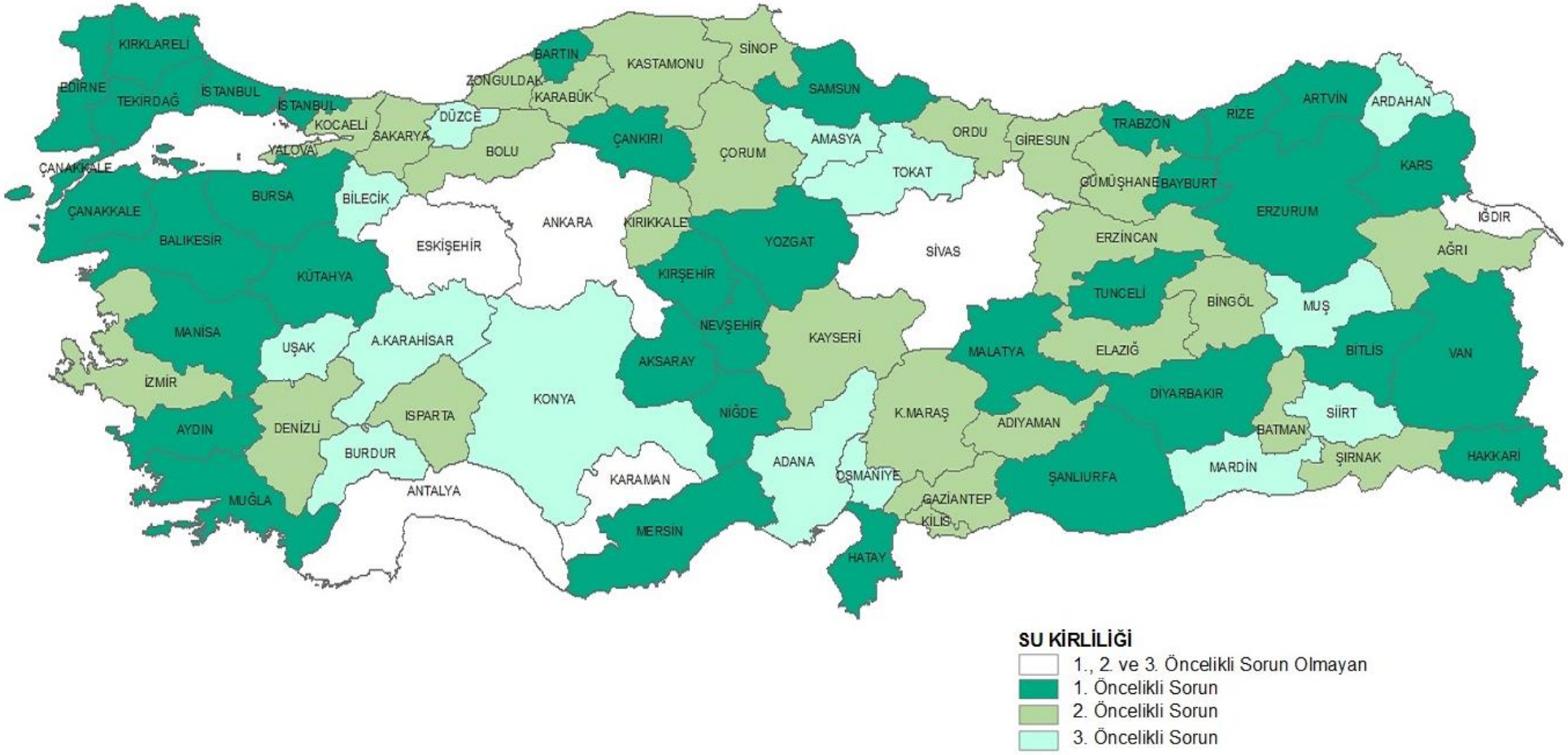

Türkiye'nin 25 hidrolojik havzaya bölünmüş olduğu göz önüne alınırsa, **Harita:I.9.**'da su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerin Meriç-Ergene, Marmara, Kuzey Ege, Susurluk, Gediz, Batı Akdeniz, Doğu Akdeniz, Kızılırmak, Çoruh, Aras, Van Gölü ve Asi Havzalarında yoğunlaştığı söylenebilir.

Harita.I.10. 'da, **Harita.I.9.** Su Kirliliği Öncelikleri Haritası ile ülkemizin nehir ve göl haritasının birleşimi gösterilmektedir.

HARİTA:I.10. NEHİR VE GÖLLER İLE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLER

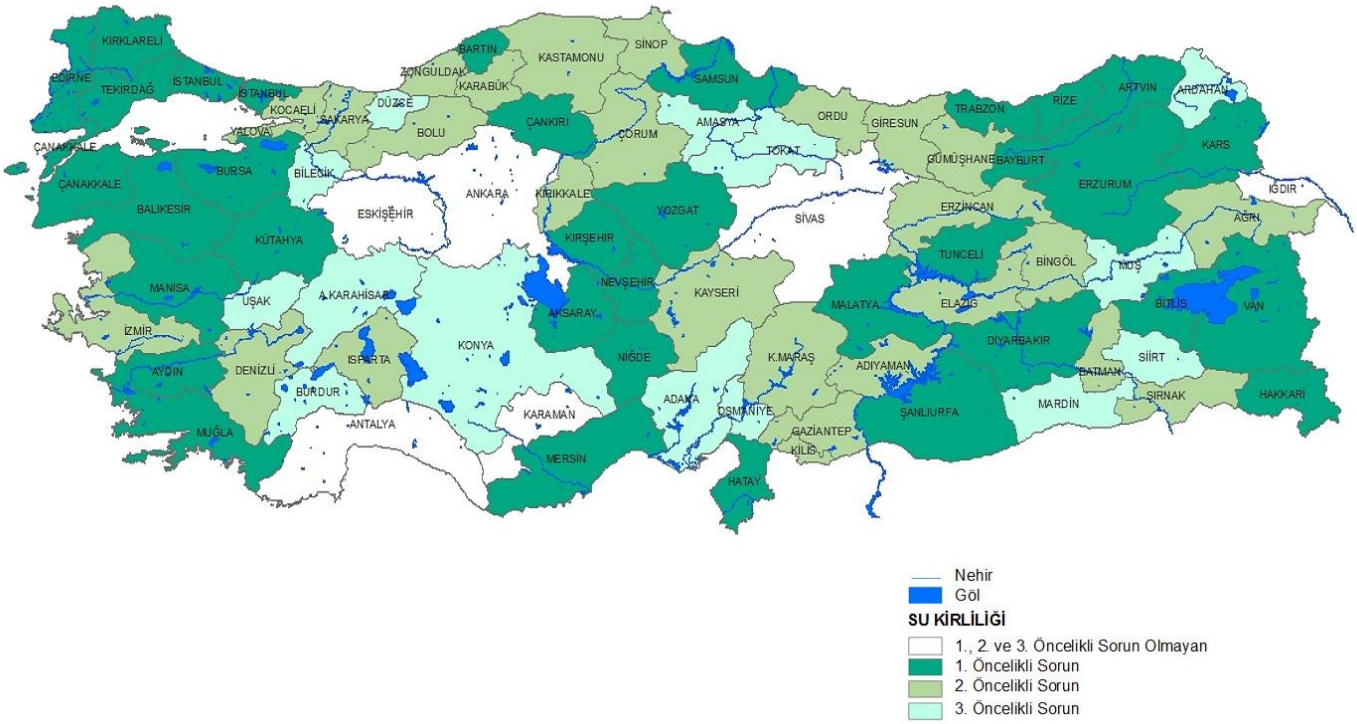

Tablo.I.8.'de havza bazında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde kirlenmenin başlıca nedenleri özetlenerek belirtilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.8. HAVZA BAZINDA SU KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ;

Havza Adı	İller	Su Kirliliğinin Nedenleri
Meriç-Ergene ve Marmara Havzası	Tekirdağ	Ergene Nehrinin kolları olan Ergene Deresi ve Çorlu Deresi, özellikle Çerkezköy, Ergene, Çorlu ve Muratlı İlçelerinde bulunan yoğun sanayileşme ve evsel kaynaklı kirlilikten dolayı, IV. Sınıf su kalitesinde olmaktadır.
	Kırklareli	Tekirdağ'dan doğan Ergene Deresi, büyük çoğunluğu yine aynı ildeki yoğun sanayileşme ve İlimizdeki sanayileşme sebebiyle IV. sınıf su kalitesindedir. Bununla birlikte; hayvancılık tesisleri, maden ocakları, yeterli seviyede olmayan belediye kanalizasyon ve atıksu arıtma tesisleri de su kirliliğine sebebiyet vermektedir.
	Edirne	Meriç Nehri Bulgaristan'dan, Ergene Nehri de Tekirdağ ve Kırklareli İllerinden büyük ölçüde kirlilik taşıyarak İl sınırlarımıza girmektedir. Meriç Nehrimiz Bulgaristan'daki maden işletmelerinden büyük ölçüde kirlenmekte olup, İlimizde de özellikle sanayi ve yerleşim bölgelerinden kaynaklanan evsel nitelikli atık sulardan dolayı kirlilik taşımaktadır.
	İstanbul	İlimizdeki su kirliliği etkenleri daha çok sanayi, maden, gemi inşası, gemilerden atık toplamanın yetersiz olması, evsel atıksuların arıtılmasının yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır.
	Çanakkale	Merkez İlçede ve diğer ilçelerde kanalizasyon sistemleri yeterli olmasına rağmen, kanalizasyon sistemlerinin arıtma tesisi ile sonuçlanmaması nedeniyle, toplanan atıksular doğrudan veya dolaylı olarak alıcı su ortamlarına verilmesi yüzeysel su kaynaklarını kirlilik tehdidi altında kalmaktadır. Ayrıca ikincil konutların yüzey su kaynaklarına olumsuz etkileri söz konusudur.

Susurluk ve Gediz Havzası	Bursa	Kanalizasyon sistemlerinin olmaması, yetersiz olması veya atıksu arıtma tesisiyle sonlanmaması, atıksu arıtma tesisi kapasitelerinin yetersizliği, zeytin karasuyu ve süt işleme tesislerinin atıksu bertaraf sorunu, tekstil atıksularının arıtılmasında ileri teknolojilerin kullanılmaması, geleneksel tarım uygulamalarından kaynaklanan, bilinçsiz kimyasal gübre ve zirai ilaç kullanımının yaygın olması sonucu meydana gelen çevresel (su ve toprak) kirlilikler,
	Balıkesir	Sanayi kaynaklı atıksular
	Kütahya	Sanayi tesislerinin atık su arıtma sistemlerinin yetersiz olması
	Manisa	İlimizde su kirliliğinin en önemli nedeni sanayi tesislerinden kaynaklanan ve yerleşim bölgelerinden kaynaklanan atıksulardır. İlimizde su kirliliğinin en fazla hissedildiği yer Gediz Nehri ve havzasıdır. Merkezden kaynaklanan en önemli su kirliliği kaynağı Manisa Deri Sanayi Bölgemizin atıksu arıtma tesisi yapımı devam etmektedir. Diğer bir yüzeysel su kaynağımız Bakırçay, kömür üretim ve işleme tesisleri, yerleşim bölgesi atıksuları ve zeytinyağı üretim ve zeytin işleme tesislerince kirletilmektedir. Ayrıca Akhisar ve Kırkağaç yöresinde zeytinyağı işletmelerinden kaynaklanan karasu problemi bulunmaktadır.
Büyük Menderes ve Batı Akdeniz Havzaları	Aydın	Büyük Menderes Nehrinde kirliliğin yoğun olduğu sıcak noktalar; Dokuzsele Deresi (Uşak), Banaz Çayı (Uşak), Çürüksu Çayı (Denizli), Büyük Menderes Ovası (Aydın), Bafa Gölü (Aydın)'dür. Endüstriyel kirliliğe sebep olan sektörlerden tekstil ve deri sanayi Denizli ve Uşak'ta yoğunlaşmıştır. Denizli İlinde birçok endüstri tesisinin arıtması mevcuttur. Havzada yer alan illerde faaliyet gösteren diğer küçük sanayi tesislerinin arıtma tesisleri ya bulunmamakta ya da bulunanlar verimli olarak çalıştırılmamaktadır. İlimiz için su kirliliğine sebep olan en önemli sektör zeytinyağı işleme tesisleridir. Havza boyunca mevcut yerleşim yerlerinin çoğunda atıksu arıtma tesisi mevcut olmadığından oluşan atıksular doğrudan veya dolaylı olarak B. Menderes Nehrine deşarj edilmekte, bu da nehrin kirliliğine olumsuz etki yapmaktadır.
	Muğla	Turizm potansiyelinin yüksek olması ile birlikte gerek otel sayılarında gerekse yazlık site sayılarında her geçen gün artış gözükmektedir. Özellikle Bodrum'da yaşanan plansız kentleşme kanalizasyon sisteminin yetersiz olmasına yol açmıştır. Merkezi atıksu arıtma tesislerinin gerek sayısının gerekse kapasitelerinin yetersiz olması nedeniyle İlimiz turizmini ve günlük yaşantıyı olumsuz yönde etkilemektedir
Kızılırmak ve Yeşilırmak Havzası	Çankırı	Çankırı Merkez İlçemizde alt yapı tesislerinin yetersizdir ve atıksu arıtma tesisinin henüz inşa edilmemiştir. Su kirliliği, evsel atık suların, sanayi tesislerinin atık sularının haricinde en çok tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır.
	Nevşehir	Organize sanayi bölgeleri ve belediyelerde atıksu arıtma tesislerinin tamamlanmamış olması, belde belediyeleri ise mali imkansızlık nedeniyle atıksu arıtma tesisi yapılamaması.
	Kırşehir	İlimizde tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ve tarımsal ilaçlar özellikle yeraltı su rezervlerini kirleten en temel kirleticilerdir. Ayrıca, hayvanlardan kaynaklanan atıkların da denetim ve kontrol altına alınması gerekmektedir. Kırşehir ilçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin arıtmayla sonlanmaması ve derelere verilmesi, sularımızı kirleten en temel kirleticilerdir.
	Yozgat	İlimizde merkez belediye ve Şefaatli İlçe Belediyesi hariç hiçbir ilçe belediyenin atık su arıtma tesisi bulunmamaktadır. Aynı zamanda organize sanayi bölgesine ait bir arıtma tesisi de yoktur.
	Samsun	İlimizde Karadeniz'in genel yapısına uygun olarak dağlık arazi yapısı ve Kızılırmak, Yeşilırmak gibi akarsu havzaları nedeniyle gerek il dışından, gerekse ilimizden kaynaklanan atıklar- atıksular havzalardan akarsularda toplanarak denize taşınmaktadır. Çoğu yerleşim yerleri atıksu arıtma tesislerini henüz hizmete almamış olup, bunların atıksularının yanında tarımsal kaynaklı pestisitlerin de yüzey akışları ile akarsularda toplanması sonucu akarsularımızda ve denizlerde hem fekal kirlilik, hem de endüstriyel kirlilik oluşmaktadır.
Konya Havzası	Aksaray	İl genelinde atık su arıtma tesislerinin yaygın olmayışından kaynaklı alıcı ortama atık su deşarjı yapılmaktadır. Bu bağlamda arıtılmadan alıcı ortama verilen atık sular sulama suyuna karışmaktadır. Vatandaşlarımızca söz konusu atık sular hayvan sulamada, sebze ve meyvelerini sulamada kullanılmaktadır. Bu kapsamda İlimizde hastalıklar meydana gelmekte ve Aksaray İlinin doğal güzelliği yok olmaktadır. Sorunun çözümü için hızlı bir şekilde atık su arıtma tesisleri kurulmalı, kanalizasyon alt yapısı güçlendirilmeli ve vatandaşlar atık su karışmış suları kullanmaması konusunda eğitilmelidir.
	Niğde	Mevcut durumda; Niğde Belediyesi atık su arıtma tesisi, biyolojik arıtma olup, kimyasal arıtma sistemine sahip değildir. Bu nedenle; evsel nitelikli atıksular haricinde kalan sanayi atıksuların arıtımı mümkün olmamaktadır. Niğde Belediyesi, Niğde Organize Sanayi Bölgesi ve Niğde Üniversitesi atık su arıtma tesislerinde, bakım çalışmalarının olması, arıtma esnasında karşılaşılan teknik-mekanik arızaların oluşması halinde atıksuların, arıtma tesislerine girmeden baraja deşarjı söz konusudur. Niğde ile Bor ilçesi arasında, Niğde Üniversitesi Merkez Yerleşkesinin hemen güneyinde yer alan Akkaya Barajı, kentin kanalizasyon ve diğer atıkları bünyesinde toplamaktadır. Çözüm olarak; Niğde Belediyesi atıksu arıtma tesisi proje aşaması devam etmekte, Niğde Organize Sanayi Bölgesi atıksu arıtma tesisi kapasitesi artırılmış, Niğde Üniversitesi atıksu arıtma tesisinde ise kapasite artırımına yönelik inşaat çalışmaları sürdürülmektedir.
Doğu Karadeniz ve Çoruh Havzası	Trabzon	İlimizin bulunduğu coğrafya yapısı ve oldukça dağınık biçimde yer alan yerleşimlerden kaynaklanan atıklar, bu alanlarda kanalizasyon sisteminin olmayışı ve çevre bilincinin henüz istenilen düzeyde olmaması gibi nedenlerden ötürü söz konusu yüzeysel su kaynakları kirliliğe maruz kalmaktadır. Kırsal alanlarda hiçbir kanalizasyon alt yapısı mevcut değildir. Bu duruma bağlı olarak kırsal alanlardaki evsel atık suların derelere bağlandığı ve dereler vasıtasıyla denize ulaştığı bilinmektedir. Ayrıca İlimizde evsel ve endüstriyel atık su oluşturan işletmelerin birçoğunun arıtma sistemini bulunmamaktadır. İlimizde mevcut derin deniz deşarj sistemlerinde, yüzey sularıyla evsel atıksuların tamamı ayrık sistemle toplanamaması nedeniyle, kanalizasyon sistemi ve derin deniz deşarj kolektörü, aşırı yağışlarla artan debiye cevap verememekte kolektörlerde sorunlar meydana gelmektedir.

	Rize	İlimiz genelinde yerel yönetimlerin büyük bir çoğunluğu atıksu sorununu çözmemiştir. Belediyelik alanlarda yerleşim yerlerinin kanalizasyona bağlanma durumları her geçen gün artmasına rağmen yine de istenen seviyeye ulaşmamıştır. İlimiz köylerinde atıksular münferit yapılan fosseptiklerle bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. Ancak yapılan fosseptikler sızdırmalı yapılmaktadır. İlimiz coğrafya yapısı da dikkate alındığında yerleşim yerlerinin dağınık olmasından dolayı atıksuların bir merkezde toplanarak bertaraf edilmesi güçtür. Fosseptik konulu şikayetlerin çokluğu göz önüne alındığında İlimizde en acil olarak çözüme kavuşturulması gereken konudur.
	Artvin	İlimiz genelinde evsel kaynaklı atıksuların arıtma sistemi ve atıksuların bertarafını sağlayacak tesisler bulunmamaktadır. Oluşan atıksular herhangi bir işlemden geçmeden alıcı ortama deşarj edilmektedir.
	Bayburt	İlimizde atık su arıtma tesisinin henüz tam olarak faaliyete geçmemiş olması sebebiyle ilde oluşan evsel nitelikli atık suların Çoruh Nehrine deşarj edilmesi büyük ölçüde su kirliliğine neden olmaktadır.
Van Gölü Havzası	Bitlis	İlimiz merkezinde atıksu arıtma tesisi bulunmaması ve evsel kaynaklı atıksuların doğrudan dereye deşarj edilmesi önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehir merkezinde bulunan esnafların katı ve sıvı atıklarını doğrudan dereye bırakmaları Bitlis Deresi üzerindeki kirlilik yükünü artırmaktadır. Ayrıca Dere kenarında faaliyet gösteren işletmelerden ve karayolu projelerinden açığa çıkan hafriyat atıklarının dereye dökülmesi dere yatağının daralması ve taşkın riskini ortaya çıkarmaktadır. Van Gölü' nün kapalı havza olması sebebiyle verimli bir arıtım yapılmadan deşarj edilecek atıksular hiçbir şekilde seyrelmeyecek ve göl ekosisteminde telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır
	Van	İlde yeterince atıksu arıtma tesisinin bulunmamakta ve mevcut az sayıdaki atıksu arıtma tesisleri ise tam kapasiteli olarak, verimli bir şekilde faaliyet göstermemektedir. Sanayi tesislerine ait atıksu arıtma tesisleri de yeterli sayıda değildir (Organize Sanayi bölgesinin arıtma tesisi bulunmaktadır). Dolayısı ile oluşan evsel ve endüstriyel atıksular tam arıtılmadan alıcı ortama (Van Gölü Havzası) deşarj edilmekte ve ciddi şekilde kirliliğe sebebiyet vermektedir.
Dicle-Fırat Havzası	Hakkari	İl ve ilçe merkezlerinde kanalizasyon hatlarının olmaması, bazı yerlerde yetersiz olması, il ve ilçe merkezlerinin hiçbirinde atıksu arıtma tesisinin olmaması su kirliliğine neden olmaktadır.
	Şanlıurfa	2014 yılı Adrese dayalı nüfus sayımına göre 2 milyona yakın olan Şanlıurfa'nın il nüfusu Suriye'den gelen misafir yerleşimciler ile birlikte 2,5 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Bunun yanında ilde makinalı tarıma geçişle beraber köyden kente göç olmaktadır. Bu kadar yüksek nüfuslu bir kentte atık su arıtma tesislerinin az sayıda nüfusa hizmet verecek şekilde bulunması ve katı atık depolama/ bertaraf tesislerinin bulunmaması Şanlıurfa İli için önem arz eden sorunların başında gelmektir.
	Malatya	Malatya ilçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin derelere verilmesi, sularımızı kirleten en temel kirleticilerdir. İlçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin hiç birinde arıtma tesisi bulunmamaktadır. Bazı belde ve ilçe belediye sınırlarında kanalizasyon şebekesi olmayıp, konutlar atık sularını fosseptik çukurlarına deşarj etmektedirler. İlimizde tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ve tarımsal ilaçlar özellikle yeraltı su rezervlerinde kirlenmeye neden olmaktadır. Sanayi amaçlı kullanılan sular, kullanımdan sonra aşırı şekilde kirlenmiş halde çeşitli alıcı ortamlara verilmektedirler.
	Tunceli	İlimiz merkez ve ilçelerinde evsel nitelikli atıksuların direk olarak akarsulara boşaltılmasından kaynaklı büyük problemler yaşanmaktadır. Tüm ilçelerde arıtma tesisleri teşkil edilmemiştir. Mevcut arıtma tesislerinde düşük arıtma verimi söz konusudur. Gelişigüzel dere kenarına yapılan ahırlarda oluşan hayvan atıkları nedeniyle kirlilik oluşmaktadır. Hafriyat atıkları deşarjı, zeytinyağı fabrikaları deşarjları nedeniyle kirlilik oluşmaktadır.
	Diyarbakır	İlçe belediyelerin yeterli kanalizasyon şebekesi altyapısı ve arıtma tesislerinin bulunmaması, Organize sanayi bölgesinin endüstriyel atık su arıtma tesisinin bulunmaması dolayısıyla evsel endüstriyel atık su kirliliği söz konusu olmaktadır.
Asi Havzası	Hatay	Eski belde ve Büyükşehir Belediyesi ile mahalle olan beldelerde kanalizasyon atıkları direkt Asi Nehrine veya Asi Nehrine bağlı yan derelere deşarj edilmektedir. Tüm ilçeler atıksu arıtma tesisine bağlı değildir, mevcut arıtma tesislerinde verim yetersizliği söz konusudur. Zeytin yağı fabrikaları deşarjları nedeniyle kirlilik yaşanmaktadır.
Batı Karadeniz Havzası	Bartın	İlimizde organize sanayi bölgesine ait atıksu arıtma tesisi faaliyete geçmiş olup, ayrıca firmalara ait münferit atıksu arıtma tesisleri bulunmaktadır. Ancak belediyelere ait atıksu arıtma tesisleri henüz faaliyete geçmemiştir. Kurucaşile ve Amasra İlçelerimizin atıksuları denize, Ulus İlçemiz ve beldelerinin atıksuları mevcut akarsu ve derelere, İlimiz merkezinin atıksuları ise Bartın Irmağı'na deşarj edilmektedir
Doğu Akdeniz Havzası	Mersin	Su kirliliğinin en önemli sebebi Mersin İlinin kanalizasyon şebekesinin yetersiz olmasıdır. Sadece şehrin doğusunda atık su arıtma tesisinin bulunması, batı tarafında bulunan yazlık bölgelerde her sitenin kendisine ait atık su arıtma tesisinin bulunması ve bunların takip ve denetimlerinin dönemsel olarak gerçekleştirilse bile yetersiz kalması, yağmur suyu drenaj hatlarına karışan kirliliklerin bu hatlarla birlikte yüzeysel su kaynaklarına kadar ulaşması Mersin'de su kirliliğine sebep olan faktörlerin başında gelmektedir.
Aras Havzası	Erzurum	İlimizdeki Belediyelerin ve bazı endüstri tesislerinin atık su arıtma tesisi bulunmadığından atık sular arıtılmadan genel olarak yüzeysel su kaynakları olmak üzere alıcı ortama deşarj edilmesi nedeni ile su kaynakları kirlenmektedir. İl merkezindeki atıklar düzenli depolama tesisinde bertaraf edilmektedir. İlimizdeki İlçe Belediyelerinde oluşan katı atıkların yüzeysel su kaynakları ve yakınlarına dökülmesi engellenmiş, düzenli katı atık depolama alanları ile yer seçimleri yapılmış ve plan proje çalışmaları yapılmaktadır.
	Kars	İlimizde genel nüfusa hizmet eden arıtma tesisi mevcut değildir. Yaşanan bu kirliliğin sebebi evsel nitelikli atıksular ve sanayi bölgesinde yer alan mandıralardır.

I.5. ATIKLAR

Tablo:I.9.'de atıkların 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda atıkların birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 21 (illerin %26'sı), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı yine 24 (illerin %30'u), üçüncü öncelikli sorun olduğu illerin sayısı ise 25 (illerin %31'i) olarak görülmektedir. Tablo incelendiğinde toplam 70 ilimizde atıkların birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo ile ilgili bilgiler **Harita:I.11.**'de gösterilmektedir. **Tablo:I.10.**'da ise illerde (alfabetik sırayla) atık sorunun nedenleri özet olarak verilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.9. ATIKLAR

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
AFYONKARAHİSAR AĞRI AMASYA ANKARA BİLECİK BOLU BURDUR DÜZCE ELAZIĞ GİRESUN GÜMÜŞHANE İZMİR KARAMAN KAYSERİ MUŞ ORDU SAKARYA SİNOP TOKAT UŞAK YALOVA	AKSARAY ARDAHAN ARTVİN BAYBURT BİTLİS DİYARBAKIR ERZURUM ESKİŞEHİR IĞDIR İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KONYA MALATYA MARDİN MUĞLA NEVŞEHİR OSMANİYE RİZE SİİRT TEKİRDAĞ TUNCELİ VAN	ADIYAMAN AYDIN BALIKESİR BARTIN BİNGÖL BURSA ÇANAKKALE EDİRNE ERZİNCAN GAZİANTEP HAKKARİ HATAY ISPARTA KARABÜK KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KÜTAHYA MANİSA SAMSUN SİVAS ŞIRNAK TRABZON YOZGAT ZONGULDAK
21	**24**	**25**
(%25,9)	**(%29,6)**	**(%30,9)**

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

TABLO:I.10. ATIKLARIN ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE SORUNUN NEDENLERİ

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
A.KARAHİSAR	Kanatlı hayvan atıkları, mezbahalardan kaynaklı atıklar, mermer işleme tesislerinden kaynaklanan mermer çamurları atıkları, arıtma tesissilerinden kaynaklı arıtma çamurları.	AKSARAY	İl genelinde oluşan atıkların düzenli depolanmasının sağlanması ve kaynağında ayrım yapılması sağlanmalıdır.	ADIYAMAN	Düzensiz depolama yapılması, Düzensiz depolama alanındaki çöplerden sızıntı sularının İncesu Deresini kirletmesi.
AĞRI	Düzensiz depolama yapılması, yerel yönetimlerin uygulama eksiklikleri, toplumda bilinç eksikliği, personel eksikliği	ARDAHAN	Düzensiz depolama yapılması ve hayvansal atıkların (gübre) düzensiz depolanması.	AYDIN	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması.
AMASYA	Hayvancılık faaliyetinin en yoğun yaşandığı bölge konumunda olan Suluova'da ahırlardan oluşan hayvansal atıkların (gübre) değerlendirilememesi.	ARTVİN	Düzensiz depolama yapılması	BALIKESİR	13 ilçe belediyesinin atıkları düzensiz depolama yöntemi ile depolanmaya devam edilmektedir.
ANKARA	İlimizde rehabilite edilmekte olan Mamak Katı Atık Alanı, Sincan Çadırtepe Düzenli Depolama Alanı ve Şereflikoçhisar Düzenli Depolama Alanı dışındaki yerlerde evsel katı atıklar düzensiz depolanmaktadır. Düzensiz çöp depolama alanlarının en kısa zamanda rehabilite edilmesi gerekmektedir. Bununla ilgili Ankara Büyükşehir Belediyesinin aktarma istasyonu kurma çalışmaları halen devam etmektedir	BAYBURT	İlimizde oluşan gübrelerin depolanması sırasında sorunlar yaşanmaktadır.	BARTIN	Düzensiz depolama yapılması, hafriyat sahası bulunmaması.
BİLECİK	Madencilik (mermer) faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların bertarafı konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmakta, Pasa atıklarının gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması sonucu çevrede büyük boyutlarda kirlilik oluşmaktadır.	BİTLİS	Bazı ilçelerimizde hiç düzenli depolama yapılmamakta olup, bazı ilçelerimizde ise düzenli depolama olmasına karşın düzensiz depolama sorunu devam etmektedir. Mevcut Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin şehre uzaklığı, belediyelerin ekipman ve araç sıkıntısı gibi sebeplerden dolayı belediyelerin düzensiz depolamaya devam etmesi	BİNGÖL	İlçelerde evsel atıkların düzenli depolama tesisine taşınmasında sorunlar yaşanması.
BOLU	Kanatlı hayvan dışkı (gübre) atıkları, İlçe belediyelerinin hiçbirinin düzenli katı atık depolama alanının bulunmaması sonucu düzensiz depolama yapılması ve atıkların ayrıştırma işleminin düzenli olarak yapılmaması	DİYARBAKIR	Düzensiz depolama yapılması	BURSA	Bazı İlçe ve Beldelerde düzensiz depolama yapılması, İlçe Belediyelerinin katı atık deponi sahası yer teminindeki zorluklar ve maddi imkansızlıkları, Mermer maden atıkları için uygun depolama yeri bulunamaması, Hayvancılık tesisleri atıklarının oluşturduğu kirlilik ve geri kazanımındaki yetersizlikler
BURDUR	Mermer ocaklarından kaynaklanan pasalar, İşletmeciler tarafından bu atıkların gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması.	ERZURUM	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması	ÇANAKKALE	
DÜZCE	Merkez ilçe ve civarında toplanan katı atıklar Küçük Melen Suyu kenarındaki bir bölgede gelişigüzel olarak depolanmaktadır. İlçelerdeki ve beldelerdeki çöp döküm alanları rehabilite edilmemiştir. Çoğu yerde katı atık döküm alanlarının yerleşim merkezlerine uzaklıkları olması gerekenden daha kısadır. Ayrıca köy ve kırsal kesimlerde hayvansal atıkların düzensiz bir şekilde depolanması çevre rahatsızlığına neden olmaktadırlar.	ESKİŞEHİR	İnşaat/yıkıntı atıklarıyla ilgili talebe cevap verebilecek nitelikte düzenli depolama sahasının bulunmaması.	EDİRNE	Düzensiz depolama yapılması.
ELAZIĞ	Düzensiz depolama	IĞDIR	Düzensiz depolama alanlarının rehabilite edilmesi gerekmektedir.	ERZİNCAN	Düzensiz depolama yapılması.

TABLO:I.10.'UN DEVAMI

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
GİRESUN	Düzensiz depolama	İSTANBUL	Geri dönüşüm/ kullanımdaki yetersizlik	GAZİANTEP	
GÜMÜŞHANE	Evsel katı atıkların düzensiz depolanması, Katı atık aktarma istasyonunun tamamlanmamış olması	KARS	Düzenli depolama sahasının bulunmaması, ambalaj atıklarının ayrı toplama sisteminin olmaması, düzensiz depolama ile bertaraf edilmesi, hafriyat atıkları ile ilgili yönetim planı eksikliği.	HAKKARİ	Düzensiz depolama yapılması.
İZMİR	İlde çok sayıda ve değişik sektör gruplarında faaliyet gösteren sanayi tesislerinin bulunması nedeniyle tehlikeli atıkların geri kazanımı/bertarafında kapasite yetersiz kalmaktadır.	KIRKLARELİ	Mahkeme süreci devam eden KIRKAB-2 Birliğine üye Lüleburgaz ve civarındaki Belediyelerin çöpleri eski depolama alanlarında düzensiz olarak depolanmaktadır	HATAY	Düzenli depolama sahalarının yetersizliği, sahaların yerleşim birimlerine olan mesafesi, aktarma istasyonlarının yetersizliği, kaynakta ayrıştırma yapılmaması.
KARAMAN	Bir kısım evsel atıkların düzensiz depolanması, Hayvansal atıkların bertarafıyla ilgili sorunlar, Hafriyat atıklarının düzensiz depolanması sorunu, Atıklarının toplanması, geri dönüşümü ve bertarafının sağlanmasında meydana gelen sıkıntılar, Atıkların kaynağında toplanarak ayrılmasında yaşanan eksiklikler, Atıklarla ilgili lisanslı firmaların yetersiz olması	KIRŞEHİR	İlçelerde düzenli depolama alanına uzaklık nedeniyle düzensiz depolama yapılması	ISPARTA	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılmaktadır. İkinci düzenli katı atık depolama tesisinin bir an önce hayata geçirilmesi zorunludur. Düzenli depolama tesislerine atıkları getirilebilmesi için ara transfer istasyonlarının kurulması gerekmektedir.
KAYSERİ	Düzensiz depolama	KONYA	Atık üreticilerinin çevre mevzuatları kapsamında yükümlülüklerinin tam olarak bilincinde olmaması, atıkların uygun yöntemlerle geri kazanım ve/veya bertafında aksaklıklara neden olmaktadır	KARABÜK	Düzensiz depolama yapılması.
MUŞ	Düzensiz depolama yapılması, Yerel yönetimlerin uygulama eksiklikleri, Bilinç eksikliğinden dolayı uygulamalarda ve yapılan denetimlerde güçlüklerle karşılaşılması, Personel eksikliği	MALATYA	Düzensiz depolama yapılması	KIRIKKALE	Bazı ilçelerde evsel atıkların düzensiz depolanması, hafriyat, inşaat ve yıkıntı atıkları
ORDU	Düzensiz depolama	MARDİN	İlçelerde düzenli depolama tesisinin şehre uzaklığı, Belediyelerin ekipman ve araç sıkıntısı gibi sebeplerden dolayı belediyelerin düzensiz depolama yolunu seçmeleri, Evsel atıkların ara depolanmasında kullanılan ekipmanların yetersiz kalması	KİLİS	
SAKARYA	Zaman zaman yerleşim yerleri dışında, boş arazilere atılmış atıklar bulunmaktadır. Bu kapsamda numune alınan atıkların analizleri tamamlanıncaya kadar veya atık sahibine/atığı bulunduğu alana atan kişiye ulaşıncaya kadar geçen sürede toprağa, yeraltı sularına sızmasının önlenmesi amacıyla atıkların bulunduğu alandan kaldırılarak geçici bekletilmesi için uygun bir sahada muhafaza edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Sahibine ulaşılamadığı durumlarda da atıkların bertarafı için ödenek tahsis edilmesi önem arz etmektedir.	MUĞLA	Düzenli depolama tesislerinin yetersiz kalması. Turistik merkez olan Bodrum İlçesinde halen düzensiz depolama yapılması ve mevcut vahşi depolama alanı artık neredeyse şehir merkezi ortasında kalması. Zaman zaman metan gazı sonucu oluşan küçük çaplı yangınlar.	KOCAELİ	Küçük sanayi siteleri ve diğer küçük ölçekli işletmelerden kaynaklanan atıkların yönetimi konusunda personel yetersizliği ve işletme sayısının fazlalığı nedeniyle zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır.

TABLO:I.10.'UN DEVAMI

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
SİNOP	Düzenli depolama sahasının sadece bir ilçede yer alması ve ilgili sahaya diğer ilçelerin erişe bilirliğinin az olması, nedeniyle mevcut düzenli depolama sahasından yararlanamayan ilçeler için ikinci bir düzenli depolama sahası ve aktarma merkezlerinin oluşturulmasının gerekmesi.	NEVŞEHİR	Düzensiz depolama alanlarının rehebilitasyonu konularında beldelerde sıkıntı bulunması, Hayvan gübreleriyle ilgili yoğun şikayetler	KÜTAHYA	
TOKAT	İl Genelindeki Belediyelerin Atık Yönetim Planlarını tam olarak hazırlayamamaları, Maddi imkansızlıklar, Yeterli personellerinin olmayışı, Toplumsal bilincin az olması, Köylerde atık toplanmaması ve düzensiz depolaması sorunu,	OSMANİYE	Düzensiz depolama	MANİSA	Düzensiz depolama yapılmaktadır. Kanatlı hayvancılık işletmelerinden kaynaklanan gübre, atık ve koku emisyonlarına karşı mevcut mevzuat ve öngörülen tedbirler yetersiz kalmaktadır.
UŞAK	İldeki organize sanayilerden kaynaklanan atıkların (özellikle deri ve tekstil sektöründen kaynaklanan atıklar) düzensiz depolanması.	RİZE	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması	SAMSUN	Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki çalışmaların Atık Yönetim Planlarına uygun olarak sürdürülmesi, iyileştirilmesi gerekmektedir.
YALOVA	Hafriyat toprağı depolanma sahası yetersizdir. İnşaat yıkıntı atıkları için depolama alanı bulunmamaktadır.	SİİRT	Düzensiz depolama yapılması, Atıkların toplanmasında zaman zaman aksamalar meydana gelmesi	SİVAS	Düzensiz depolama yapılmaktadır.
		TEKİRDAĞ	Evsel atıkların büyük bölümünün düzensiz depolanmaktadır. Düzenli depolama yapılan ilçelerin de düzenli depolama sahası yetersizdir. Sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel atıkların mevzuata uygun bertarafının sağlanmaması nedeniyle sorun yaşanmaktadır.	ŞIRNAK	Düzensiz depolama yapılması.
		TUNCELİ	Düzensiz depolama yapılması, Depolama yapılan alanın yerleşim yerlerine ve su kaynaklarına yakın olması	TRABZON	
		VAN	Düzensiz depolama yapılması, Sanayi tesislerinin faaliyetlerinden kaynaklanan atıklar ve bu atıkların geri dönüşümünü ya da bertarafını sağlayacak tesislerin olmaması, düzensiz depolanması.	YOZGAT	İlçelerde ve beldelerde düzensiz depolama yapılmaktadır. Aktarma istasyonları işletmeye alınmalı, yeterli toplama aracı ve ekipman temin edilmelidir.
				ZONGULDAK	Kömür üretiminden kaynaklanan maden atıkları, inşaat hafriyat atıkları

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

HARİTA:I.11. ATIK KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

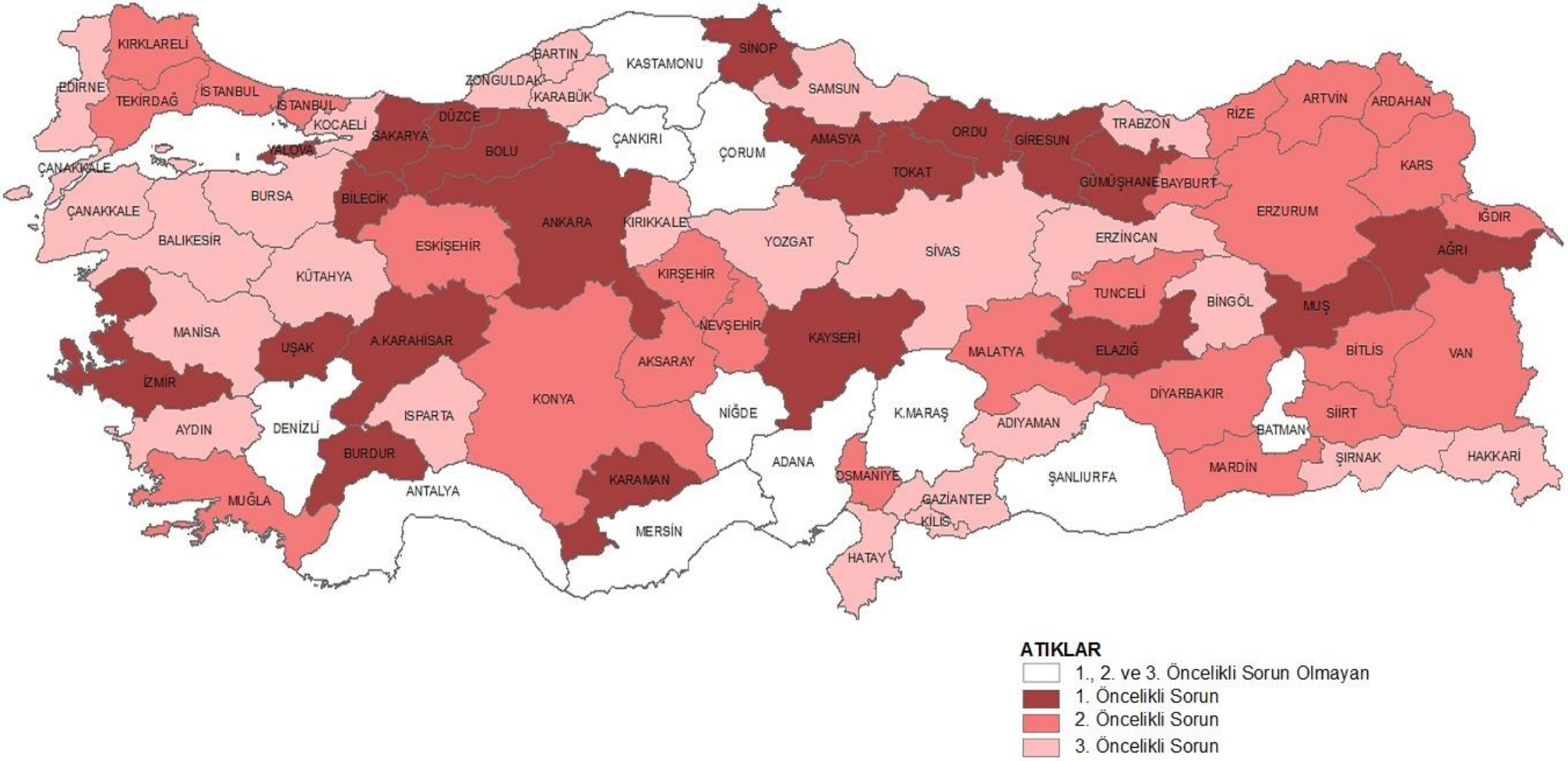

I.6. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Tablo:I.11.'da gürültü kirliliğinin 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Gürültü kirliliği Adana ve Eskişehir için birinci öncelikli sorun, Antalya ve Sivas için ikinci öncelikli sorun, Ankara, Çorum, Iğdır, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Sakarya, Şanlıurfa ve Tunceli için üçüncü öncelikli sorun olarak belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde toplam 13 ilimizde gürültü kirliliğinin birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo ile ilgili gürültü öncelikleri haritası **Harita:I.12.**'de verilmektedir.

TABLO:I.11. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADANA ANTALYA ESKİŞEHİR	SİVAS	ANKARA ÇORUM IĞDIR KAHRAMANMARAŞ SAKARYA TUNCELİ
3	**1**	**6**
(%3,7)	**(%1,2)**	**(%7,4)**

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

Gürültü kirliliğinin 1. öncelikli sorun olduğu Adana İlinde; özellikle eğlence yerlerinden kaynaklanan canlı müzik gürültüsü, yerleşim yerleri içerisinde küçük ölçekli imalathanelerin bulunması, TEM Otoyolunun şehir merkezinden geçmesi ve otobana çok yakınında yerleşim yerlerinin bulunması, gürültü konusunda şikayetlere neden olmaktadır. Antalya'da turizm işletmelerinden, otellerden, sanayi tesislerinden ve konutlara yakın eğlence mekanlarından kaynaklanan gürültü şikayetleri olmaktadır. Eskişehir'de ise, eğlence yerlerinin çoğunlukla şehrin merkezinde kalmasından dolayı gürültü kirliliğine ilişkin olarak yoğun şikayetler olmaktadır. Sivas'ta gürültü düzeyi yüksek makinelerinin kullanıldığı işyerlerinin apartmanların alt katlarında veya yakınlarında faaliyet göstermesi ve canlı veya elektronik cihazlarla müzik yayını yapılan eğlence yerleri nedeniyle sorun yaşanmaktadır.

HARİTA:I.12. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

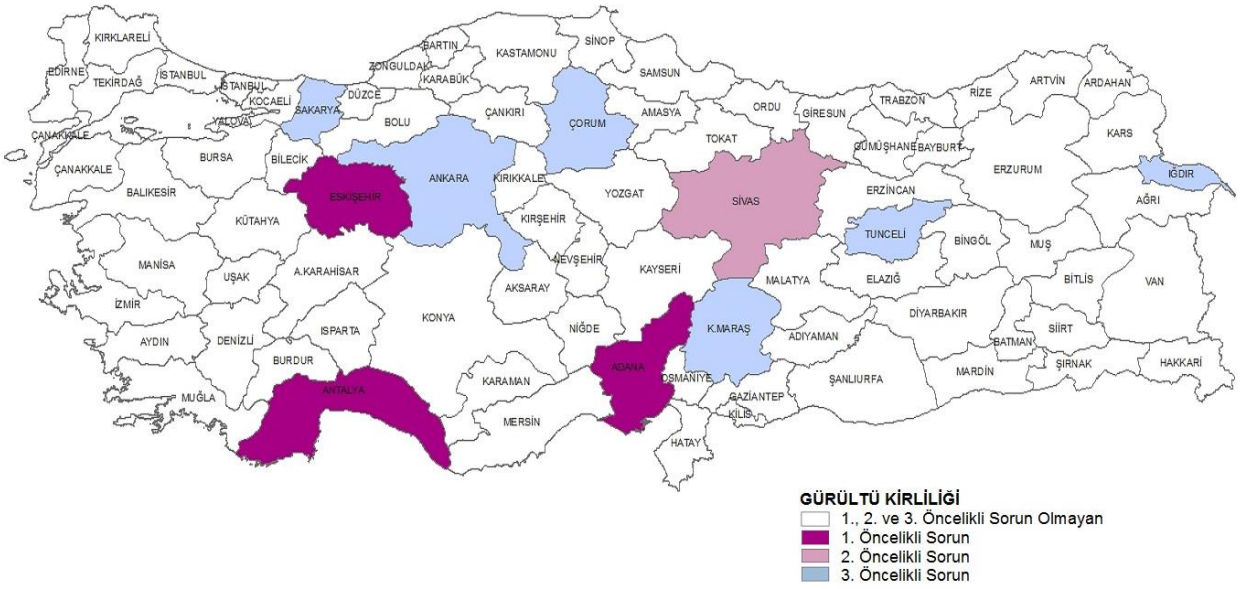

I.7. EROZYON

Harita:I.13.'de, 2015 yılında, erozyonun 1. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller gösterilmiş olup erozyonun 2. öncelikli sorun olduğu il bulunmamaktadır. Erozyon, ülkemiz genelinde sorun olmakla birlikte kentsel alanlardaki diğer çevresel sorunların gölgesinde kalmaktadır. Bununla birlikte 2015 yılında erozyon, Sivas'ta birinci, Kayseri ve Kırşehir'de üçüncü öncelikli çevre sorunu olarak belirtilmiştir.

HARİTA:I.13. EROZYON ÖNCELİKLERİ HARİTASI

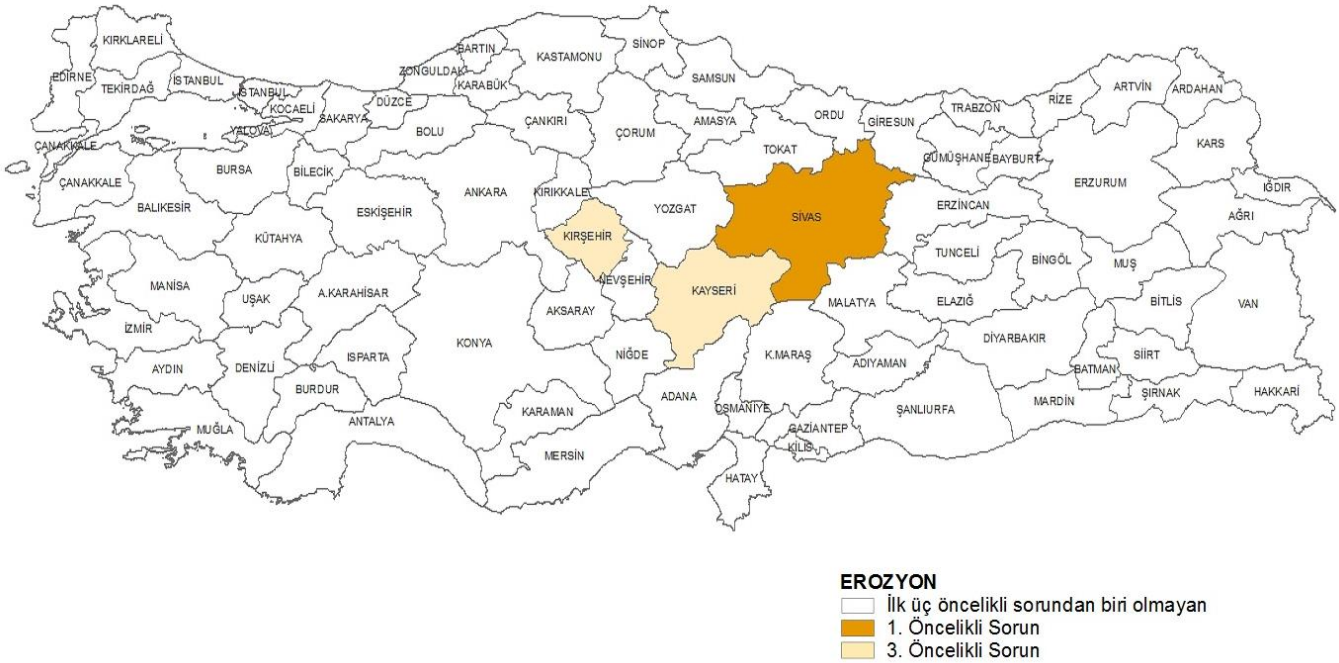

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

I.8. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN DÖNEMLER İTİBARİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığınca yıllar itibariyle öncelikli çevre sorunları **Grafik I.2.**'de verilmektedir. Söz konusu birinci çalışma 1999-2001 dönemine, ikinci çalışma 2002-2004 dönemine, üçüncü çalışma 2005-2006 dönemine, dördüncü çalışma 2007-2008 dönemine, beşinci çalışma 2009-2010 dönemine, altıncı çalışma 2012 yılına, yedici çalışma 2013 yılına, sekizinci çalışma 2014 ve dokuzuncu çalışma 2015 yılına ait bulunmaktadır.

1999-2001 dönemine ait değerlendirme incelendiğinde 27 ilde hava kirliliğinin, 24 ilde su kirliliğinin, 19 ilde atıkların, 6 ilde erozyonun, 3 ilde plansız kentleşmenin, birer ilde de toprak kirliliği ve gürültü kirliliğinin birinci öncelikli sorun olarak kendini gösterdiği görülmektedir.

2002-2004 dönemine ait değerlendirme incelendiğinde 27 ilde hava kirliliği, 25 ilde su kirliliği, 21 ilde atıklar, 6 ilde plansız kentleşme, 2 ilde ise erozyon birinci öncelikli sorun olarak görülmektedir.

2005-2006 dönemine bakıldığında 27 ilde su kirliliğinin, 24 ilde hava kirliliğinin, 23 ilde atıkların, 4 ilde plansız kentleşmenin, birer ilde de gürültü kirliliği, görsel kirlilik ve erozyonun birinci öncelikli sorun olarak yer aldığı görülmektedir.

2007-2008 döneminde 28 ilde su kirliliğinin, 25 ilde atıkların, 22 ilde hava kirliliğinin, 6 ilde de plansız kentleşmenin birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir.

2009-2010 döneminde 33 ilde hava kirliliğinin, 23 ilde atıkların, 22 ilde su kirliliğinin, birer ilde toprak kirliliği, gürültü kirliliği ve doğal çevrenin tahribatının birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir.

2012 yılında 32 ilde su kirliliğinin, 27 ilde hava kirliliğinin, 19 ilde atıkların, 2 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir.

2013 ve 2014 yılında 31 ilde su kirliliğinin, 26 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 2 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir. Çevre sorunlarının öncelikli olduğu il sayısı her iki yılda da aynı olmakla birlikte, sorunların yaşandığı illerde bir miktar değişim olmuştur.

2015 yılında ise, 34 ilde su kirliliğinin, 22 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 3 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir.

2009-2010 dönemi ve sonrasında, İl Müdürlüklerince sıralanması istenen öncelikli sorun maddeleri arasından "Görsel kirlilik", "Orman tahribatı", "Asit yağmurları", "Plansız kentleşme", "Kıyı tahribatı", "Mera tahribatı", "Koku problemi", "Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı", "Sulak alan kayıpları" ve "Diğer" maddeleri çıkarılarak yerine "Doğal çevrenin tahribatı" maddesi konmuştur. Bu bakımdan 2009-2010 dönemi ve sonrasında değerlendirmede önceki dönemlere göre bir miktar değişiklik olmuştur. Buna rağmen, genel bir değerlendirme yapılacak olursa; hava kirliliği, su kirliliği ve atıkların dokuz çalışmada da öncelikli sorunlar sıralamasında başta olduğu görülmektedir.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi çalışmaları yıllara göre karşılaştırıldığında; önceki raporlarda da bahsedildiği üzere, 1999-2008 yılları arasında hava kirliliğinin azalan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde tekrar en çok karşılaşılan öncelikli sorun olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. 2012-2015 döneminde ise hava kirliliğinin öncelikli çevre sorunu olduğu il sayısı tekrar azalma eğilimi göstermeye başlamıştır. Su kirliliği ile ilgili önceliğe baktığımızda, 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde azaldığı, 2012 yılından sonra tekrar artma eğilimine girdiği görülmektedir. Atıklarla ile ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2012 döneminde azaldığı, 2013-2015 döneminde sabit kaldığı görülmektedir. Uzun yıllar boyunca (1999-2015) genel eğilim değerlendirilecek olursa, hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu illerin azalma eğiliminde olmasında doğalgaz kullanımının ve atık bertaraf/geri dönüşümü konusundaki gelişmelerin etkisi olduğu düşünülmektedir.

GRAFİK:I.2. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN YILLAR İTİBARİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

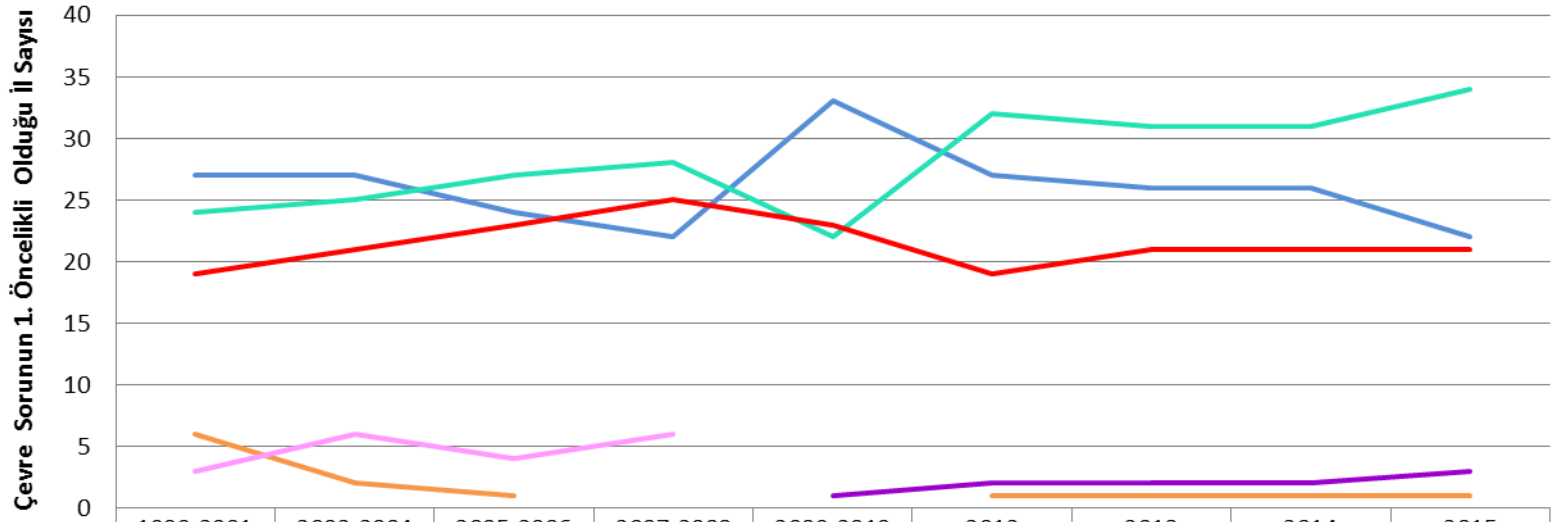

	1999-2001	2002-2004	2005-2006	2007-2008	2009-2010	2012	2013	2014	2015
Hava Kirliliği	27	27	24	22	33	27	26	26	22
Su Kirliliği	24	25	27	28	22	32	31	31	34
Toprak Kirliliği	1				1				
Atıklar	19	21	23	25	23	19	21	21	21
Gürültü Kirliliği	1		1		1	2	2	2	3
Görsel Kirlilik			1						
Erozyon	6	2	1			1	1	1	1
Plansız Kentleşme	3	6	4	6					
Doğal Çevrenin Tahribatı (*)					1				

(*) 2009-2010 Dönemi ve sonrasında, İl Müdürlüklerinden sıralanması istenen öncelikli sorun maddeleri arasından “Görsel kirlilik”, “Orman tahribatı”, “Asit yağmurları”, “Plansız kentleşme”, “Kıyı tahribatı”, “Mera tahribatı”, “Koku problemi”, “Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı”, “Sulak alan kayıpları” ve “Diğer” maddeleri çıkarılarak yerine “Doğal çevrenin tahribatı” maddesi konmuştur.

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

II. BÖLÜM

ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ, ÇÖZÜMÜNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÖNLENMESİ İÇİN ALINAN TEDBİRLER

Bu bölümde, hava kirliliği, su kirliliği ve toprak kirliliğinin nedenleri, giderilmesinde karşılaşılan problemler, alınan tedbirler konuları tablo ve grafik ile anlamlandırılmıştır.

II.1. HAVA KİRLİLİĞİ

Tablo:II.1.'de hava kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre (en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 şeklinde) numaralandırılmıştır. Hava kirliliği kaynakları; evsel ısınma, imalat sanayi işletmeleri, maden işletmeleri, termik santraller, diğer sanayi faaliyetleri, karayolu trafik ve diğer kaynaklar olarak tabloda yer almıştır. Numaralandırma yapılırken bütün kaynakların numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için uygun kaynakların numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.1. HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Evsel Isınma	İmalat Sanayi İşletmeleri	Maden İşletmeleri	Termik Santraller	Diğer Sanayi Faaliyetleri	Karayolu Trafik	Diğer Kaynaklar
1	ADANA	1	3				2	4 (Anız Yangınları)
2	ADIYAMAN	1	2	5			3	4 (Meteorolojik Şartlar)
3	A.KARAHİSAR	1	2	3		5 (Tuğla işletmeleri)	4	6
4	AĞRI	1				2	3	
5	AMASYA	1	3	5		4 (Gıda Sanayi)	2	
6	ANKARA	1	3	4	5		2	
7	ANTALYA	1	4	3			2	
8	ARTVİN	1	3				2	
9	AYDIN	1	3	4			2	
10	BALIKESİR	1	4	3	6	5	2	
11	BİLECİK	4	1	3		2 (Seramik vs.)	5	
12	BİNGÖL	1		3			2	
13	BİTLİS	1		2			3	
14	BOLU	1	3				2	
15	BURDUR	2	4	1		3	5	6
16	BURSA	3	1	5	4		2	
17	ÇANAKKALE	2	5	3	1	6	4	
18	ÇANKIRI	1	3			2 (Asfalt plent tesisleri, Hazır beton tesisleri, Beton parke ve hazır harç tesisleri)	4	
19	ÇORUM	1	2	3		5	4	
20	DENİZLİ	1	2	3		5 (Küçük sanayi işletmeleri)	6	4 (Yol, köprü, altyapı çalışmaları)
21	DİYARBAKIR	1	4	5		3	2	6
22	EDİRNE	1		3			2	4
23	ELAZIĞ	1	3	4			2	
24	ERZİNCAN	1	2	4			3	
25	ERZURUM	1				3	2	
26	ESKİŞEHİR	3	2	4			1	
27	GAZİANTEP	1	3				2	
28	GİRESUN	1	3	4			2	
29	GÜMÜŞHANE	1					2	
30	HAKKARİ	1	4	3			2	
31	HATAY	2	1	4	5		3	
32	ISPARTA	1	2	4		5	3	
33	MERSİN	2	1			4	3	
34	İSTANBUL	3	1	4			2	
35	İZMİR	1	2	4			3	
36	KARS	1						
37	KASTAMONU	1	2				3	
38	KAYSERİ	2	3				1	
39	KIRKLARELİ	1	2	5		3	4	
40	KIRŞEHİR	1		2			3	
41	KOCAELİ	2	1	5	4		3	6 (Doğal kaynaklar)

TABLO:II.1. HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre) (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Evsel Isınma	İmalat Sanayi İşletmeleri	Maden İşletmeleri	Termik Santraller	Diğer Sanayi Faaliyetleri	Karayolu Trafik	Diğer Kaynaklar
42	KONYA	1	2	4		5	3	
43	KÜTAHYA	1	3	4	2		5	
44	MALATYA	2	3			4	1	
45	MANİSA	1	3				2	
46	K.MARAŞ	1	2		3		4	
47	MARDİN	1	6	5		3	4	2 (Çöl tozları)
48	MUĞLA	1			2		3	
49	MUŞ	1	6	4		3	2	5
50	NEVŞEHİR	1	4	2 (Öncelikle pomza ocaklarında tozuma olmakta)			3	
51	NİĞDE	1	4	3			2	
52	ORDU	1	2	4			3	
53	RİZE	1	2				3	
54	SAKARYA	3	2	4			1	
55	SAMSUN	1	2				3	
56	SİİRT	1	4				2	3 (Anız ve çöp yakılması)
57	SİNOP	1	3	4		5	2	
58	SİVAS	1	3				2	
59	TEKİRDAĞ	1	2	5		4	3	
60	TOKAT	1	3	4		5	2	
61	TRABZON	1	3	4		5	2	
62	TUNCELİ	1		2			3	
63	ŞANLIURFA	1	3	4			2	
64	UŞAK	1	2	5		3	4	6
65	VAN	1					2	
66	YOZGAT	1	2	3			4	5 (Anız yangınları)
67	ZONGULDAK	1	5	4	3		2	
68	AKSARAY	1	2	3			4	
69	BAYBURT	1	2				4	3 (İldeki Yol yapım çalışmaları)
70	KARAMAN	1	3				4	2 (Tozuma)
71	KIRIKKALE	1	2				3	
72	BATMAN	3				2	4	1 (Anız yangınları, Kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, Lastiklerin yakılması)
73	ŞIRNAK	1						
74	BARTIN	1	3	4			2	
75	ARDAHAN	1	3	4			2	
76	IĞDIR	1					2	
77	YALOVA	1	3				2	
78	KARABÜK	2				1	3	
79	KİLİS	1	3				2	4 (Meteorolojik faktörler)
80	OSMANİYE	1	4			3	2	
81	DÜZCE	2				1 (Madencilik, Orman Ürünleri Sanayi)	3	

Grafik:II.1.'de illerde hava kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar (**Tablo:II.1**'de 1 ile numaralandırılan) gösterilmektedir. Grafikten ülkemizde, hava kirliliğine neden olan en önemli kaynağın; 66 ilde evsel ısınma, 6 ilde imalat sanayi işletmeleri, 4 ilde karayolu trafiği, 2 ilde diğer sanayi faaliyetleri, 1 ilde maden işletmeleri, 1 ilde termik santraller, 1 ilde diğer kaynaklar olduğu anlaşılmaktadır.

GRAFİK:II.1. İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

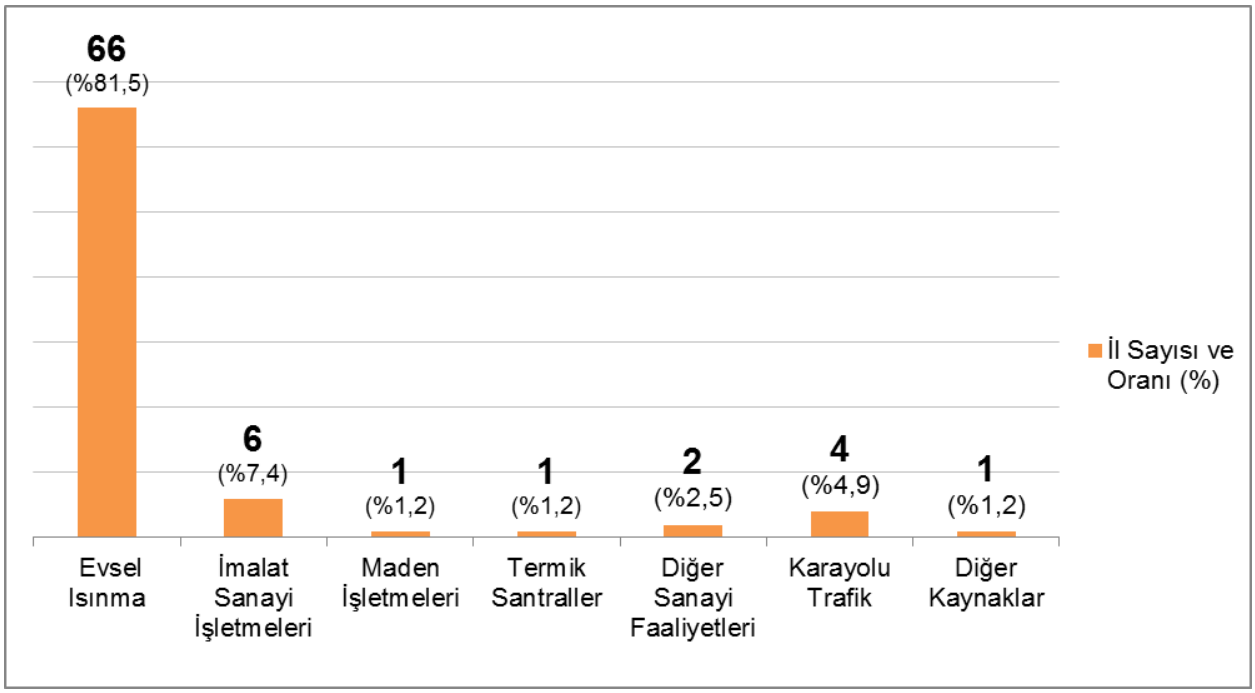

Harita:II.1.'de, illerde hava kirliliğine neden olan en önemli kaynağın dağılımı gösterilmektedir. Haritadan görüldüğü gibi, 81 ilimizden 66'sında evsel ısınma hava kirliliğinin birinci öncelikli kaynağıdır. Haritada, hava kirliliğinin birincil kaynağının imalat sanayi olduğu illerin Marmara Bölgesinde yoğunlaşması dikkat çekicidir. Batı Karadeniz illerinden Düzce ve Karabük'te ise diğer sanayi ön plana çıkmaktadır. Çanakkale'de termik santraller, Burdur'da ise maden işletmeleri birincil hava kirliliği kaynakları olmuştur. Karayolu trafiği, Sakarya, Eskişehir, Kayseri ve Malatya illerinde hava kirliliğinin birinci öncelikli kaynağı olmuştur. Batman'da ise; anız yangınları, kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, lastiklerin yakılması hava kirliliğinin en başta gelen nedenleri olmuştur.

HARİTA:II.1. İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

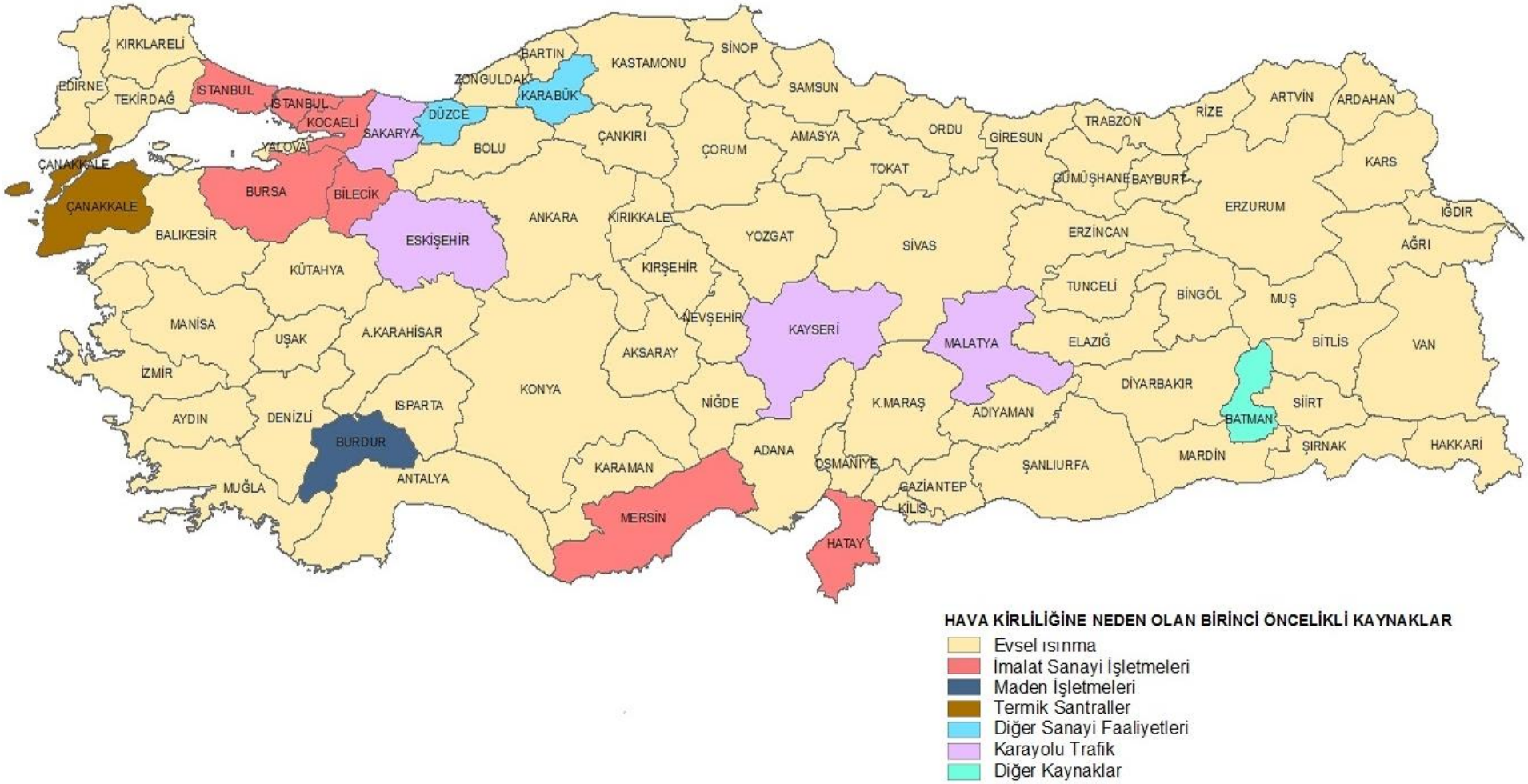

GRAFİK:II.2. YILLAR İTİBARİYLE İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLARIN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

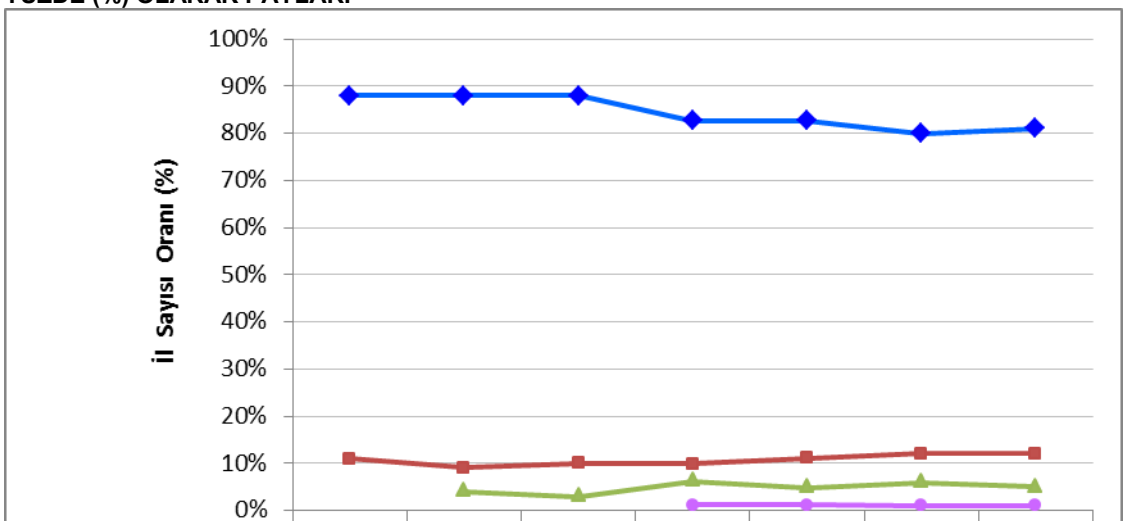

	2002-2004	2005-2006	2007-2008	2012	2013	2014	2015
Evsel Isınma	88%	88%	88%	83%	83%	80%	81%
Sanayi	11%	9%	10%	10%	11%	12%	12%
Karayolu Trafik		4%	3%	6%	5%	6%	5%
Diğer Kaynaklar				1%	1%	1%	1%

Not: 2002-2004 Döneminde İstanbul'dan bilgi alınamamış olup değerlendirme 80 il üzerinden yapılmıştır. 2007-2008 Döneminde Şırnak'tan bilgi alınamamış olup değerlendirme 80 il üzerinden yapılmıştır.

Grafik:II.2.'de, yıllar itibariyle hava kirliliğine neden olan en önemli kaynakların (1 ile numaralandırılan) durumuna bakıldığında evsel ısınma % 80-88'lerle hava kirliliğinin başlıca kaynağı olmuştur. Bunu %10-11 civarında sanayi, %4-6 ile trafik izlemiştir.

Yıllar itibariyle değişimin eğilimine bakıldığında evsel ısınmanın payı 2002-2004 döneminde %88 iken, 2015 yılında %81'e düşmüş, Buna karşın karayolu trafiğinin payı bir miktar artmıştır.

Tablo:II.2.'de hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4…. şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan güçlüklerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.2. YIL İÇERİSİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	Kaliteli yakıt temininde zorluklar	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Meteorolojik faktörler	Topografik faktörler	Diğer
1	ADANA			1	2		3		4	
2	ADIYAMAN	5	8	1	7	6	2	4	3	
3	AFYONKARAHİSAR	6	3	2	7	5	8	1	4	
4	AĞRI	4		1			2		3	
5	AMASYA	6	7	1	2	8	3	5	4	
6	ANKARA	8	7	6	4	5	3	1	2	
7	ANTALYA			1	2		3			
8	ARTVİN	2	1	5	4	6	3			
9	AYDIN	6	2	4	3	5	1	7		
10	BALIKESİR		4	3			5	1	2	
11	BİLECİK	4	2	3	5		1	6	7	
12	BİNGÖL	4	1	2	7	6	8	5	3	
13	BİTLİS	4	6	2	7		5	1	3	
14	BOLU			2	3		1			
15	BURDUR	4	3	1	5	6	2	7	8	
16	BURSA	3		1	7	8	4	5	6	2 (Motorlu Taşıtlardan kaynaklanan kirlilik)
17	ÇANAKKALE	4	2	1	3		7	5	6	
18	ÇANKIRI	1	4	6	5	3	2			
19	ÇORUM	8	3	5	9	7	6	2	1	4 (Doğalgazın pahalılığı)
20	DENİZLİ	3	6	1	8	2	4	7	5	
21	DİYARBAKIR	1		3	4			2		
22	EDİRNE			2	1			4	3	
23	ELAZIĞ		2				3		1	
24	ERZİNCAN	6	2	1	3		4		5	
25	ERZURUM	7	4	1		5	6	2	3	
26	ESKİŞEHİR	3		2		1	4			
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.								
28	GİRESUN		4	5				2	1	3 (Çarpık yapılaşma, çok katlı binalar)
29	GÜMÜŞHANE		1				2	4	3	
30	HAKKARİ	7	6	1	3		4	5	2	
31	HATAY	2	6	5	3	1	4	7		
32	ISPARTA	7	3	5	8	6	2	1	4	
33	MERSİN	3	2				4	5	6	1 (Naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması)
34	İSTANBUL	3		1			2			
35	İZMİR	3	2	5	4		1			
36	KARS			1				2		

TABLO:II.2. YIL İÇERİSİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	Kaliteli yakıt temininde zorluklar	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Meteorolojik faktörler	Topografik faktörler	Diğer
37	KASTAMONU	6	3	1	7	8	2	4	5	
38	KAYSERİ	6	7	4	8	9	3	2	1	5 (Trafik)
39	KIRKLARELİ	3	2	4	1	6	5			
40	KIRŞEHİR		2	1		3				
41	KOCAELİ	8	6	7	1	2	5	3	4	
42	KONYA	7	5	2	6	4	3		1	
43	KÜTAHYA	5	2	1	4	6	3	7	8	
44	MALATYA			3			4	2	1	
45	MANİSA	3				1	2	4	5	
46	KAHRAMANMARAŞ		2	1			4	3	5	6 (Plansız yapılaşma ve çarpık kentleşme)
47	MARDİN	6	5	4	3	2	1	7	8	
48	MUĞLA	7	4	6	5		3	2	1	
49	MUŞ	6	3	1	2			4	5	
50	NEVŞEHİR	2	4	3			1			
51	NİĞDE		2	1			4	3		
52	ORDU	6	3	2	7	8	1	5	4	
53	RİZE	6	5	4		3	2	1		
54	SAKARYA	3	2	6	1	5	4	7	8	
55	SAMSUN	5	3	4			6	1	2	
56	SİİRT		4	5			3	2	1	
57	SİNOP	5	1	2	3	6	7	4	8	
58	SİVAS	4	3	7	6	8	2	1	5	
59	TEKİRDAĞ	8	4	1	6	7	5	2	3	
60	TOKAT		3	4		2	1			
61	TRABZON	7	2		5	6	4	3	1	
62	TUNCELİ	3	2	1	8	7	6	5	4	
63	ŞANLIURFA		4	1	2		3			
64	UŞAK	2	3	1	5	6	4	8	7	
65	VAN	4	2	3			1			
66	YOZGAT	1		3	2	4	5			
67	ZONGULDAK	6	1	2	8	7	4	5	3	
68	AKSARAY	1	6	4	5	2	3			
69	BAYBURT	4	5	2	3	8	1	7	6	
70	KARAMAN	6	1	2	3	5	4			
71	KIRIKKALE	6	5	3			4	2	1	
72	BATMAN		5	4			3	2	1	
73	ŞIRNAK		6	1	4		2	5	3	
74	BARTIN		5	3			4	2	1	
75	ARDAHAN	3	6	2			5	1	4	
76	IĞDIR		3	5			4	2	1	
77	YALOVA			1			2	3		
78	KARABÜK	5	4				1	2	3	
79	KİLİS	5	4	1	3	6	2	7		
80	OSMANİYE			1		3	4	5	2	
81	DÜZCE	5	7	3	4		6	2	1	

Grafik:II.3.'de hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler (**Tablo:II.2.**'de 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. Grafikten anlaşılacağı üzere ülkemizde, 28 ilde halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması, 14 ilde topografik faktörler, 11 ilde toplumda bilinç eksikliği, 9 ilde meteorolojik faktörler, 6 ilde ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması, 4 ilde yeterli denetim yapılamaması, 4 ilde kaliteli yakıt temininde zorluklar, 3 ilde kurumsal ve yasal eksiklikler ve 1 ilde diğer güçlükler (naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması) hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler olmuştur. **Harita:II.2.**'de **Tablo:II.2.**'de 1 ile numaralandırılan güçlüklerin illere dağılımı görülmektedir.

GRAFİK:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

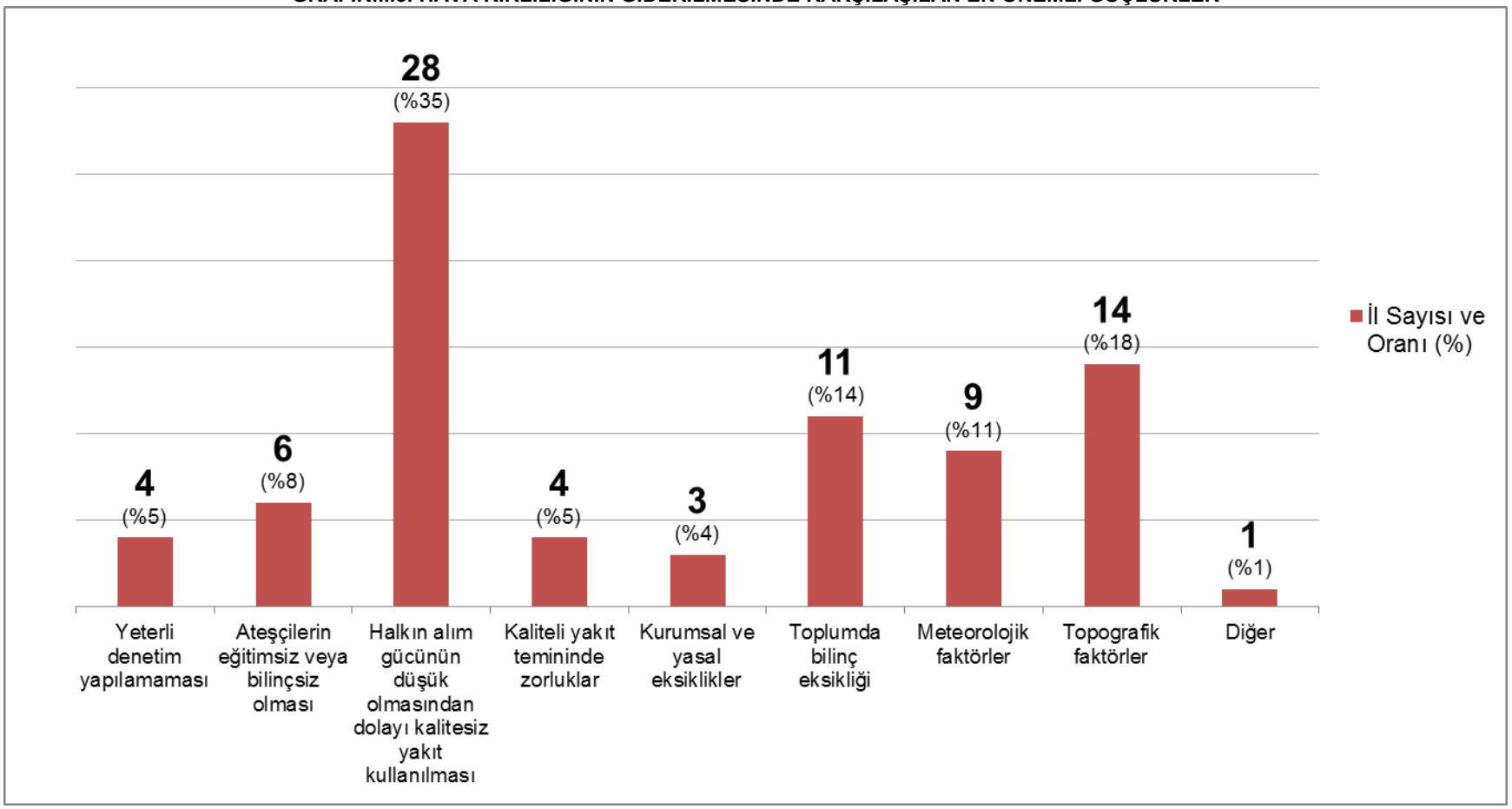

Not: Gaziantep'ten konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

HARİTA:II.2. HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Grafik:II.4.'de yıllar itibariyle hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler il sayısı oranı (%) olarak gösterilmektedir.

GRAFİK:II.4. YILLAR İTİBARİYLE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

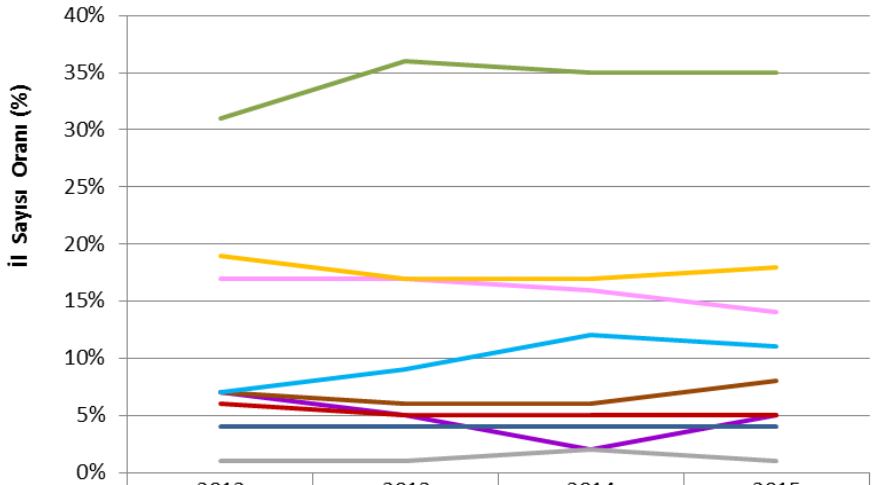

	2012	2013	2014	2015
Yeterli denetim yapılamaması	7%	5%	2%	5%
Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	7%	6%	6%	8%
Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	31%	36%	35%	35%
Kaliteli yakıt temininde zorluklar	6%	5%	5%	5%
Kurumsal ve yasal eksiklikler	4%	4%	4%	4%
Toplumda bilinç eksikliği	17%	17%	16%	14%
Meteorolojik faktörler	7%	9%	12%	11%
Topografik faktörler	19%	17%	17%	18%
Diğer	1%	1%	2%	1%

Not: 2015 yılında Gaziantep'ten konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.

Tablo:II.3.'de il sınırları içerisinde il merkezi ve ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla ne tür tedbirlerin alındığı (X) konulmak suretiyle işaretlenmiştir. **Grafik:II.5.**'de il merkezlerinde ve **Grafik:II.6.**'de ise ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler yerleşim birimi sayısı olarak gösterilmiştir.

Tablo II.3'de alınan tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Tablo altında belirtilmiştir)

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
1	ADANA	1.Çukurova	X	X	X	X	X	X		X		1.Ceyhan		X		X	X	X		X	
		2.Seyhan	X	X	X	X	X	X		X		2.İmamoğlu				X	X	X		X	
		3.Sarıçam	X			X	X	X	X	X		3.Kozan				X	X	X	X	X	
		4.Yüreğir	X	X	X	X	X	X	X	X		4.Karaisalı				X	X	X		X	
												5.Feke				X	X	X		X	
												6.Saimbeyli				X	X	X		X	
												7.Tufanbeyli				X	X	X		X	
												8. Aladağ				X	X	X		X	
												9. Pozantı				X	X	X		X	
												10.Yumurtalık				X	X	X	X	X	
												11.Karataş				X	X	X		X	
2	ADIYAMAN	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Gölbaşı	X	X	X	X	X	X		X	
												2.Kahta	X	X	X	X	X	X	X	X	
												3.Besni	X		X	X	X	X	X	X	
												4.Samsat	X		X	X	X	X		X	
												5.Çelikhan	X		X	X	X	X		X	
												6.Gerger	X		X	X	X	X		X	
												7.Sincik	X		X	X	X	X		X	
												8.Tut	X		X	X	X	X		X	
3	A.KARAHİSAR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Dinar		X			X	X		X	
												2.Bolvadin	X	X			X	X		X	
												3.Çay		X			X	X		X	
												5. Diğer tüm İlçeler (14 İlçe)	X				X	X		X	
4	AĞRI	1.Ağrı	X		X	X	X					1.Patnos	X		X		X				
												2.Doğubayazıt	X		X		X				
												3.Hamur	X		X		X				
												4.Tutak	X		X		X				
												5.Taşlıçay	X		X		X				
												6.Diyadin	X		X		X				
												7.Eleşkirt	X		X		X				
5	AMASYA	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X	
6	ANKARA	1.İl Merkezi	X	X	X	X	X	X	X	X	X										
7	ANTALYA	1.Merkez	X		X		X	X		X											
8	ARTVİN	1.Artvin	X		X	X	X	X		X		1.Ardanuç	X		X	X		X		X	
												2.Arhavi	X		X	X	X	X		X	
												3.Borçka	X		X	X		X		X	
												4.Hopa	X		X	X	X	X		X	
												5.Murgul	X		X	X		X		X	
												6.Şavşat	X		X	X		X		X	
												7.Yusufeli	X		X	X		X		X	
9	AYDIN	1.Aydın Efeler	X	X	X	X	X	X		X		1.Bozdoğan	X				X	X		X	X
												2.Buharkent	X				X	X		X	X
												3.Çine	X				X	X			X
												4.Didim	X				X	X			X
												5.Germencik	X				X	X		X	X
												6.İncirliova	X				X	X		X	X
												7.Karacasu	X				X	X			X
												8.Karpuzlu	X				X	X			X
												9.Koçarlı	X				X	X		X	X
												10.Köşk	X				X	X			X
												11.Kuşadası	X				X	X		X	X
												12.Kuyucak	X				X	X			X
10	BALIKESİR	1.Merkez	X	X			X			X		Tüm İlçeler (18 ilçe)	X	X			X			X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
11	BİLECİK	1.Merkez	X	X	X		X	X	X	X		1. Bozüyük	X	X	X		X	X		X	
												2. Gölpazarı	X		X		X			X	
												3. İnhisar	X		X	X				X	
												4. Osmaneli	X		X	X	X			X	
												5. Pazaryeri	X		X		X			X	
												6. Söğüt	X	X	X		X			X	
												7. Yenipazar	X		X	X				X	
12	BİNGÖL	1.Merkez	X		X	X	X	X		X		1.Karlıova	X		X	X	X	X		X	
												2.Genç	X		X	X	X	X		X	
												3.Yedisu	X		X	X	X			X	
												4.Solhan	X		X	X	X	X		X	
												5.Yayladere	X		X	X	X			X	
												6.Kiği	X		X	X	X	X		X	
												7.Adaklı	X		X	X	X			X	
13	BİTLİS	1.Bitlis	X		X	X	X			X		1. Adilcevaz	X			X	X				
												2. Ahlat	X		X		X			X	
												3. Güroymak	X		X		X				
												4. Hizan	X				X			X	
												5. Mutki	X			X	X				
												6. Tatvan	X		X	X	X			X	
14	BOLU	1. Bolu Belediyesi		X	X		X	X		X		1. Taşkesti	X			X					
		2. Karacasu	X									2. Mengen	X								
												3. Gerede	X	X			X	X			
												4. Seben	X								
												5. Kıbrıscık	X		X	X					
												6. Göynük	X							X	
												7. Gökçesu	X			X					
												8. Yeniçağa	X		X	X				X	
												9. Dörtdivan	X		X	X					
												10. Mudurnu	X		X	X			X	X	
15	BURDUR	1.Merkez	X	X		X		X	X			Tüm İlçeler (10 ilçe)	X								
16	BURSA	1.Osmangazi	X	X		X	X	X		X		1.Büyükorhan	X								
		2.Yıldırım	X	X		X	X	X		X		2.Gemlik	X			X	X	X		X	
		3.Nilüfer	X	X		X	X	X		X		3.Gürsu	X	X		X	X	X		X	
												4.Harmancık	X								
												5.İnegöl	X	X	X	X	X	X		X	
												6.İznik	X				X				
												7.Karacabey	X	X		X	X	X		X	
												8.Keles	X								
												9.Kestel	X	X		X	X	X		X	
												10.Mudanya	X	X			X			X	
												11.Mustafakemalpaşa	X	X		X	X	X		X	
												12.Orhaneli	X								
												13.Orhangazi	X	X		X	X	X		X	
17	ÇANAKKALE	1.Çanakkale	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Ayvacık	X		X	X	X	X		X	
		2.Kepez	X	X	X	X	X	X	X	X		2.Bayramiç	X	X	X	X	X	X		X	
		3.Erenköy (İntepe)	X	X	X	X	X	X		X		3.Biga	X	X	X	X	X	X	X	X	
												4.Bozcaada	X		X		X	X		X	
												5.Çan	X	X	X	X	X	X	X	X	
												6.Eceabat	X		X	X	X	X		X	
												7.Ezine	X	X	X	X	X	X		X	
												8.Gelibolu	X	X	X	X	X	X	X	X	
												9.Gökçeada	X		X	X	X	X		X	
												10.Lapseki	X	X	X	X	X	X	X	X	
												11.Yenice	X	X	X	X	X	X	X	X	
18	ÇANKIRI	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (11 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X	
19	ÇORUM	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		1.Sungurlu	X	X							
												2.Osmancık	X								
												3.Alaca	X								
												4.İskilip	X								
												5.Kargı	X								
												6.Mecitözü	X								
												7.Bayat	X								
												8.Ortaköy	X								
												9.Laçin	X								
												10.Uğurludağ	X								
												11.Dodurga	X								
												12.Oğuzlar	X								
20	DENİZLİ	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (17 ilçe)	X		X	X		X		X	
		2.Pamukkale	X	X	X	X	X	X		X											
21	DİYARBAKIR	1.Kayapınar	X	X		X	X	X													
		2.Yenişehir		X			X	X	X	X											
		3.Bağlar		X			X	X													
		4.Sur				X	X	X													
22	EDİRNE	1.Merkez	X	X			X	X		X		1.Lalapaşa	X				X	X		X	
												2.Keşan	X				X	X		X	
												3.Uzunköprü	X				X	X		X	
												4.İpsala	X				X	X		X	
												5.Süloğlu	X				X	X		X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	EDİRNE (DEVAMI)											6.Havsa	X				X	X		X	
												7.Meriç	X				X			X	
												8.Enez	X				X			X	
23	ELAZIĞ	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (10 ilçe)	X							X	
24	ERZİNCAN	1. Merkez İlçe	X	X			X	X		X		Tüm İlçeler (8 ilçe)	X				X	X		X	
25	ERZURUM	1.Büyükşehir	X	X	X	X	X	X	X	X											
		2.Yakutiye	X	X	X	X	X	X	X	X											
		3.Palandöken	X	X	X	X	X	X	X	X											
		4.Aziziye	X	X	X	X	X	X	X	X											
26	ESKİŞEHİR	1.Eşkişehir	X	X			X	X	X	X											
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.																			
28	GİRESUN	1.Giresun Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Alucra	X		X	X	X	X		X	
		2.Organize Sanayi Bölgesi	X		X		X	X		X		2.Bulancak	X		X		X	X		X	
		3.Batlama Deresi Vadisi	X		X		X	X		X		3.Çamoluk	X		X	X	X	X		X	
												4.Çanakçı	X		X		X	X		X	
												5.Dereli	X		X		X	X		X	
												6.Doğankent	X		X		X	X		X	
												7.Espiye	X		X		X	X		X	
												8.Eynesil	X		X		X	X		X	
												9.Görele	X		X		X	X		X	
												10.Güce	X		X		X	X		X	
												11.Keşap	X		X		X	X		X	
												12.Piraziz	X		X		X	X		X	
												13.Şebinkarahisar	X		X	X	X	X		X	
												14.Tirebolu	X		X		X	X		X	
												15.Yağlıdere	X		X		X	X		X	
29	GÜMÜŞHANE	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X	
30	HAKKARİ	1.Merkez	X		X		X	X		X		1.Yüksekova									
												2.Şemdinli	X		X		X	X		X	
												3.Çukurca	X		X		X	X		X	
31	HATAY	1.Antakya	X	X	X		X	X		X		1.İskenderun	X	X	X	X	X	X	X	X	
		2.Defne	X		X		X	X		X		2.Dörtyol	X	X	X	X	X	X	X	X	
												3.Erzin	X	X	X	X	X	X	X	X	
												4.Yayladağı	X		X	X	X	X	X	X	
												5.Samandağı	X		X	X	X	X	X	X	
												6.Kırıkhan	X		X	X	X	X	X	X	
												7.Reyhanlı	X		X	X	X	X	X	X	
												8.Kumlu	X		X		X			X	
												9.Belen	X		X	X	X	X	X	X	
												10.Arsuz	X		X		X			X	
												11.Hassa	X		X		X			X	
												12.Payas	X	X	X		X	X	X	X	
												13.Altınözü	X		X		X			X	
32	ISPARTA	1.Isparta	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (12 ilçe)			X					X	
33	MERSİN	1.Mersin	X									1.Akdeniz	X		X						
												2.Yenişehir	X	X	X						
												3.Erdemli	X		X						
												4.Mezitli	X	X	X						
												5.Silifke	X		X						
												6.Anamur	X		X						
												7.Bozyazı	X		X						
												8.Aydıncık	X		X						
												9.Çamlıyayla	X		X						
												10.Gülnar	X		X						
34	İSTANBUL	Tüm ilçeler (39 İlçe)	X	X			X	X	X	X											
35	İZMİR	1.Bornova	X	X	X		X	X		X		1.Aliağa	X	X	X		X	X		X	
		2.Karşıyaka	X	X	X		X	X		X		2.Bayındır	X		X		X	X		X	
		3.Buca	X	X	X		X	X		X		3.Bergama	X		X		X	X		X	
		4.Konak	X	X	X		X	X		X		4.Çeşme	X		X		X	X		X	
		5.Balçova	X	X	X		X	X		X		5.Dikili	X		X		X	X		X	
		6.Çiğli	X	X	X		X	X		X		6.Foça	X		X		X	X		X	
		7.Gaziemir	X	X	X		X	X		X		7.Karaburun	X		X		X	X		X	
		8.Narlıdere	X	X	X		X	X		X		8.Kemalpaşa	X	X	X		X	X		X	
		9.Güzelbahçe	X	X	X		X	X		X		9.Kınık	X		X		X	X		X	
		10.Bayraklı	X	X	X		X	X		X		10.Kiraz	X		X		X	X		X	
		11.Karabağlar	X	X	X		X	X		X		11.Menemen	X	X	X		X	X		X	
												12.Ödemiş	X		X		X	X		X	
												13.Seferihisar	X		X		X	X		X	
												14.Selçuk	X		X		X	X		X	
												15.Tire	X		X		X	X		X	
												16.Torbalı	X	X	X		X	X		X	
												17.Urla	X		X		X	X		X	
												18.Beydağ	X		X		X	X		X	
												19.Menderes	X		X		X	X		X	
36	KARS	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (7 ilçe)	X		X	X	X	X		X	
37	KASTAMONU	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X			1.Abana	X		X	X	X	X	X	X	
												2.Ağlı	X		X	X	X	X	X	X	
												3.Araç	X		X	X	X	X	X	X	
												4.Azdavay	X		X	X	X	X	X	X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	KASTAMONU (DEVAMI)											5.Bozkurt	X		X	X	X	X	X	X	
												6.Çatalzeytin	X		X	X	X	X	X	X	
												7.Cide	X		X	X	X	X	X	X	
												8.Daday	X		X	X	X	X	X	X	
												9.Devrekani	X		X	X	X	X	X	X	
												10.Doğanyurt	X		X	X	X	X	X	X	
												11.Hanönü	X		X	X	X	X	X	X	
												12.İhsangazi	X		X	X	X	X	X	X	
												13.İnebolu	X		X	X	X	X	X	X	
												14.Küre	X		X	X	X	X	X	X	
												15.Pınarbaşı	X		X	X	X	X	X	X	
												16.Seydiler	X		X	X	X	X	X	X	
												17.Şenpazar	X		X	X	X	X	X	X	
												18.Taşköprü	X		X	X	X	X	X	X	
												19.Tosya	X	X	X	X	X	X	X	X	
38	KAYSERİ	1.Hacılar	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Akkışla	X		X	X	X	X		X	
		2.İncesu	X	X	X	X	X	X	X	X		2.Bünyan	X		X	X	X	X		X	
		3.Kocasinan	X	X	X	X	X	X	X	X		3.Develi	X	X	X	X	X	X		X	
		4.Melikgazi	X	X	X	X	X	X	X	X		4.Felahiye	X		X	X	X	X		X	
		5.Talas	X	X	X	X	X	X		X		5.Özvatan	X		X	X	X	X		X	
												6.Pınarbaşı	X		X	X	X	X		X	
												7.Sarıoğlan	X		X	X	X	X		X	
												8.Sarız	X		X	X	X	X		X	
												9.Tomarza	X		X	X	X	X		X	
												10.Yahyalı	X		X	X	X	X		X	
												11.Yeşilhisar	X	X	X	X	X	X		X	
39	KIRKLARELİ	1.Merkez	X	X			X	X		X		1.Lüleburgaz		X			X	X		X	
												2.Babaeski	X				X	X		X	
												3.Vize	X				X	X		X	
												4.Pınarhisar	X					X		X	
												5.Demirköy	X							X	
												6.Pehlivanköy	X					X		X	
												7.Kofçaz	X								
40	KIRŞEHİR	1.Merkez	X	X		X	X	X		X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X					X		X	
41	KOCAELİ											1.Çayırova	X	X			X	X	X	X	
												2.Gebze	X	X			X	X		X	
												3.Darıca	X	X			X	X		X	
												4.Dilovası	X	X			X	X	X	X	
												5.Körfez	X	X			X	X		X	
												6.Derince	X	X			X	X		X	
												7.İzmit	X	X			X	X		X	
												8.Kartepe	X	X			X	X		X	
												9.Gölcük	X	X			X	X		X	
												10.Karamürse	X	X			X	X		X	
												11.Kandıra	X	X			X	X		X	
												12.Başiskele	X	X			X	X		X	
42	KONYA	1.Karatay	X	X	X	X				X		1.Ahırlı	X		X			X	X	X	
		2.Meram	X	X	X	X				X		2.Akören	X		X			X	X	X	
		3.Selçuklu	X	X	X	X				X		3.Akşehir	X		X		X	X	X	X	
												4.Altınekin	X		X			X	X	X	
												5.Beyşehir	X		X		X	X	X	X	
												6.Bozkır	X		X			X	X	X	
												7.Cihanbeyli	X		X			X	X	X	
												8.Çeltik	X		X			X	X	X	
												9.Çumra	X		X		X	X	X	X	
												10.Derbent	X		X			X	X	X	
												11.Derebucak	X		X			X	X	X	
												12.Doğanhisar	X		X			X	X	X	
												13.Emirgazi	X		X			X	X	X	
												14.Ereğli	X		X		X	X	X	X	
												15.Güneysınır	X		X			X	X	X	
												16.Hadim	X		X			X	X	X	
												17.Halkapınar	X		X			X	X	X	
												18.Hüyük	X		X			X	X	X	
												19.Ilgın	X		X		X	X	X	X	
												20.Kadınhanı	X		X			X	X	X	
												21.Karapınar	X		X		X	X	X	X	
												22.Kulu	X		X			X	X	X	
												23.Sarayönü	X		X			X	X	X	
												24.Seydişehir	X		X		X	X	X	X	
												25.Taşkent	X		X			X	X	X	
												26.Tuzlukçu	X		X			X	X	X	
												27.Yalıhüyük	X		X			X	X	X	
												28.Yunak	X		X			X	X	X	
43	KÜTAHYA	1.Kütahya	X	X	X					X											
44	MALATYA	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (12 ilçe)			X	X		X		X	
45	MANİSA	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Akhisar	X	X	X		X	X		X	
												2.Ahmetli	X		X		X	X		X	
												3.Alaşehir	X		X		X	X		X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	MANİSA (DEVAMI)											4.Demirci	X		X		X	X		X	
												5.Gördes	X		X		X	X		X	
												6.Gölmarmara	X		X		X	X		X	
												7.Kula	X		X		X	X		X	
												8.Kırkağaç	X		X		X	X		X	
												9.Köprübaşı	X		X		X	X		X	
												10.Salihli	X		X		X	X		X	
												11.Sarıgöl	X		X		X	X		X	
												12.Saruhanlı	X		X		X	X		X	
												13.Selendi	X		X		X	X		X	
												14.Soma	X		X		X	X		X	
												15.Turgutlu	X	X	X		X	X		X	
46	K.MARAŞ	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (9 ilçe)	X	X	X		X	X		X	
47	MARDİN	1.Yenişehir	X		X		X	X		X		1.Dargeçit	X		X		X	X		X	
		2.Ravza Mahallesi	X		X		X	X		X		2.Derik	X		X	X	X	X		X	
		3.Eski Mardin	X		X		X	X		X		3.Kızıltepe	X		X	X	X	X		X	
		4.13 Mart Mah.	X		X		X	X		X		4.Midyat	X		X	X	X	X		X	
		5.Zinnar Bağları	X		X		X	X		X		5.Nusaybin	X		X		X	X		X	
		6.OSB	X		X	X	X	X		X		6.Ömerli	X		X		X	X		X	
												7.Yeşilli	X		X		X	X		X	
												8.Mazıdağı	X		X		X	X		X	
												9.Savur	X		X		X	X		X	
48	MUĞLA	1.Muğla	X		X	X	X	X		X		1.Bodrum	X		X		X			X	
												2.Dalaman	X		X	X	X			X	
												3.Ortaca	X		X	X	X			X	
												4.Fethiye	X		X	X	X			X	
												5.Marmaris	X		X		X			X	
												6.Ula	X		X		X			X	
												7.Datça	X		X		X			X	
												8.Kavaklıdere	X		X	X	X			X	
												9.Köyceğiz	X		X		X			X	
												10.Seydikemer	X		X		X			X	
												11.Milas	X		X	X	X	X		X	
												12.Yatağan	X	X	X		X	X		X	
												13.Menteşe	X	X	X		X	X		X	
49	MUŞ	1.Merkez	X				X	X		X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X				X				
50	NEVŞEHİR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Acıgöl	X			X	X	X		X	
												2.Derinkuyu	X			X	X	X		X	
												3.Gülşehir	X			X	X	X		X	
												4.Hacıbektaş	X				X	X		X	
												5.Avanos	X	X		X	X	X		X	
												6.Kozaklı	X			X	X	X		X	
												7.Ürgüp	X	X		X	X	X		X	
51	NİĞDE	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Altunhisar	X					X		X	
												2.Bor	X	X				X		X	
												3.Çamardı	X					X		X	
												4.Çiftlik	X					X		X	
												5.Ulukışla	X					X		X	
52	ORDU	1.Altınordu	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Akkuş	X		X			X		X	
												2.Aybastı	X		X			X	X	X	
												3.Çatalpınar	X		X			X		X	
												4.Çamaş	X		X			X		X	
												5.Çaybaşı	X		X			X		X	
												6.Fatsa	X	X	X		X	X	X	X	
												7.Gölköy	X		X			X		X	
												8.Gürgentepe	X		X			X		X	
												9.Gülyalı	X		X		X	X		X	
												10.Kabadüz	X		X			X		X	
												11.Kabataş	X		X			X		X	
												12.Korgan	X		X			X		X	
												13.Kumru	X		X			X		X	
												14.Mesudiye	X		X			X		X	
												15.Perşembe	X		X		X	X		X	
												16.Ünye	X	X	X		X	X	X	X	
												17.İkizce	X		X			X		X	
												18.Çaybaşı	X		X			X		X	
53	RİZE	1.Merkez	X	X			X			X		1.Ardeşen	X				X	X		X	
												2.Fındıklı	X				X	X		X	
												3.Pazar	X				X	X		X	
												4.Çayeli	X				X	X		X	
												5.Çamlıhemşin	X				X			X	
												6.Hemşin	X				X			X	
												7.Güneysu	X				X	X		X	
												8.Derepazarı	X				X	X		X	
												9.İyidere	X				X	X		X	
												10.Kalkandere	X				X	X		X	
												11.İkizdere	X								
54	SAKARYA	1.Adapazarı	X	X			X	X		X		1.Sapanca	X							X	
		2.Erenler	X	X			X			X		2.Söğütlü	X							X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	SAKARYA (DEVAMI)	3.Serdivan	X	X			X			X		3.Ferizli	X							X	
		4.Arifiye	X				X	X		X		4.Karasu	X							X	
												5.Kocaali	X							X	
												6.Kaynarca	X							X	
												7.Geyve	X				X			X	
												8.Taraklı	X							X	
												9.Pamukova	X							X	
												10.Hendek	X					X		X	
												11.Akyazı	X							X	
												12.Karapürçek	X							X	
55	SAMSUN	1.İlkadım	X	X			X	X	X	X		Tüm İlçeler (13 ilçe)	X				X	X		X	
		2.Atakum	X	X			X	X	X	X											
		3.Canik	X	X			X	X		X											
		4.Tekkeköy	X	X			X	X		X											
56	SİİRT	1.Bahçelievler Mah.	X	X	X		X	X				1.Tillo	X		X		X	X			
		2.Yeni Mahalle	X	X	X		X	X				2.Baykan	X		X		X	X			
		3.Kooperatif Mah.	X	X	X		X	X				3.Eruh	X		X		X	X			
		4.Diğer	X	X	X		X	X				4.Kurtalan	X		X		X	X			
												5.Pervari	X		X		X	X			
												6.Şirvan	X		X		X	X			
57	SİNOP	1. Merkez	X		X	X	X	X	X	X		Tüm ilçeler (10 ilçe)	X		X	X	X	X	X	X	
58	SİVAS											1.Akıncılar	X			X	X				
												2.Altınyayla	X				X				
												3.Divriği	X			X	X	X		X	
												4.Doğanşar	X				X				
												5.Gemerek	X				X			X	
												6.Gölova	X				X				
												7.Gürün	X			X	X	X		X	
												8.Hafik	X				X	X		X	
												9.İmranlı	X				X			X	
												10.Kangal	X			X	X	X		X	
												11.Koyulhisar	X				X	X		X	
												12.Suşehri	X	X			X	X		X	
												13.Şarkışla	X	X		X	X			X	
												14.Ulaş	X				X	X		X	
												15.Yıldızeli	X			X	X	X		X	
												16.Zara	X			X	X			X	
59	TEKİRDAĞ	1.Süleymanpaşa		X	X	X	X	X		X		1.Çorlu		X	X		X	X		X	X
												2.Çerkezköy		X	X		X	X		X	X
												3.Ergene		X			X	X		X	X
												4.Saray		X	X	X	X	X		X	
												5.Marmara Ereğlisi			X		X	X		X	
												6.Hayrabolu		X	X		X	X		X	
												7.Malkara		X	X	X	X	X		X	
												8.Şarköy			X	X	X			X	
												9.Kapaklı		X	X		X	X		X	X
												10.Muratlı		X	X		X	X		X	X
60	TOKAT	1.Tokat	X	X	X	X	X	X		X		1.Turhal	X	X	X	X	X	X		X	
												2.Erbaa	X	X	X	X	X	X		X	
												3.Niksar	X	X	X	X	X	X		X	
												4.Zile	X	X	X	X	X	X		X	
												5.Reşadiye	X		X	X	X	X		X	
												6.Almus	X		X	X	X	X		X	
												7.Artova	X		X	X	X	X		X	
												8.Yeşilyurt	X		X	X	X	X		X	
												9.Sulusaray	X		X	X	X	X		X	
												10.Başçiftlik	X		X	X	X	X		X	
												11.Pazar	X	X	X	X	X	X		X	
61	TRABZON	1.Merkez (Ortahisar İlçesi)	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Of	X	X	X	X	X	X	X	X	
												2.Diğer 17 ilçe	X		X	X	X	X	X	X	
62	TUNCELİ	1.Merkez	X		X		X	X		X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X		X			X		X	
63	ŞANLIURFA	1.Haliliye	X	X				X		X		Tüm ilçeler (10 ilçe)	X	X				X		X	
		2.Eyyübiye	X	X				X		X											
		3.Karaköprü	X	X				X		X											
64	UŞAK	1.Uşak	X	X	X			X		X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X		X	X	X	X	X	X	
65	VAN	1.İpekyolu	X	X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (10 ilçe)	X		X		X			X	
		2.Tuşba	X	X	X		X	X		X											
		3.Edremit	X		X		X	X		X											
66	YOZGAT	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (13 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X	
67	ZONGULDAK	1.Zonguldak (Merkez)	X		X	X	X	X	X	X	X	1.Kdz.Ereğli	X	X	X	X	X	X	X	X	
		2.Kozlu	X		X	X	X	X		X	X	2.Gökçebey	X		X	X	X	X	X	X	
		3.Kilimli	X		X	X	X	X		X	X	3.Alaplı	X	X	X	X	X	X	X	X	
												4.Çaycuma	X		X	X	X	X	X	X	
												5.Devrek	X		X	X	X	X	X	X	
68	AKSARAY	1.Aksaray	X	X			X	X	X	X											
69	BAYBURT	1.Bayburt	X	X		X	X	X		X		1.Aydıntepe	X				X			X	
												2.Demirözü	X				X			X	
70	KARAMAN	1.Merkez	X	X	X		X			X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X		X					X	
71	KIRIKKALE	1.Kırıkkale	X	X	X	X	X	X		X		1.Delice	X				X	X		X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	KIRIKKALE (DEVAMI)											2.Keskin	X				X	X		X	
												3.Sulakyurt	X				X	X		X	
												4.Bahşili	X	X			X	X		X	
												5.Balışeyh	X				X	X		X	
												6.Yahşihan	X	X			X	X		X	
												7.Karakeçili	X				X	X		X	
												8.Çelebi	X				X	X		X	
72	BATMAN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X				X			X	
73	ŞIRNAK	1.Merkez	X		X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X		X	X	X	X		X	
74	BARTIN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X		X					X	
75	ARDAHAN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X		X		X	X		X	
76	IĞDIR	1.Merkez	X		X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (3 ilçe)	X		X	X	X	X		X	
77	YALOVA	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Armutlu	X		X		X			X	
												2.Çiftlikköy	X	X	X		X	X		X	
												3.Çınarcık	X	X	X		X			X	
												4.Termal	X	X	X		X			X	
												5.Altınova	X	X	X		X	X		X	
78	KARABÜK	1.Karabük		X			X	X	X	X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X			X				
79	KİLİS	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		1.Elbeyli	X		X	X				X	
												2.Musabeyli								X	
												3.Polateli	X		X	X				X	
80	OSMANİYE	1.İl Merkezi		X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (6 ilçe)			X		X	X		X	
81	DÜZCE	1.Merkez	X				X	X		X		1.Akçakoca	X					X		X	
												2.Cumayeri	X					X		X	
												3.Çilimli	X					X		X	
												4.Gölkaya	X					X		X	
												5.Gümüşova	X					X		X	
												6.Kaynaşlı	X				X	X		X	
												7.Yığılca	X							X	

"i) Diğer" işaretlenen illerde;
Aydın ilçeler için "i)Diğer" den ne kastedildiği belirtilmemiştir.
Zonguldak için "i) Diğer; Atık ısı" dır. 1.İlimizde faaliyet gösteren Termik santrallerin atık ısı potansiyellerini en etkili şekilde değerlendirerek enerji üretiminde verimliliğin sağlanması ve buradan kaynaklanan atık ısıları faydaya dönüştürme yöntemlerinin araştırılması, geliştirilmesi ve binalarda ısıtma sistemi olarak kullanılmasının sağlanması,
2. Binalarda ısı yalıtımının yapılmasının sağlanması" dır.

GRAFİK:II.5. İL MERKEZLERİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLER (*)

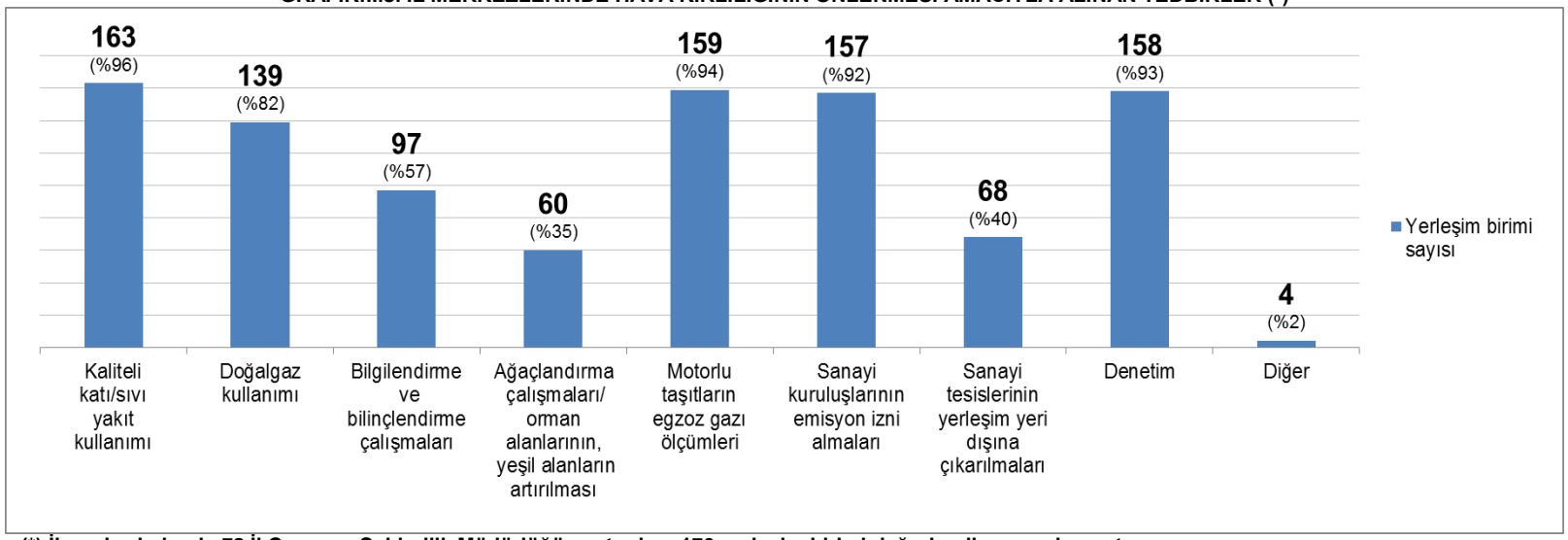

(*) İl merkezi olarak, 78 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce toplam 170 yerleşim birimi değerlendirmeye alınmıştır.

GRAFİK:II.6. İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLER (*)

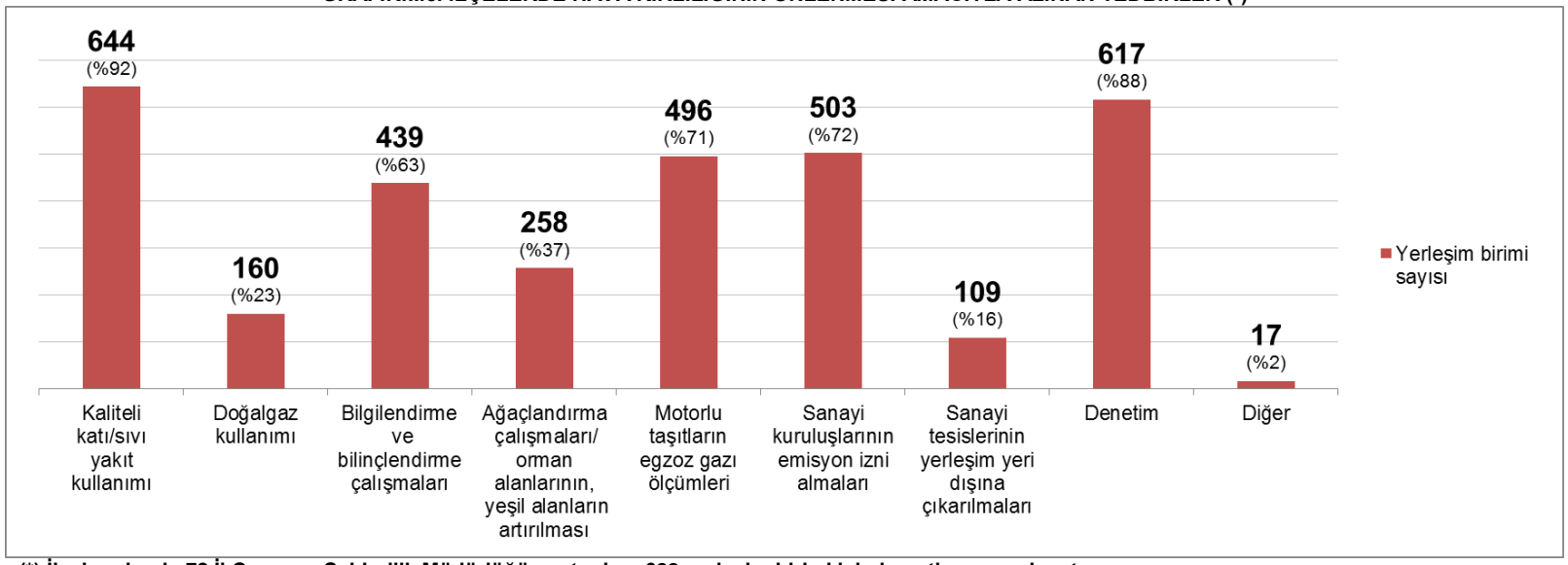

(*) İlçeler olarak, 72 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce toplam 699 yerleşim birimi için işaretleme yapılmıştır.

Tablo:II.3' den hareketle hazırlanan **Grafik:II.5.**'e göre; 170 adet il merkezinin %96'sında kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, %94'ünde motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, %93'ünde denetim yapılması, %92'sinde sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları en çok alınan tedbirler olarak işaretlenmiştir. **Grafik:II.6.**'ya göre ise; İlçelerde 699 adet ilçeden %92'sinde kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, %88'inde denetim yapılması, %72'sinde sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları, %71'inde motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, yine en çok alınan tedbirler olarak işaretlenmiştir.

Grafik:II.7.'de **Grafik:II.5.** ve **II.6.**'den hareketle, İl merkezlerinde ve ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, il merkezlerinde ilçelere oranla genelde daha fazla tedbir alındığı görülmektedir. Ayrıca, grafiklerde, ilçelerde doğalgaz kullanımının daha az olması dikkat çekicidir.

GRAFİK:II.7. İL MERKEZLERİNDE VE İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

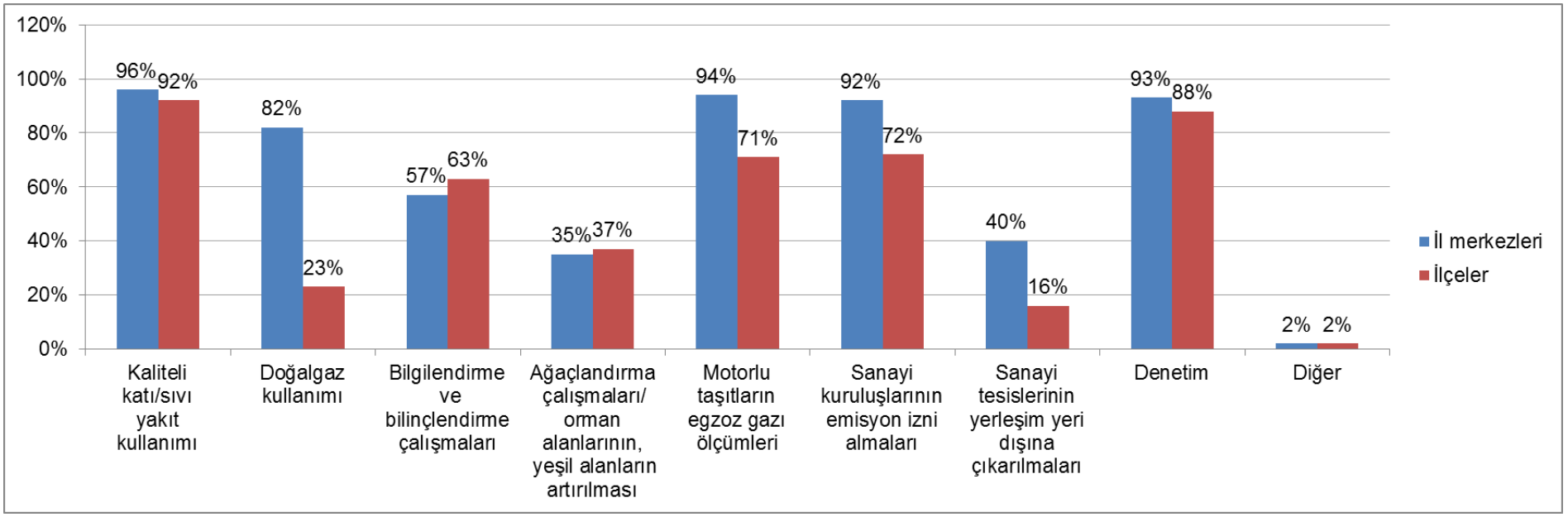

(*) İl merkezi olarak toplam 170 yerleşim birimi, İlçeler olarak toplam 699 yerleşim birimi için işaretleme yapılmıştır.

Grafik:II.8.'de il merkezlerinde ve **Grafik:II.9.**'da ise ilçelerde yıllar itibariyle hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmektedir.

GRAFİK:II.8. YILLAR İTİBARİYLE İL MERKEZLERİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

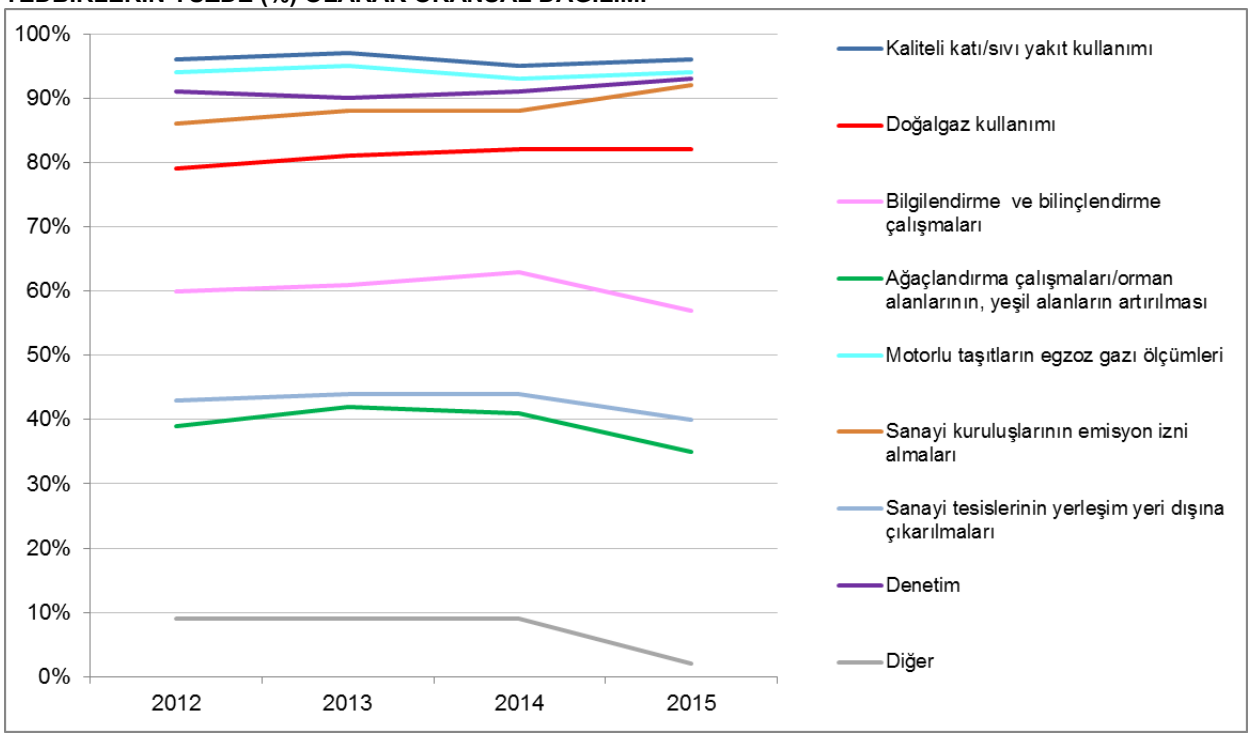

GRAFİK:II.9. YILLAR İTİBARİYLE İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

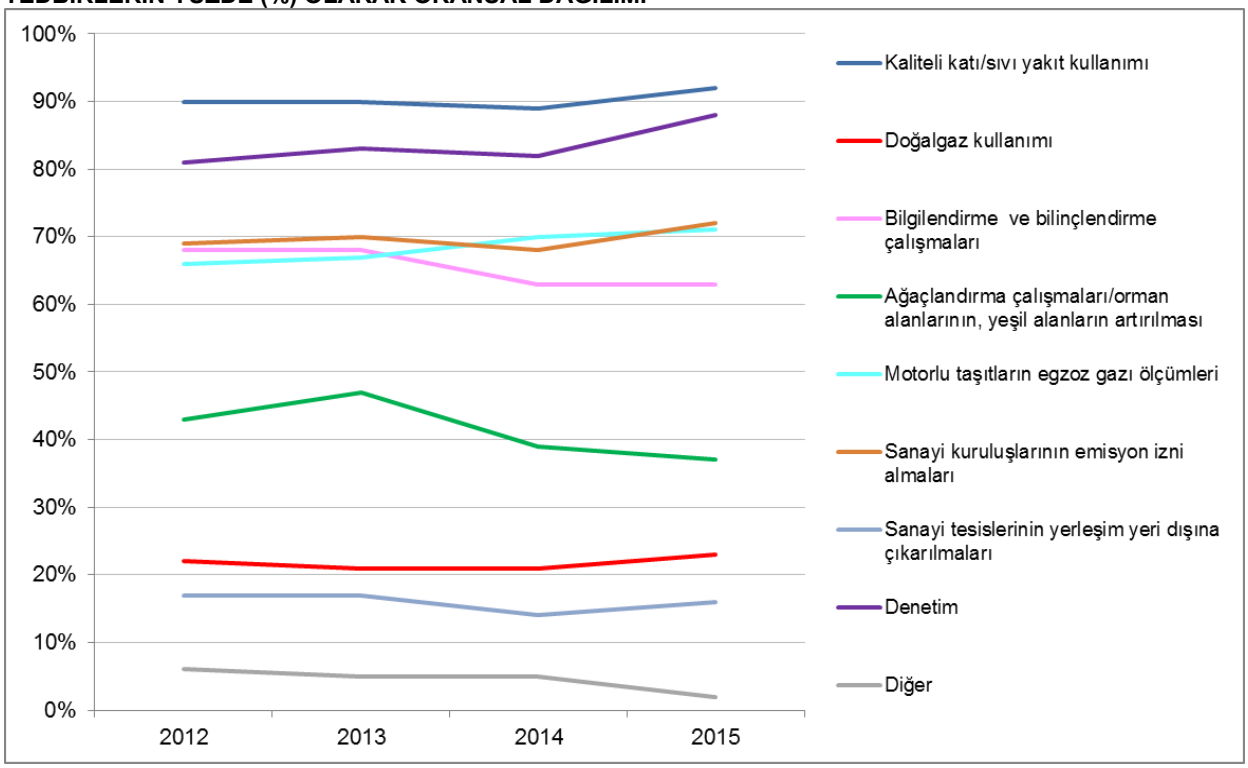

II.2. SU KİRLİLİĞİ

Tablo:II.4.' de her bir ilimizin kendi sınırları içerisinde yer alan yüzey sularının, 30/11/2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
1	ADANA	Seyhan Nehri				X	X	X	X		X				
		YD3 drenaj kanalı				X	X	X	X		X				
		TD0 drenaj kanalı				X	X	X	X		X				
		TD11 Drenaj Kanalı				X									
2	ADIYAMAN	Yüzey suları					X	X	X	X	X	X	X		
3	A.KARAHİSAR	Akarçay				X	X	X	X	X	X	X	X		
		Eber Gölü				X			X		X	X			
		Acı Göl					X	X			X	X			
		Akşehir Gölü				X	X	X	X	X	X				
		Adeğirmen Barajı	X								X	X			
4	AĞRI	Toprakkale Deresi (Kavak)									X	X			
		Hanoba Çayı (Dönerdere)									X	X			
		Altınçayır Deresi (Ağrı Yazıcı Barajı Girişi)									X	X			
		Cumaçay Deresi (Ağrı Yazıcı Barajı Girişi)									X	X			
		Murat Nehri- Murat Köyü Köprüsü									X	X			
		Murat Nehri-Tutak Çıkışı									X	X			
		Murat Nehri- Ağrı Çıkışı					X				X	X			
		Sarısu- Gülveren (Ülke Sınırı)					X				X	X			
		Ağrı- Doğubayazıt Balık Gölü Regülatör Çıkışı					X				X				
5	AMASYA	Yeşilırmak					X	X	X		X	X			
		Tersakan					X	X	X		X	X			
		Çekerek					X	X	X		X	X			
		Deliçay					X	X	X		X	X			
6	ANKARA	Ankara Çayı			X		X				X	X			
7	ANTALYA	Eşen-Karaçay									X	X			
		Demre Deresi					X	X							
		Finike –Karasu					X	X			X				
		Finike- Başgöz Çayı					X	X							
		Finike-Tekke Pınarı					X				X				
		Finike-Alakır Çayı					X	X			X				
		Finike-Salur Çayı					X	X			X				
		Kırgözler Çayı					X	X			X				
		Düden Çayı					X	X			X				
		Aksu Çayı					X	X			X		X		
		Köprüçay					X	X			X	X	X		
		Manavgat Çayı					X	X			X	X	X	X	Tekne gezileri
		Karpuz Çayı					X	X			X	X	X	X	
		Alara Çayı					X	X			X	X	X	X	
		Kargı Çayı					X	X			X		X		
		Dim Çayı					X	X			X	X			
		Sedre Çayı					X	X			X				
		Bıçkıcı Çayı					X	X			X				
8	ARTVİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
9	AYDIN	B.Menderes Nehri ve Yan Kolları			X		X	X	X	X	X				
10	BALIKESİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
11	BİLECİK	Sakarya Nehri					X	X	X		X		X		
		Karasu Çayı					X		X						
		Söğüt Deresi					X		X						
		Sorgun Deresi					X								

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
	BİLECİK (DEVAMI)	Karapınar Deresi													
		Değirmen Deresi													
		Göksu Çayı					X								
		Kıralbağı Deresi													
		Akçay Deresi													
		Pelitözü Çayı							X						
12	BİNGÖL	Murat Nehri			X			X					X		
		Peri Çayı			X			X					X		
		Göynük Çayı			X			X					X		
13	BİTLİS	Bitlis Deresi					X	X	X						
14	BOLU	Abant Gölü						X							
		Yeniçağa Gölü					X	X			X				
		Büyük Su						X	X	X	X	X			
		Gerede Ulusu Deresi					X	X		X	X				
		Dörtdivan Ulusu Deresi					X	X		X	X				
		Gerede Dayıoğlu Deresi					X	X							
		Mudurnu Deresi		X			X	X			X	X			
15	BURDUR	Karacaören Baraj Gölü					X		X		X	X	X		
16	BURSA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
17	ÇANAKKALE	Bayramdere					X	X			X	X			
		Büyükdere					X	X			X	X			
		Çınardere					X	X	X	X	X	X	X		
		Karamenderes					X	X	X	X	X	X	X		
		Kavak Çayı					X	X			X				
		Kocaçay					X	X	X	X	X	X	X		
		Agonya					X	X			X	X	X		
		Sarıçay					X	X	X	X	X			X	
		Tayfur Dere					X	X			X				
		Tuzla Çayı					X	X			X	X	X		
		Umurbey Çayı					X	X	X		X		X		
18	ÇANKIRI	Ulu Çay (Çerkeş Çayı)					X	X		X	X				
		Acı Çay					X	X		X	X				
		Tatlı Çay					X	X		X	X				
		Kızılırmak					X	X		X	X				
		Devrez Çayı					X	X		X	X				
		Terme Çayı					X	X		X	X				
		Melen Çayı					X	X		X	X				
		Kürt Gölü									X				
		Güldürcek Barajı									X				
		Mart Göleti									X				
		Yapraklı Göleti									X				
		Maruf Göleti									X				
19	ÇORUM	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.													
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
21	DİYARBAKIR	Dicle Baraj Gölü	X				X				X	X			
		Maden Çayı			X								X		
		Dicle Nehri/ Bismil			X		X				X				
		Sarge Deresi		X							X				
		Salat Deresi		X							X				
		Devegeçidi Deresi			X				X						
		Pamuk Çayı			X		X								
		Salat Çayı		X							X		X		Tarım ve Kum ocakları
22	EDİRNE	Meriç		X	X	X	X	X	X		X				
		Tunca		X	X			X			X				
		Arda		X	X			X			X				
		Ergene				X	X		X	X	X				
23	ELAZIĞ	Keban Baraj Gölü-Pertek Feribot İskelesi Elazığ Kıyısı			X		X	X							
		Keban Baraj Gölü-Çemişgezek Feribot İskelesi Elazığ Kıyısı			X		X	X							
		Keban Barajı-Mansap (Fırat Köprüsü)				X	X	X							
		Hazar Gölü				X	X	X							

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
24	ERZİNCAN	Fırat Nehri-Kemah Boğazı					X				X				
		Şoran Deresi					X				X				
25	ERZURUM	Lezgi-Pisyan Çayları-Palandöken Barajı Çıkısı													
		Pulur Çayı-Ilıca					X								
		Karasu- Aşağı Çağdarış Köyü					X								
		Pulur Çayı-Sakalıkesik Köyü													
		Karasu- Çiğdemli Ilıca Çıkışı					X				X				
		Lezgi Çayı													
		Pisyan Çayı													
		Karasu- Ilıca					X				X				
		Kuzgun Barajı Seksenveren Regülatörü Kanalı									X				
		Oltu Çayı-Yolboyu Mevkii									X				
		Oltu Çayı- Oltu Memba (A.Kumlu)					X								
		Oltu Çayı-İl Sınırı Çıkısı					X								
		Tortum Çayı- Dikyar Deresi									X				
		Çoruh Nehri-Çamlıkaya									X				
		Hasankale Çayı-Eğirmez					X				X				
26	ESKİŞEHİR	Porsuk Çayı Baraj Çıkışı				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Benzinlik				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Eşenkara				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Eskişehir Pissu Arıtma Öncesi				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Şekerçiftliği				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Alpu				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Beylikova				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Yunusemre				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Sazılar (İlören)				X	X	X	X		X	X			
		Eşenkara Deresi				X	X	X	X		X	X			
		Sabuncupınar Deresi			X		X	X	X		X	X			
		Uluçayır Deresi			X		X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Sağ Sahil Sulaması				X	X	X	X		X	X			
		Porsuk Çayı Sol Sahil Sulaması				X	X	X	X		X	X			
27	GAZİANTEP	Sacır Deresi					X		X		X				
		Samözü Deresi					X		X		X				
28	GİRESUN	Karadeniz					X	X	X		X			X	
		Pazar Suyu					X	X			X		X		
		Aksu Deresi					X	X		X	X		X		
		Yağlıdere					X	X			X		X		
		Gelevera Deresi					X	X			X				
		Harşit Çayı					X	X			X		X		
		Görele Deresi					X	X			X				
		Kelkit Çayı					X	X			X		X		
		Avutmuş Çayı					X	X			X				
		Kılıçkaya Barajı					X	X			X		X		
		Batlama Deresi					X	X		X	X	X			
29	GÜMÜŞHANE	Harşit		X			X	X							
		Kelkit		X			X	X			X				
30	HAKKARİ	Zap Nehri	X				X	X							
		Pesan Çayı	X				X	X							
		Nehil Çayı	X				X	X							

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
31	HATAY	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
32	ISPARTA	Eğirdir Gölü	X				X				X				
		Gelendost Çayı				X	X								
		Pupa Çayı				X	X								
		Yeşil Köy Deresi				X	X								
		Sarıidris Deresi				X	X								
		Aksu Çayı					X								
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
34	İSTANBUL	Karasu Deresi İzzettin Köyü Çatalca		X							X				
		Örcünlü Deresi Örcünlü Köyü Çatalca				X					X				
		Taşlıtarla Deresi Karacaköy Çatalca	X								X				
		Kabakça Deresi Kabakçaköy Çatalca			X						X				
		Değirmen Deresi Değirmen köyü Silivri	X								X				
		Sulama Göleti Değirmenköy Silivri	X								X				
		Çatal Dere-Büyükçavuslu Silivri	X								X				
		Beyciler Deresi Beyciler Köyü Silivri		X							X				
		Yolçatı Deresi Yolçatı Köyü Silivri		X							X				
		Pot Deresi İmrendere Köyü Şile	X								X				
		Kabakoz Deresi Kabakoz Köyü Şile	X								X				
		Göksu Deresi Şile-Ağva Arası Şile	X								X				
		Sungurlu Deresi Ağva-Kandıra Arası Şile	X								X				
		Elbasan Köyü Dere Elbasan Köyü Çatalca				X					X				
		Sazlıdere Barajı Başlangıç Noktası Dursunköy Arnavutköy	X								X				
		Sazlıdere Barajı Bitiş Noktası Sazlı Bosna Köyü Arnavutköy	X								X				
		Büyükçekmece Göletinin Denize Karıştığı Nokta Büyükçekmece	X								X				
		Büyükçekmece Göleti	X								X				
		Göçbeyli Köyü Dere Pendik			X						X				
		Kurnaköy Ömerli Barajı Çıkışı Pendik		X							X				
35	İZMİR	Bakırçay					X	X	X	X					
		Gediz					X	X	X	X					
		Küçükmenderes					X	X	X	X					
		Nif Çayı					X	X	X	X					
		Çeşme – Ildır Kireçtaşı Akiferi													Deniz suyu girişimi (Tuzluluk)
		Selçuk – Zeytinköy Kireçtaşı Akiferi													Deniz suyu girişimi (Tuzluluk)
		İzmir Sahil Ovaları Alüvyon Akiferi													Deniz suyu girişimi (Tuzluluk)
36	KARS	Kars Çayı					X								Yağmur sonucu yoğun kil ve mil

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
37	KASTAMONU	Karaçomak Deresi, Hasköy				X	X	X	X		X	X			
		İnceğiz Deresi				X	X				X	X			
		Karadere Çayı				X	X	X			X	X			
		Deringöz Çayı				X	X	X			X	X			
		Kırcalar Sulaması				X	X	X			X	X			
		Germeçtepe Regülatörü			X		X	X			X	X			
		Bük Deresi Kulaksızlar Baraj Çıkışı				X	X								
		Daday Çayı,Toprakköprü				X	X	X	X	X	X	X			
		Devrez Çayı, Çeltikbaşı				X	X	X	X	X	X	X			
38	KAYSERİ	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.													
39	KIRKLARELİ	Ergene Nehri					X	X	X	X	X	X			
		İnece Deresi					X	X		X	X	X			
		Şeytan Dere					X			X	X				
		Turgutbey Deresi					X	X		X	X	X			
		Lüleburgaz Deresi					X	X		X	X	X			
		Uğurlu Deresi					X			X	X				
		B.Karıştıran Deresi					X	X		X	X				
		Evrensekiz Deresi					X	X		X	X				
		Sazlı Deresi					X			X	X				
		Lişko Deresi					X			X	X				
40	KIRŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
41	KOCAELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
42	KONYA	Altınapa Barajı	X				X				X				Erozyon
		Akşehir Gölü					X		X	X					Erozyon
		Beyşehir Gölü					X	X	X	X	X			X	Erozyon
		Sarıot Gölü													Erozyon
		Tuz Gölü					X	X	X	X					Erozyon
		Bolluk Gölü					X		X	X					Erozyon
		Ereğli Sazlıkları (Akgöl)					X	X	X	X					Erozyon
		Meke Gölü													Erozyon
		Hotamış Sazlığı					X								Erozyon
		Kulu-Düden Gölü					X		X	X					
		Kozanlı Gölü								X					
		Samsam Gölü								X					Erozyon
		Akşehir Gölü					X		X	X					
43	KÜTAHYA	Porsuk Çayı	X	X	X		X		X		X				
		Kocaçay (Tavşanlı)	X	X		X	X		X		X				
		Emet Çayı					X		X		X				
		Gediz Çayı					X		X		X				
44	MALATYA	Karakaya Baraj Gölü	X				X		X						
45	MANİSA	Gediz Nehri ve kolları				X	X	X	X	X	X	X	X		
		Bakırçay ve kolları			X		X	X	X	X	X	X	X		
46	K.MARAŞ	Karaçay					X		X		X				
		Aksu Çayı					X		X		X				
47	MARDİN	Zergan Çayı					X			X	X				
		Beyazsu					X				X				
		Karasu					X				X				
		Savur Çayı					X				X				
		Şeyhan					X				X				
		Dara							X		X				
		Dumluca									X				
		Cırcıp Suyu					X				X				
48	MUĞLA	Eşen Çayı- Ören					X					X			
		Yanıklar Çayı					X					X			
		Salih Adası Kuzeyi										X		X	
		Köyceğiz Gölü					X				X				
		Bafa Gölü					X		X		X	X			
		Yuvarlak Çay					X					X			
		Sarıçay					X		X		X		X		
49	MUŞ	Karasu					X	X			X	X			
		Murat					X	X			X	X			
50	NEVŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
51	NİĞDE	Akkaya Barajı				X	X		X		X				
		Gebere Barajı	X												
		Gümüşler Barajı	X												
		Murtaza Barajı	X												
52	ORDU	Melet		X			X	X							
		Bolaman		X			X	X							
		Civil		X			X	X							
53	RİZE	Çağlayan Deresi					X	X		X	X				
		Arılı Deresi					X	X		X	X				
		Dolana Deresi					X	X		X	X				
		Fırtına Deresi					X	X		X	X		X		
		Hemşin Deresi					X	X		X	X				
		Aşıklar Deresi					X	X		X	X				
		Şairler Deresi					X	X		X	X				
		Büyükdere					X	X		X	X		X		
54	SAKARYA	Sakarya Nehri			X		X	X	X		X	X	X		
		Mudurnu Çayı					X	X	X		X				
		Karadeniz					X	X	X		X	X	X	X	
		Sapanca Gölü									X				
55	SAMSUN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
56	SİİRT	Botan					X	X	X		X	X	X		
		Kezer					X	X			X	X	X		
		Başur					X	X			X	X	X		
57	SİNOP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
58	SİVAS	Kelkit			X		X	X				X	X		
		Yeşilırmak			X		X					X			
		Kızılırmak				X	X	X			X	X			
		Yıldız Irmağı				X	X				X	X			
		Fadlım				X	X				X	X			
		Tecer Irmağı				X	X				X	X			
		Tohma Çayı				X	X	X				X			
		Çaltı Irmağı				X	X	X					X		
59	TEKİRDAĞ	Çorlu Deresi				X	X		X						
		Ergene Nehri				X	X		X						
		Şerefli Deresi				X	X				X				
		Hayrabolu Deresi			X		X	X			X	X			
		Beşiktepe			X		X				X	X			
60	TOKAT	Yeşilırmak					X	X	X	X	X	X			
		Kelkit Çayı					X	X	X	X	X				
		Tozanlı Çayı					X	X			X				
61	TRABZON	Karadeniz					X		X		X			X	
		Uzungöl					X								
		Sera Gölü					X				X				
		Ağasar Deresi/ Beşikdüzü					X		X		X				
		Fol Deresi/ Vakfıkebir					X		X		X				
		İskefiye Deresi / Çarşıbaşı					X		X		X				
		Söğütlü Deresi / Akçaabat					X		X		X				
		Değirmendere Deresi /Merkez					X		X						
		Şana Deresi/ Yomra					X		X		X				
		Yomra Deresi/ Yomra					X		X		X				
		Yanbolu Deresi Yeşilyalı/ Arsin					X		X		X				
		Karadere Deresi/ Araklı					X		X		X				
		Küçükdere Deresi/ Araklı					X		X		X				
		Manahos Deresi/ Sürmene					X		X		X				
		Solaklı Deresi Kıyıcık/ Of					X		X		X				
		Baltacı Deresi/ Of					X		X		X				
		Beşirli Deresi/ Ortahisar					X								
		Kisarna Deresi/ Ortahisar					X								
		Ballıca Deresi/ Ortahisar					X								

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
	TRABZON (DEVAMI)	Zağnos Deresi/ Ortahisar					X								
		Zaferli Deresi/ Ortahisar					X								
		Ganita Deresi/ Ortahisar					X								
		Hayali Deresi/ Ortahisar					X								
		Kalkınma Deresi/ Ortahisar					X								
		Konaklar-1 Deresi/ Ortahisar					X								
		Konaklar-2 Deresi/ Ortahisar					X								
		Çimenli Deresi/ Ortahisar					X								
62	TUNCELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
63	ŞANLIURFA	Diphisar Kaynağı/ Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X		
		Karatepe Kaynağı/ Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X		
		Sırrın Deresi/ Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X		
		Bahçecik Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X		
		Gürgür Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X		
		Hamdun Çayı/ Hilvan					X	X	X	X	X	X	X		
		Gölebakan Kaynağı/ Hilvan					X	X	X	X	X	X	X		
		Oymaağaç Kaynağı/ Hilvan					X	X	X	X	X	X	X		
		Bulaklı Kaynağı/ Birecik					X	X	X	X	X	X	X		
		Çiçekalan Kaynağı/ Birecik					X	X	X	X	X	X	X		
		Ayran Kaynağı/ Birecik					X	X	X	X	X	X	X		
		Fıstıközü Kaynağı/ Birecik					X	X	X	X	X	X	X		
		Gözeli Kaynağı/ Halfeti					X	X	X	X	X	X	X		
		Kelefiz Kaynağı/ Bozova					X	X	X	X	X	X	X		
		İnbaşı Kaynağı/ Bozova					X	X	X	X	X	X	X		
		Büyükgöl Kaynağı/ Bozova					X	X	X	X	X	X	X		
		Küçükgöl Kaynağı/ Bozova					X	X	X	X	X	X	X		
		Kahnik Deresi/ Bozova					X	X	X	X	X	X	X		
		Hacıhıdır Deresi/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X		
		Hacıkamil Deresi/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X		
		Çamurlu Kaynağı/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X		
		Bekirağa Kaynağı/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X		
		Çaylarbaşı Kaynağı/ Siverek (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X		
		Özenpınar Kaynağı/ Siverek (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
		Karahisar Deresi/ Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
	ŞANLIURFA (DEVAMI)	Kartal Deresi/ Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
		Duali Köprüsü/ Viranşehir					X	X	X	X	X	X	X		
		Abanköy Deresi/ Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
		Arıcan AGİ/ Akçakale (Ana tahliye kanalı suları dahil)					X	X	X	X	X	X	X		
		Aslanbaba Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
		Aliyetelli Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
		Büyük Dere/ Ceylanpınar					X	X	X	X	X	X	X		
		Gölyatağı Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
		Habur Deresi/ Ceylanpınar					X	X	X	X	X	X	X		
		Akbulut Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X		
64	UŞAK	Banaz Çayı			X		X	X			X	X	X		
		Gediz Nehri			X		X		X		X	X	X		
		Hamam Çayı			X		X	X	X		X	X	X		
		Dokuzsele Deresi				X	X	X	X	X	X	X			
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
66	YOZGAT	Delice Irmağı		X			X	X	X	X	X		X		
		Çekerek Irmağı		X			X	X	X	X	X		X		
		Kirazlı Göleti		X			X	X	X	X	X		X		
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
68	AKSARAY	Mamasın Barajı				X					X	X			
		Gülağaç Göleti				X					X	X			
		Gülpınar Göleti				X					X	X			
		Güzelyurt Göleti				X					X	X			
		Boğazköy Barajı	X												
		Hirfanlı Barajı	X												
		Balcı Göleti	X												
		Helvadere Göleti	X												
		Camili Kasabası Göleti	X												
		Bozkır Barajı	X												
		Kültepe Barajı	X												
69	BAYBURT	Çoruh		X			X	X							
70	KARAMAN	Ereğli Akgöl								X	X				
		Ermenek Baraj						X							
		Göksu Nehri						X							
		İbrala Deresi						X							
		Deliçay						X							
		Gödet Deresi						X							
71	KIRIKKALE	Kızılırmak Kapulukaya Baraj çıkışı				X	X		X			X			
72	BATMAN	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.													
73	ŞIRNAK	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.													
74	BARTIN	Bartın Çayı Ulus Kolu				X	X	X	X		X	X			
		Bartın Çayı Kozcağız Kolu				X	X	X	X		X	X			
		Bartın Çayı Arıt Kolu				X	X	X	X		X	X			
		Bartın Çayı				X	X	X	X		X	X			
75	ARDAHAN	Kura Nehri					X					X			
76	IĞDIR	Aras Nehri		X			X				X				
		Orta Karasu Nehri		X			X	X			X				
		Aşağı Karasu Nehri		X			X	X			X				

TABLO:II.4. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer
77	YALOVA	Gökçe Barajı					Bu Konu İle İlgili Çalışma yapılmamıştır.								
		Armutlu Göleti													
		Ortaburun Göleti													
		Samanlı Dere													
		Safran Dere													
		Balaban Dere													
		Kılıç Dere													
		Kara Dere													
		Darlık Deresi													
78	KARABÜK	Araç Çayı					X	X	X	X					
		Soğanlı Çayı					X	X	X	X					
79	KİLİS	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
80	OSMANİYE	Aslantaş Baraj Çıkışı		X			X	X	X	X	X				Özellikle K.Maraş İli, Ceyhan Nehri, Aksu kolu ve K.Maraş OSB
		Hamis Çayı		X			X	X	X	X	X				Bahçe İlçesi çevresindeki kirlilik evsel ve sanayi unsurları
		Hamis Çayı Mansap				X	X	X	X	X	X				Osmaniye AAT mevcut deşarjı içmesuyu amaçlı Hamis Çayı vasıtasıyla Cevdetiye regülatörüne dökülmektedir.
		Hamis Çayı Mansap				X	X	X	X	X	X				Rehabilite edilerek, regülatör mansabına alınacak.
81	DÜZCE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													

(*)"Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" Ek-5 Tablo 5'e göre; 1. Sınıf- Yüksek kaliteli su, 2. Sınıf - Az kirlenmiş su, 3.Sınıf - Kirlenmiş su, 4. Sınıf - Çok kirlenmiş su' dur.

NOT: Adıyaman için "Yüzey suları" genel ifade edilmiştir.

Tablo:II.4.'den hareketle hazırlanan, **Grafik:II.10.**'da İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince kendi il sınırları içerisinde bulunan yüzey sularının "Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları, **Grafik:II.11.**'de muhtemel kirlenme nedenleri gösterilmiştir. **Grafik:II.12.**'de ise yıllar itibariyle yüzey sularının kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.10. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ "YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ" HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

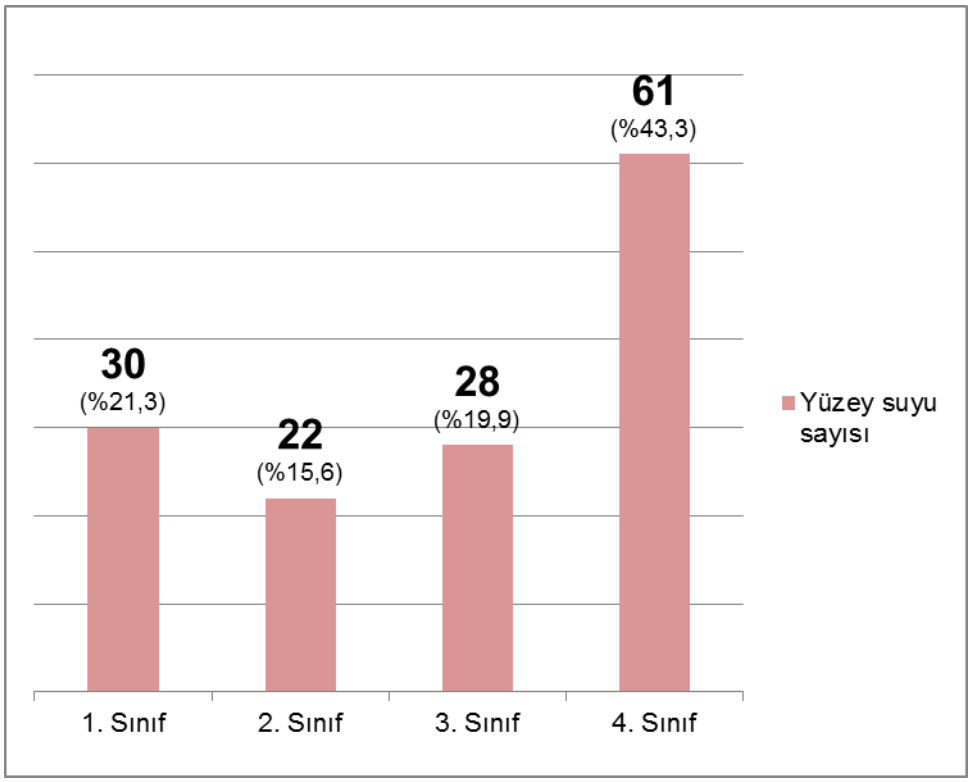

Not: "Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" Ek-5 Tablo 5'e göre; 1. Sınıf- Yüksek kaliteli su, 2. Sınıf - Az kirlenmiş su, 3.Sınıf - Kirlenmiş su, 4. Sınıf - Çok kirlenmiş su' dur.

(*) Tablo:II.4.'de, 32 adet İl Müdürlüğünce kendi İl sınırları içerisindeki, toplamda 141 adet yüzey suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiştir. Grafik, kalite sınıfı belirtilen yüzey suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır. Grafik değerlendirmesinde, Edirne ve Kütahya'da birden fazla sınıf işaretlenen yüzey suyu veya izleme noktaları için en kötü kalite sınıfı esas alınmıştır.

Grafik:II.10.'a göre; 32 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi sınırları içerisindeki, toplamda 141 adet yüzey suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup bunların 30 adedi (%21,3'ü) 1. sınıfa (yüksek kaliteli su), 22 adedi (%15,6'sı) 2. sınıfa (az kirlenmiş su), 28 adedi (%19,9'u) 3. sınıfa (kirlenmiş su), 61 adedi (%43,3'ü) 4. sınıfa (çok kirlenmiş su) dahildir.

GRAFİK:II.11. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

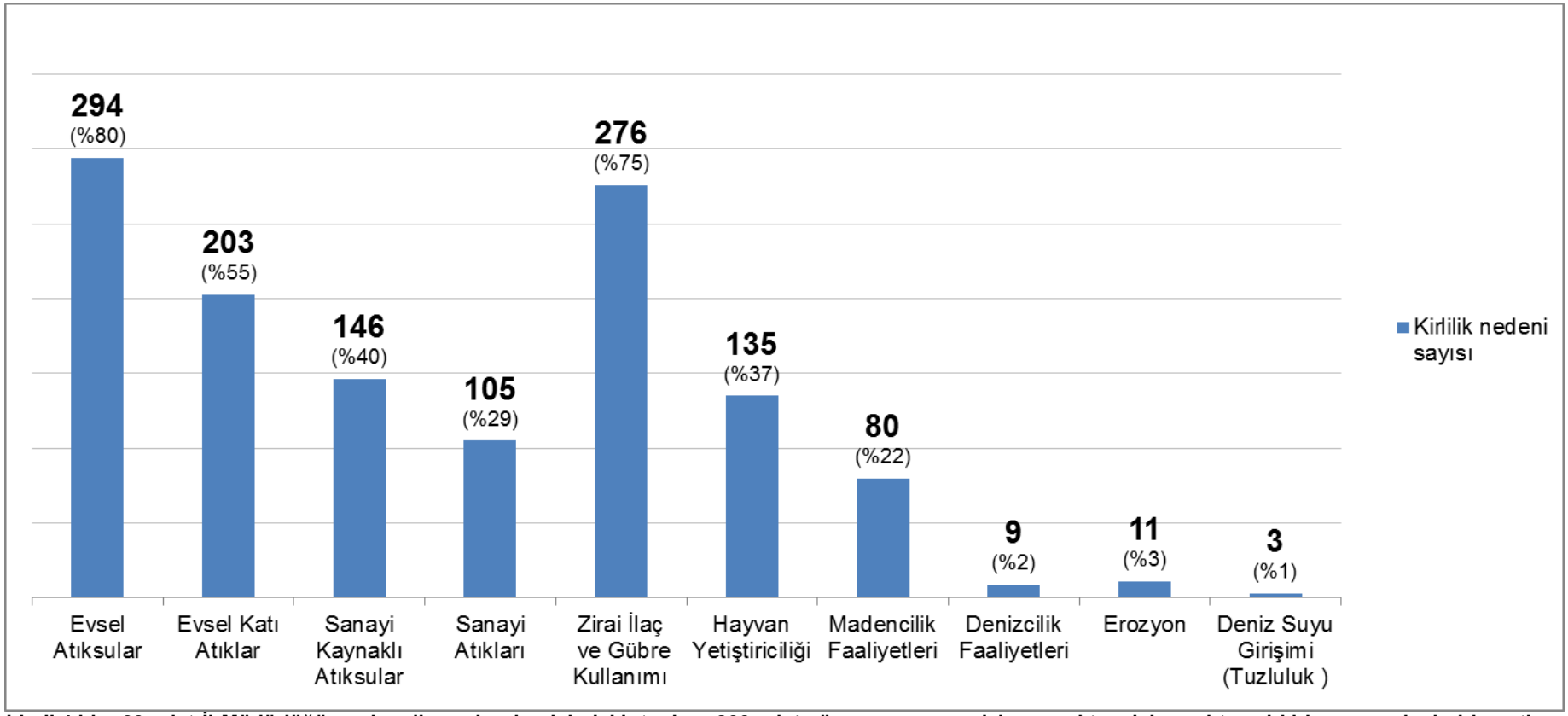

(*) Tablo:II.4.'de, 60 adet İl Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 366 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir. Bundan hareketle hazırlanan Grafik:II.11. muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yüzey suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.11.'e göre, 60 adet İl Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 366 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiş olup bunların 294'ünde (%80) evsel atıksular, 276'sında (%75) zirai ilaç ve gübre kullanımı, 203'ünde (%55) ise evsel katı atıklar muhtemel kirlenme nedenlerinden biri olarak işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.12. YILLAR İTİBARİYLE İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

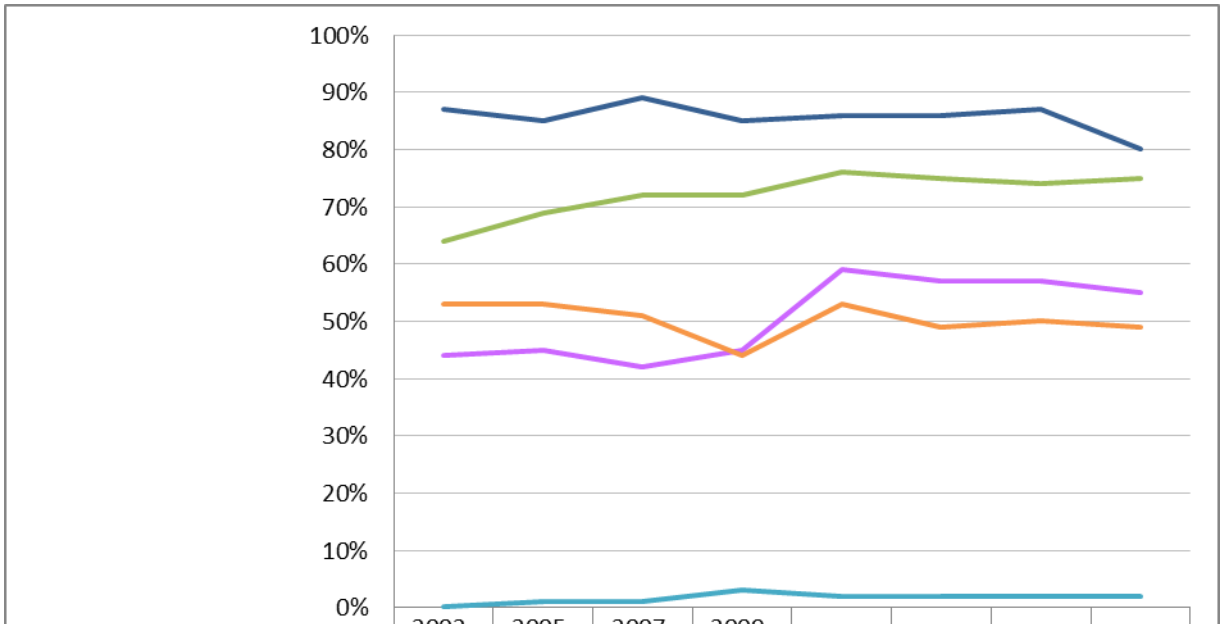

	2002-2004	2005-2006	2007-2008	2009-2010	2012	2013	2014	2015
Evsel Atıksular	87%	85%	89%	85%	86%	86%	87%	80%
Evsel Katı Atıklar	44%	45%	42%	45%	59%	57%	57%	55%
Sanayi Atıkları/Atıksuları	53%	53%	51%	44%	53%	49%	50%	49%
Zirai Faaliyetler	64%	69%	72%	72%	76%	75%	74%	75%
Denizcilik Faaliyetleri	0%	1%	1%	3%	2%	2%	2%	2%

Not:

- **2002-2004 dönemi için 78 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 459 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2005-2006 dönemi için 79 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 484 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2007-2008 dönemi için 78 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 498 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2009-2010 dönemi için71 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 455 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2012 yılı için 57 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 331 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2013 yılı için 60 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 338 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2014 yılı için 61 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 353 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**
- **2015 yılı için 60 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 366 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.**

Grafik:II.12.'de yıllar itibariyle il sınırlarında bulunan yüzey sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin işaretlenme sayılarının oransal dağılımına bakıldığında evsel atıksuların; %80-87'lerle en fazla işaretlenen kirlilik nedeni olduğu, bunu %65-75'lerle zirai faaliyetlerin, %50 civarlarında oranlarla evsel katı atıklar ve sanayi kaynaklı kirleticiler takip ettiği görülmektedir.

Yıllar itibariyle il sınırlarında bulunan yüzey sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişiminin eğilimine bakıldığında evsel atıksuların oranının bir miktar azaldığı, zirai faaliyetler ve evsel katı atıkların oranının bir miktar arttığı, sanayi kaynaklı atıklar/atıksuların oranlarının hemen hemen sabit kaldığı görülmektedir.

Tablo:II.5.'de her bir ilimizin kendi il sınırları içerisinde bulunan yeraltı sularının, 07/04/2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Ziraî İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
1	ADANA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
2	ADIYAMAN	Fırat-Dicle Havzası	X			X	X	X	X	X	X	X		
3	A.KARAHİSAR	Afyonkarahisar				X	X	X	X	X	X	X		
4	AĞRI	Ağrı Merkez	X			X	X			X				
		Eleşkirt	X							X				
		Tutak			X					X				
		Doğubayazıt	X							X				
		Taşlıçay			X					X				
		Hamur			X	X	X			X				
		Diyadin			X					X				
		Patnos			X	X	X			X				
5	AMASYA	Geldingen Ovası				X				X				
		Aydınca Ovası				X	X			X				
		Suluova Ovası								X	X			
		Merzifon Gümüşhacıköy Ovası				X				X		X		
6	ANKARA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
7	ANTALYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
8	ARTVİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
9	AYDIN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
10	BALIKESİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
11	BİLECİK	Merkez ilçe			X			X				X		
		Bozüyük Ovası			X			X		X				
		Gölpazarı Ovası			X					X				
		Sakarya Vadisi			X					X				
12	BİNGÖL	Metan			X									
		Mirzan			X									
		Kürük			X									
13	BİTLİS	Bu konuyla ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.												
14	BOLU	3 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı-Merkez)	X							X				
		9 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı-Merkez)	X							X				
		37 nolu kuyu (Yeraltı Su Kaynağı- B.Berk)		X						X				
		28 nolu kuyu (Yeraltı Su Kaynağı- Çayırköy)		X						X				
		26 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı- Çayırköy		X						X				
		15 nolu kuyu(Yeraltı Su Kaynağı- Aktaş Mah.)		X						X				
15	BURDUR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
16	BURSA	Bursa			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
		Çakırköy			X		X			X				
		Aş.Susurluk-Karacabey			X		X			X	X			
		İznik			X		X			X	X			
		Orhangazi			X		X			X		X		
		Gemlik			X		X			X			X	
		Engürücük			X		X			X				
		Mudanya			X		X			X			X	
		Yenişehir			X		X			X	X			
		İnegöl			X		X		X	X	X			
17	ÇANAKKALE	Ayvacık Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
		Bozcaada Bölgesi				X	X			X			X	
		Çan Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
		Ezine Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAM)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
	ÇANAKKALE (DEVAM)	Eceabat Bölgesi				X		X	X	X			X	
		Gökçeada Bölgesi				X	X			X			X	
		Gelibolu Bölgesi				X		X	X	X		X	X	
		Merkez İlçe						X	X	X		X	X	
		Lapseki Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X	
		Biga Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X	
		Yenice Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
18	ÇANKIRI	Merkez				X		X		X	X			
19	ÇORUM	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.												
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
21	DİYARBAKIR	Gözeli Havzası içme suyu	X			X		X		X	X			
22	EDİRNE	İl Geneli			X			X		X				
23	ELAZIĞ	Gözebaşı (Kinederiç) İçmesuyu Kuyusu			X									
		Kuyulu Kuyu No:39221			X									
		Güntaşı Kuyu No:15958			X									
		Yünlüce Kuyu No:19299			X									
24	ERZİNCAN	Erzincan Beytahtı Pompa Istasyonu Beledıye	X											
		Erzincan Meslek Yüksek Okulu-17364	X			X								
		Erzincan Süleymanlı-585		X						X				
		Erzincan Kapalı Cezaevi-58702	X											
		Erzincan DSİ 82.Sb.Md.- 42451	X			X								
25	ERZURUM	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
26	ESKİŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
28	GİRESUN	Konu ile ilgili bilgi bulunamamıştır.												
29	GÜMÜŞHANE	Konu hakkında veri alınamamıştır.												
30	HAKKARİ	Berçelan	X											
		Büyükçiftlik	X											
31	HATAY	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
32	ISPARTA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
34	İSTANBUL	Sulama Kuyusu İzzettin Köyü Çatalca			X					X				
		Sulama Kuyusu (130m) Kestanelik Köyü Çatalca			X					X				
		Sulama kuyusu (210m) Dağyenice Köyü Çatalca			X					X				
		Tavuk Çiftliği kuyu (130m) Değirmen Köy Silivri			X					X				
		Sulama kuyu (110m) Beyciler Köyü Silivri			X					X				
		Sulama kuyusu (42m) Küçükkılıçlı Köyü Silivri			X					X				
		S.Kuyusu Tulumba (6-7m) Sungurlu Köyü Şile			X					X				
		S.Kuyusu Tulumba (12m) Sungurlu Köyü Şile			X					X				
		Sulama Kuyusu (50m) Çakıl Köyü/Çatalca			X					X				
		Göçbeyli Köyü S. ve İçme Kuyusu (87m gelen su 65m) Pendik			X					X				

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAM)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
	İSTANBUL (DEVAMI)	Yolçatı Köyü Mera Mevkii İstasyonu Silivri			X					X				
		Gerede Köyü Kerametttin Mah. İstasyonu Şile-Ağva			X					X				
35	İZMİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
36	KARS	Kars Merkez			X									
37	KASTAMONU	Kastamonu Havzası	X											
		Daday Havzası	X											
		Taşköprü Havzası	X											
		Tosya Havzası	X											
		Araç Havzası	X											
		Devrekani Cide Havzası	X											
		Küre- İnebolu Havzası		X										
		Çatalzeytin Havzası		X										
38	KAYSERİ	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.												
39	KIRKLARELİ	Ergene Havzası				X		X	X	X	X			
40	KIRŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
41	KOCAELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
42	KONYA	Selçuklu ve Meram İlçe Sınırları	X						X	X	X			
43	KÜTAHYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
44	MALATYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
45	MANİSA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
46	K.MARAŞ	Karaçay			X	X	X	X	X	X				
		Aksu Çayı			X	X	X	X	X	X				
47	MARDİN	Avcılar Köyü			X									
		Kale altı artuklu			X									
		Mazıdağı			X									
		Kabala			X									
		Sultanköy			X									
		Koyunlu			X									
		Dargeçit			X									
		Derik			X									
		Dandane			X									
48	MUĞLA	Çamurköy- Hafızlar Mah.								X	X			
		Karaçulha- Gölyeri Mevkii								X	X			
		Sahil Eldirek-Çamköy								X	X			
		Tigem-1 (Misafirhane)								X	X			
		Tigem-2 (Adaköy-4)								X	X			
		Tigem-3 (Aladağ)								X	X			
		Eskiköy-Çiftlik Mevkii								X	X			
		Toparlar- Merkez								X	X			
		Hamitköy								X	X			
		Mumcular- Ova								X	X			
		Ekinanbarı- Susamharımı								X	X			
		Selimiye-Çayır Mevkii								X	X			
		Kızılcakuyu- Ebekırı Mevkii								X	X			
		Bahçeyaka- Kapuağzı								X	X			
		Yeşilçam								X	X			
		Gökçe								X	X			
		Yanıklar								X	X			
		Mergenli								X	X			
		Karabağlar								X	X			
		Çömlekçi								X	X			
		Gökpınar								X	X			
		Ovakışlacık								X	X			
49	MUŞ	Muş			X	X	X			X	X			
		Merkez			X	X	X			X	X			

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAM)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
50	NEVŞEHİR	Ürgüp Havzası	X											Yer yer jeolojik formasyona bağlı olarak gelişen Arsenik kirliliği bulunmaktadır.
		Gülşehir Havzası	X											Yer yer jeolojik formasyona bağlı olarak gelişen Arsenik kirliliği bulunmaktadır.
		Karahasanlı Havzası	X											Yer yer jeolojik formasyona bağlı olarak gelişen Arsenik kirliliği bulunmaktadır.
		Misli Havzası	X											Yer yer jeolojik formasyona bağlı olarak gelişen Arsenik kirliliği bulunmaktadır.
51	NİĞDE	Tabakhane Deresi			X									
		Uzandı Deresi			X									
		Ören Deresi			X									
		Ömerli Deresi			X									
		Murtaza Suyu			X									
		Uluağaç Deresi			X									
		Kovalık Deresi			X									
		Melendiz Çayı			X									
		Karapınar Deresi			X									
		Ecemis Çayı			X									
		Çakıt Suyu			X									
		Diğerleri			X									
52	ORDU	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
53	RİZE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
54	SAKARYA	Yeraltı Suları			X	X	X	X	X	X	X			
55	SAMSUN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
56	SİİRT	Hesko			X					X				
57	SİNOP	Boyabat-Durağan (Gökırmak Vadisi)			X	X		X	X	X				
		Sinop Çevresi ve Erfelek Çayı Vadisi			X	X				X			X	
		Ayancık-Türkeli			X	X				X				
		Sarımsaklı-Kabalı Çayı Vadileri			X	X				X				
		Güzelçay Vadisi			X	X				X				
58	SİVAS	Tavra Vadisi		X						X				
		Altınyayla	X											
		Gürçayır	X			X								
59	TEKİRDAĞ	Ergene	X					X	X	X				
		Çorlu	X			X		X	X	X				
		Çerkezköy	X			X		X	X	X				
		Muratlı	X			X		X	X	X				
		Saray	X							X				
		Malkara	X							X	X	X		
		Hayrabolu	X							X	X			
		Kapaklı	X					X	X	X				
		Süleymanpaşa	X			X				X	X	X		
		M.Ereğlisi	X			X				X			X	
		Şarköy	X			X				X			X	
60	TOKAT	Çamlıbel-Sulusaray			X	X	X			X	X			
		Tokat-Turhal			X	X	X	X		X	X			
		Almus ve Çevresi			X	X	X			X	X			
		Niksar			X	X	X	X		X	X			
		Erbaa-Taşova			X	X	X	X		X	X			
61	TRABZON	Yeraltı sularının kalite sınıfları ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.												

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAM)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
62	TUNCELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
63	ŞANLIURFA	Viranşehir-Ceylanpınar Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Tektek Dağı Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Harran Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Suruç Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Birecik Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Halfeti Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Yaylak (Baziki) Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Bozova Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Hilvan Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Siverek Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
64	UŞAK*	Büyük Menderes (Uşak – Banaz – Sivaslı Yeraltı Suyu Kütlesi)				X	X	X	X	X	X	X		
		Gediz Havzası				X	X	X		X	X	X		
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
66	YOZGAT	Çatalkaya			X	X		X		X		X		
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
68	AKSARAY	Kutlu Kasabası	X											
		Tanatöme	X											
		Eski Sultanhanı	X											
		KOÇAŞ TİM 1		X						X	X			
		Hamidiye		X						X				
		Killik Mevkii	X											
		Kepez Mevkii	X											
		Pirinçlik Mevkii	X											
		Topakkaya Kasabası	X											
		Acıpınar Kasabası	X											
		Eşmekaya Kasabası		X						X				
		Gölbez Yaylası		X						X				
		Sapmaz Köyü		X						X				
		OSB Karataş Yolu		X				X	X					
		Sarayhan Kasabası		X						X				
		Ortaköy İlçesi		X						X				
		Pınarbaşı Köyü		X						X				
69	BAYBURT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
70	KARAMAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
71	KIRIKKALE	Konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
72	BATMAN	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
73	ŞIRNAK	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
74	BARTIN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
75	ARDAHAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
76	IĞDIR	Merkez		X		X				X				
		Tuzluca		X		X				X				
		Karakoyunlu		X		X				X				
77	YALOVA	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.												
78	KARABÜK	Safranbolu			X									
		Eskipazar			X									
		Eflani			X									
		Ovacık			X									
		Yenice			X									
79	KİLİS	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
80	OSMANİYE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
81	DÜZCE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												

Not: Edirne ve Sakarya İçin yeraltı suları genel ifade edilmiştir.

Uşak için NOT: AB Eşleştirme Projesi kapsamında hazırlanan Büyük Menderes Havzası Taslak Yönetim Planı kapsamında İlimiz sınırları içerisinde; Uşak - Banaz – Sivaslı Yeraltı suyu kütlesi belirlenmiş olup; Gediz Havzası kapsamında herhangi bir yeraltı suyu kütlesi çalışması yapılmamıştır. Yine ilimiz sınırları içerisinde yeraltı sularının kalitesinin belirlenmesi için yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Tablo, İlimizin yer aldığı havzalar kapsamında ve İl genelindeki baskı unsurları göz önüne alınarak, İl Müdürlüğümüz öngörüleri ile doldurulmuştur.

Grafik:II.13.'da İl Müdürlüklerimizce kendi il sınırları içerisinde yer alan yeraltı suları için "Yeraltı Sularının Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde kalite sınıfları, **Grafik:II.14.**' de muhtemel kirlenme nedenleri, **Grafik:II.15.**' de ise yıllar itibariyle yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.13. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALAN YERALTI SULARININ "YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

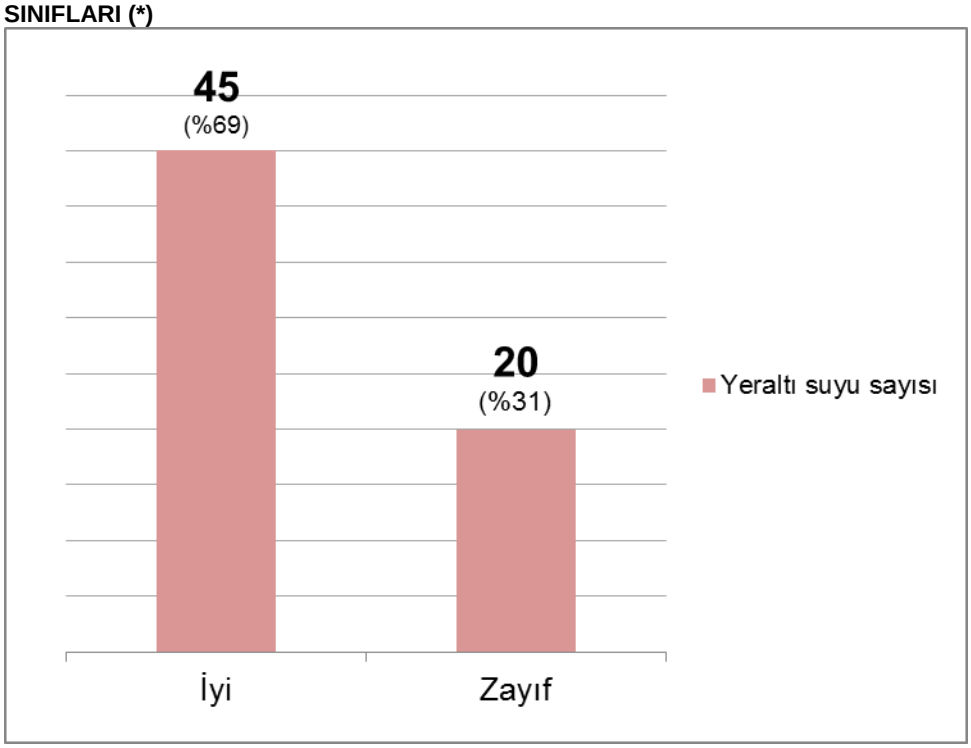

(*) Tablo:II.5'de, 13 adet İl Müdürlüğümüzce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 65 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiştir. Grafik:II.13'de, kalite sınıfı belirtilen yeraltı suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.13.'e göre, 13 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 65 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup, bunların 45 adedinin (%69'unun) iyi kalitede, 20 adedinin (%31'inin) ise zayıf kalitede olduğu belirlenmiştir.

GRAFİK:II.14. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

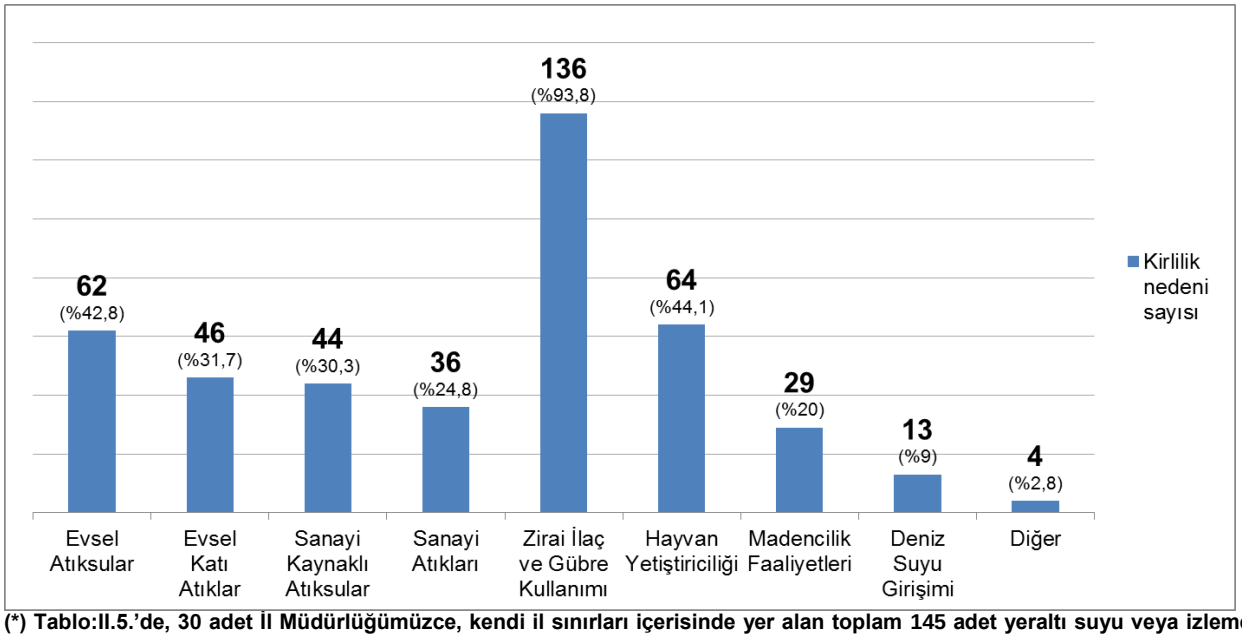

(*) Tablo:II.5.'de, 30 adet İl Müdürlüğümüzce, kendi il sınırları içerisinde yer alan toplam 145 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir. Bundan hareketle Grafik:II.14, muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yeraltı suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.14.'e göre, 30 adet İl Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 145 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiş olup, bunların 136'sında (%93,8) zirai ilaç ve gübre kullanımı, 64'ünde (%44,1) hayvan yetiştiriciliği, 62'sinde (%42,8) evsel atıksular, 46'sında (%31,7) evsel katı atıklar, 44'ünde (%30,3) sanayi kaynaklı atıksular muhtemel kirlenme nedenlerinden biri olarak işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.15. YILLAR İTİBARİYLE İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

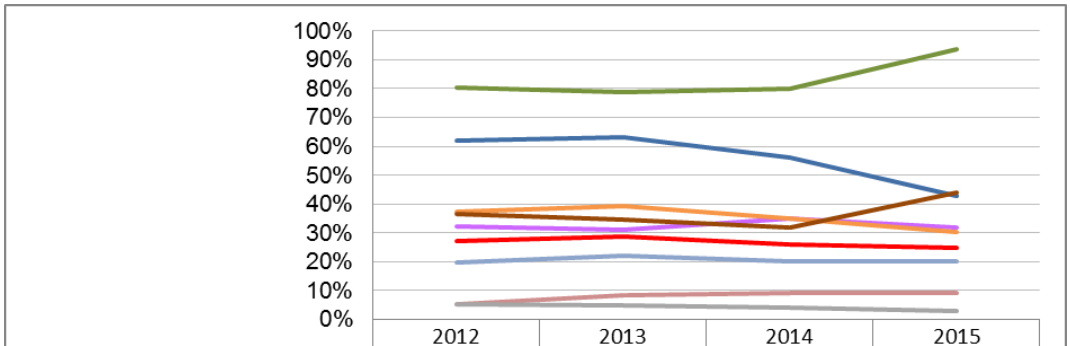

	2012	2013	2014	2015
Evsel Atıksular	62%	63%	56%	43%
Evsel Katı Atıklar	32%	31%	35%	32%
Sanayi Kaynaklı Atıksular	37%	39%	35%	30%
Sanayi Atıkları	27%	29%	26%	25%
Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	81%	79%	80%	94%
Hayvan Yetiştiriciliği	36%	34%	32%	44%
Madencilik Faaliyetleri	20%	22%	20%	20%
Deniz Suyu Girişimi	5%	8%	9%	9%
Diğer	5%	5%	4%	3%

Not: - 2012 yılı için 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 118 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2013 yılı için 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 122 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2014 yılı için 32 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 138 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2015 yılı için 30 adet İl Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 145 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiştir.

Tablo:II.6.'da İl Müdürlüklerimizce kendi İl sınırlarında bulunan yüzme sularının mavi bayrak durumu, 09/01/2006 tarih ve 26048 sayılı Resmi gazete' de yayımlanan "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.6. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
1	ADANA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
2	ADIYAMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
3	A.KARAHİSAR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
4	AĞRI	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
5	AMASYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
6	ANKARA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
7	ANTALYA	Kemer			X			X	X (Turizm)						
		Manavgat	X		X				X (Turizm)						
		Kaş	X		X				X (Turizm)						
		Kalkan	X		X				X (Turizm)						
		Belek	X		X				X (Turizm)						
		Side	X		X				X (Turizm)						
		Demre	X		X				X (Turizm)				X		
		Gazipaşa	X		X				X (Turizm)				X		
		Alanya	X		X				X (Turizm)						
		Serik	X		X				X (Turizm)						
		Çolaklı	X		X				X (Turizm)						
		Kumluca		X		X			X				X		
		Konyaaltı	X						X	X				X	
		Phaselis	X			X								X	
		Adrasan	X											X	
		Lara	X						X	X				X	
		Finike		X		X			X				X		
8	ARTVİN	Kopmuş Plajı Kemalpaşa/ Hopa		X		X			X				X		Sel suları
		Kıyıcık Plajı/ Arhavi		X		X			X				X		Sel suları
9	AYDIN	Kuşadası	X			X			X						
		Didim	X			X			X						
10	BALIKESİR	Ortunç Club	X		X										
		Haliç Park Otel	X		X										
		Engürü Tatil Sitesi	X		X										
		Şirinkent Tatil Sitesi	X		X										
		Murat Reis Ayvalık	X		X										
		Grand Temizel Otel	X		X										
		Fiord Otel	X												
		Ören Mahallesi Halk Plajı	X		X										
		Club Orient	X		X										
		Artemis Tatil Köyü	X		X										
		Öğretmenevleri Mahallesi Halk Plajı	X		X										
		Deniz Yalı Beach	X		X										
		Altıner Otel	X		X										
		Heramis Tatil Köyü	X		X										
		Antandros Plajı	X		X										
		Özdemir Sitesi Plajı	X		X										
		Kurbağalıdere Halk Plajı	X			X			X					X	
		Ocaklar Halk Plajı	X			X			X					X	
		Çuğra Mevkii Halk Plajı	X		X										

TABLO:II.6.'NIN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	BALIKESİR (DEVAMI)	Artur Martı Koyu	X		X										
		Artur Gemiyatağı Koyu	X		X										
		Artur Gemiyatağı Koyu	X		X										
11	BİLECİK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
12	BİNGÖL	İlde yüzme sularının kalite sınıflarının belirlenmesi ile ilgili çalışma yapılmamıştır.													
13	BİTLİS	Van Gölü/ Adilcevaz		X					X		X				
		Van Gölü/ Ahlat		X					X				X		
		Van Gölü/ Tatvan		X					X	X	X			X	
14	BOLU	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
15	BURDUR	Salda Gölü		X	X				X						
16	BURSA	Narlı Halk Plajı		X			X		X		X		X	X	
		Karacaali İzcilik Kampı		X			X		X				X		
		Büyükkumla Halk Plajı		X		X			X					X	
		Küçükkumla Orman Kampı		X			X		X		X			X	
		Hasanağa İzcilik Kampı		X		X			X				X		
		Gemsaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kumsaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kurşunlu Sitelerönü Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kızılay Kampı		X		X			X					X	
		Burgaz Altınkum Halk Plajı		X			X		X					X	
		Burgaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kumyaka Halk Plajı		X		X			X						
		Zeytinbağı Halk Plajı		X			X		X				X	X	
		Eşkel Halk Plajı		X		X			X						
		Eğerce Halk Plajı		X		X			X						
		Coşkunöz Halk Plajı		X			X		X				X	X	
		Yeniköy Halk Plajı		X		X			X				X		
		Malkara Halk Plajı		X		X			X						
		Kurşunlu Halk Plajı		X		X			X					X	
		Göllüce Halk Plajı		X		X			X				X		
		İnciraltı Mevkii Halk Plajı		X		X			X				X		
		Orhangazi Halk Plajı		X			X		X				X	X	
17	ÇANAKKALE	Merkez	X						X	X				X	
		Ayvacık	X						X	X				X	
		Biga	X						X	X	X		X	X	
		Eceabat		X					X	X				X	
		Ezine		X					X	X			X	X	
		Gelibolu		X					X	X	X		X	X	
		Lapseki		X					X	X			X	X	
		Bozcaada		X					X	X				X	
		Gökçeada		X					X	X				X	
18	ÇANKIRI	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
19	ÇORUM	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
20	DENİZLİ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
21	DİYARBAKIR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
22	EDİRNE	Vakıflar Sahil Plajı		X	X										
		Gülçavuş Sahil Plajı		X	X										
		Sultanilçe Sahil Plajı		X	X										
		Kırkpınar Sahil Plajı		X	X										
		Sazlıdere Sahil Plajı		X	X										
		Gökçetepe Sahil Plajı		X	X										
		Mecidiye Sahil Plajı		X	X										
		Erikli Sahil Plajı	X		X										
		Yayla Sahil Plajı		X	X										

TABLO:II.6.'NIN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
23	ELAZIĞ	Hazar Gölü	X			X			X	X					
		Gezgin Halk Plajı	X			X			X	X					
		TUR-POL Tesis Kampı	X			X			X	X					
		Emniyet Plajı	X			X			X	X					
24	ERZİNCAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
25	ERZURUM	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
26	ESKİŞEHİR	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
27	GAZİANTEP	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
28	GİRESUN	Köyhizmetleri P. (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk P. (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Jandarma Plajı (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Polis Evi Plajı (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Çerkezönü Plaj (Merkez)		X		X			X	X			X		
		Burunucu Plajı (Bulancak)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk (Bulancak)		X		X			X	X			X		
		Boztepe Altı P. (Eynesil)		X		X			X	X			X		
		Deliklitaş Plajı (Görele)		X		X			X	X			X		
		Çamönü Plajı (Görele)		X		X			X	X			X		
		Düzköy Halk P. (Keşap)		X		X			X	X			X		
		Asarkaya Aile P. (Keşap)		X		X			X	X			X		
		Uluburun Halk P. (Keşap)		X		X			X	X			X		
		Eğrice Halk P. (Piraziz)		X		X			X	X			X		
		Villalar Önü P. (Piraziz)		X		X			X	X			X		
		Yılgın Halk P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Kaynarca Aile P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Küçükçay Aile P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Bada Plajı (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
29	GÜMÜŞHANE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
30	HAKKARİ	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
31	HATAY	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
32	ISPARTA	Altınkum Plajı		X	X										
		Bedre Plajı			X										
		Kayaağzı Plajı			X										
		Taşevi Plajı			X										
		Yazla Plajı			X										
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
34	İSTANBUL	Ayazma Plajı	X												
		Ağlayankaya Plajı	X												
		Şile Resort Hotel	X												
35	İZMİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
36	KARS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
37	KASTAMONU	Cide Kasaba Plajı		X		X			X						
		Cide Nasuh Plajı		X		X			X						
		Cide Memiş Plajı		X		X			X						
		Çatalzeytin Merkez Plajı		X	X										
		Çatalzeytin Ginolu Plajı		X		X			X						
		Abana Hacıveli Plajı		X		X			X						

TABLO:II.6.'NIN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	KASTAMONU (DEVAMI)	Abana Balıkçı Barınağı Plajı		X		X			X						
		Doğanyurt Limaniçi Plajı		X	X										
		İnebolu Özlüce Plajı		X	X										
		İnebolu Boyranaltı Plajı		X	X										
		İnebolu Gemiciler Kadınlar Plajı		X	X										
38	KAYSERİ	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
39	KIRKLARELİ	Kıyıköy		X		X			X	X					
		İğneada		X		X			X	X					
40	KIRŞEHİR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
41	KOCAELİ	Ereğli				X			X				X	X	
		A.Kemer	X		X				X				X	X	
		E. Defne			X				X				X	X	
		Ulaşlı			X				X				X	X	
		TÜBİTAK-MAM Plajı			X				X		X			X	
		Başiskele				X			X		X		X	X	
		Bağırganlı			X				X				X		
		Cebeci	X		X				X				X		
		Kefken			X				X				X		
		Kerpe			X				X				X		
		Kovanağzı			X				X				X		
		Kumcağız			X				X				X		
		Sarısu			X				X				X		
		Seyrek			X				X				X		
		Tavşancıl Sahili			X				X		X	X		X	
		Bayramoğlu-Ada			X				X		X			X	
		Bayramoğlu-Halk			X				X		X			X	
		Denize Sevgi				X			X		X			X	
		Bayramoğlu Kadınlar Plajı			X				X		X			X	
42	KONYA	Beyşehir Gölü-Gençlik ve İzcilik Kampı Mevkii		X					X	X	X	X	X	X	
		Beyşehir Gölü-Karaburun Mevkii		X					X	X	X	X	X	X	
43	KÜTAHYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
44	MALATYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
45	MANİSA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
46	K.MARAŞ	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
47	MARDİN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
48	MUĞLA	Bodrum	X						X					X	
		Fethiye	X						X					X	
		Marmaris	X						X					X	
		Datça	X						X					X	
		Ortaca-Sarıgerme	X						X						
		Ula-Akyaka	X						X					X	
		Bodrum	X						X					X	
49	MUŞ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
50	NEVŞEHİR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
51	NİĞDE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
52	ORDU	Ordu	X						X						
		Ünye	X						X						
		Fatsa		X					X						
		Gülyalı		X					X						
		Perşembe		X					X						
53	RİZE	Kıyıcık Plajı - Fındıklı		X		X			X						
		Yeniköy Plajı - Fındıklı		X		X			X						
		Karaoğlu Plajı - Ardeşen		X		X			X						
		Hamidiye Plajı - Pazar		X		X			X						
		Sivrikale Plajı - Pazar		X		X			X						
		Çayeli Halk Plajı - Çayeli		X		X			X						

TABLO:II.6.'NIN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	RİZE (DEVAMI)	Limanköy Aile Plajı - Çayeli		X		X			X						
		Saklıbahçe Aile Plajı - Çayeli		X		X			X						
		Bozukkale Plajı - Gündoğdu		X		X			X						
		Alipaşa Plajı - Rize		X		X			X						
		Sarayköy Plajı - İyidere		X		X			X						
		Yalıköy Plajı - İyidere		X		X			X						
54	SAKARYA	Karasu Küçükbogaz Plajı		X		X									
		Karasu Özsu Plajı		X	X										
		Karasu 32 Evler Plajı		X		X									
		Kocaali Merkez Plj.		X	X										
		Kocaali Alandere Pilajı		X	X										
		Sapanca Belediye Plajı		X		X									
55	SAMSUN	Canik Bandırma Plajı		X		X			X						
		İlkadım Fener Plajı		X		X			X						
		İlkadım Mert Plajı		X	X				X						
		Atakum İl Tarım Kontrol Labaratuarı		X		X			X						
		Atakum Çelik Sitesi Önü		X		X			X						
		Atakum Atakent Doktorlar Sitesi		X		X			X						
		Atakum Altınkum 18. Sokak		X		X			X						
		Atakum Altınkum 74. Sokak		X		X			X						
		Atakum Çatalçam Polis Okulu Sahili		X		X			X						
		Atakum Taflan Un Fabrikası		X		X			X						
		19 Mayıs Kumcağız Belediye Plajı		X		X			X						
		19 Mayıs Dereköy Bahçelievler Plajı		X	X	X			X						
		Bafra Doğanca Beldesi Boyder		X		X			X						
		Bafra Koşuköyü Plajı		X		X			X						
		Alaçam Geyikkoşan Öğretmen Evi Sahil Plajı		X		X			X						
		Alaçam Göçkün Köyü Alba Kent Sitesi		X		X			X						
		Alaçam Etyemez Köyü Eminamca Sitesi		X			X		X						Yağış ve sel
		Yakakent Yalı Lokantası Plajı		X	X				X						
		Yakakent Blu Sea Plajı		X	X				X						
		Yakakent Paçoz Aile Çay Bahçesi Önü		X		X			X						
		Çarşamba Hürriyet Beldesi Anıl Plajı		X		X			X						
		Çarşambaabdal Deresi Kuruluş Köyü Yazlıklar Pl.		X		X			X						
		Çarşamba Costal Yalı Yağmur Sokak Bitimi		X	X				X						
		Terme Sakarlı Belde Plajı (Miliç-1)		X	X				X						

TABLO:II.6.'NIN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	SAMSUN (DEVAMI)	Terme Evci Beldesi Çamlık Plajı (Miliç-2)		X		X			X						
		Gölyazı Beldesi Orman Plajı		X		X			X						
56	SİİRT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
57	SİNOP	Kumsal		X		X			X						
		Mobil		X		X			X						
		DSİ		X		X			X						
		Kumkapı		X		X				X		X			
		Ordu Köyü Sahili		X		X				X		X			
		Çamurca Plajı		X		X									
		Ayancık Plajı		X		X				X					
		Ali Köyü Plajı		X		X									
		Harzana Plajı		X		X									
		Kuğu Yalısı		X		X									
		Ayancık Kuyu		X		X									
		İdemli Mevki		X		X									
		Çayva Altı		X		X									
		Liman Mevkii		X		X			X						
		Bedre Mevkii		X		X									
		Hurma Dibi		X		X									
		Dereyeli		X		X									
		Güllüsuyu		X		X			X						
		Kiraz Bahçe Mevki		X		X									
		Kaya Dibi Mevkii		X		X									
		Güzelkent Plajı		X		X			X						
58	SİVAS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
59	TEKİRDAĞ	Şarköy Plajı		X											
		Mürefte Plajı		X					X						
		Hoşköy Plajı		X					X						
		Kumbağ Plajı		X					X						
		Barbaros Plajı		X					X					X	
		Yeniçiftlik Plajı		X					X						
		M.Ereğlisi Plajı		X					X					X	
60	TOKAT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
61	TRABZON	Yalıncak Aile Plajı (NA)		X					X						
		Söğütlü Plajı (NA)		X					X						
		Darıca Plajı (NA)		X											
		Salacık Plajı (NA)		X					X						
		Mersin Plajı (NA)		X					X						
		Özmersin Plajı (NA)		X					X						
		TRT Bölge Müdürlüğü Batı Kısmı (İ)		X					X						
		Akçakale Plajı (NA)		X					X						
		Yaylacık Mah. 100.Yıl İlköğretim Okulu Önü (İ)		X					X						
		Kerem Plajı (NA)		X					X						
		Çarşıbaşı Belediye Plajı (NA)		X											
		Kaleköy Plajı (NA)		X											
		Yoroz Plajı (İ)		X					X						
		Belediye Plajı (NA)		X					X						
		Liman Arkası (NA)		X					X						
		Kaşüstü Plajı (NA)		X					X						
		Yeşilyalı (İ)		X					X						
		Kendirli Mevkii (İ)		X					X						
		Kalecik Mevkii (NA)		X											
		Akasya Mevkii (NA)		X											
		Çamburnu Mesire Yeri (NA)		X											
		Vaha Mevkii Halk Plajı (NA)		X											
		Soğuksupınar Mah.Barınak Üstü (NA)		X											
		Kıyıcık Devlet Hastanesi Önü (NA)		X					X						

TABLO:II.6.'NIN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	TRABZON (DEVAMI)	Kavak Camii Doğusu (NA)		X											
62	TUNCELİ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
63	ŞANLIURFA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
64	UŞAK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
66	YOZGAT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
68	AKSARAY	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
69	BAYBURT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
70	KARAMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
71	KIRIKKALE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
72	BATMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
73	ŞIRNAK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
74	BARTIN	Kapısuyu Plajı		X		X									
		Kurucaşile Liman Plajı		X		X			X					X	
		Kurucaşile Tekkeönü Plajı		X	X				X						
		Kurucaşile Karaman Plajı		X		X									
		Amasra Göçkün Plajı		X	X				X						
		Amasra Çakraz Plajı		X	X				X						
		Amasra Bozköy Plajı		X	X				X						
		Amasra Büyük Liman Plajı		X	X				X					X	
		Amasra Küçük Liman Plajı		X		X			X					X	
		İnkum Plajı İskele Mahallesi		X	X										
		İnkumu Plajı Jandarma Önü		X	X										
		İnkumu Plajı Yenimahalle		X	X										
		Merkez Güzelcehisar Plajı		X		X									
		Merkez Mogada Plajı		X	X										
		Merkez Hatipler Plajı		X	X										
		Merkez Kızılkum Plajı		X	X										
75	ARDAHAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
76	IĞDIR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
77	YALOVA	Merkez	X												
		Altınova		X											
		Armutlu		X											
		Çınarcık	X												
		Çiftlikköy		X											
78	KARABÜK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
79	KİLİS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
80	OSMANİYE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
81	DÜZCE	Akevler Tersane		X		X									
		Armutçuazğı Plajı		X		X									
		Ceneviz Kale	X			X									
		Çınaraltı		X		X									
		Hasret Büfe Plajı		X		X									
		Değirmenağzı		X		X									
		Edilli		X		X									
		Kalkın		X		X									
		Karaburun		X		X									
		Yılmaz Kamping		X		X									
		Martı		X		X									
		Melenağzı		X		X									

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Grafik:II.16.'da il sınırları içerisinde yer alan yüzme sularının mavi bayrak durumu, **Grafik:II.17.**'de ise bu grafiğin denizlere göre dağılımı gösterilmiştir. Grafikler ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, **Tablo:II. 6.**'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

GRAFİK:II.16. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MAVİ BAYRAK DURUMU (*)

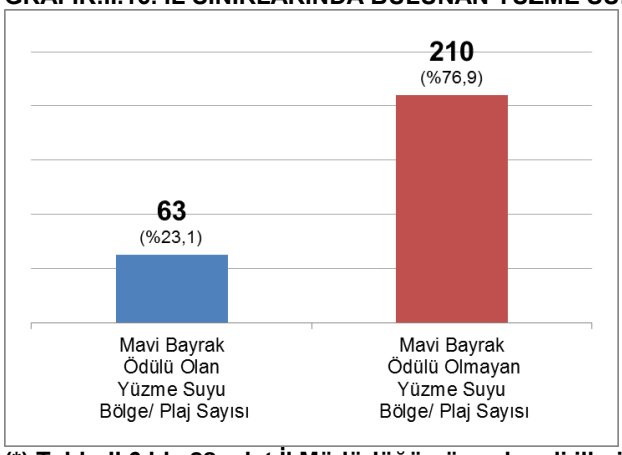

(*) Tablo:II.6.'da 28 adet İl Müdürlüğümüzce kendi illerindeki, toplamda 273 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için mavi bayrak durumu işaretlenmiştir. Grafik:II.16, ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

GRAFİK:II.17. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ DENİZLERE GÖRE MAVİ BAYRAK DURUMU (*)

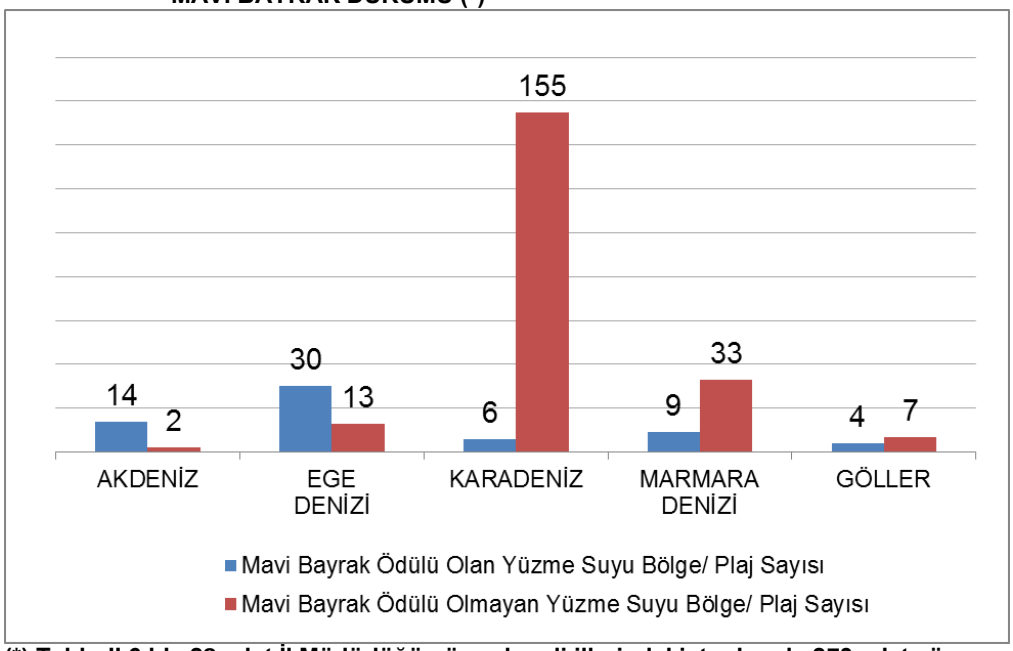

(*) Tablo:II.6.'da 28 adet İl Müdürlüğümüzce kendi illerindeki, toplamda 273 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için mavi bayrak durumu işaretlenmiştir. Grafik:II.16 ve Grafik:II.17, ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

NOT:
Akdeniz için; Antalya'da 16 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,
Ege için; Aydın (2), Balıkesir (19), Çanakkale (6), Edirne (9), Muğla (7) illerinde toplam 43 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,
Karadeniz için; Artvin (2), Giresun (20), İstanbul (2), Kastamonu (11), Kırklareli (2), Kocaeli (1), Ordu (5), Rize (12), Sakarya (6), Samsun (26), Sinop (21), Trabzon (25), Bartın (16), Düzce (12) illerinde toplam 161 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,
Marmara Denizi için; Balıkesir (3), Bursa (22), Çanakkale (3), İstanbul (1), Kocaeli (1), Tekirdağ (7), Yalova (5) illerinde toplam 42 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,
Göller için; Bitlis Van Gölü (3), Burdur Salda Gölü (1), Elazığ Hazar Gölü (4), Isparta Eğerdir Gölü (1), Konya Beyşehir Gölü (2) illerinde toplam 11 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası verileri kullanılmıştır.

Grafik:II.18.'de il sınırlarında bulunan yüzme sularının "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" çerçevesinde kalite sınıfları gösterilmiştir. **Grafik.II.19, Grafik.II.20, Grafik.II.21, Grafik:II.22.** ve **Grafik:II.23.**'de verilerinin Akdeniz, Ege Denizi, Karadeniz, Marmara Denizi ve göllere göre dağıtılmış şekilleri gösterilmektedir. **Grafik:II.24.**'de ise tüm denizlerde yüzde oran olarak kalite sınıfları dağılımı yan yana getirilmiştir.

GRAFİK:II.18. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ "YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

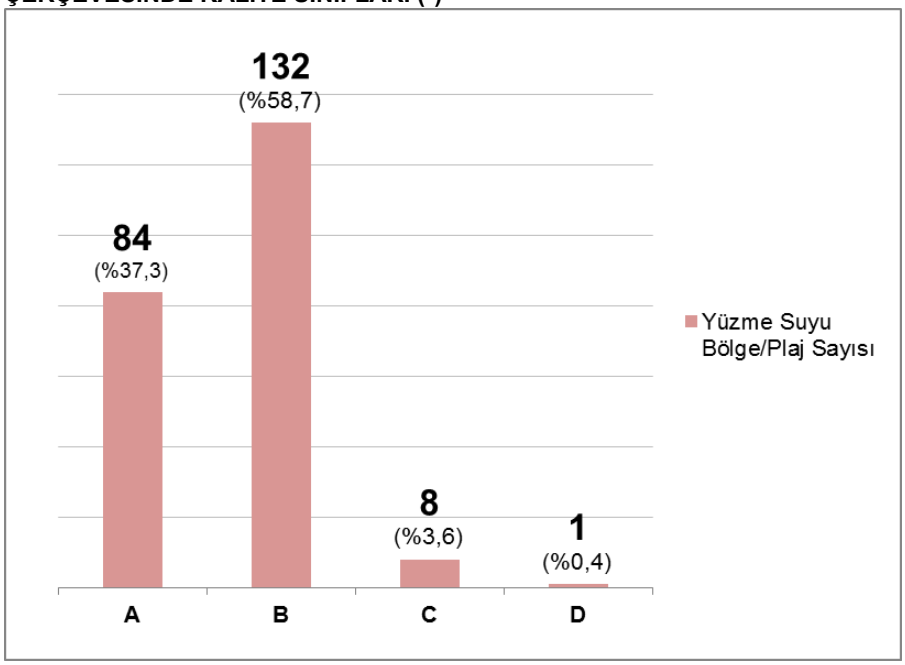

Not: "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Grafik, Tablo:II.6.'da, 19 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 225 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için belirlenen kalite sınıfları esas alınarak hazırlanmıştır. Antalya- Kemer ve Samsun- 19 Mayıs Dereköy Bahçelievler Plajı için birden fazla kalite sınıfı işaretleniş olup daha kötü olan sınıf dikkate alınmıştır.

Tablo:II.6.'nın verileriyle hazırlanan **Grafik:II.18.**'in incelenmesinden yüzme sularımızın çoğunlukla (%58,7) B sınıfı yani iyi kalite olduğu görülmektedir. Bunu %37,3 ile A sınıfı yani çok iyi sınıfa dahil olan yüzme suları takip etmektedir.

GRAFİK:II.19. AKDENİZ İÇİN ANTALYA SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ "YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

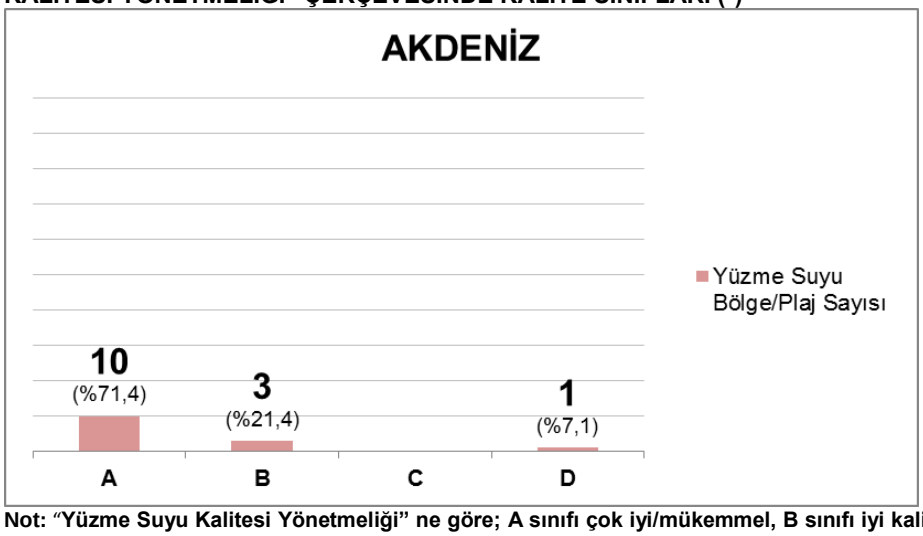

Not: "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Akdeniz için Tablo:II.6.'daki Antalya verileri esas alınmıştır.14 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

GRAFİK:II.20. EGE DENİZİ'İNDE YÜZME SULARININ "YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

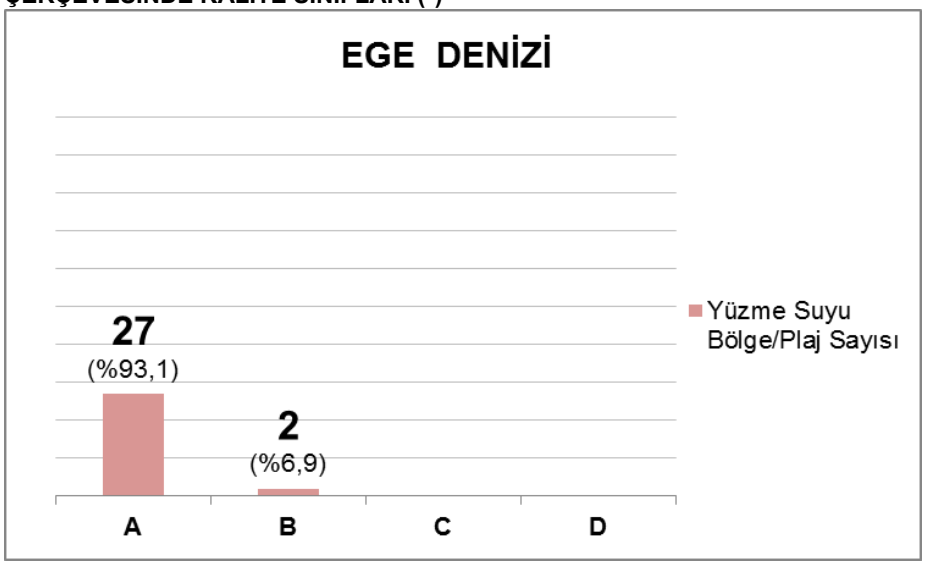

Not: "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Ege Denizi için Tablo:II.6.'daki Aydın, Balıkesir ve Edirne illerindeki toplam 29 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

GRAFİK:II.21. KARADENİZ'DE YÜZME SULARININ "YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

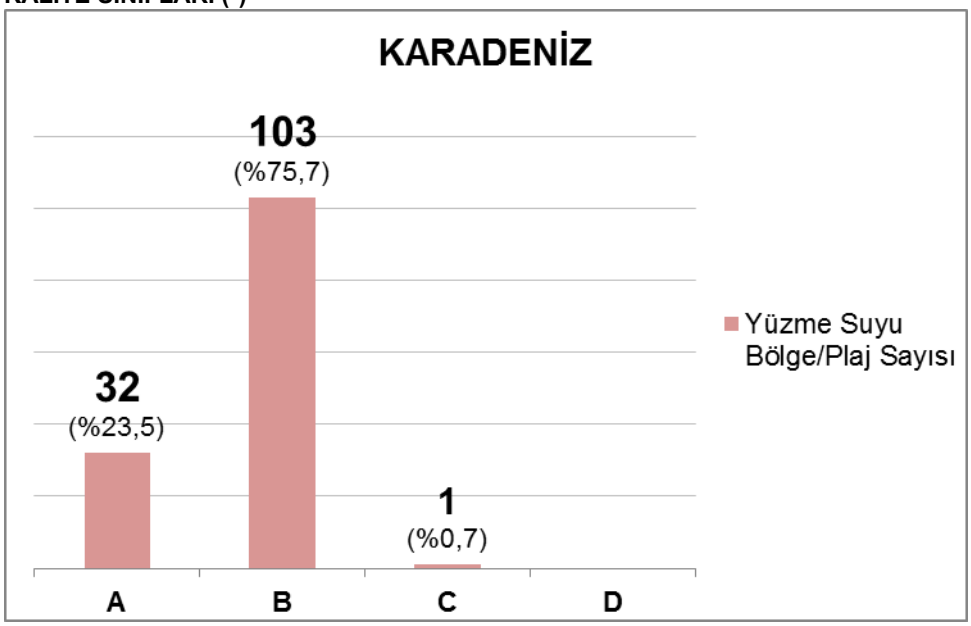

Not: "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Karadeniz için Tablo:II.6.'daki Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Bartın ve Düzce illerindeki toplam 136 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

GRAFİK:II.22. MARMARA DENİZİ İÇİN BURSA SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ "YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

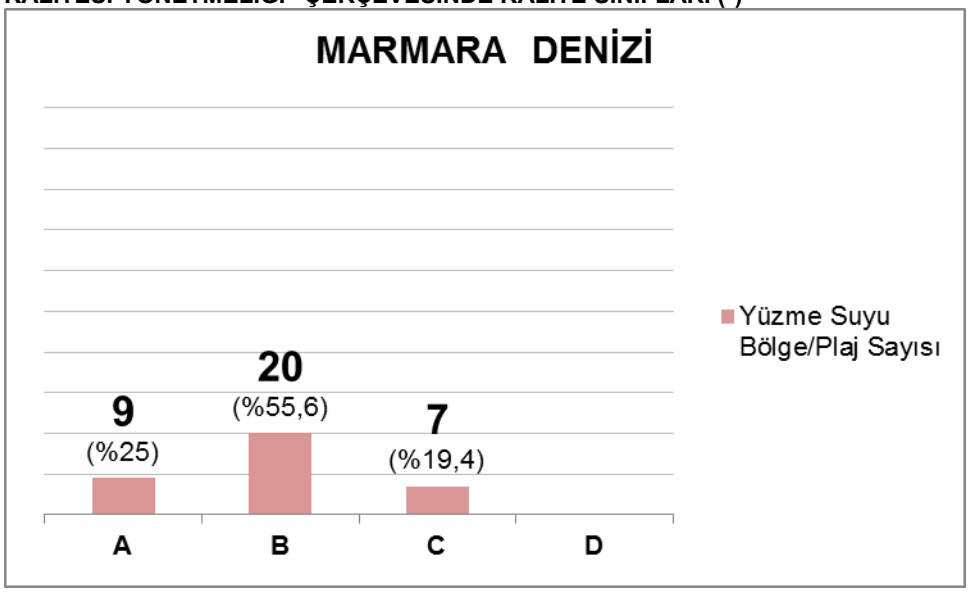

Not: "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Marmara Denizi için Tablo:II.6.'daki Balıkesir, Bursa ve Kocaeli verileri esas alınmıştır. 36 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

GRAFİK:II.23. BAZI GÖLLERDE (SALDA GÖLÜ, HAZAR GÖLÜ, EĞİRDİR GÖLÜ) BULUNAN YÜZME SULARININ "YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ" ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

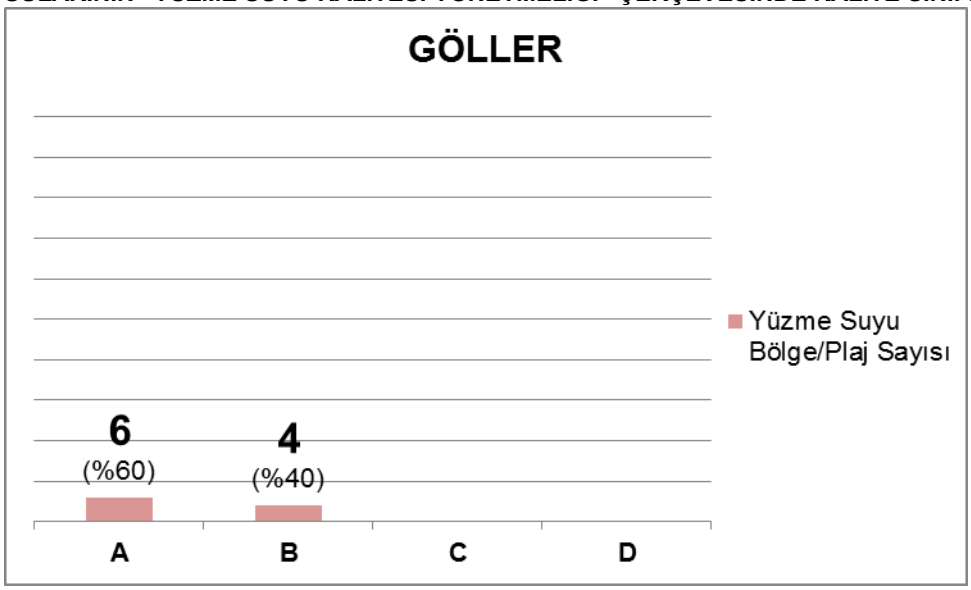

Not: "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Tablo:II.6.'daki, Burdur (Salda Gölü), Elazığ (Hazar Gölü: Gezgin Halk Plajı, TUR-POL Tesis Kampı, Emniyet Plajı), Isparta (Eğirdir Gölü: Altınkum Plajı, Bedre Plajı, Kayaağzı Plajı, Taşevi Plajı, Yazla Plajı), illerinde 10 yüzme suyu bölgesi için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Tablo:II.6. ve **Grafik:II.18.**'den türetilen, **Grafik:II.19.** ve **II.23.** arasındaki grafiklerin incelenmesinden Antalya'da ve Ege Denizi'nde çoğunlukla (Aydın, Balıkesir ve Edirne'de) yüzme sularının çok iyi, Karadeniz ve Marmara Denizi'nde (Balıkesir, Bursa ve Kocaeli'nde) çoğunlukla "iyi" kalite sınıfında olduğu görülmektedir. Isparta Eğirdir Gölü ve Burdur Salda Gölü kalite sınıfı "çok iyi", Elazığ Hazar Gölü'nün kalite sınıfının "iyi" olduğu görülmektedir.

Her ne kadar **Tablo:II.6.** ‘da denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzme suları kalite sınıflarının yüzde (%) olarak kalite sınıflarının dağılımı yan yana getirildiğinde (**Grafik:II.24.**), oransal olarak Ege Denizi’nde yüzme suları kalite sınıflarının en iyi durumda olduğu görülmektedir.

GRAFİK:II.24. DENİZLERDE “YÜZME SULARININ YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARININ YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

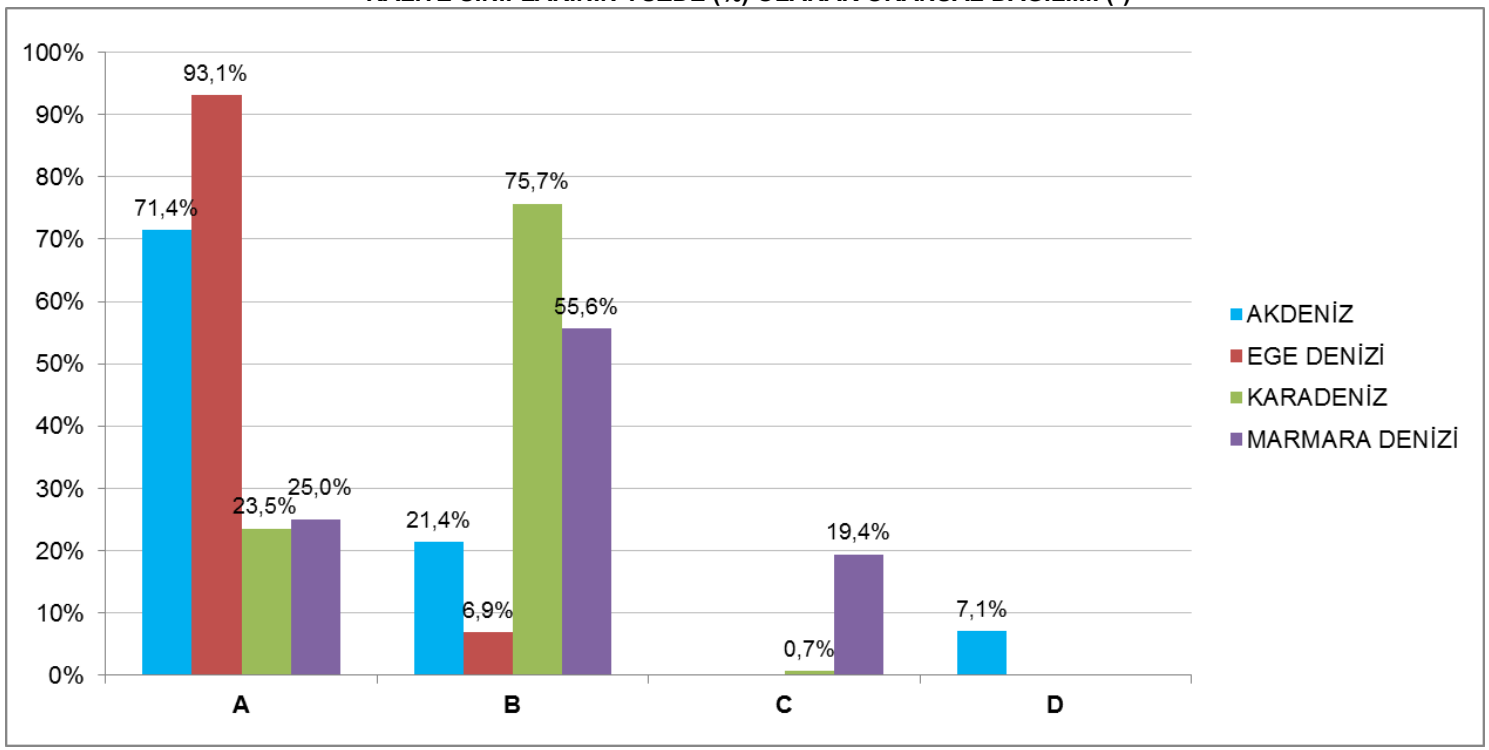

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Grafik:II.24, Tablo:II.6.’dan yararlanılarak hazırlanmış olup, 19 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 225 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için belirlenen kalite sınıfları esas alınarak hazırlanmıştır.

Akdeniz için Antalya verileri esas alınmıştır.14 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.
Ege Denizi için Aydın, Balıkesir ve Edirne illerindeki toplam 29 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.
Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Bartın ve Düzce illerindeki toplam 136 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.
Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa ve Kocaeli verileri esas alınmıştır. 36 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Grafik:II.25.'de, **Tablo:II.6.**'daki işaretlemelerden yararlanılarak yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenleri gösterilmiştir.

GRAFİK:II.25. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

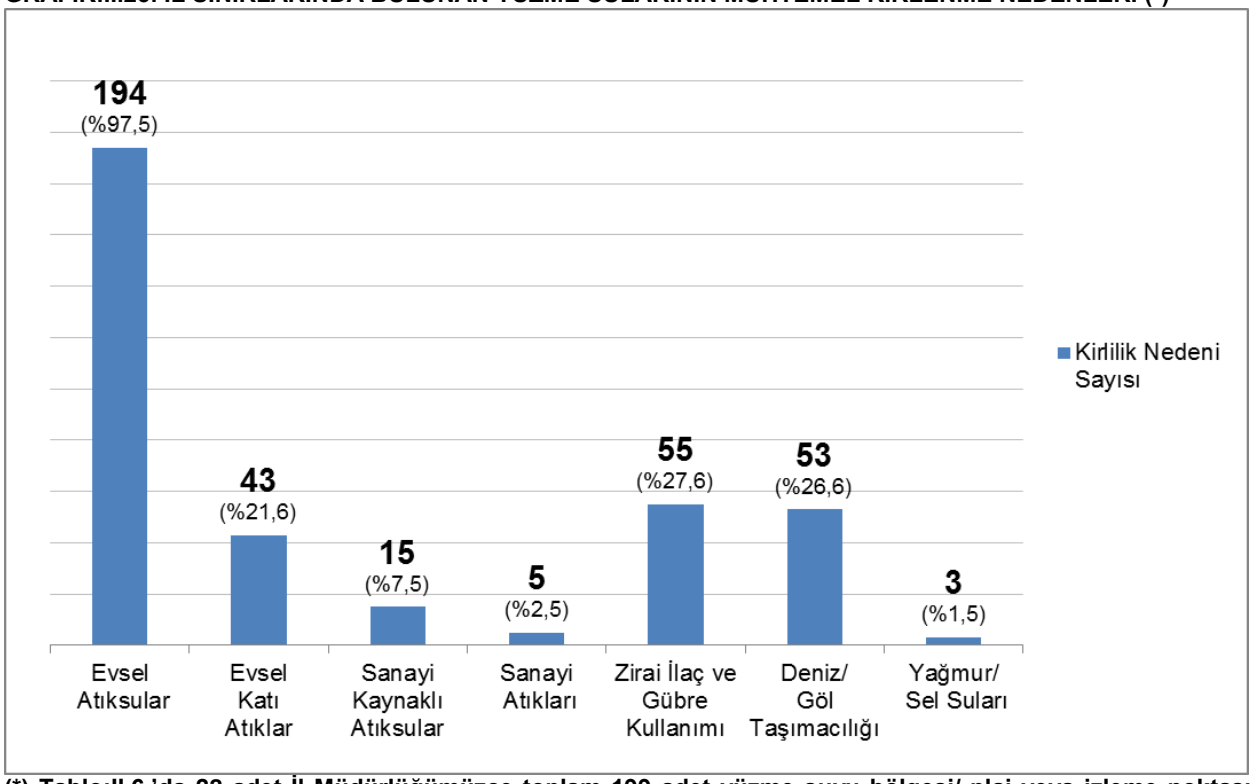

(*) Tablo:II.6.'da 22 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 199 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, Tablo:II.6.'dan hareketle hazırlanmıştır.

Tablo:II.6.'nın verileriyle hazırlanan **Grafik:II.25.**'in incelenmesinden yüzme sularımızın çoğunluğunun (%97,5'inin) muhtemel kirlenme nedeninin "evsel atıksular" olarak belirtildiği görülmektedir. Bunu %27,6 ile zirai ilaç ve gübre kullanımı, %26,6 ile deniz/göl taşımacılığı, %21,6 ile evsel katı atıklar takip etmektedir.

GRAFİK:II.26. AKDENİZ'DE (Antalya'da) YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Akdeniz için Antalya verileri esas alınmıştır. 17 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir. Antalya'nın Kemer, Manavgat, Kaş, Kalkan, Belek, Side, Demre, Gazipaşa, Alanya, Serik, Çolaklı için evsel atıksular turizm kaynaklıdır.

GRAFİK:II.27. EGE DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

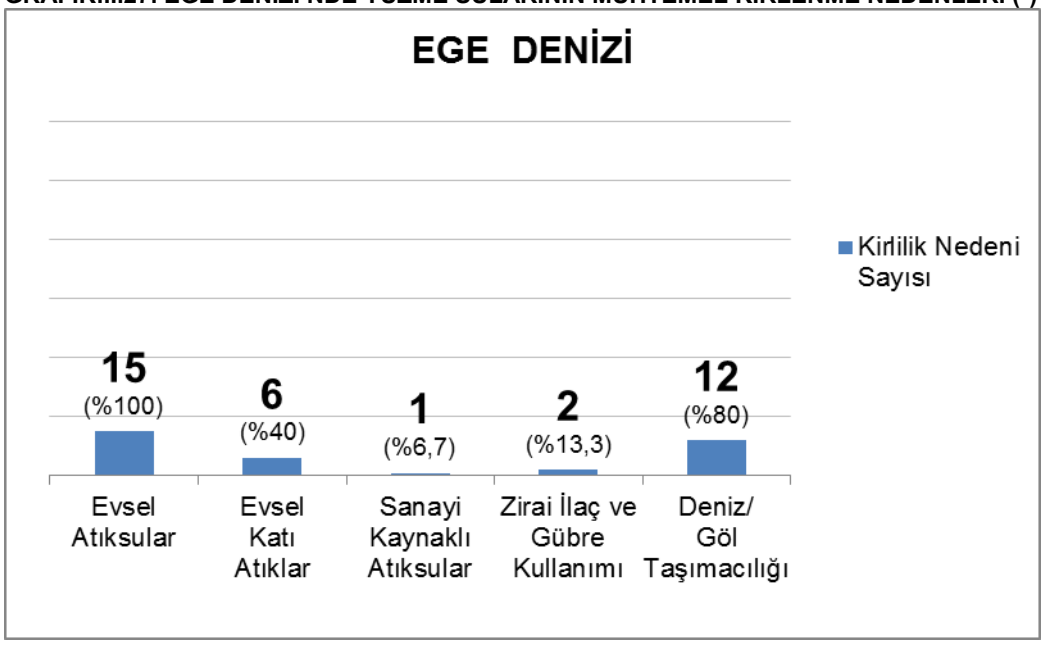

(*) Ege Denizi için Aydın, Çanakkale, Muğla illerinde toplam 15 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.28. KARADENİZ' DE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

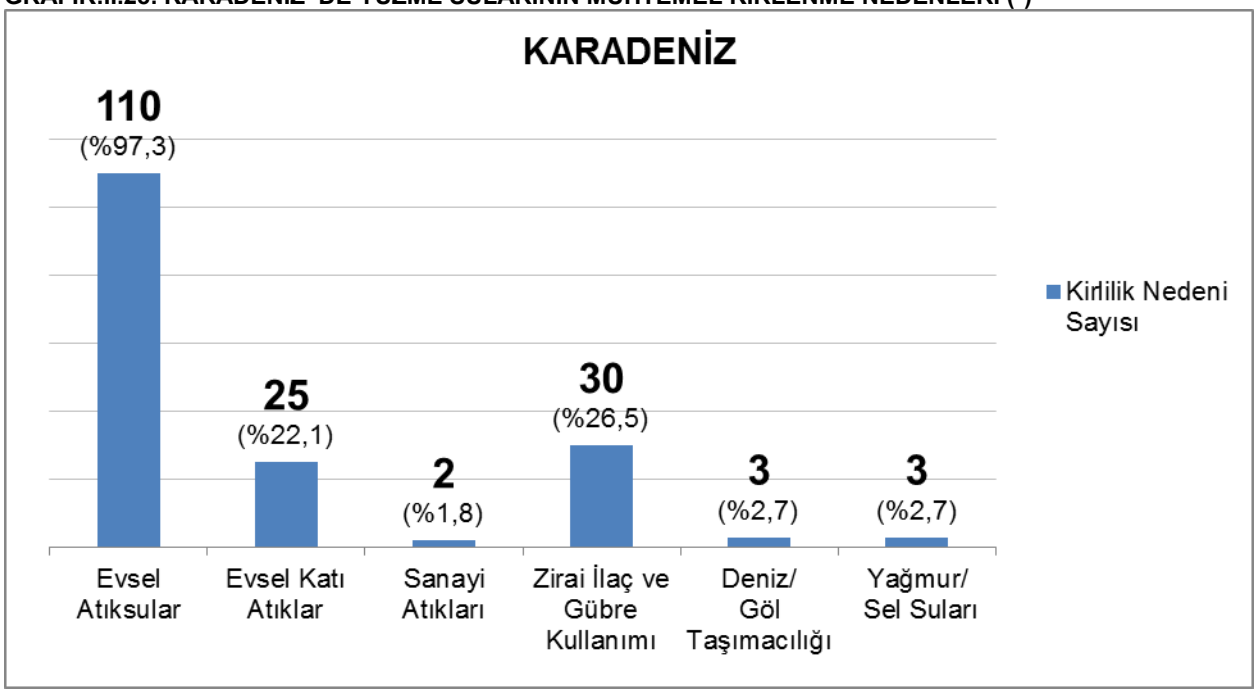

(*) Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon, Bartın illerinde toplam 113 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.29. MARMARA DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

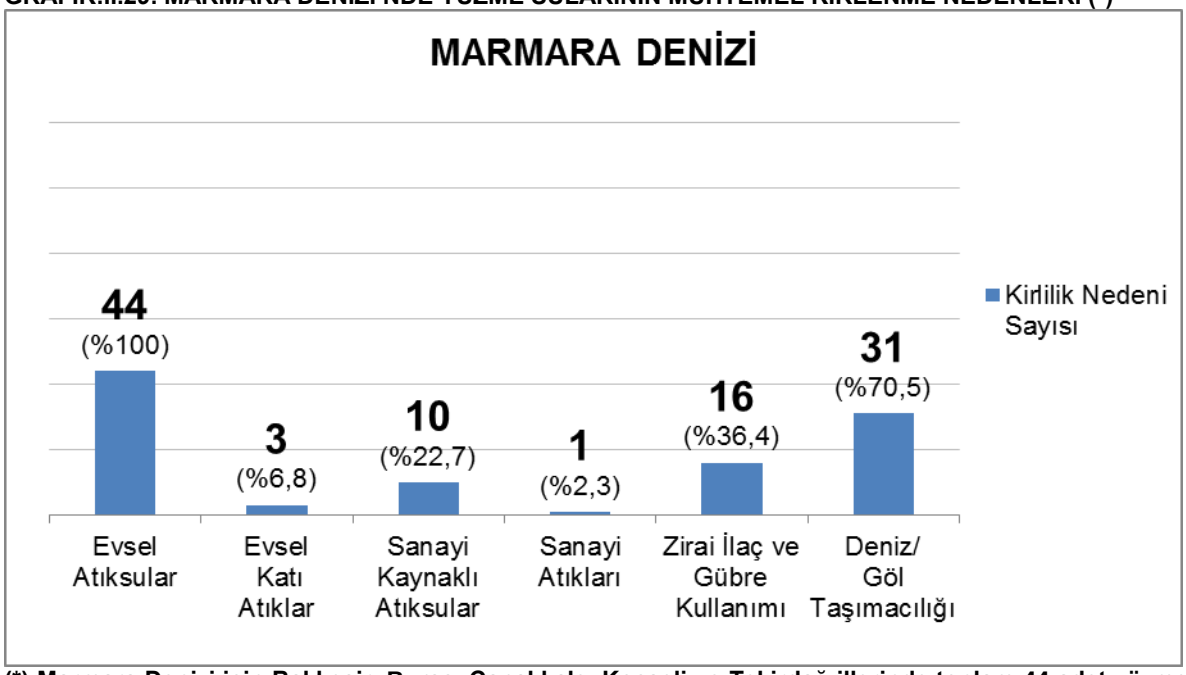

(*) Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Tekirdağ illerinde toplam 44 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.30. BAZI GÖLLER'DEKİ YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

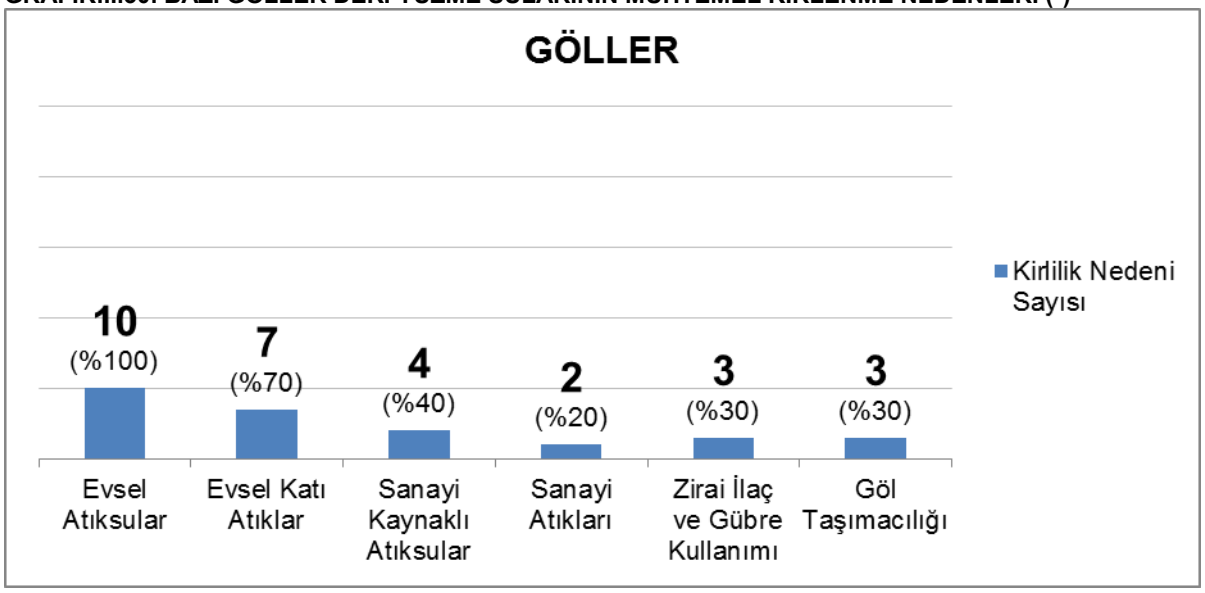

(*) Bitlis-Van Gölü için 3 adet, Burdur-Salda Gölü için 1 adet, Elazığ-Hazar Gölü için 4 adet, Konya Beyşehir Gölü için 2 adet olmak üzere için toplam 10 adet yüzme suyu bölgesi veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Her ne kadar **Tablo:II.6.** ‘da denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde (**Grafik:II.31.**), denizlerde en çok evsel atıksuların muhtemel kirlilik nedeni olduğu görülmektedir. Ege Denizi ve Marmara Denizi’nde deniz taşımacılığının muhtemel başlıca nedenlerden biri olması dikkat çekicidir. Zirai ilaç ve gübre kullanımı bütün denizlerde %30 civarında işaretlenen muhtemel kirlilik etkeni olmuştur. Ayrıca, Ege Denizi’nde evsel katı atıkların kirlilik oluşturma oranının diğer denizlerden yüksek olması durumu söz konusu olmuştur. Ayrıca, Karadeniz’de diğer denizlerde kirlilik nedeni olarak belirtilmeyen yağış ve sel suları, küçük bir oranla da olsa, muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olarak belirtilmiştir.

GRAFİK:II.31. DENİZLERDE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

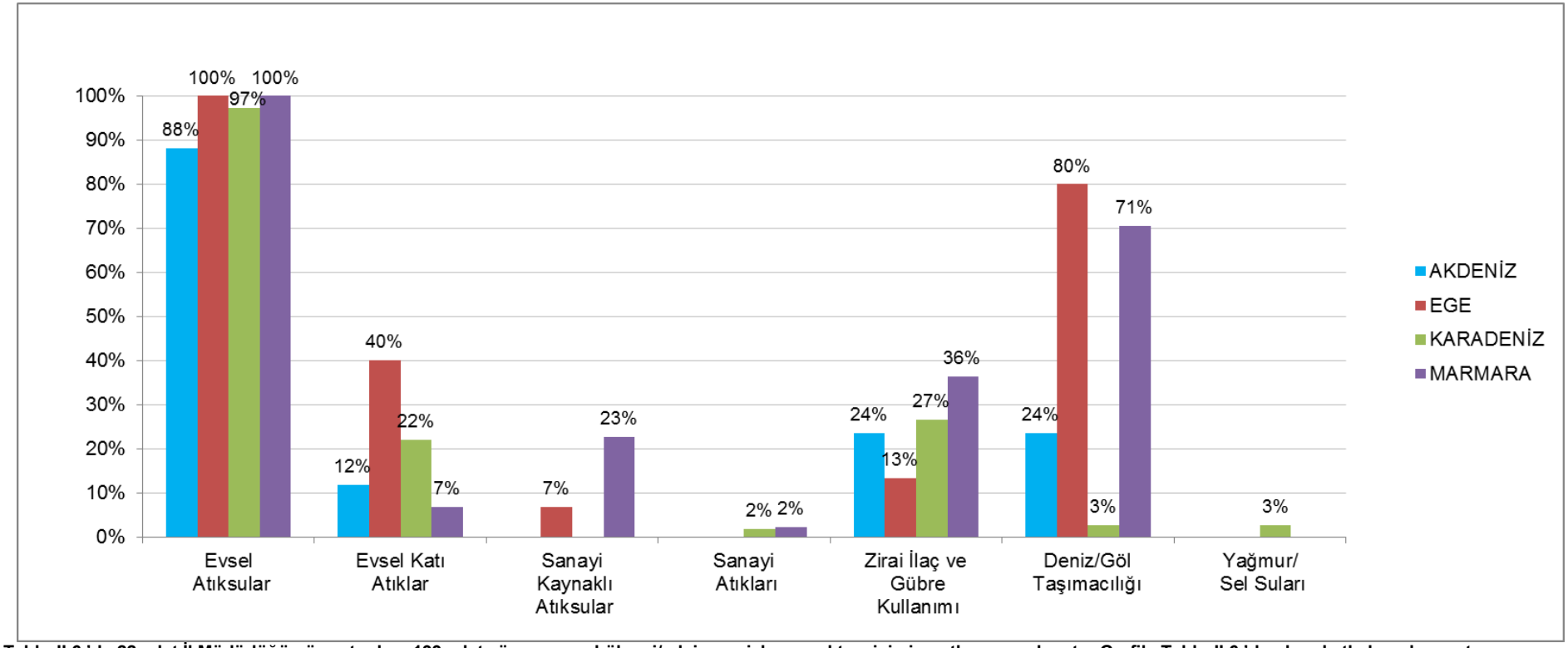

(*) Tablo:II.6.’da 22 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 199 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, Tablo:II.6.’dan hareketle hazırlanmıştır.

Akdeniz için Antalya verileri esas alınmıştır. 17 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir. Antalya’nın Kemer, Manavgat, Kaş, Kalkan, Belek, Side, Demre, Gazipaşa, Alanya, Serik, Çolaklı için evsel atıksular turizm kaynaklıdır.
Ege Denizi için Aydın, Çanakkale, Muğla illerinde toplam 15 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.
Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon, Bartın illerinde toplam 113 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.
Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Tekirdağ illerinde toplam 44 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Grafik:II.32.' de yıllar itibariyle yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.32. YILLAR İTİBARİYLE İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

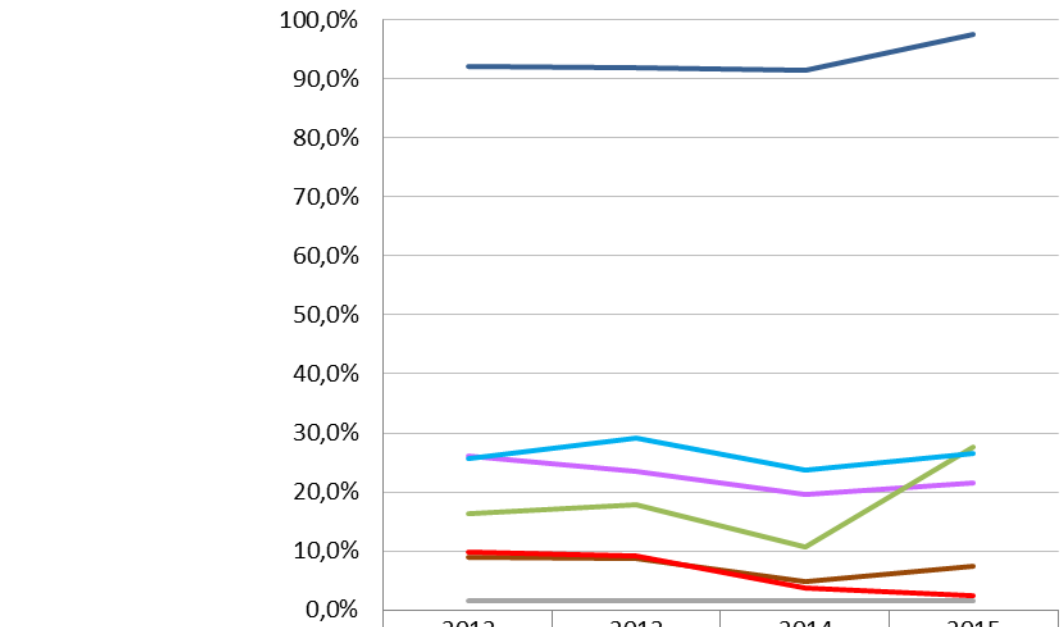

	2012	2013	2014	2015
Evsel Atıksular	92,1%	91,8%	91,5%	97,5%
Evsel Katı Atıklar	26,2%	23,5%	19,6%	21,6%
Sanayi Kaynaklı Atıksular	8,9%	8,7%	4,8%	7,5%
Sanayi Atıkları	9,9%	9,2%	3,7%	2,5%
Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	16,3%	17,9%	10,6%	27,6%
Deniz/Göl Taşımacılığı	25,7%	29,1%	23,8%	26,6%
Yağmur/Sel Suları	1,5%	1,5%	1,6%	1,5%

Not:
- 2012 yılı için 22 adet İl Müdürlüğümüzce 202 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2013 yılı için 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 196 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2014 yılı için 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 189 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2015 yılı için 22 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 199 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.

Tablo:II.7.' de il sınırları içindeki yerleşim merkezlerinde atıksuların yol açtığı kirliliğin nedenleri yerleşim birimleri (il merkezi ve ilçeler) esas alınarak işaretlenmiştir.

Tablo II.7'de yer alan kirlilik nedenleri:

a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
c. Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
e. Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
f. Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
g. Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
h. Kimyasal gübre kullanımı
i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
k. Hayvancılık atıkları
l. Maden atıkları
m. Diğer (Tablo altında belirtilmiştir)

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
1	ADANA	1.Seyhan				X	X	X	X							1.Kozan							X	X	X				
		2.Çukurova				X	X	X	X							2.Ceyhan		X		X			X	X					
		3.Yüreğir				X	X	X	X							3.İmamoğlu	X	X			X		X	X					
		4.Sarıçam				X	X	X	X							4.Karaisalı							X	X					
																5.Karataş		X		X			X	X					
																6.Yumurtalık	X	X					X	X					
																7.Aladağ	X	X										X	
																8.Feke	X	X											
																9.Saimbeyli		X										X	
																10.Tufanbeyli		X			X		X	X					
																11.Pozantı													
2	ADIYAMAN	1.Merkez		X		X			X	X			X	X		1.Gölbaşı		X		X			X				X	X	
																2.Kahta		X		X			X				X	X	
																3.Besni		X		X			X				X	X	
																4.Samsat		X					X				X	X	
																5.Çelikan		X					X				X	X	
																6.Gerger		X					X				X	X	
																7.Sincik		X					X				X	X	
																8.Tut							X						
3	A.KARAHİSAR	1.Afyonkarahisar							X	X			X	X		1.Başmakçı		X					X	X			X		
																2.Bayat		X					X	X			X		
																3.Bolvadin							X	X			X		
																4.Çay							X	X			X		
																5.Çobanlar		X					X	X			X		
																6.Dazkırı		X					X	X					
																7.Dinar							X	X					
																8.Emirdağ							X	X					
																9.Evciler		X					X	X			X		
																10.Hocalar		X					X	X			X		
																11.İhsaniye		X					X	X			X		
																12.İscehisar		X					X	X			X	X	
																13.Kızılören		X					X	X			X		
																14.Sandıklı							X	X			X		
																15.Sinanpaşa		X					X	X			X		
																16.Sultandağ		X					X	X			X		
																17.Şuhut							X	X			X		
4	AĞRI	1.Merkez	X	X		X	X	X	X	X			X			Tüm İlçeler (7 ilçe)	X	X		X	X	X	X				X		
5	AMASYA	1.Merkez				X			X	X			X	X		Tüm İlçeler (6 ilçe)		X		X			X	X			X	X	
6	ANKARA	1.İl Merkezi	X								X					1.Polatlı		X											
																2.Beypazarı		X											
																3.Kızılcamam		X											
																4.Güdül		X											
7	ANTALYA	İlimiz Büyükşehir sınırları içerisinde ve ilçeler ait 30 adet Atıksu Arıtma Tesisi mevcut olup, Müdürlüğümüz teknik personelinin sıkı denetimleri nedeniyle tabloda belirtilen atıksu kaynaklı kirlilikler minimum düzeyde yaşanmaktadır. Kanalizasyon bağlantısının olmadığı yerleşim yerlerinde ise Belediyeler veya özel firmalar aracılığıyla atıksular Atıksu Arıtma Tesislerine verilmektedir.																											
8	ARTVİN	1.Artvin	X	X		X	X									1. Ardanuç	X	X	X	X	X								
																2. Arhavi		X						X					
																3. Borçka	X	X		X	X				X	X			X
																4. Hopa	X								X				
																5. Murgul	X	X	X	X	X								
																6. Şavşat	X										X		
																7. Yusufeli	X	X	X	X	X								

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
9	AYDIN	1.Merkez	X		X				X							1.Bozdoğan		X					X		X				
																2.Buharkent		X	X				X						
																3.Çine							X						
																4.Didim	X				X	X							
																5.Germencik	X	X	X		X	X							
																6.İncirliova		X		X									
																7.Karacasu	X	X	X										
																8.Karpuzlu	X	X			X	X							
																9.Koçarlı	X	X			X	X							
																10.Köşk	X	X	X	X		X							
																11.Kuşadası	X	X			X	X							
																12.Kuyucak										X			
																13.Nazilli				X	X								
																14.Söke							X						
10	BALIKESİR	1.Balıkesir							X	X			X			1.Ayvalık	X	X			X	X	X	X			X		
																2.Balya	X	X									X	X	
																3.Bandırma	X	X	X	X			X				X		
																4.Burhaniye				X	X	X					X		
																5.Bigadiç	X	X					X				X		
																6.Dursunbey	X	X					X				X		
																7.Edremit	X	X					X				X		
																8.Erdek	X	X			X	X					X		
																9.Gömeç		X									X		
																10.Gönen	X	X	X	X			X				X		
																11.Havran	X	X	X	X							X		
																12.İvrindi				X			X				X		
																13.Kepsut	X	X		X			X				X		
																14.Manyas	X	X		X			X				X		
																15.Marmara	X	X			X	X						X	
																16.Savaştepe	X	X		X							X		
																17.Sındırgı	X	X		X							X	X	
																18.Susurluk	X	X	X	X							X		
11	BİLECİK	1.Merkez	X	X							X			X		1.Bozüyük	X	X	X									X	
																2.Gölpazarı	X	X			X							X	
																3.İnhisar	X	X			X								
																4.Osmaneli	X	X			X							X	
																5.Pazaryeri	X	X			X								
																6.Söğüt	X	X	X									X	
																7.Yenipazar	X	X			X								
12	BİNGÖL	1.Bingöl Merkez							X	X						Tüm İlçeler (7 ilçe)	X	X			X		X	X	X		X		
13	BİTLİS	1. Bitlis Merkez	X	X		X	X	X	X	X			X			1.Adilcevaz	X	X			X		X	X		X			
																2.Ahlat	X	X			X		X	X		X	X		
																3.Güroymak	X	X			X		X	X			X		
																4.Hizan	X	X			X		X	X			X		
																5.Mutki	X	X			X	X					X		
																6.Tatvan	X	X		X	X				X	X			
14	BOLU	1.Bolu Merkez				X			X	X	X					1.Taşkesti Beldesi		X					X		X				
		2.Karacasu	X				X	X								2.Mengen		X					X		X				
																3.Gerede		X	X				X	X	X				
																4.Seben		X					X	X					
																5.Kıbrıscık		X									X		
																6.Göynük	X	X		X			X						
																7.Yeniçağa		X					X		X				
15	BURDUR	1.Merkez									X		X	X		1.Ağlasun	X	X	X	X	X	X	X				X	X	
																2.Bucak		X	X	X	X	X	X				X	X	
																3.Gölhisar	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X
																4.Çeltikçi	X	X	X	X	X	X	X				X	X	
																5.Yeşilova	X	X	X	X	X	X	X				X	X	
																6.Tefenni	X	X	X	X	X	X	X				X	X	
																7.Kemer	X	X	X	X							X	X	
																8.Karamanlı	X	X	X	X							X	X	
																9.Çavdır	X	X	X	X							X	X	
																10.Altınyayla	X	X	X	X							X	X	
16	BURSA (Not: İşaret konulmayanlar BUSKİ)	1.Osmangazi														1.Mudanya		X											
		2.Nilüfer														2.Gemlik		X											
		3.Yıldırım	X													3.İnegöl							X	X			X		
		4.Gürsu														4.İznik	X	X			X	X	X	X					X
		5.Kestel														5.Karacabey		X					X	X	X		X		
																6.Mustafakemalpaşa	X	X			X		X	X			X	X	X
																7.Büyükorhan	X	X											
																8.Orhaneli	X	X			X							X	X
																9.Orhangazi	X	X					X	X					
																10.Keles	X	X			X								X
																11.Yenişehir	X	X					X	X			X		
																12.Harmancık	X	X			X							X	X
17	ÇANAKKALE	1.Çanakkale							X							1.Ayvacık						X	X						
		2.Kepez							X	X	X					2.Bayramiç							X	X					
		3.Erenköy (İntepe)		X			X									3.Biga			X	X			X	X					
		4.Güzelyalı	X	X			X									4.Bozcaada	X	X		X	X								
		5.Dardanos	X	X			X									5.Çan				X			X	X					
																6.Eceabat													
																7.Ezine		X		X			X						
																8.Gelibolu			X			X	X	X					
																9.Gökçeada	X	X	X	X	X								
																10.Lapseki		X		X			X	X					
																11.Yenice	X		X	X			X	X					

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
18	ÇANKIRI	1.Merkez		X		X		X	X				X			Tüm İlçeler (11 ilçe)		X		X		X	X				X		
19	ÇORUM	1.Merkez								X			X																
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.																											
21	DİYARBAKIR	1.Gözeli Havzası İçme suyu /Bağlar		X		X			X	X			X			1.Dicle Baraj Gölü/ Eğil	X	X			X		X	X			X		
																2.Dicle Baraj Gölü/ Dicle	X	X			X		X	X			X		
22	EDİRNE	1.Merkez		X			X	X	X	X						Tüm İlçeler (8 ilçe)		X			X	X	X	X					
23	ELAZIĞ	1.Merkez									X					Sivrice									X				
																Diğer İlçeler (9 ilçe)	X	X									X		
24	ERZİNCAN	1.Merkez İlçe				X			X		X	X		X		1.İliç	X	X			X		X				X	X	X
																2.Refahiye	X											X	
																3.Tercan												X	
																4.Otlukbeli		X									X		
																5.Üzümlü	X										X	X	
																6.Kemah	X											X	
																7.Kemaliye	X				X							X	
																8.Çayırlı	X	X										X	
25	ERZURUM	1.Merkez		X		X		X							X	1.Aşkale		X		X			X	X			X		
26	ESKİŞEHİR	1.Merkez	Arıtma tesisi mevcuttur.													Tüm İlçeler (12 ilçe)	X	X											
27	GAZİANTEP	1.Şehitkamil	Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlıdır.													1.Nizip		X	X	X									
		2.Şahinbey	Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlıdır.													2.Islahiye		X											
		3.Oğuzeli	Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlıdır.													3.Nurdağı	Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlıdır.												
																4.Araban	Büyükşehir Belediyesinin atıksu arıtma tesisine bağlıdır.												
																5.Yavuzeli		X											
																6.Karkamış		X											
28	GİRESUN	1.Merkez				X	X				X					1.Alucra	X	X			X	X					X		
																2.Bulancak	X	X		X	X	X							
																3.Çamoluk	X	X			X	X					X		
																4.Çanakçı	X	X			X	X					X		
																5.Dereli	X	X			X	X							
																6.Doğankent	X	X			X	X							
																7.Espiye	X	X			X	X						X	
																8.Eynesil	X	X			X	X							
																9.Görele	X	X			X	X							
																10.Güce	X	X			X	X							
																11.Keşap	X	X			X	X							
																12.Piraziz	X	X			X	X							
																13.Şebinkarahisar	X	X		X	X	X					X	X	
																14.Tirebolu	X	X			X	X							
																15.Yağlıdere	X	X			X	X							
29	GÜMÜŞHANE	1.Merkez	X				X									1.Kelkit					X		X	X			X		
																2.Şiran	X				X		X	X			X		
																3.Köse	X	X			X		X	X					
																4.Torul	X	X			X								
																5.Kürtün	X	X			X								
30	HAKKARİ	1.Merkez	X	X				X								Tüm İlçeler (3 ilçe)	X	X				X							
31	HATAY	1.Antakya	X								X	X				1.Altınözü	X	X				X	X						
		2.Defne														2.Samandağ	X	X			X		X						
																3.Belen	X	X		X	X	X	X	X	X	X			
																4.İskenderun	X	X					X						
																5.Dörtyol	X	X					X						
																6.Kırıkhan	X	X					X						
																7.Hassa	X	X					X						
																8.Reyhanlı	X	X					X						
																9.Erzin	X	X					X						
																10.Kumlu	X	X					X						
																11.Yayladağı	X	X											
																12.Payas	X	X	X	X			X						
																13.Arsuz		X			X			X					
32	ISPARTA	1.Isparta									X	X				1.Eğirdir			X						X	X			
																2.Yalvaç				X						X			
																3.Şarkikaraağaç		X											X
																4.Yenişarbademli		X											X
																5.Uluborlu		X											X
																6.Sütçüler									X	X			
																7.Aksu		X											X
																8. Gönen		X											X
																9.Keçiborlu		X											X
																10.Gelendost		X											X
																11.Senirkent		X											X
																12.Atabey		X											X
33	MERSİN	1.Mezitli	X													1.Tarsus	X												
		2.Yenişehir														2.Çamlıyayla	X	X			X	X							
		3.Akdeniz	X													3.Silifke	X												
		4.Toroslar	X													4.Erdemli	X												
																5.Aydıncık	X	X			X	X							
																6.Mut	X												
																7.Bozyazı	X												
																8.Anamur	X												

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
34	İSTANBUL	1.Adalar																											
		2.Arnavutköy																											
		3.Ataşehir																											
		4.Avcılar																											
		5.Büyükçekmece																											
		6.Bağcılar																											
		7.Bahçelievler																											
		8.Bakırköy																											
		9.Başakşehir																											
		10.Bayrampaşa																											
		11.Beşiktaş																											
		12.Beykoz	X																										
		13.Beylikdüzü																											
		14.Beyoğlu																											
		15.Çatalca	X																										
		16.Çekmeköy																											
		17.Esenler																											
		18.Esenyurt																											
		19.Eyüp																											
		20.Fatih																											
		21.Gaziosmanpaşa																											
		22.Güngören																											
		23.Küçükçekmece																											
		24.Kadıköy																											
		25.Kağıthane																											
		26.Kartal																											
		27.Maltepe																											
		28.Pendik					X																						
		29.Sancaktepe																											
		30.Sarıyer																											
		31.Silivri	X																										
		32.Sultanbeyli																											
		33.Sultangazi																											
		34.Şile	X	X			X					X	X																
		35.Şişli																											
		36.Tuzla	X																										
		37.Ümraniye																											
		38.Üsküdar																											
		39.Zeytinburnu																											
35	İZMİR															1.Aliağa	X	X											
																2.Dikili	X	X				X			X	X			
																3.Kınık	X	X					X	X					
																4.Foça	X												
																5.Bergama	X	X					X	X					
																6.Menemen	X	X				X	X	X					
																7.Torbalı	X	X				X	X	X		X			
																8.Bayındır		X				X	X			X			
																9.Ödemiş		X				X							
																10.Tire		X				X	X						
																11.Beydağ	X	X				X							
																12.Kiraz		X				X	X						
																13.Selçuk								X	X				
																14.Seferihisar		X				X				X			
																15.Menderes													
																16.Karaburun	X	X				X				X			
																17.Kemalpaşa	X	X			X	X	X	X	X	X			
																18.Urla	X	X			X	X	X	X	X	X			
																19.Çeşme	X	X			X	X	X	X	X	X			
36	KARS	1.Merkez	X	X		X							X			1.Arpaçay	X	X		X							X		
																2.Akyaka	X	X		X							X		
																3.Susuz	X	X		X							X		
																4.Selim	X	X		X							X		
																5.Sarıkamış	X	X		X							X		
																6.Kağızman	X	X		X							X		
37	KASTAMONU	1.Merkez		X	X	X			X	X			X			1.Abana		X		X			X	X			X		
																2.Ağlı		X		X			X	X			X		
																3.Araç		X		X			X	X			X		
																4.Azdavay		X		X			X	X			X		
																5.Bozkurt		X		X			X	X			X		
																6.Çatalzeytin		X		X			X	X			X		
																7.Cide				X			X	X			X		
																8.Daday		X		X			X	X			X		
																9.Devrekani		X		X			X	X			X		
																10.Doğanyurt		X		X			X	X			X		
																11.Hanönü		X		X			X	X			X		
																12.İhsangazi		X		X			X	X			X		
																13.İnebolu		X		X			X	X			X		
																14.Küre		X		X			X	X			X		
																15.Pınarbaşı		X		X			X	X			X		
																16.Seydiler		X		X			X	X			X		
																17.Şenpazar		X		X			X	X			X		
																18.Taşköprü				X			X	X			X		
																19.Tosya				X			X	X			X	X	
38	KAYSERİ	1.B.şehir Belediyesi														1.Akkışla		X											
																2.Bünyan		X											
																3.Develi		X											

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
	KAYSERİ (DEVAMI)															4.Felahiye		X											
																5.Özvatan		X											
																6.Pınarbaşı		X											
																7.Sarıoğlan		X											
																8.Sarız		X											
																9.Tomarza		X											
																10.Yahyalı		X											
																11.Yeşilhisar		X											
39	KIRKLARELİ	1.Kırklareli				X		X	X	X			X			1.Lüleburgaz				X	X	X	X	X			X		
																2.Babaeski		X		X	X	X	X	X			X		
																3.Kofçaz		X		X		X	X	X			X		
																4.Pınarhisar				X		X	X	X			X		
																5.Demirköy		X		X		X	X	X			X		
																6.Vize		X		X		X	X	X			X		
																7.Pehlivanköy		X		X		X	X	X			X		
40	KIRŞEHİR	1.Merkez				X		X	X				X			Tüm İlçeler (6 ilçe)		X			X	X	X				X		
41	KOCAELİ															1.Dilovası		X										X	
																2.Gebze		X										X	
																3.Çayırova		X											
																4.Darıca		X											
42	KONYA	1.Karatay							X	X						1.Ahırlı		X					X	X					
		2.Meram							X	X						2.Akören							X	X					
		3.Selçuklu							X	X						3.Akşehir		X		X			X	X	X				
																4.Altınekin	X					X	X	X					
																5.Beyşehir				X		X	X	X					
																6.Bozkır		X					X	X					
																7.Cihanbeyli				X			X	X					
																8.Çeltik	X						X	X					
																9.Çumra		X					X	X					
																10.Derbent		X					X	X					
																11.Derebucak		X					X	X					
																12.Doğanhisar		X					X	X					
																13.Emirgazi	X					X	X	X					
																14.Ereğli		X		X		X	X	X	X	X			
																15.Güneysınır	X						X	X					
																16.Hadim		X					X	X					
																17.Halkapınar	X						X	X					
																18.Hüyük		X					X	X					
																19.Ilgın			X				X	X	X	X			
																20.Kadınhanı							X	X	X				
																21.Karapınar	X						X	X					
																22.Kulu							X	X					
																23.Sarayönü		X					X	X					
																24.Seydişehir		X		X			X	X					
																25.Taşkent		X					X	X					
																26.Tuzlukçu	X						X	X					
																27.Yalıhüyük		X					X	X					
																28.Yunak		X					X	X					
43	KÜTAHYA	1.Kütahya				X			X	X						1. Tavşanlı		X		X			X	X					
																2. Emet		X		X			X	X					
																3.Gediz							X	X	X				
																4.Simav		X		X			X	X					
																5.Aslanapa		X		X			X	X					
																6.Altıntaş		X		X			X	X					
																7.Hisarcık		X		X			X	X					
																8.Çavdarhisar		X		X			X	X					
																9.Pazarlar		X		X			X	X					
																10.Dumlupınar		X		X			X	X					
																11.Domaniç		X		X			X	X					
																12.Şaphane		X		X			X	X					
44	MALATYA	1.Horata Deresi	X	X												1.Doğanşehir	X	X											
		2.Çilesiz Mahallesi	X	X												2.Yeşilyurt		X											
		3.Dilek Beldesi		X												3.Akçadağ		X											
		4.Fırıncı Köyü		X												4.Battalgazi		X											
		5. II.Organize Sanayi			X																								
45	MANİSA	1.Merkez	X							X	X					1.Ahmetli								X					
																2.Akhisar			X	X				X	X	X			
																3.Alaşehir								X	X	X			
																4.Demirci	X	X		X				X	X	X			
																5.Gölmarmara								X					
																6.Gördes			X	X				X					
																7.Kırkağaç		X	X	X				X					
																8.Köprübaşı		X	X					X					
																9.Kula		X	X	X	X	X		X	X	X			
																10.Salihli		X	X	X				X					
																11.Sarıgöl		X						X					
																12.Saruhanlı	X	X	X	X	X	X		X					
																13.Selendi		X						X					
																14.Soma	X	X	X	X				X	X				
																15.Turgutlu		X	X	X				X					
46	K.MARAŞ	1.Dulkadiroğlu		X		X					X	X				Tüm İlçeler (9 ilçe)		X	X	X					X	X			
		2.Onikişubat		X		X					X	X																	
47	MARDİN	1.Yenişehir		X												1.Dargeçit	X	X			X								
		2.Ravza Mahallesi	X	X			X									2.Derik	X	X			X		X						
		3.Eski Mardin	X	X												3.Kızıltepe	X	X			X		X						
		4.13 Mart Mah.		X												4.Mazıdağı	X	X			X	X		X					

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
	MARDİN (DEVAMI)	5.Zinnar Bağları	X	X			X									5.Midyat	X	X			X	X	X	X					
		6.OSB		X												6.Nusaybin	X	X			X	X	X	X					
																7.Ömerli	X	X			X	X	X	X					
																8.Savur	X	X			X		X	X					
																9.Yeşilli	X	X			X		X	X					
48	MUĞLA	1. Muğla-Menteşe	X	X			X		X	X						1.Yatağan	X	X			X	X	X	X				X	
																2.Seydikemer	X												
																3.Milas	X	X			X	X	X	X					
																4.Bodrum	X	X			X								
																5.Köyceğiz	X	X			X		X	X					
																6.Fethiye	X	X			X		X	X					
																7.Kavaklıdere	X	X			X							X	
																8.Ortaca	X				X					X			
																9.Dalaman	X				X					X			
																10.Datça	X				X					X			
																11.Marmaris	X				X					X			
																12.Ula	X	X			X					X			
49	MUŞ	1.Merkez	X	X					X	X			X			Tüm İlçeler (5 ilçe)	X	X					X	X			X		
50	NEVŞEHİR	1.Merkez									X					1.Acıgöl		X	X										
																2.Derinkuyu	X												
																3.Gülşehir		X											
																4.Hacıbektaş		X							X				
																5.Avanos													
																6.Kozaklı		X											
																7.Ürgüp													
51	NİĞDE	1.Merkez		X		X					X	X				1.Altunhisar	X								X				
																2.Bor	X								X				
																3.Çamardı	X	X											
																4.Çiftlik	X	X											
																5.Ulukışla	X	X											
52	ORDU	1.Altınordu	X								X					1.Akkuş													
																2.Aybastı													
																3.Çatalpınar	X	X			X		X	X	X		X		
																4.Çamaş	X	X			X		X	X	X		X		
																5.Çaybaşı	X	X			X		X	X	X		X		
																6.Fatsa	X	X			X		X	X	X		X		
																7.Gölköy	X	X			X		X	X	X		X		
																8.Gürgentepe	X	X			X		X	X	X		X		
																9.Gülyalı	X	X			X		X	X	X		X		
																10.Kabadüz	X	X			X		X	X	X		X		
																11.Kabataş	X	X			X		X	X	X		X		
																12.Korgan	X	X			X		X	X	X		X		
																13.Kumru	X	X			X		X	X	X		X		
																14.Mesudiye	X	X			X		X	X	X		X		
																15.Perşembe	X	X			X		X	X	X		X		
																16.Ulubey	X	X			X		X	X	X		X		
																17.Ünye	X	X			X		X	X	X		X		
																18.İkizce	X	X			X		X	X	X		X		
53	RİZE	1.Merkez				X	X			X						1.Fındıklı				X	X			X					
																2.Ardeşen				X	X			X					
																3.Pazar				X	X			X					
																4.Çayeli				X	X			X					
																5.Güneysu					X			X					
																6.Derepazarı	X	X			X			X					
																7.İyidere	X	X			X			X					
																8.Kalkandere	X	X			X			X					
																9.İkizdere	X	X			X			X					
54	SAKARYA	1.Adapazarı	İl Merkezindeki yerleşimlerin büyük bir kısmı merkezi atıksu arıtma tesisine bağlıdır.													1.Sapanca				X	X	X	X	X					
		2.Erenler														2.Söğütlü				X	X		X	X					
		3.Serdivan														3.Ferizli		X		X			X	X					
		4.Arifiye														4.Karasu		X											
																5.Kocaali		X											
																6.Kaynarca		X					X	X			X		
																7.Geyve		X		X			X	X			X		
																8.Taraklı		X			X		X	X			X		
																9.Pamukova		X					X	X			X		
																10.Hendek					X		X	X			X		
																11.Akyazı					X		X	X			X		
																12.Karapürçek		X		X	X		X	X					
55	SAMSUN	1.Atakum		X							X					1.Alaçam							X						
		2.Canik	X			X		X			X					2.Asarcık		X	X		X								
		3.İlkadım	X			X					X					3.Ayvacık		X	X										
																4.Bafra					X		X	X					
																5.Çarşamba		X											
																6.Havza		X											
																7.Kavak	X	X											
																8.Ladik	X	X											
																9.Ondokuzmayıs	X				X				X				
																10.Salıpazarı	X	X											
																11.Terme									X	X			
																12.Tekkeköy			X	X									
																13.Vezirköprü	X	X											
																14.Yakakent	X	X											
56	SİİRT	1.Merkez				X			X	X			X			Tüm İlçeler (6 ilçe)		X					X	X			X		

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
57	SİNOP	1.Merkez		X												1.Boyabat		X					X	X				X	
																2.Ayancık		X											
																3.Gerze		X											
																4.Durağan		X											
																5.Türkeli		X											
																6.Erfelek		X											
																7.Saraydüzü		X									X		
																8.Dikmen		X											
																9.Güzelkent		X											
																10.Yenikent		X											
58	SİVAS															1.Akıncılar		X					X	X			X		
																2.Altınyayla	X	X					X	X			X		
																3.Divriği	X	X		X							X	X	
																4.Doğanşar		X					X	X			X		
																5.Gemerek		X		X			X	X			X		
																6.Gölova		X					X	X			X		
																7.Gürün							X	X			X		
																8.Hafik		X					X	X			X		
																9.İmranlı		X					X	X		X	X		
																10.Kangal		X		X			X	X			X	X	
																11.Koyulhisar	X						X	X			X	X	
																12.Suşehri	X	X		X			X	X			X		
																13.Şarkışla		X		X			X	X			X		
																14.Ulaş		X					X	X			X	X	
																15.Yıldızeli		X					X	X			X		
																16.Zara		X					X	X			X		
59	TEKİRDAĞ	1.Süleymanpaşa	X	X			X	X			X	X	X	X		1.Muratlı	X	X	X				X	X					
																2.Çorlu	X	X	X									X	
																3.Çerkezköy	X	X	X									X	
																4.Saray	X	X			X		X	X				X	
																5.M.Ereğlisi	X	X				X			X	X	X		
																6.Hayrabolu	X	X					X	X			X		
																7.Malkara		X					X	X			X	X	
																8.Şarköy		X			X	X							
																9.Kapaklı	X	X	X									X	
																10.Ergene	X	X	X									X	
60	TOKAT	1.Merkez				X	X		X	X			X			1.Erbaa				X	X		X	X			X		
																2.Niksar	X	X		X	X	X	X	X			X		
																3.Turhal	X	X		X	X	X	X	X			X		
																4.Zile	X	X		X	X	X	X	X			X		
																5.Almus	X	X		X	X	X	X	X			X		
																6.Artova	X	X		X	X	X	X	X			X		
																7.Reşadiye	X	X		X	X	X	X	X			X		
																8.Sulusaray	X	X		X	X	X	X	X			X		
																9.Başçiftlik	X	X		X	X	X	X	X			X		
																10.Yeşilyurt	X	X		X	X	X	X	X			X		
																11.Pazar	X	X		X	X	X	X	X			X		
61	TRABZON	1.Merkez (Ortahisar)	X			X	X									1.Akçaabat	X			X	X								
																2.Araklı	X			X	X								
																3.Arsin	X	X	X	X	X	X							
																4.Beşikdüzü	X	X		X	X	X							
																5.Çarşıbaşı	X	X		X	X								
																6.Çaykara	X	X		X	X	X							
																7.Dernekpazarı	X	X		X	X	X							
																8.Düzköy	X	X		X	X	X							
																9.Hayrat	X	X		X	X	X							
																10.Köprübaşı	X	X		X	X	X							
																11.Maçka	X	X		X	X	X							
																12.Of	X			X	X								
																13.Sürmene	X	X		X	X	X							
																14.Şalpazarı	X	X		X	X	X							
																15.Tonya	X	X		X	X	X							
																16.Vakfıkebir	X			X	X								
																17.Yomra	X			X	X								
62	TUNCELİ	1.Tunceli							X	X			X	X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X	X	X		X	X	X	X			X	X	
63	ŞANLIURFA	1.Haliliye		X		X	X		X	X			X			1.Bozova				X	X		X	X			X		
		2.Eyyübiye		X		X	X		X	X			X			2.Birecik		X		X	X		X	X			X		
		3.Karaköprü		X		X	X		X	X			X			3.Akçakale				X	X		X	X			X		
																4.Ceylanpınar				X	X		X	X			X		
																5.Viranşehir		X		X	X		X	X			X		
																6.Siverek		X		X	X		X	X			X		
																7.Halfeti		X		X	X		X	X			X		
																8.Harran		X		X	X		X	X			X		
																9.Hilvan		X		X	X		X	X			X		
																10.Suruç		X		X	X		X	X			X		
64	UŞAK	1.Merkez				X			X		X		X		X	1.Eşme		X		X			X				X		X
																2.Banaz		X		X			X				X		X
																3.Ulubey		X					X				X		X
																4.Karahallı				X			X			X	X		X
																5.Sivaslı		X					X				X		X
65	VAN	1.İpekyolu	X	X			X						X			Tüm İlçeler (10 ilçe)	X	X			X						X		
		2.Tuşba	X	X			X						X																
		3.Edremit	X	X			X						X																
66	YOZGAT	1 Yozgat				X	X	X	X	X			X	X		Tüm İlçeler (13 ilçe)	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
67	ZONGULDAK	1.Merkez	X													1.Devrek													
		2.Kozlu														2.Çaycuma	X	X											
		3.Kilimli	X	X										X		3.Alaplı	X	X											
																4.Kdz. Ereğli													
																5.Gökçebey	X	X											
68	AKSARAY	1.Aksaray	X	X		X		X	X	X						Tüm İlçeler (6 ilçe)	X	X		X		X	X	X					
69	BAYBURT	1.Bayburt	X	X		X										1.Aydıntepe	X	X				X							
																2.Demirözü	X	X				X							
70	KARAMAN	1.Merkez				X										Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X							X				
71	KIRIKKALE	1.Kırıkkale				X		X					X			1.Delice	X	X											
																2.Keskin	X	X									X		
																3.Sulakyurt	X	X											
																4.Bahşılı	X	X											
																5.Balışeyh	X	X											
																6.Yahşihan	X	X									X		
																7.Karakeçili	X	X									X		
																8.Çelebi	X	X											
72	BATMAN	1.Merkez	X			X			X	X			X			1.Kozluk		X				X	X	X			X		
																2.Gercüş	X	X				X	X	X			X		
																3.Beşiri	X	X				X	X	X			X		
																4.Hasankeyf	X	X				X	X	X			X		
																5.Sason	X	X				X	X	X			X		
73	ŞIRNAK	1.Merkez	X	X					X	X			X			Tüm İlçeler (6 ilçe)	X	X									X		
74	BARTIN	1.Merkez		X		X										1.Ulus		X											
																2.Amasra		X											
																3.Kurucaşile		X											
75	ARDAHAN	1.Merkez	X	X		X							X			1.Göle	X	X			X						X		
																2.Hanak	X	X			X						X		
																3.Çıldır	X	X			X						X		
																4.Posof	X	X			X						X		
																5.Damal	X	X			X								
76	IĞDIR	1.Merkez	X	X				X	X	X			X			Tüm İlçeler (3 ilçe)	X	X				X	X	X			X		
77	YALOVA	1.Merkez	Atıksular arıtılmaktadır.													1.Altınova	Atıksular arıtılmaktadır.												
																2.Çiftlikköy	Atıksular arıtılmaktadır.												
																3.Armutlu	Atıksular arıtılmaktadır.												
																4.Çınarcık-Koru Beldesi		X											
																5.Termal	Atıksular arıtılmaktadır.												
78	KARABÜK	1.Karabük			X	X	X									1.Safranbolu			X	X	X								
																2.Yenice	X	X		X	X		X		X				
																3.Eflani	X	X		X	X		X		X				
																4.Eskipazar	X	X		X	X		X		X				
																5.Ovacık	X	X		X	X		X		X				
80	KİLİS	1.Merkez		X	X	X										Tüm ilçeler (3 ilçe)	X												
80	OSMANİYE	1.Osmaniye	X			X		X	X	X		X	X	X		1.Kadirli	X	X		X	X	X	X	X			X	X	
																2.Düziçi	X			X	X	X	X	X		X	X	X	
																3.Bahçe	X			X	X	X	X	X		X	X	X	
																4.Toprakkale	X	X		X	X	X	X	X			X	X	
																5.Sumbas	X	X		X	X	X	X	X			X	X	
																6.Hasanbeyli	X	X		X	X	X	X	X			X	X	
81	DÜZCE	1.Merkez	X	X		X	X		X	X	X					1.Akçakoca	X	X		X	X		X	X	X			X	
																2.Cumayeri	X	X		X	X		X	X					
																3.Çilimli	X	X		X	X		X	X					
																4.Gümüşova	X	X		X	X		X	X					
																5.Gölyaka	X	X		X	X		X	X					
																6.Kaynaşlı	X	X		X	X		X	X					
																7.Yığılca	X	X		X	X		X	X				X	

"m) Diğer" işaretlenen illerde;
Artvin Borçka için, m) Diğer: Atıksu arıtma tesisi olmaması.
Burdur-Gölhisar, Bursa ilçeleri, Erzurum Merkez, Erzincan İliç için "m) Diğer" den ne kastedildiği belirtilmemiştir.
Uşak için, m) Diğer; Alt Yapı yatırımlarının, profesyonel bir anlayışla ve uzun vadeli yapılmaması, Bilinç eksikliği.
Isparta ilçeleri için, m) Diğer: Atıksu arıtma tesisi olmaması.
Nevşehir için NOT: Acıgöl Belediyesi Arıtma Tesisi Kanalizasyon Bağlantısı Yoktur. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi nedeni ile il nüfusunda artış olmuş olup İl Merkezinde bulunan atıksu arıtma tesisinin kapasitesinin artırılması gerekmektedir.

Tablo:II.7.'den hareketle hazırlanan **Grafik:II.33.**'de il merkezlerinde, **Grafik:II.34.**'de ise ilçelerde atıksuların yol açtığı kirliliğin nedenleri yerleşim birimi sayısı olarak gösterilmektedir. Grafiklerin incelenmesinden İl merkezi ve ilçelerdeki yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasının atıksulardan kaynaklanan kirliliğin en önemli nedeni olduğu (il merkezlerinde %47, ilçelerde %84 ile), bunu kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olmasının takip ettiği (il merkezlerinde %46, ilçelerde %55 ile) görülmektedir. Bu doğrultuda evsel kaynaklı atıksuların yol açtığı kirliliğin ilçelerde il merkezlerinden daha büyük olduğu ifade edilebilir. Atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedeni olarak en çok işaretlenen üçüncü neden il merkezlerinde %43 ile küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmamasıyken, ilçelerde %54 ile zirai mücadele ilacı kullanımı olmuştur.

GRAFİK:II.33. İL MERKEZLERİNDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (*)

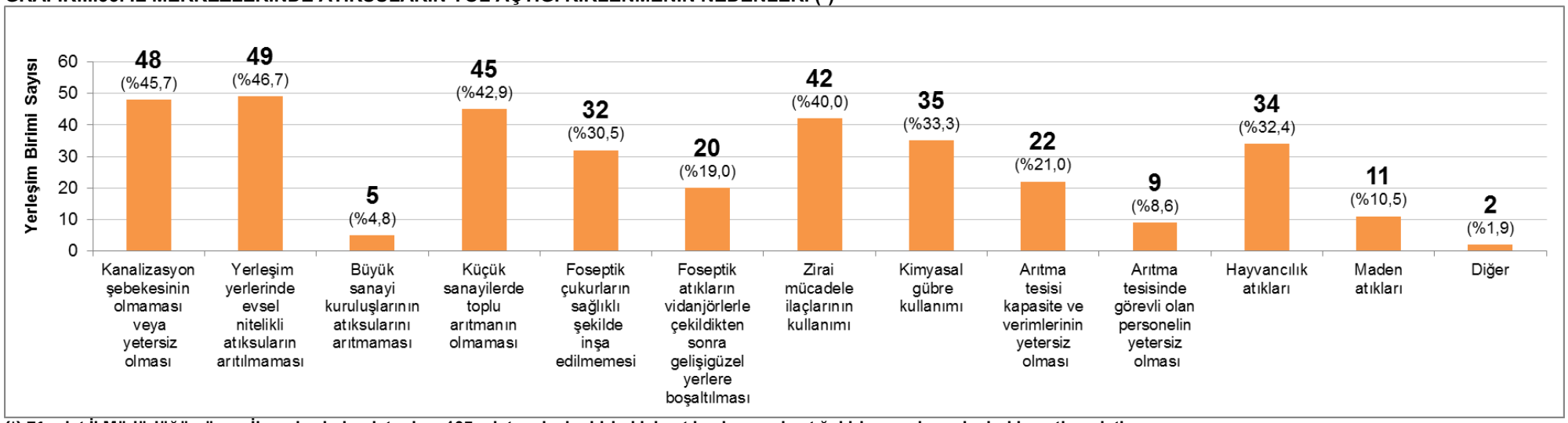

(*) 71 adet İl Müdürlüğümüzce, İl merkezi olarak toplam 105 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.34. İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (*)

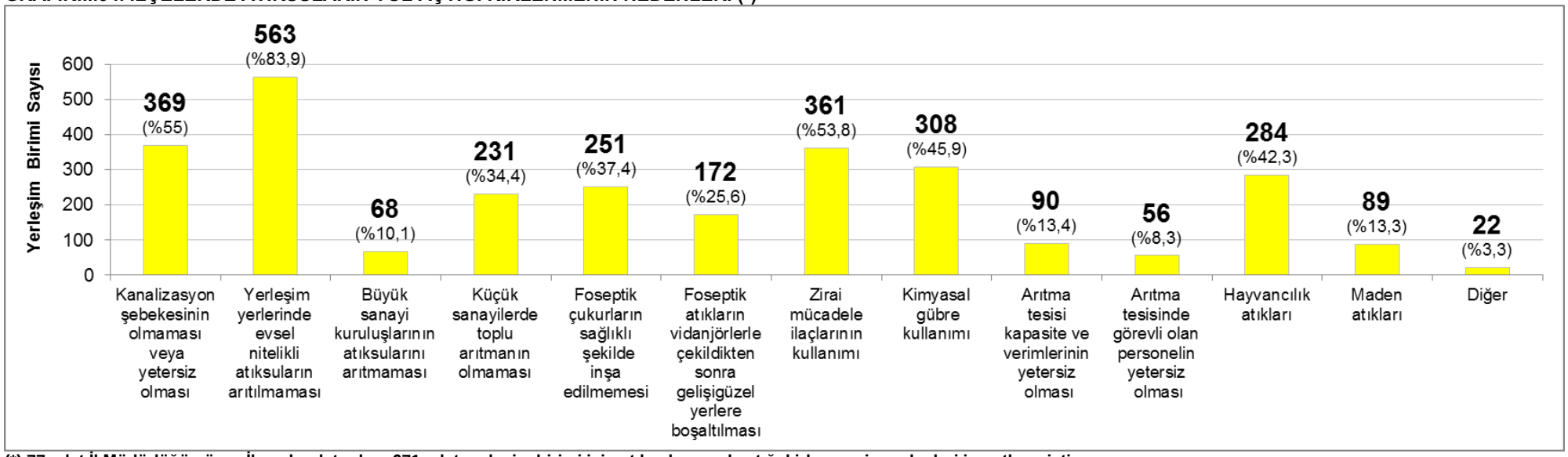

(*) 77 adet İl Müdürlüğümüzce İlçe olarak toplam 671 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.35.'de, **Grafik:II.33.** ve **II.34.**'den hareketle, il merkezlerinde ve ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, su kirliliğine karşı il merkezlerinde, ilçelere göre daha çok tedbir alındığı (altyapı yatırımları vb.) görülmektedir.

GRAFİK:II.35. İL MERKEZLERİNDE VE İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

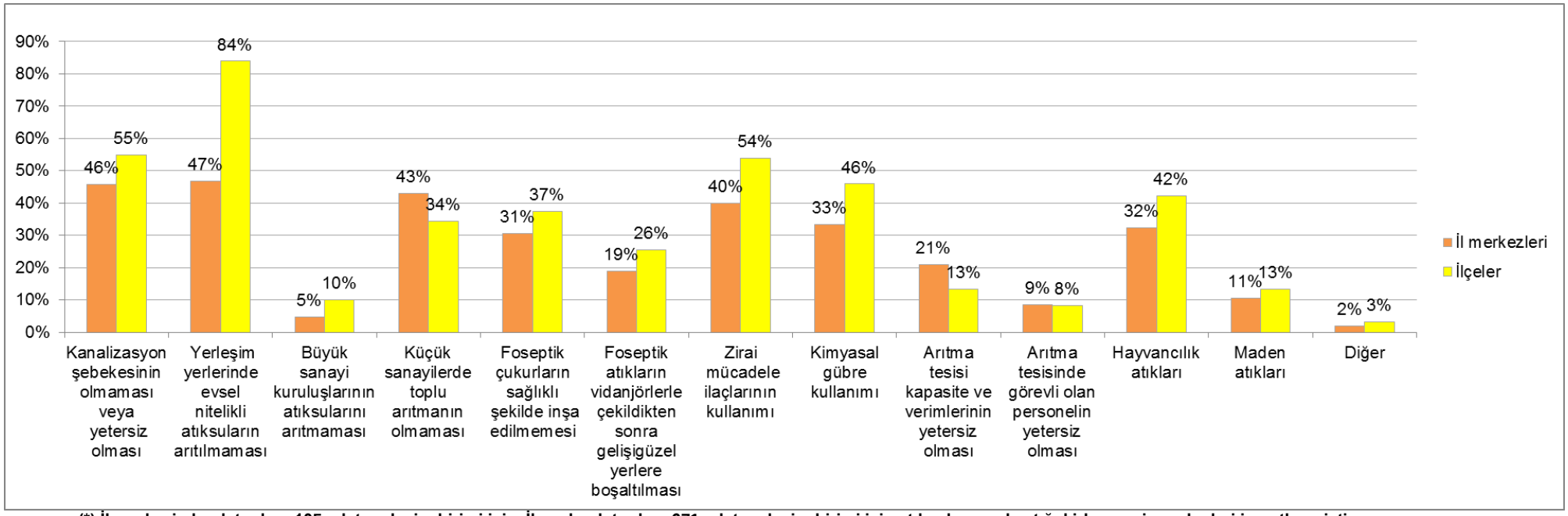

(*) İl merkezi olarak toplam 105 adet yerleşim birimi için, İlçe olarak toplam 671 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.36.' da yıllar itibariyle il merkezlerinde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.36. YILLAR İTİBARİYLE İL MERKEZLERİNDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

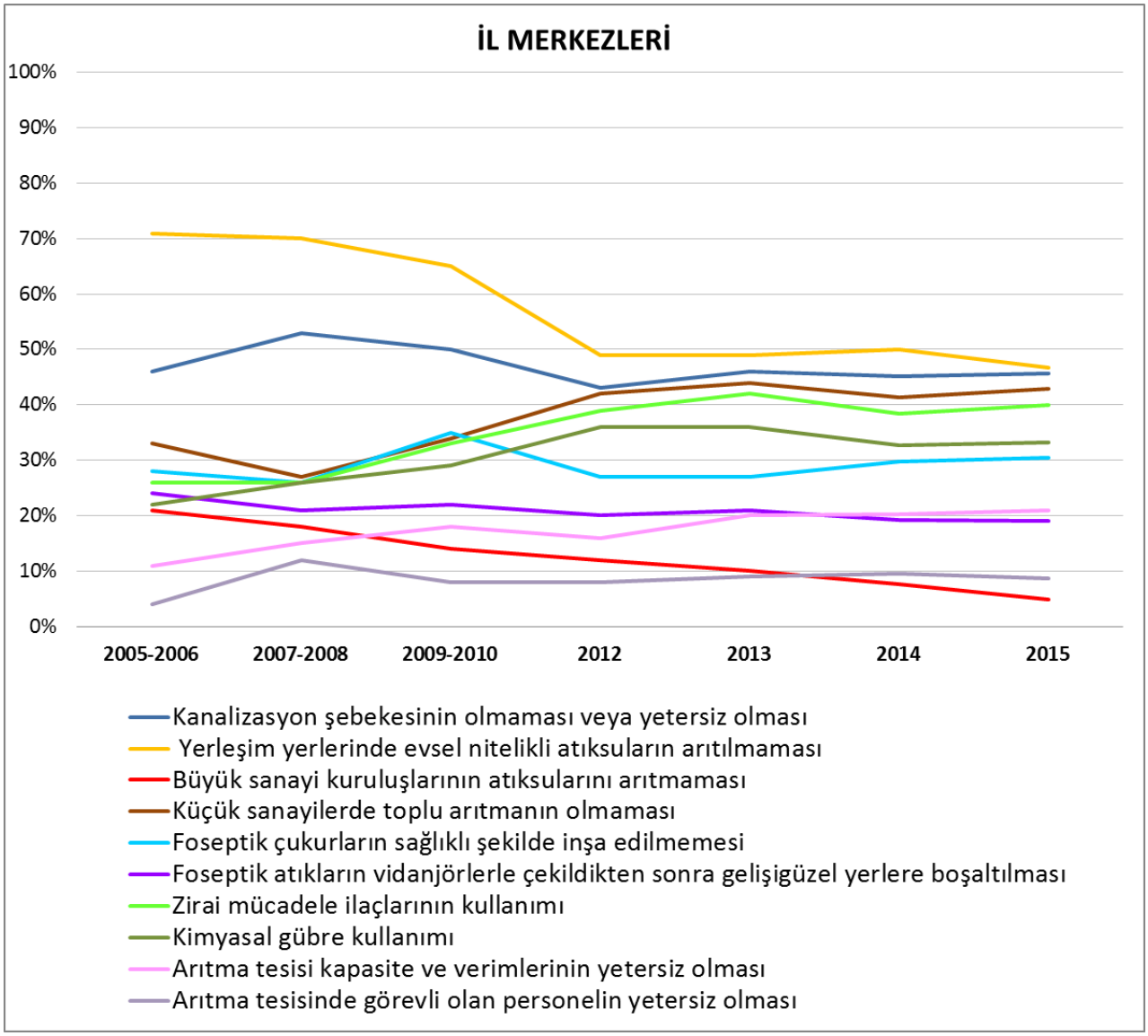

Not:

- **2005-2006 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 147 adet yerleşim birimi,**
- **2007-2008 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 137 adet yerleşim birimi,**
- **2009-2010 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 121 adet yerleşim birimi,**
- **2012 yılı için, İl merkezi olarak toplam 98 adet yerleşim birimi,**
- **2013 yılı için, İl merkezi olarak toplam 98 adet yerleşim birimi,**
- **2014 yılı için, İl merkezi olarak toplam 104 adet yerleşim birimi,**
- **2015 yılı için, İl merkezi olarak toplam 105 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.**

Grafik:II.36.'da il merkezlerinde yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasından ve büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması gibi nedenlerin payı giderek azalırken, küçük sanayilerde toplu arıtma olmaması ve zirai ilaç-gübre kullanımı nedenlerinin payının arttığı görülmektedir.

Grafik:II.37.' de yıllar itibariyle ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.37. YILLAR İTİBARİYLE İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

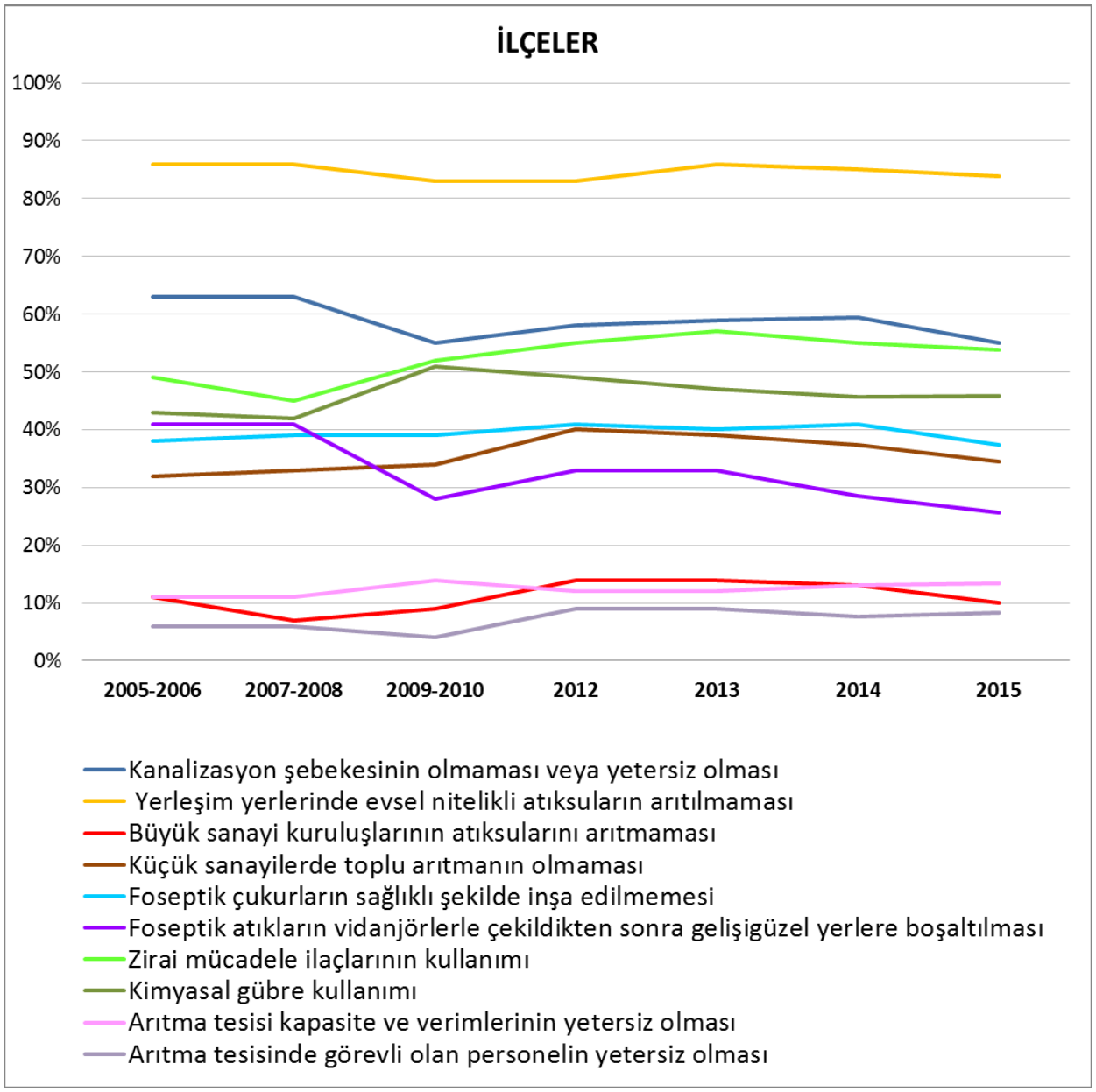

Not:

- **2005-2006 dönemi için, ilçe olarak toplam 710 adet yerleşim birimi**
- **2007-2008 dönemi için, ilçe olarak toplam 718 adet yerleşim birimi**
- **2009-2010 dönemi için, ilçe olarak toplam 748 adet yerleşim birimi**
- **2012 yılı için, ilçe olarak toplam 657 adet yerleşim birimi**
- **2013 yılı için, ilçe olarak toplam 685 adet yerleşim birimi**
- **2014 yılı için, ilçe olarak toplam 686 adet yerleşim birimi**
- **2015 yılı için, ilçe olarak toplam 671 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.**

Tablo:II.8.'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3…. şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan güçlüklerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.8. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Diğer
1	ADANA	3	2	1	4	
2	ADIYAMAN	4	1	3	2	
3	A.KARAHİSAR	2	1	3	4	
4	AĞRI	3	1		2	
5	AMASYA	3	4	2	1	
6	ANKARA	4	1	2	3	
7	ANTALYA			1		
8	ARTVİN	4	2	3	1	
9	AYDIN	3	1	4	2	
10	BALIKESİR	2	3	1	4	
11	BİLECİK	3	1	4	2	
12	BİNGÖL	2	1	4	3	5
13	BİTLİS	3	1		2	
14	BOLU	3	2	5	4	1 (Arıtma tesislerinin olmaması ve mevcut arıtma tesislerinin düzenli çalıştırılmaması)
15	BURDUR	3	1	4	2	
16	BURSA	3	2	4	1	
17	ÇANAKKALE	5	1	2	4	3 (Altyapı sistemi olmayan yerlerde noktasal kirlilik kaynağının daha fazla olması)
18	ÇANKIRI	4	1	2	3	
19	ÇORUM	4	1	3	2	
20	DENİZLİ	4	1	2	3	
21	DİYARBAKIR	3	1	2	4	
22	EDİRNE	3	1		2	
23	ELAZIĞ		1	2	3	
24	ERZİNCAN	4	1	3	2	
25	ERZURUM	4	3	2	1	
26	ESKİŞEHİR	4	3	1	2	
27	GAZİANTEP	2	1	3		
28	GİRESUN		1	2	4	3 (Arazi yapısının engebeli olması, arıtma tesisleri için yeterli alan bulunamaması)
29	GÜMÜŞHANE			1	2	
30	HAKKARİ	4	1	2	3	
31	HATAY	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.				
32	ISPARTA	3	1	4	2	
33	MERSİN	4	1	3	2	
34	İSTANBUL	1	2	3	4	
35	İZMİR		1	2	4	3 (Mevcut arıtmaların çalıştırılmaması)
36	KARS	4	1	3	2	
37	KASTAMONU	3	1	4	2	
38	KAYSERİ	3	1	4	2	
39	KIRKLARELİ	4	2	3	1	
40	KIRŞEHİR		1 (İlçe ve Belde Belediyelerinde)			

TABLO:II.8. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre) (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Diğer
41	KOCAELİ	4	5	3	2	1 (Mevcut arıtmalarda meydana gelen işletme problemleri)
42	KONYA	4	1	2	3	
43	KÜTAHYA	4	1	3	2	
44	MALATYA		2	3	1	
45	MANİSA	3		1	2	
46	K.MARAŞ	4	1	2	3	
47	MARDİN	3	1	4	2	
48	MUĞLA	1	2	4	3	
49	MUŞ	3	1		2	
50	NEVŞEHİR	2	3	4	1	
51	NİĞDE		2	3	1	
52	ORDU	4	3	2	1	
53	RİZE	3	1		2	
54	SAKARYA	1	2	4	3	
55	SAMSUN	4	2	3	1	
56	SİİRT		1		2	
57	SİNOP	4	1	3	2	
58	SİVAS	2	3	4	1	
59	TEKİRDAĞ	4	3	2	1	
60	TOKAT	1	3	4	2	
61	TRABZON	3	1	4	2	5
62	TUNCELİ	2	1	4	3	
63	ŞANLIURFA		1	3	2	
64	UŞAK	3	4	2	1	5 (Personel eksikliği), 6 (Mevcut arıtma tesislerinin düzenli çalıştırılmaması), 7 (Mevcut arıtma tesislerinin uzun vadeli planlanmamış olması – Projeksiyon hataları)
65	VAN	3	2		1	
66	YOZGAT	2	1	3	4	
67	ZONGULDAK	1	3	4	2	
68	AKSARAY	3	2	4	1	
69	BAYBURT	3	2	4	1	
70	KARAMAN	3	2		1	
71	KIRIKKALE		1			
72	BATMAN		1		2	
73	ŞIRNAK		1		2	
74	BARTIN		1			
75	ARDAHAN	3	1		2	
76	IĞDIR		2	3	4	1 (Atıksu arıtma tesisinin olmayışı)
77	YALOVA				2	1 (Kaynağı tespit edilemeyen kirlilikler)
78	KARABÜK	1	4	3	2	
79	KİLİS		1	3	2	
80	OSMANİYE	4	1	2	3	
81	DÜZCE	3	1	2	4	

Grafik:II.38.'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan en önemli güçlükler (**Tablo:II.8'**de 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı olarak gösterilmiştir. Grafiğe göre, ülkemizde su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde karşılaşılan en önemli güçlük 47 ilde mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması, 17 ilde toplumda bilinç eksikliğidir. **Grafik:II.39.**'da ise yıllar itibariyle su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler il sayısı oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.3.**'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan en önemli güçlükler gösterilmektedir.

GRAFİK:II.38. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

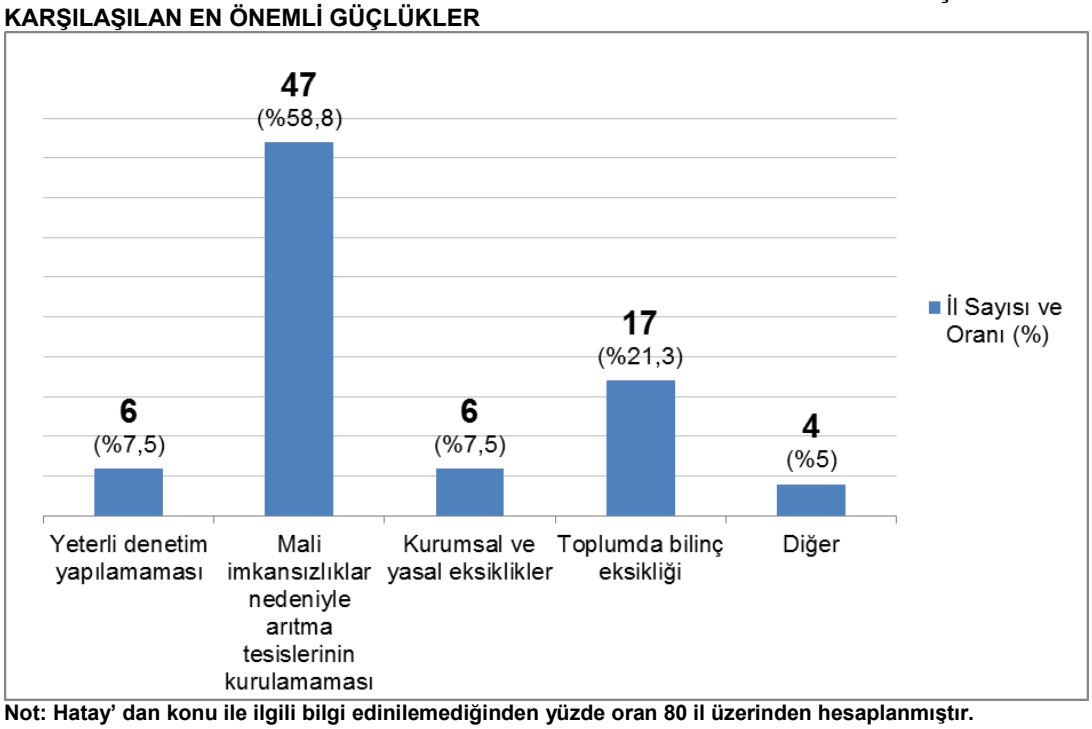

Not: Hatay' dan konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

GRAFİK:II.39. YILLAR İTİBARİYLE SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

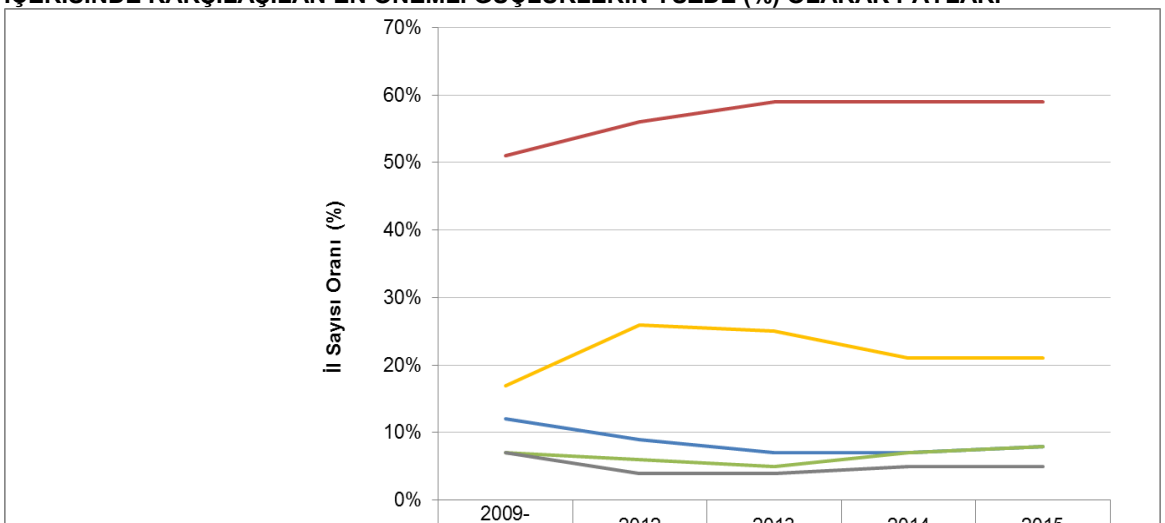

	2009-2010	2012	2013	2014	2015
Yeterli denetim yapılamaması	12%	9%	7%	7%	8%
Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	51%	56%	59%	59%	59%
Kurumsal ve yasal eksiklikler	7%	6%	5%	7%	8%
Toplumda bilinç eksikliği	17%	26%	25%	21%	21%
Diğer	7%	4%	4%	5%	5%

Not: 2015 yılında Hatay' dan konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

HARİTA:II.3. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Tablo:II.9.'da alıcı ortamlarda (denizler, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, jeotermal kaynaklar, diğer alıcı su ortamları) su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler, her bir il için alıcı ortamın ismi belirtilmek suretiyle gösterilmiştir.

Tablo:II.9.'da alınan tedbirler:

a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
c. Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
g. Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
i. Diğer (tablo içinde belirtilmiştir).

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
1	ADANA	Akdeniz	**b,e**	Seyhan Baraj Gölü	**b,e,f**	Seyhan Nehri	**a,b,e,g**	Ceyhan Havzası	**a,b,c,e,g,h**						
						Ceyhan Nehri	**a,e,g**	Seyhan Havzası	**a,b,c,e,g,h**						
2	ADIYAMAN			Atatürk Barajı	**e,g**	Fırat Nehri	**e**	Fırat-Dicle Havzası	**e**	Fırat Havzası	**a,c,e**				
				Gölbaşı Gölleri	**b,e,g**										
3	A.KARAHİSAR			Eber Gölü	**a,b,e,g,h**	Akarçay	**a,b,d,e,g,h**	Akarçay	**a,b,d,e,g,h**			Ömer Gecek Havzası	**a,b,e,g,h**	Kuru Dereler	**a,b,e,h**
				Acı Göl	**a,b,e,g,h**			Büyük Menderes	**a,b,d,e,g,h**			Gazlıgöl Havzası	**a,b,e,g,h**	Meralar	**a,b,e,h**
				Akşehir Gölü	**a,b,e,g,h**			Sakarya	**a,b,d,e,g,h**			Sandıklı Havzası	**a,b,e,g,h**		
								Burdur	**a,b,d,e,g,h**			Heybeli Havzası	**a,b,e,g,h**		
4	AĞRI			Balık	**c,d,h**	Murat	**c,d,h**	Fırat Dicle	**c,d,h**			Diyadin	**c,d,h**	Sarısu Sazlığı	**c,d,h**
						Taşlıçay	**c,d,h**							Doğubayazıt	**c,d,h**
5	AMASYA					Akarsular	**a,b,d,e,g,h**	Havzalar	**a,b,d,e,g,h**	Yeraltı suları	**a,b,d,e,g,h**				
6	ANKARA			Tuz Gölü	**a**	Ankara Çayı	**a**								
7	ANTALYA	Kemer	**b,e,h**	Korkuteli Kozağacı Göleti	**a,e,h**	Eşen-Karaçay	**b,e,h**			Aykırçay	**a,e,h**				
		Gazipaşa	**b,e,h**	Korkuteli Dikenli Göletİ	**a,e,h**	Demre Deresi	**b,e,h**			Akçapınar	**a,e,h**				
		Kaş	**b,d,e,h**	Döşemealtı Ekşili Göleti	**b,e,h**	Finike – Karasu	**b,e,h**			Bileydi Kay.	**a,e,h**				

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	ANTALYA (DEVAMI)	Demre	**c,d,e,h**	Akseki Cevizli Göleti	**a,e,h**	Finike-Başgöz Çayı	**a,e,h**			Beypınarı	**b,e,h**				
		Manavgat	**b,e,h**	Korkuteli Yelten Göleti	**a,e,h**	Finike-Tekke Pınarı	**a,e,h**			Bodemya Kaynağı	**b,e,h**				
				Döşemealtı Hatipler Göletİ	**b,e,h**	Finike-Alakır Çayı	**a,e,h**			Balıklar Kay.	**a,e,h**				
				Konyaaltı Doyran Göleti	**b,e,h**	Finike-Salur Pınarı	**a,e,h**			Çokpınar Kay.	**a,c,e,h**				
				Korkuteli Yeşilyayla Göleti	**a,e,h**	Kırgözler Çayı	**a,e,h**			Deregözü Kay.	**e,h**				
				Korkuteli Osmankalfalar Göleti	**a,e,h**	Düden Çayı	**a,e,h**			Değirmengözü Kay.	**e,h**				
				Korkuteli Hacıbekar Göleti	**a,e,h**	Aksu Çayı	**a,e,h**			Dörtgözlü Kay.	**e,h**				
				Manavgat Taşağıl Karabekir Göleti	**b,e,h**	Köprüçay	**a,e,h**			Dumlupınar Kay.	**e,h**				
				Kumluca Toptaş Göleti	**b,e,h**	Manavgat Çayı	**b,e,h**			Eylek Kay.	**e,h**				
				Kumluca Baranda Göleti	**b,e,h**	Karpuz Çayı	**b,e,h**			Evga Kay.	**e,h**				
						Alara Çayı	**b,e,h**			Ekizpınarı	**e,h**				
						Kargı Çayı	**b,e,h**			Fadıl Kay.	**e,h**				
						Dim Çayı	**b,e,h**			Gürkavak Kay.	**e,h**				
						Sedre Çayı	**b,e,h**			Gökçesu	**e,h**				
						Bıçkıcı Çayı	**b,e,h**			Gelinuçtu	**e,h**				
										Huma Kay.	**e,h**				
										İngilizgölü	**e,h**				
										Karaağaç	**e,h**				
										Kocapınar	**e,h**				
										Kadıpınarı	**e,h**				
										Kaşlıoğlu	**e,h**				
										Kocadere	**e,h**				
										Kurbağalı Kay.	**e,h**				
										Kalabatlı	**e,h**				
										Kurşunlu Ş.	**e,h**				
										Kazanpınarları	**e,h**				
										Kilisepınarları	**e,h**				
										Kırkpınar	**e,h**				
										Kurdeşen	**a,e,h**				
										Pınargözü	**b,e,h**				
										Sugözü	**b,e,h**				
										Soğucaksu	**b,e,h**				
										Salur Pınarları	**a,e,h**				
										Sıtma gözü	**b,c,e,h**				
										Tekke pınarları	**a,e,h**				
										Tekiroava sulama gözü	**b,e,h**				
										Ulupınar	**b.e**				

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	ANTALYA (DEVAMI)									Üzümlü Kay.	**b.e**				
										Kamran Kay.	**b.e**				
										Akçay Kurudere	**b.e**				
8	ARTVİN	Arhavi Sahili	**b,d,h**	Arhavi	**h**	Arhavi	**d,h**			Arhavi	**d,h**				
		Hopa Sahili	**a,b**			Şavşat	**a,h**			Hopa	**a**				
						Boçka (Kameni Deresi)	**b**								
9	AYDIN	Kuşadası	**a,b,c,d,e,f,g,h**	Bafa Gölü	**c,d,e**	Köşk Azmak Mevkii	**d,e,g**	Büyük Menderes Havzası	**a,b,c,d,e,g**					Yakıdere Çayı (İncirliova)	**e,g**
		Didim	**a,b,c,d,e,f,g,h**	Azap Gölü	**c,d,e**	Bozdoğan Belediyesi Akçay	**d,e,g**	Büyük Menderes Havzası (Karpuzlu)	**d,e,g**						
								Büyük Menderes Havzası (Köşk)	**d,e,g**						
10	BALIKESİR	Marmara	**a,b,e,f,g**	Manyas Gölü	**a,b,d,e,g,h**	Simav Çayı	**a,b,d,e,g**	Marmara Havzası	**a,b,d,e,f,g**						
		Ege	**a,b,e,f,g**			Havran Çayı	**a,b,e,g**	Susurluk Havzası	**a,b,d,e,g**						
						Gönen Çayı	**a,b,d,e,g**	Kuzey Ege Havzası	**a,b,d,e,f,g**						
						Kocaçay	**a,b,e,g**								
11	BİLECİK					Sakarya Nehri	**a,b,d,e,g**								
						Karasu Çayı	**a,e,g**								
						Söğüt Deresi	**a,e,g**								
						Sorgun Deresi	**a,e**								
						Göksu Çayı	**a,e**								
						Pelitözü Çayı	**b,g**								
12	BİNGÖL			Bahri Göl	**a,c,d,g**	Peri Suyu	**a,c,d,g**					Kaplıca Suyu	**b,d,g,h**		
				Kerkis Gölü	**a,c,d,g**	Murat Nehri	**a,c,d,g**					Bingöl Merkez Kös Kaplıcası	**b,d,g,h**		
				Zırlır Gölü	**a,c,d,g**	Göynük Suyu	**a,c,d,g**					Yayladere Hasköy Kaplıcası	**b,d,g,h**		
				Sar Gölü	**a,c,d,g**							Kığı İlçesi Harur Kaplıcası	**b,d,g,h**		
				Kuş Gölü	**a,c,d,g**							Maden Suyu	**b,d,g,h**		
				Harem Gölü	**a,c,d,g**							Yedisu İlçesi Yeşilgöl Madensuyu	**b,d,g,h**		
				Er Gölü	**a,c,d,g**							Kiğı İlçesi Dimilyan Madensuyu	**b,d,g,h**		
				Kıllı Gölü	**a,c,d,g**							Yedisu (Çemre) İlçesi Madensuyu	**b,d,g,h**		
				Manastır Gölü	**a,c,d,g**										
				Belli Gölü	**a,c,d,g**										

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
13	BİTLİS			Van Gölü	**a,b,d,e,f,h**	Garzan	**e,h**							Ahlat Sazlığı	**d,h**
				Nazik Gölü	**e,h**	Güzeldere	**e,h**							İron Sazlığı	**h**
				Nemrut Gölü	**e,h**	Hizan	**e,h**								
				Sodalı (Arin) Gölü	**h**	Küçüksu	**e,h**								
				Batmış (Cil) Gölü	**h**	Keyburan	**e,h**								
				Heybeli Gölü	**h**	Süfresor	**e,h**								
						Ağkiz	**e,h**								
						Oranz	**e,h**								
						Karasu	**e,h**								
14	BOLU			Abant Gölü	**a,e,h**	Büyüksu	**a,b,d,e,h**							Seben-Çaydere	**a**
				Yeniçağa Gölü	**d,e,h,i (Koruma bölgesi oluşturuldu)**	Ulusu	**d,e,h**							Mudurnu Deresi	**c**
														Gerede Dayıoğlu Deresi	**c**
15	BURDUR			Burdur Gölü	**b,c,d,e,f,g,h,i**										
				Salda Gölü	**b,c,d,e,f,g,h,i**										
16	BURSA	Marmara Denizi	**a,b,e,f,g,h**	Göller	**a,b,c,e,g,h**	Akarsular	**a,b,e,g,h**	Havzalar	**a,b,e**	Yeraltı Suları	**c,e**			Diğer alıcı su ortamları	**e,g,h**
17	ÇANAKKALE	Deniz	**a,b,e,f,g**	Göller	**d,e**	Akarsular	**a,b,e,f,g**	Havzalar	**a,b,e**	Yeraltı suları	**a,b,e**	Jeotermal kaynaklar	**e**	Diğer alıcı su ortamları	**a,b,e,f,g**
18	ÇANKIRI					Kızılırmak	**a,b,e,g**	Kızılırmak Havzası	**a,b,e,g**	Merkez İlçe Keson ve Sondaj Kuyuları	**a,b,e,g**				
						Tatlı Çay	**a,e,g**	Batı Karadeniz Havzası	**a,b,e,g**						
						Acı Çay	**a,b,e,g**								
						Devrez	**a,b,e,g**								
						Ulu Çay	**a,e,g**								
						Melan Çayı	**a,b,e,g**								
19	ÇORUM			Hatap Barajı	**a,b,c,e**	Kızılırmak Nehri	**c,e,g**	Kızılırmak Havzası	**c,e,g**			Hamalıçayköy	**i (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun1 4. Madde gereği kaynak koruma alanı etüdü yaptırılır)**		

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	ÇORUM (DEVAMI)			Yeni Hayat Barajı	**a,b,c,e**	Yeşilırmak Nehri	**c,e,g**	Yeşilırmak Havzası	**c,e,g**			Figani Beke Kaplıcası	**i (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun1 4. Madde gereği kaynak koruma alanı etüdü yaptırılır)**		
				Çomar Barajı	**c,e**	Delice Çayı	**c,e,g**								
						Derinçay	**a,b,c,e,g**								
						Alaca Çayı	**a,b,c,e**								
						Çekerek Çayı									
20	DENİZLİ			Göller	**a,b,c,d,e,g,h**										
21	DİYARBAKIR					Dicle Nehri	**b**	Dicle Baraj Gölü	**a,b,c,d,e,f,g,h**						
								Gözeli Havzası	**a,b,d,e,g,h**						
22	EDİRNE	Saros Körfezi	**a,b,e**	Gala Gölü	**a,b,e**	Meriç	**a,b,c,d,e,g**	Meriç	**a,b,c,d,e,g**	İl Geneli	**b,c,e,g**				
						Tunca	**c,d,e**	Ergene	**a,b,c,d,e,g**						
						Arda	**c,d,e**								
						Ergene	**a,b,c,d,e,g**								
23	ELAZIĞ			Hazar Gölü	**a,b,c,e,g,h**										
				Keban Baraj Gölü	**a,b,c,e,g,h**										
24	ERZİNCAN					Fırat	**a,b,c,e,g**	Fırat–Karasu	**a,b,c,e,g**						
						Karasu	**a,b,c,e,g**								
25	ERZURUM					Karasu	**a,b,c,e**	Oltu	**a,c,d**						
						Karahasan Çayı	**a,b,c,e**								
						İspir	**a,b**								
						Oltu	**a**								
26	ESKİŞEHİR					Sakarya Nehri	**a,b**								
27	GAZİANTEP					Samözü	**c,e**								
28	GİRESUN	Karadeniz	**a,b,g**			Aksu Deresi	**a,c,e,g**								
						Batlama Deresi	**a,c,e**								
						Pazarsuyu Deresi	**a,e,g**								
						Harşit Çayı	**a,c,e,g**								
						Kelkit Çayı	**a,e,g**								
						Yağlıdere Deresi	**a,e**								
						Alucra Çayı	**a,c,e**								
						İnciğez Deresi	**a,e**								
						Görele Deresi	**a,e**								
						Gelevera Deresi	**a,e,g**								
						Eynesil Deresi	**a,c,e**								
						Keşap Deresi	**a,e**								

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
29	GÜMÜŞHANE					Harşit Çayı	**a,b,e,g,h**								
						Kelkit Çayı	**a,b,d,e,g,h**								
30	HAKKARİ					Zap Nehri	**c,e,g,h**	Fırat-Dicle Havzası	**c,e,h**	Berçelan	**c,h**				
						Pesan Çayı	**c,e,g,h**			Golan	**c,h**				
						Nehil Çayı	**c,e,g,h**			Kırkçeşme	**c,h**				
31	HATAY	Akdeniz (İskenderun Körfezi)	**a,e,f,h**												
32	ISPARTA			Eğirdir Gölü	**a,b,c,d,e,g,h**			Eğirdir Gölü Havzası	**a,b,c,d,e,g,h**						
				Beyşehir Gölü	**a,b,c,d,e,g,h**			Karacaören Baraj Gölleri Havzası	**a,b,c,d,e,g,h**						
				Kovada Gölü	**a,b,c,d,e,g,h**			Beyşehir Gölü Havzası	**a,b,c,d,e,g,h**						
				Karacaören-I Baraj Gölü	**a,b,c,d,e,g,h**										
33	MERSİN	Akdeniz	**a,b,f,g,h**			Berdan	**a,b,e,g,h**	Doğu Akdeniz	**a,b,c,d,e,g,h**						
						Göksu	**a,b,e,g,h**	Seyhan	**a,b,c,d,e,g,h**						
						Dragon	**a,b,e,g,h**								
						Sultan Suyu	**a,b,e,g,h**								
34	İSTANBUL	İstanbul Boğazı	**b**	B.çekmece	**b,h**	Akalan	**b,h**	Alibeyköy İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**	Danamandıra Kuyuları	**h**				
		Marmara Denizi	**b,e,g,h**	K.çekmece	**b**	Lozan	**b**	B.Çekmece İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**	Beyciler Kuyuları	**h**				
		Karadeniz	**b,e,g**	Terkos	**b**	Eşkinoz	**b**	Sazlıdere İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**	Gümüşyaka (Çerkezköy) Kuyuları	**h**				
				Ömerli	**b**	Örencik	**b**	Düzdere Havzası	**d,e,h,i**	Hallaçlı Kuyuları	**h**				
				Sülüklü Göl	**b**	Kestanelik	**b**	Çilingoz Deresi Havzası	**d,e,h,i**	Çatalca Köy Kuyuları	**h**				
						Örcünlü	**b**	Kuzuzlu Havzası	**d,e,h,i**	Silivri Köy Kuyuları	**h**				
						Yazlık	**b**	Kazandere Havzası	**d,e,h,i**	Asya Yakası Köy Kuyuları	**h**				
						Subaşı	**b**	Elmalı Dere Havzası	**d,e,h,i**						
						Çanakça	**b**	Sultanbahçe Dere Havzası	**d,e,h,i**						
						Sığır Suat	**b**	Papuçdere Havzası	**d,e,h,i**						
						Oktalı	**b**	Ömerli İçmesuyu Havzası	**b,d,e,g,h,i**						
						Boyalık	**b**	Elmalı İçmesuyu Havzası	**b,d,e,g,h,i**						

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	İSTANBUL (DEVAMI)					İhsaniye	**b**	Darlık İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Başak	**b**	Yeşilvadi İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Haramidere (Ambarlı)	**b,h**	İsaköy İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Ayamama (Ataköy)	**b,h**	Sungurlu İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Bostan (Gümüşyaka)	**b**	Kabakoz İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Çanta (Çanta)	**b**	Hasanlar İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Yumuşak (Şile)	**b**	Melen İçmesuyu Havzası	**d,e,g,h,i**						
						Islak (Şile)	**b**	Terkoz İçmesuyu Havzası							
						Kabakoz (Şile)	**b**								
						Şabanlı (Şile)	**b**								
						Selik (Şile)	**b**								
						Tuğla (Beykoz)	**b**								
						Üvezli (Şile)	**b**								
						Satmazlı (Şile)	**b**								
						Soğanlık (Şile)	**b**								
						Kumca (Şile)	**b**								
						İmrenli (Şile)	**b**								
						Boya (Şile)	**b**								
						Kervansaray (Şile)	**b**								
						Kurfallı (Şile)	**b**								
						Yeniköy (Şile)	**b**								
						Yeniköy (Şile)	**b**								
						Oruçoğlu (Şile)	**b**								
						Sahilköy(Şile)	**b**								
						Riva Paşaköy	**b,h**								
35	İZMİR	Ege Denizi	**b,e,f,g**	Belevi Gölü	**b,e,g**			Bakırçay Havzası	**b,e,g**			Çeşme Ilıca Kaynağı	**b,e,g**	Gediz Deltası	**b,e,g**
								Küçük Menderes Havzası	**b,e,g**						
								Gediz Havzası	**b,d,e,g,h**						
36	KARS					Kars Çayı	**b,e,g,h**								
						Aras Nehri	**b,e,g,h**								

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
37	KASTAMONU	Karadeniz	**a,b,f**			Gökırmak	**a,b,d,e,g,h**	Kızılırmak Havzası	**a,b,d,e,g,h**						
						Devrekani	**a,b,d,e,g,h**	Batı Karadeniz Havzası	**a,b,d,e,g,h**						
						Devrez	**a,b,d,e,g,h**								
						Araç	**a,b,d,e,g,h**								
						Soğanlı	**a,b,d,e,g,h**								
						Ilgaz	**a,b,d,e,g,h**								
38	KAYSERİ					Kızılırmak	**a,b,d,e,h**	Kızılırmak Havzası	**a,b,d,e,h**						
						Zamantı	**a,b,d,e,h**	Seyhan	**a,b,d,e,h**						
						Sarız Çayı	**a,b,d,e,h**	Ceyhan	**a,b,d,e,h**						
								Develi Kapalı	**a,b,d,e,h**						
39	KIRKLARELİ	Karadeniz	**a,e,g**	Göller	**a,b,c,d,e,g**	Akarsular	**a,b,d,e,g**	Havzalar	**a,c,e,g**	Yeraltı suları	**a,c,e,g**				
40	KIRŞEHİR			Seyfe Gölü	**b,c,e**	Kızılırmak	**a,b,c,e,g**	Kızılırmak	**a,b,c,e,g**	Yeraltı suları	**a,b,c,e,g**			Diğer alıcı su ortamları	**a,b,c,e,g**
				Hirfanlı Baraj Gölü	**a,b,c,e**	Kılıçözü Deresi	**a,b,c,e,g**								
41	KOCAELİ	İzmit Körfezi	**e,f,h**												
42	KONYA			Akşehir Gölü	**a**										
				Beyşehir Gölü	**a,b,e,g**										
				Tuz Gölü	**a,b,e**										
				Akgöl	**a**										
				Apa Barajı	**a,b,e**										
				Çavuşcu Gölü											
				Suğla Gölü	**g**										
43	KÜTAHYA							Porsuk	**a,d,e,g,h**						
								Susurluk	**a,d,e,g,h**						
								Gediz	**a,d,e,g,h**						
44	MALATYA			Karakaya Barajı	**d,e,h**	Tohma Çayı	**d,e,h**			Fırat Dicle Havzası	**a,c,d,e,h**	İspendere Şifalı İçme Suları	**h**		
				Sürgü Barajı	**d,e,h**	Sultansuyu	**d,e,h**								
				Medik Barajı	**d,e,h**	Kuruçay	**d,e,h**								
				Polat Barajı	**d,e,h**	Abdulharap Suyu	**d,e,h**								
				Sultansuyu Barajı	**d,e,h**	Beyler Deresi	**d,e,h**								
				Sülüklü Göl	**c,d,h**	Aliağa Deresi	**d,e,h**								
				Dipsiz Göl	**c,d,h**	Mamikhan	**d,e,h**								
				Ahır Gölü	**c,d,h**	Kozluk Çayı	**d,e,h**								
				Sülük Gölü	**c,d,h**										
				Yusuf Gölü	**c,d,h**										
				Büyük Göl	**c,d,h**										
				Karagöl	**c,d,h**										
				Sorkun Gölü	**c,d,h**										
45	MANİSA			Gölmarmara Gölü	**a,b,c,d,e,g,h**			Gediz Havzası	**a,b,c,d,e,g,h**						
				Demirköprü Barajı	**a,b,c,d,e,g,h**			Bakırçay Havzası	**a,b,c,d,e,g,h**						
				Avşar Barajı	**c,e,h**										
				Sevişler Barajı	**c,e,h**										

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
46	K.MARAŞ			Menzelet Barajı	**c,e**	Ceyhan Nehri		Ceyhan	**d,e,g,h**			Ilıca (Süleymanlı)	**a**		
				Sır Barajı	**a,e**	Aksu Çayı						Hartlap	**a**		
				Kartalkaya Barajı	**a,e**							Döngele			
47	MARDİN					Karasu-Beyazsu	**a,d,e,g,h**								
						Karasu (Reşan)	**d,e,g,h**								
						Savur Çayı	**a,d,e,g,h**								
						Şeyhan Çayı	**d,e,g,h**								
						Cırcıp Suyu	**d,e,g,h**								
						Dumluca	**d,e,g,h**								
						Dara (Oğuz)	**d,e,g,h**								
48	MUĞLA	Salih Adası Kuzeyi-Balık Çiftlikleri Civarı	**d,e**	Bafa Gölü	**d**	Eşen Çayı (2)-Alaçat (Köprü)	**d,e**			Çamurköy-Hafızlar Mah.	**d,e**				
		Boğaziçi-Tuzla Dalyanı	**d,e**	Köyceğiz Gölü	**d**	Eşen Çayı (1)-Kemer (Köprü)	**d,e**			Karaçulha-Gölyeri Mevkii	**d,e**				
				Sülüngür Gölü		Eşen Çayı-Ören	**d,e**			Sahil Eldirek-Çamköy	**d,e**				
				Mumucular-Baraj Göleti		Yanıklar Çayı (Kargı-Köprü)	**d,e**			Tigem-1 (Misafirhane)	**d,e**				
				Kazan Göleti-Yenikarakuyu		Yanıklar Çayı (Gümüşdoğa'nın aşağısı)	**d,e**			Tigem-2 (Adaköy-4)	**d,e**				
						Tersakan Çayı-Kapıkargın Kavşağı	**d,e**			Tigem-3 (Aladağ)	**d,e**				
						Dalaman Çayı-2 (Payın Mevkii)	**d,e**			Eskiköy-Çiftlik Mevkii	**d,e**				
						Dalaman Çayı-1 (Fevziye)	**d,e**			Toparlar-Merkez	**d,e**				
						Dalyan-Kanallar	**d,e**			Hamitköy	**d,e**				
						Köyceğiz Gölü (Kargıcak Çayı Dökül)	**d,e**			Mumcular-Ova	**d,e**				
						Köyceğiz Gölü (Panaroma Otelin Önü)	**d,e**			Ekinambarı-Susamharımı	**d,e**				
						Yuvarlak Çay-Beyobası (Bağcı'nın aşağısı)	**d,e**			Sedlimiye-Çayır Mevkii	**d,e**				
						Sarıçay-Avşar Köyü	**d,e**			Kızılcakuyu-Ebekırı Mevkii	**d,e**				
						Derince Çayı-Hisarcık Karşısı	**d,e**			Köşk-Azmak Mevkii	**d,e**				

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	MUĞLA (DEVAMI)					Dipsiz Çayı-Yava Köyü, Kayırlı Mevkii	**d,e**			Bahçeyaka-Kapuzağzı	**d,e**				
										Yeşilçam	**d,e**				
										Gökçe	**d,e**				
										Yanıklar	**d,e**				
										Mergenli	**d,e**				
										Karabağlar	**d,e**				
										Çömlekçi	**d,e**				
										Gökpınar	**d,e**				
										Ovakışlacık	**d,e**				
49	MUŞ			Hamurpet	**c,d,h**	Murat	**c,d,h**	Fırat-Dicle	**c,d,h**					Sazlıkbaşı (İron) Sazlığı	**c,d,h**
						Karasu	**c,d,h**							Bulanık Şorgöl Sazlığı	**c,d,h**
50	NEVŞEHİR					Kızılırmak	**a,b,c,d,e,g,h**	Kızılırmak	**a,b,c,d,e,g,h**						
51	NİĞDE													Akkaya Barajı	**b,e,g,h**
52	ORDU	Karadeniz	**a,b,c,e,f,g,h**			Melet	**a,b,c,e,f,g,h,i**								
						Civil	**a,b,c,e,f,g,h,i**								
						Bolaman	**a,b,c,e,f,g,h,i**								
53	RİZE	Karadeniz	**a,b,e,f**												
54	SAKARYA	Karadeniz	**b,e**	Sapanca Gölü	**a,c,d,e,h**	Sakarya Nehri	**a,b,c,d,e,g**			Yeraltı suları	**a,c,d,e,g**	Kuzuluk	**c,d,e**	Acarlar Longozu	**c,d**
						Mudurnu Çayı	**a,b,c,d,e,g**								
55	SAMSUN	Karadeniz	**a,b,d,e,f,g,h**			Akarsular	**a,b,d,e,g,h**	Havzalar	**a,b,g**	Yeraltı Suları	**a,b,g**	Jeotermal Kaynaklar	**a,b,g**		
56	SİİRT					Botan	**a,b,d,e,g,h**	Fırat-Dicle	**a,b,d,e,g,h**	Hesko	**a,c,d,e,h**				
						Kezer	**a,b,d,e,g,h**								
						Başur	**a,b,d,e,g,h**								
57	SİNOP	Batı Karadeniz	**a,b,d,g**			Kızılırmak	**a,b,d,g**	Batı Karadeniz Havzası	**a,b,d,g**						
58	SİVAS			4 Eylül Barajı	**a,c,d,e**	Kızılırmak	**c,d,e,g**			Tavra Vadisi	**a,b,c,d,e**	Sıcak Çermik	**a,b,c,d,e**		
				Hafik Gölü	**a,b,c,d,e**	Yeşilırmak	**a,b,c,d,e**			Göydün Kaynağı	**a,b,c,d,e**	Soğuk Çermik	**a,b,c,d,e**		
				Tödürge Gölü	**a,b,c,d,e**	Kelkit	**a,b,c,d,e**			Seyfe Kaynağı	**a,b,c,d,e**	Balıklı Çermik	**a,b,c,d,e**		
				Tecer Gölü	**a,b,c,d,e**	Yıldız Irmağı	**a,b,c,d,e**			Kaynarca Kaynağı	**a,b,c,d,e**	Ortaköy Alaman Çermiği			
				Ulaş Gölü	**a,b,c,d,e**	Fadlım	**a,b,c,d,e**			Çayboyu Kaynağı	**a,b,c,d,e**	Akçaağıl	**a,b,c,d,e**		
				Büyükgöl Gölü	**a,b,c,d,e**	Tecer Irmağı	**a,b,c,d,e**								
				Lota Gölü	**a,b,c,d,e**	Tohma Çayı	**a,b,c,d,e**								
				Çimenyenice Gölü	**a,b,c,d,e**	Çaltı Irmağı	**a,b,c,d,e,g**								
				Kaz Gölü	**a,b,c,d,e**										
59	TEKİRDAĞ	Marmara	**a,b,c,d,e,f,g,h**			Çorlu Deresi	**a,b,c,e,g**	Ergene Havzası	**a,b,c,e,g**	Ergene	**a,b,c,d,e,g**				
		Karadeniz	**c,e**			Ergene Nehri	**a,b,c,d,e,g**	Marmara Havzası	**a,b,c,d,e,f,g**	Çorlu	**a,b,c,d,e,g**				
						Şerefli Deresi	**a,b,c,d,e,g**			Çerkezköy	**a,b,c,e,g**				
						Hayrabolu Deresi	**a,b,,d,e**			Muratlı	**a,b,c,d,e,g**				
										Saray	**a,b,c,d,e**				
										Malkara	**a,b,c,d,e**				

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	TEKİRDAĞ (DEVAMI)									Kapaklı	**a,b,c,d,e,g**				
										M.Ereğlisi	**a,b,c,d,e,g**				
										Süleymanpaşa	**a,b,c,d,e,g**				
										Şarköy	**a,b,c,d,e,f**				
										Hayrabolu	**a,b,c,d,e,f**				
60	TOKAT			Zinav Gölü	**a,b,c,e,g**	Yeşilırmak	**a,b,c,e,g**	Yeşilırmak Havzası	**a,b,c,d,e,g**	Çamlıbel-Sulusaray	**a,b,c,e,g**	Sulusaray	**a,b,c,e,g**		
				Kaz Gölü	**a,b,c,e,g**	Kelkit Çayı	**a,b,c,e,g**			Zile	**a,b,c,e,g**	Reşadiye	**a,b,c,e,g**		
				Göllüköy	**a,b,c,e,g**	Tozanlı Çayı	**a,b,c,e,g**			Tokat-Turhal	**a,b,c,e,g**				
										Almus çevresi	**a,b,c,e,g**				
										Niksar	**a,b,c,e,g**				
										Erbaa	**a,b,c,e,g**				
61	TRABZON	Karadeniz	**a,b,c,e,f,g,h**	Sera Gölü	**a,e**			İl genelindeki tüm havzalar	**a,b,c,e,g,h**						
				Uzungöl	**a,b,e**										
62	TUNCELİ			Hızır Gölü	**c,d,g**	Munzur Çayı	**a,b,d,e,g,h**			Yeraltı Suları	**a,b,c,d,e,g,h**				
				Sülük Gölü	**c,d,g**	Pülümür Çayı	**a,b,d,e,g,h**								
				Nar Gölü	**c,d,g**	Tahar Çayı	**c,d,e,g,h**								
				Şer Gölü	**c,d,g**	Mercan Çayı	**c,d,e,g,h**								
				Buyurbaba Gölü	**c,d,g**	Peri Suyu	**c,d,e,g,h**								
				Koç Gölü	**c,d,g**	Singeç Deresi	**c,d,e,g,h**								
				Şekerpınar Gölü	**c,d,g**	Havaçor Çayı	**c,d,e,g,h**								
				Düldül Gölü	**c,d,g**	Büyükdere	**c,d,e,g,h**								
				Kuzu Gölü	**c,d,g**	Karolar Çayı	**c,d,e,g,h**								
				Keşiş Gölü	**c,d,g**										
				Dilincik Gölü	**c,d,g**										
				Kara Göl	**c,d,g**										
				Kuru Göl	**c,d,g**										
				Mancık Gölü	**c,d,g**										
				Kırmızı Göl	**c,d,g**										
				Barajlar Gölü	**c,d,g**										
				Çimli Göl	**c,d,g**										
				Kızgın Göl	**c,d,g**										
				İsmailin Gölü	**c,d,g**										
				Kare Göl	**c,d,g**										
				Çiftegöller	**c,d,g**										
				Kırmızı Göller	**c,d,g**										
				Hızır Göller	**c,d,g**										
				Gök Gölü	**c,d,g**										
				Memoçayırı Gölleri	**c,d,g**										
				Mercan Gölleri	**c,d,g**										
63	ŞANLIURFA			Halilür-Rahman Gölü	**a,c,e,g**	Diphisar Kaynağı/ Şanlıurfa	**a,c,e,g**								
				Ayn-ı Zeliha Gölü	**a,c,e,g**	Karatepe Kaynağı/ Şanlıurfa	**a,c,e,g**								
				Atatürk Baraj Gölü	**a,c,e,g**	Sırrın Deresi / Şanlıurfa	**a,c,e,g**								

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	ŞANLIURFA (DEVAMI)					Bahçecik Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı Kuyruk Suları Altında Kalmıştır)	**a,c,e,g**								
						Gürgür Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı Kuyruk Suları Altında Kalmıştır)	**a,c,e,g**								
						Hamdun Çayı/ Hilvan	**a,c,e,g**								
						Gölebakan Kaynağı/ Hilvan	**a,c,e,g**								
						Oymaağaç Kaynağı/ Hilvan	**a,c,e,g**								
						Bulaklı Kaynağı/ Birecik	**a,c,e,g**								
						Çiçekalan Kaynağı/ Birecik	**a,c,e,g**								
						Ayran Kaynağı/ Birecik	**a,c,e,g**								
						Fıstıközü Kaynağı/ Birecik	**a,c,e,g**								
						Gözeli Kaynağı/ Halfeti	**a,c,e,g**								
						Kelefiz Kaynağı/ Bozova	**a,c,e,g**								
						İnbaşı Kaynağı/ Bozova	**a,c,e,g**								
						Büyükgöl Kaynağı/ Bozova	**a,c,e,g**								
						Küçükgöl Kaynağı/ Bozova	**a,c,e,g**								
						Kahnik Deresi/ Bozova	**a,c,e,g**								
						Hacıhıdır Deresi / Siverek	**a,c,e,g**								
						Hacıkamil Deresi / Siverek	**a,c,e,g**								

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	ŞANLIURFA (DEVAMI)					Çamurlu Kaynağı/ Siverek	**a,c,e,g**								
						Bekirağa Kaynağı/ Siverek	**a,c,e,g**								
						Çaylarbaşı Kaynağı/ Siverek	**a,c,e,g**								
						Özenpınar Kaynağı/ Siverek (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Karahisar Deresi/ Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Kartal Deresi/ Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Duali Köprüsü/ Viranşehir	**a,c,e,g**								
						Abanköy Deresi/ Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Arıcan AGİ/Akçakale	**a,c,e,g**								
						Aslanbaba Deresi/C.pınar (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Aliyetelli Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Büyük Dere/ Ceylanpınar	**a,c,e,g**								
						Gölyatağı Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								
						Habur Deresi/ Ceylanpınar	**a,c,e,g**								
						Akbulut Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	**a,c,e,g**								

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
64	UŞAK					Gediz Nehri	**a,d,e,g**	Büyük Menderes	**a,b,d,e,g**						
						Banaz Çayı	**a,b,d,e,g**	Gediz	**a,d,e,g**						
						Hamam Çayı	**a,b,d,e,g**								
						Dokuzsele Deresi	**a,b,d,e,g**								
65	VAN			Van Gölü	**a,b,c,d,e,f**			Van Gölü Havzası	**a,b,c,d,e,f**						
66	YOZGAT			Kirazlı Göleti	**a,b,c,d,e,g,h**	Delice Irmak	**a,b,c,d,e,g,h**	Gelingüllü Barajı	**a,b,c,d,e,g,h**	Çatalkaya	**a,b,c,d,e,g,h**	Boğazlıyan	**a,b,c,d,e,g,h**		
						Çekerek Irmağı	**a,b,c,d,e,g,h**	Uzunlu Barajı	**a,b,c,d,e,g,h**			Yerköy	**a,b,c,d,e,g,h**		
								Yahya Saray Barajı	**a,b,c,d,e,g,h**			Sorgun	**a,b,c,d,e,g,h**		
												Sarıkaya	**a,b,c,d,e,g,h**		
67	ZONGULDAK	Zonguldak (Merkez)	**a,b**												
		Kilimli - Çatalağzı	**e,g**												
		Alaplı İlçesi	**e,g**												
68	AKSARAY	Konuyla ilgili yeterli bilgi edinilememiştir.													
69	BAYBURT					Çoruh Nehri	**a,b,e,g**								
70	KARAMAN			Göller	**a,b,e,h**	Akarsular	**b,e,h**	Havzalar	**a,b,g**	Yeraltı suları	**b,c,g**			Diğer alıcı su ortamları	**b,g**
71	KIRIKKALE					Kızılırmak	**a,b,c,e,g**								
						Delice Çayı	**c,e,g**								
						Çoruhözü Deresi	**e,g**								
						Okun Deresi	**c,e,g**								
72	BATMAN			Gercüş-Kırkat Göleti	**a,c,e**	Dicle Nehri	**a,c,e,g**								
				Kozluk-Ceffan Göleti	**a,c,e**	Garzan Çayı	**a,c,e,g**								
						Batman Çayı	**a,c,e,g**								
						Sason Çayı	**a,c,e,g**								
						Serkan (Zori) Çayı	**a,c,e,g**								
73	ŞIRNAK			İdil-Dirsekli Göleti	**a,d,e,h**	Dicle Nehri	**a,d,e,g,h**								
						Kızılsu	**a,d,e**								
						Nerdüş Çayı (Çağlayan)	**a,d,e**								
						Hezil Çayı	**a,d,e**								
						Habur Çayı	**a,d,e**								
74	BARTIN	Bartın Limanı	**e,f**			Bartın Çayı	**e,g**								
		Amasra Limanı	**e,f**												
		Kurucaşile Limanı	**e,f**												

TABLO:II.9. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
75	ARDAHAN			Çıldır	**a,e,h**	Kura	**a,b,c,e,h**	Ardahan	**a,b,c,e,h**						
				Aktaş	**a,e,h**	Kür	**a,c,e,h**	Çıldır	**a,c,e,h**						
						Kayınlık	**a,c,e,h**	Göle	**a,c,e,h**						
						Türkmen	**a,c,e,h**	Posof	**a,c,e,h**						
						Posof	**a,c,e,h**								
76	IĞDIR					Aras Nehri	**a,c,d,h**	Aras Havzası	**a,c,d,h**						
						Orta Karasu Çayı	**a,c,d,h**								
						Aşağı Karasu	**a,c,d,h**								
77	YALOVA	Marmara Denizi	**a,b,e,f,g,h**												
78	KARABÜK					Filyos Çayı	**a,b,e,g,h**								
						Soğanlı Çayı	**a,b,e,g,h**								
79	KİLİS					Afrin Çayı	**a,d,e**								
						Sabun Suyu	**a,e**								
						Sinnep Suyu	**a,d,e**								
						Balık Suyu	**a,e**								
80	OSMANİYE					Hamis Çayı	**c,d,e,h**	Ceyhan Havzası	**c,d,e,h**					Savrun Çayı	**c,d,h**
						Sabun Çayı	**c,d,e,h**							Aslantaş Barajı	**c,d,h**
81	DÜZCE	Karadeniz (Akçakoca Sahili)	**e,g**	Efteni Gölü	**e,g**	Küçük Melen Çayı	**e,g**	Melen Havzası	**e,g**						
				Topuk Göleti	**e**	Büyük Melen Çayı	**e,g**								
				Kuru Göl		Asar Suyu	**e,g**								
						Aksu Deresi	**e,g**								
						Uğur Suyu	**e,g**								
						Karaca Deresi	**e,g**								

NOT:
Kars'ta arıtma tesisleri proje ve yapım aşamasındadır
Edirne ve Tunceli için yeraltı suları genel ifade edilmiştir.
Amasya için; akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.
Çanakkale için, deniz, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, jeotermal kaynaklar ve diğer alıcı su ortamları genel ifade edilmiştir.
Bursa için; akarsular, havzalar, yeraltı suları, diğer alıcı su ortamları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.
Denizli için göller genel ifade edilmiştir.
Karaman için, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, diğer alıcı su ortamları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.
Kırşehir için yeraltı suları ve diğer alıcı su ortamları genel ifade edilmiştir.
Samsun İçin akarsular, havzalar, yeraltı suları ve jeotermal kaynaklar genel ifade edilmiştir.
Kırklareli için; göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.
Trabzon için havzalar genel ifade edilmiştir.

GRAFİK:II.40. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK DENİZLER İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

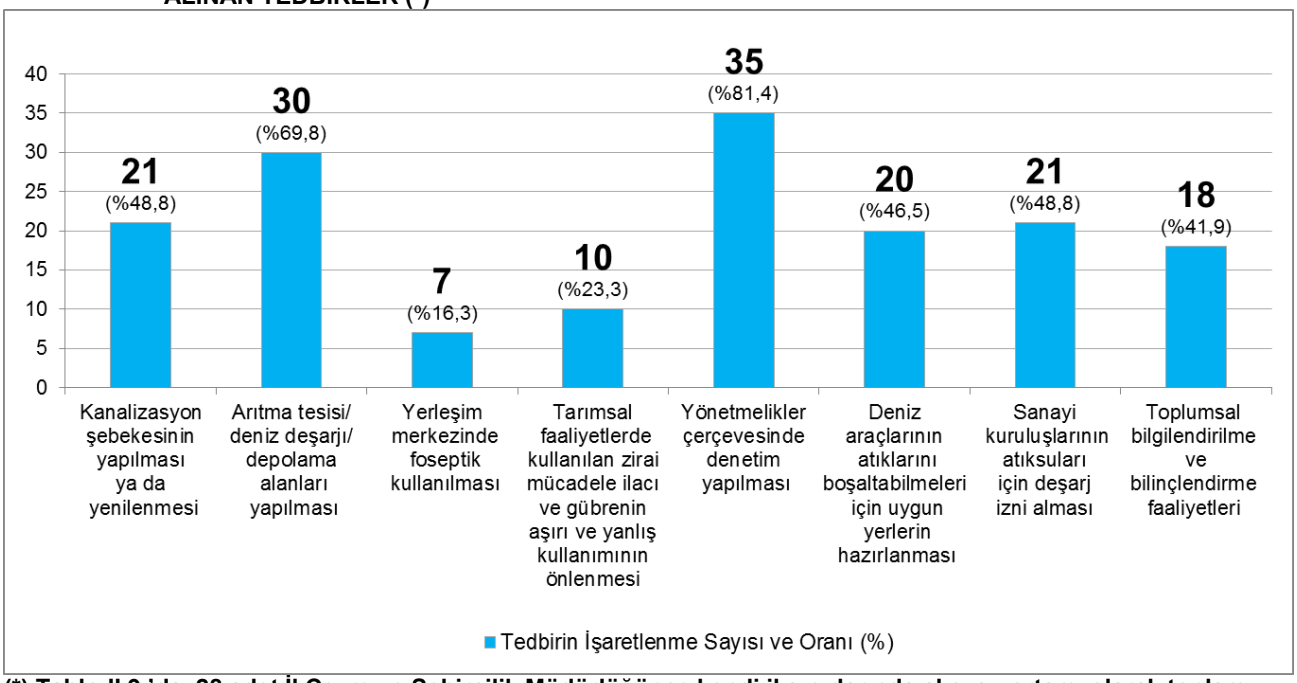

(*) Tablo:II.9.'da, 28 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırlarında alıcı su ortamı olarak toplam 43 deniz ortamı ve mevkii için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.41. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK GÖLLER İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

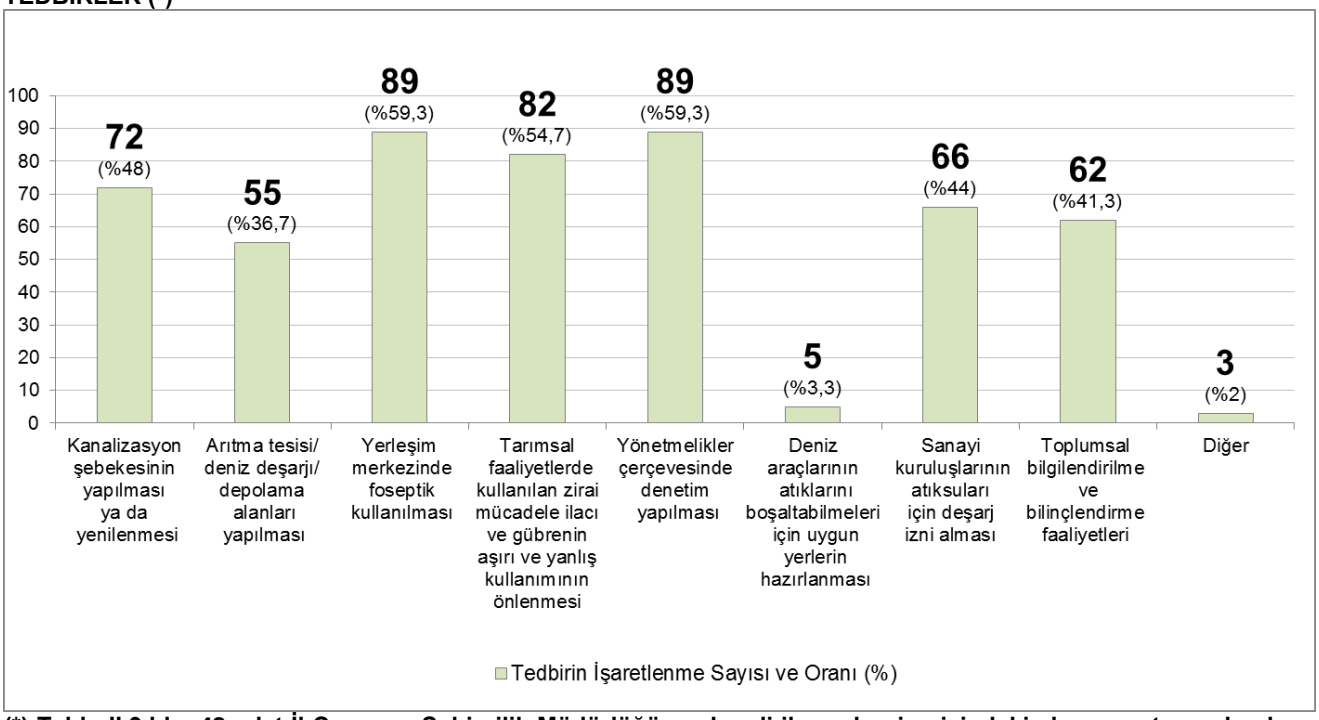

(*) Tablo:II.9.'da, 43 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 150 göl/gölet ve baraj için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.42. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK AKARSULAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

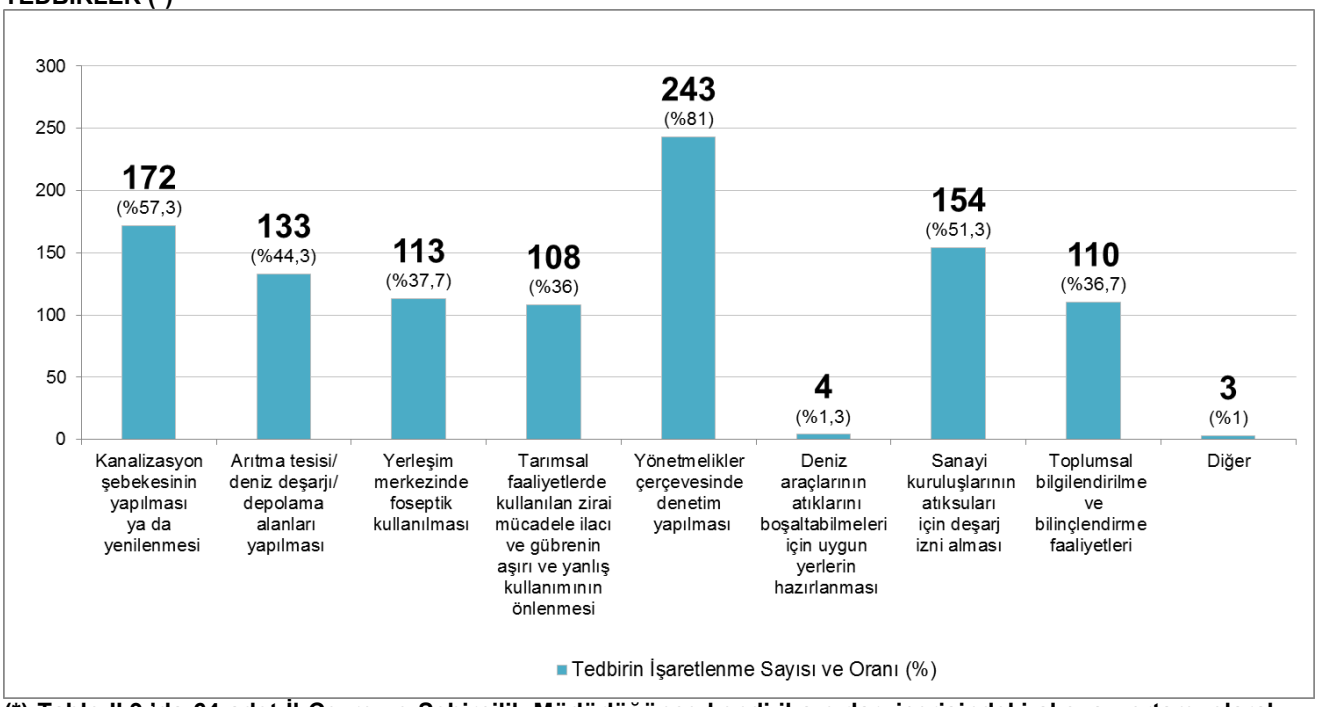

(*) Tablo:II.9.'da 64 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 300 akarsu için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.43. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK HAVZALAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

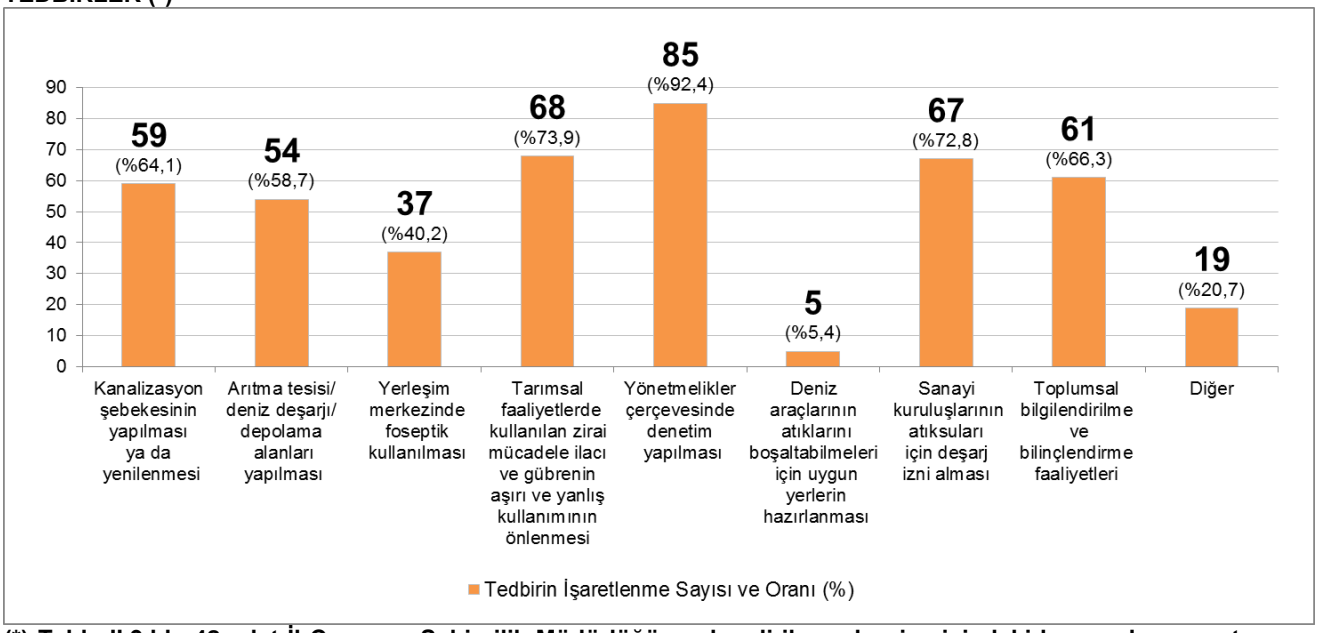

(*) Tablo:II.9.'da 43 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki havza alıcı su ortamı olarak toplam 92 ortam için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.44. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK YERALTI SULARI İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

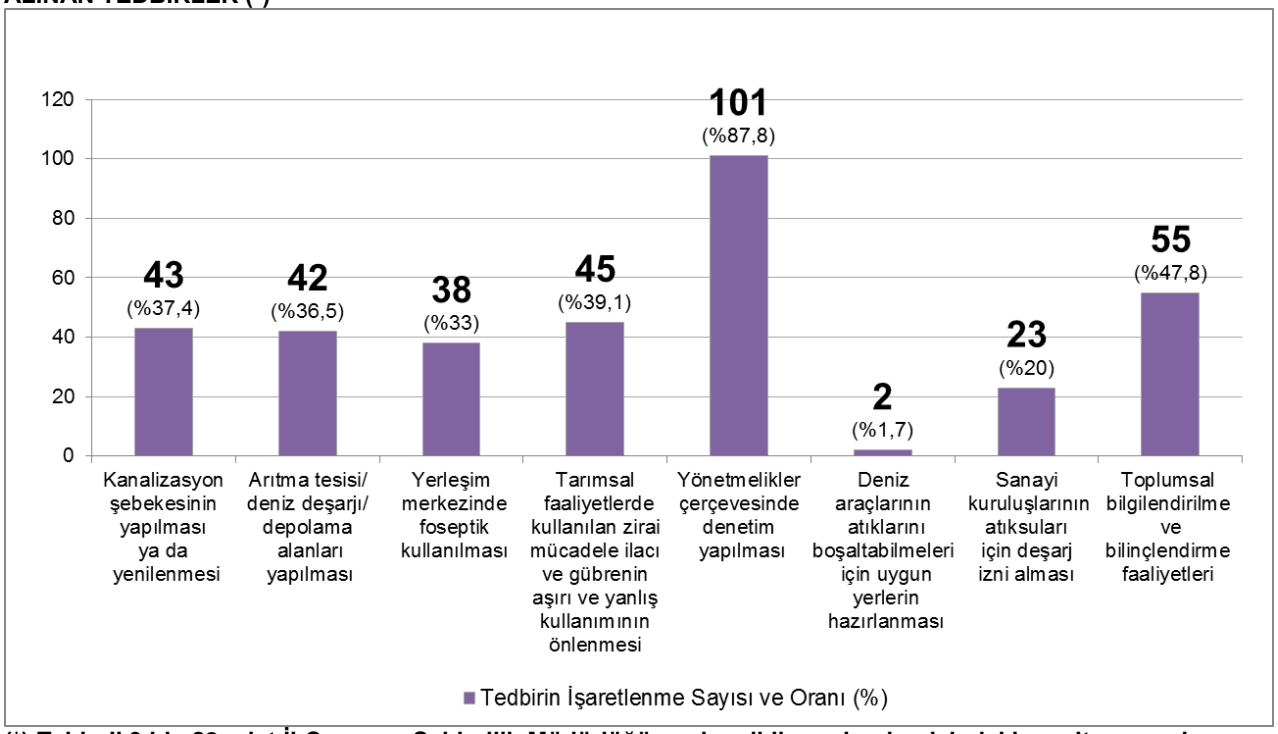

(*) Tablo:II.9.'da 23 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki yeraltı suyu alıcı su ortamı olarak toplam 115 ortam için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.45. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK JEOTERMAL KAYNAKLAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

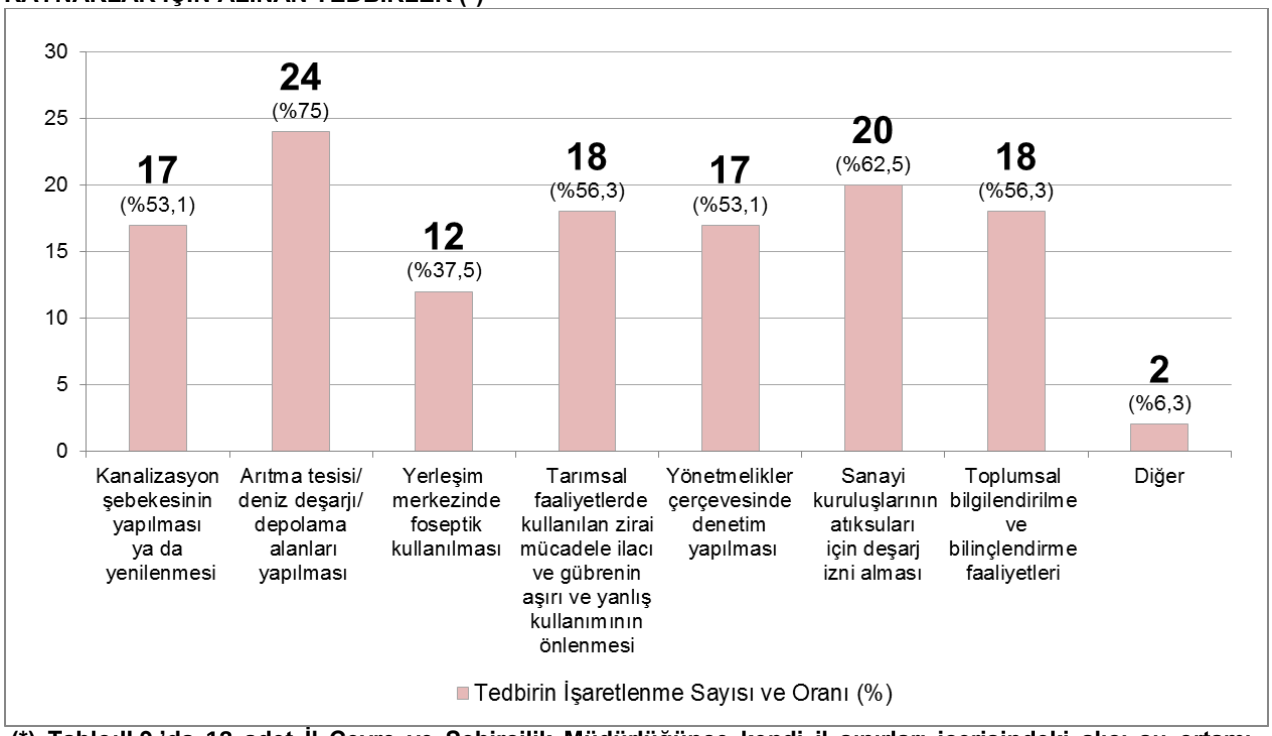

(*) Tablo:II.9.'da 13 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 32 jeotermal kaynak için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.46. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK TABLO:II.9.'DA DİĞER OLARAK BELİRTİLEN ALICI SU ORTAMLARI İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

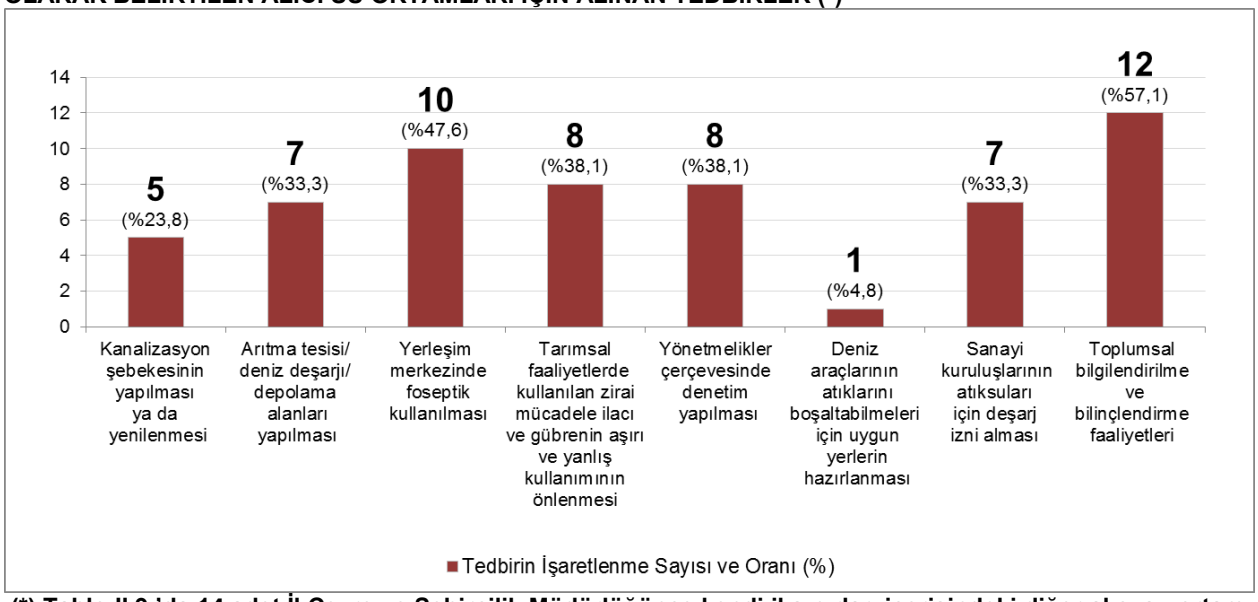

(*) Tablo:II.9.'da 14 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki diğer alıcı su ortamı olarak nitelendirilen toplam 21 adet alıcı su ortamı için işaretleme yapılmıştır.

Grafik:II.47.'de, **Grafik:II.40** ile **II:46** arasındaki grafiklerden hareketle, İl sınırları içerisinde su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılmasının oransal olarak başlıca alınan tedbir olduğu, bunu arıtma tesisi/deniz deşarjı/depolama alanları yapılmasının takip ettiği görülmektedir.

GRAFİK:II.47. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

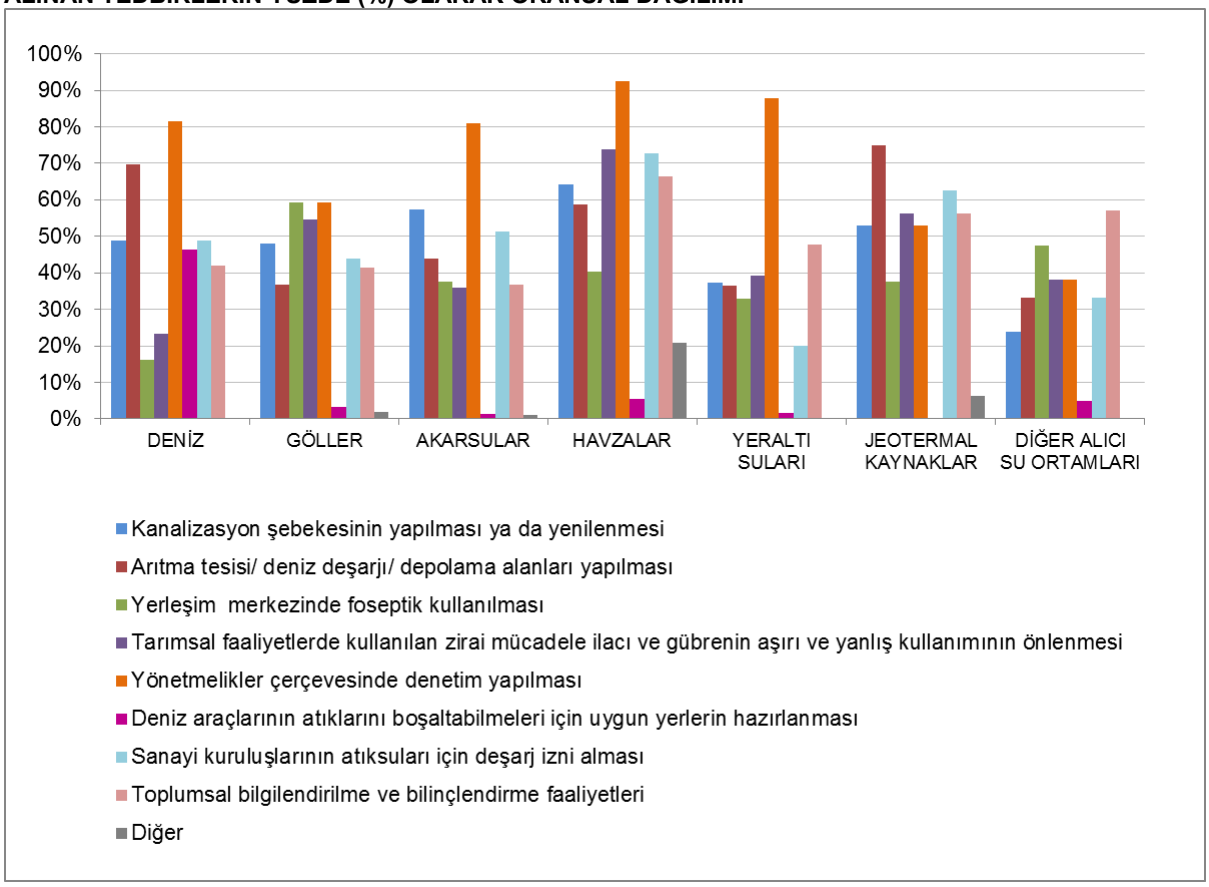

II.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ

Tablo:II.10.'da il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4… şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan kaynakların numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.10. TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	Madencilik atıkları	Vahşi depolanan evsel katı atıklar	Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	Plansız kentleşme	Aşırı gübre kullanımı	Aşırı tarım ilacı kullanımı	Hayvancılık atıkları	Diğer
1	ADANA	1	5	2	6	4	3			
2	ADIYAMAN	5	6	1		4	2	3	7	
3	A.KARAHİSAR		3	4		2			1	
4	AĞRI			1		2	3		4	
5	AMASYA	5	6	7		4	1	2	3	
6	ANKARA	8	7	1	2	3	4	5	6	
7	ANTALYA	4	3	2		1				
8	ARTVİN			2						1 (Yol ve Baraj Çalışması)
9	AYDIN	1	7	3	8	5	4	6	9	2 (Jeotermal Sular)
10	BALIKESİR	3	4	1	5	6	8	7	2	
11	BİLECİK	4	1	2		5			3	
12	BİNGÖL		2	1		6	4	5	3	
13	BİTLİS			2		1	4	5	3	
14	BOLU			2			1			
15	BURDUR	2	1	3	8	5	7	6	4	
16	BURSA	1	4	3		2				
17	ÇANAKKALE	1	5	2		7	3	4	6	
18	ÇANKIRI			4	5	6	1	2	3	
19	ÇORUM	7	6	5	8	4	2	3	1	
20	DENİZLİ	4	6	5	3	7	2	1	8	
21	DİYARBAKIR	3		1			4	2		
22	EDİRNE	4		1				2	3	
23	ELAZIĞ		4	1			3		2	
24	ERZİNCAN		3	1		2			4	
25	ERZURUM			4		1	3		2	
26	ESKİŞEHİR	2	1							
27	GAZİANTEP	1	2	8	3	6	5	4	7	
28	GİRESUN			1		2	4	5	3	
29	GÜMÜŞHANE			1			2	3	4	
30	HAKKARİ			1			3	2		4 (Atıksular)
31	HATAY	4	5	6	3	7	1	2	8	
32	ISPARTA	8	4	3	7	6	2	1	5	
33	MERSİN	1	7	3	4	5	6	2	8	
34	İSTANBUL	2		1	3	4	5	6		
35	İZMİR	1		3		2	5	4		
36	KARS	6	3	1		5	4		2	
37	KASTAMONU	6	5	1	8	7	3	4	2	
38	KAYSERİ			1		3	2	4		
39	KIRKLARELİ	6	7	3	8	5	4	2	1	
40	KIRŞEHİR			1			2	4	3	
41	KOCAELİ	1	7	2	6	3	4	5		
42	KONYA	1		3			2		4	
43	KÜTAHYA	1	2				3	4	5	
44	MALATYA					3	2	1		
45	MANİSA	4		2	3	1	5	6		

TABLO:II.10. TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre) (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	Madencilik atıkları	Vahşi depolanan evsel katı atıklar	Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	Plansız kentleşme	Aşırı gübre kullanımı	Aşırı tarım ilacı kullanımı	Hayvancılık atıkları	Diğer
46	K.MARAŞ	3	7	4	5	2	6	1	8	
47	MARDİN	5	8	1	2	6	3	4	7	
48	MUĞLA		6	4		3	2	1	5	
49	MUŞ	2	4	1		3				
50	NEVŞEHİR	3		1			4		2	
51	NİĞDE			3		1	2			
52	ORDU	3	8	1	2	4	7	6	5	
53	RİZE			1			2			
54	SAKARYA	2	8	1	4	6	3	5	7	
55	SAMSUN	3	5	1	7	6	2	4	8	
56	SİİRT		3	1		2	4	5	6	
57	SİNOP	5	4	6		1	2	3		
58	SİVAS	6	1	2	5	7	3	8	4	
59	TEKİRDAĞ	1	4	3	2	8	7	6	5	
60	TOKAT	5		1	6	2	4	3	7	
61	TRABZON	2	3			1				
62	TUNCELİ		2	1	3				4	
63	ŞANLIURFA	3		2			5	6	4	1 (Petrol kirliliği)
64	UŞAK	2	4	1	3	6	7	8	5	
65	VAN			1		2			3	
66	YOZGAT	1	2	3		5	6	7	4	
67	ZONGULDAK	5	2	4		1			3	
68	AKSARAY	1	2		4			3		
69	BAYBURT	2	1	4	8	5	6	7	3	
70	KARAMAN	3				4	2	1		
71	KIRIKKALE	1		4			3	2		
72	BATMAN		2	1		3	5	6	4	
73	ŞIRNAK			1		3	6	5	4	2 (Evsel atıksuların arıtılmadan desarj edilmesi)
74	BARTIN			1			3	2		
75	ARDAHAN			1		3	2		4	
76	IĞDIR			1		2	3		4	
77	YALOVA			1						
78	KARABÜK	3		1	6	5	4	2		
79	KİLİS			1						
80	OSMANİYE	4	5	3			1	2	6	
81	DÜZCE	4		1	3				2	

Grafik:II.48.'de, il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar (**Tablo:II.10**'da 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.4.**'de il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar hiçbir ilimizde birinci öncelikli kaynak olmazken, grafiğe göre, 38 ilimizde vahşi depolanan evsel katı atıklar, 14 ilimizde ise sanayi kaynaklı atık boşaltımı toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar olmuştur. **Grafik:II.49.**'da yıllar itibariyle toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir. **Harita:II.4.**'de il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir.

GRAFİK:II.48. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR (*)

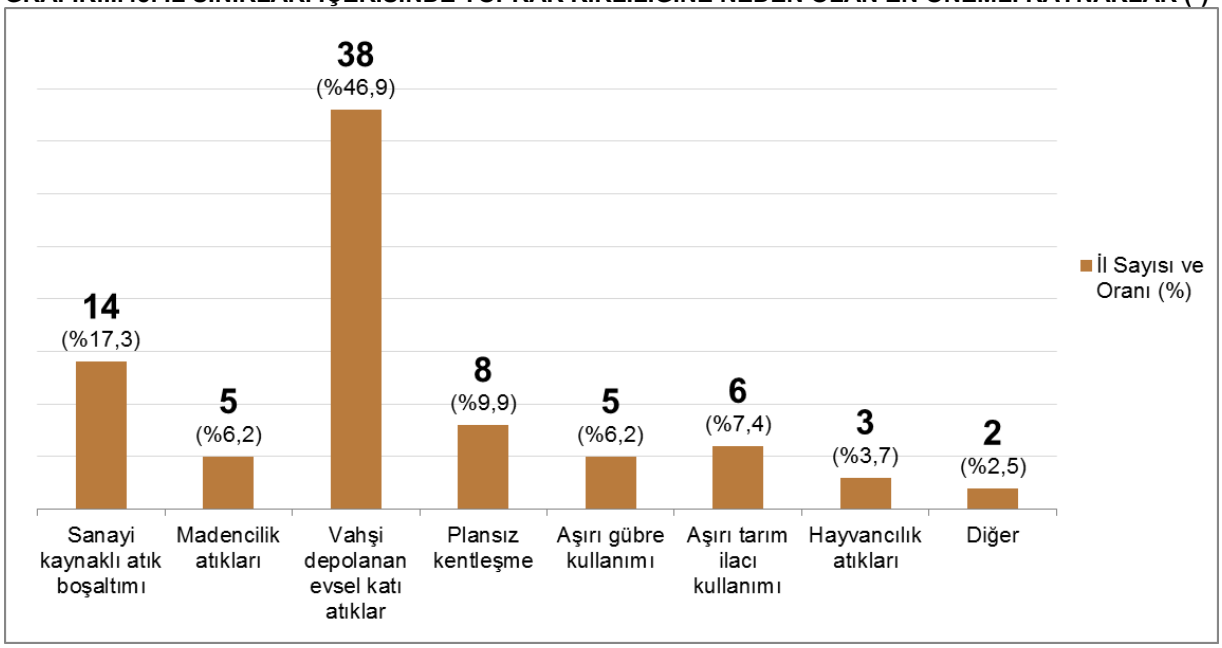

GRAFİK:II.49. YILLAR İTİBARİYLE TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLARIN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

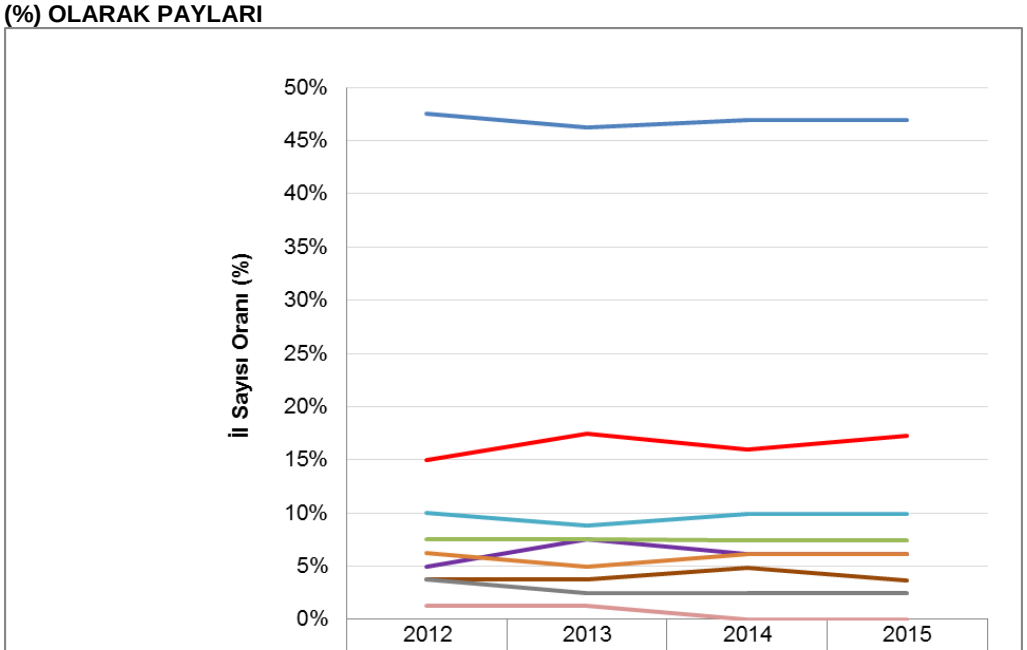

	2012	2013	2014	2015
Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	15%	18%	16%	17%
Madencilik atıkları	5%	8%	6%	6%
Vahşi depolanan evsel katı atıklar	48%	46%	47%	47%
Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	1%	1%	0%	0%
Plansız kentleşme	10%	9%	10%	10%
Aşırı gübre kullanımı	6%	5%	6%	6%
Aşırı tarım ilacı kullanımı	8%	8%	7%	7%
Hayvancılık atıkları	4%	4%	5%	4%
Diğer	4%	3%	3%	3%

NOT: 2012 ve 2013 yılında Yalova İlinden konuyla ilgili bilgi alınamadığından oranlama 80 il üzerinden yapılmıştır.

HARİTA:II.4. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ KAYNAKLAR

- Sanayi kaynaklı atık boşaltımı
- Madencilik atıkları
- Vahşi depolanan evsel katı atıklar
- Plansız kentleşme
- Aşırı gübre kullanımı
- Aşırı tarım ilacı kullanımı
- Hayvancılık atıkları
- Diğer

Tablo:II.11.'de il sınırları içerisinde toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4… şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o ilde alınan tedbirlerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.11. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN TEDBİRLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	Erozyon mücadele çalışmaları	Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	Diğer
1	ADANA	1	4	3		2	
2	ADIYAMAN	1	2	3	4	5	
3	A.KARAHİSAR	1	4	3	5	2	
4	AĞRI			1	2		
5	AMASYA	1	3	4	5	2	
6	ANKARA	4	1	2	5	3	
7	ANTALYA	4	2	3		1	
8	ARTVİN		1		2		
9	AYDIN	1		2			3 (İzleme /denetim faaliyetleri)
10	BALIKESİR	1	4	3	5	2	
11	BİLECİK	1	4	3	5	2	
12	BİNGÖL	1		3		2	
13	BİTLİS	3	1	2			
14	BOLU	4	1	5	3	2	
15	BURDUR	1	3	2	4	5	
16	BURSA	1	5	3	4	2	
17	ÇANAKKALE	1	3	2	4	5	
18	ÇANKIRI	4	2	1	3	5	
19	ÇORUM	2	3	4	5	1	
20	DENİZLİ	1	5	2	4	3	
21	DİYARBAKIR	2				1	
22	EDİRNE	1	2			3	
23	ELAZIĞ	1				2	
24	ERZİNCAN	1	3	4		2	
25	ERZURUM			2	1	3	
26	ESKİŞEHİR	1					
27	GAZİANTEP	1	3	2	5	4	
28	GİRESUN	3			4	2	1 (Katı atık düzenli depolama tesisi inşası)
29	GÜMÜŞHANE	1	2	4	3	5	
30	HAKKARİ	1	2	3			
31	HATAY	4	5	3	1	2	
32	ISPARTA	1	2	4		3	
33	MERSİN	1	3	5	4	2	
34	İSTANBUL	2	1	4	5	3	
35	İZMİR	1	3	2			
36	KARS	1	2		4	3	
37	KASTAMONU	1	3	4	5	2	
38	KAYSERİ	5	4	3	1	2	
39	KIRKLARELİ	2	3	1	5	4	
40	KIRŞEHİR			1	2	3	
41	KOCAELİ	1	4	2	5	3	
42	KONYA	1	4	3	5	2	
43	KÜTAHYA	1	2			3	
44	MALATYA	1			3	2	
45	MANİSA	2	1	5	3	4	

TABLO:II.11. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN TEDBİRLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	Erozyon mücadele çalışmaları	Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	Diğer
46	K.MARAŞ	1	5	4	2	3	
47	MARDİN	5	4	1	3	2	
48	MUĞLA	2	3	1	5	4	
49	MUŞ		1	2			
50	NEVŞEHİR	1		4	3	2	
51	NİĞDE	1				2	
52	ORDU	1	2	3	5	4	
53	RİZE	1					
54	SAKARYA	1	5	2	4	3	
55	SAMSUN	3	2	1	5	4	
56	SİİRT	1	2	3	4		
57	SİNOP	1	3	2			
58	SİVAS	1	4	3	5	2	
59	TEKİRDAĞ	1	2	4	5	3	
60	TOKAT	1	4	3	5	2	
61	TRABZON	3	4		2	1	
62	TUNCELİ	1	3			2	
63	ŞANLIURFA					2	1 (Petrol kirliliğinin önlenmesi)
64	UŞAK	1	2	4	5	3	
65	VAN	1	2				
66	YOZGAT	1	3	4	5	2	
67	ZONGULDAK	2	1	4	5		3 (Evsel atık düzenli depolama tesisi)
68	AKSARAY	1	2			3	
69	BAYBURT	1	3	2	4	5	
70	KARAMAN	1	4	3	5	2	
71	KIRIKKALE	1	4	2		3	
72	BATMAN	1	2	3	4	5	
73	ŞIRNAK		3			2	1 (Evsel katı atıkların depolanması)
74	BARTIN	2	1				
75	ARDAHAN		1	2		3	
76	IĞDIR		1	2			
77	YALOVA	2				1	
78	KARABÜK	1	5	2	3	4	
79	KİLİS	1			3	2	
80	OSMANİYE	2	1	4	3		
81	DÜZCE	1	2				

Grafik:II.50.'de toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde alınan en önemli (**Tablo:II.11.**'de 1 ile numaralandırılan) tedbirler il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.5.**'de ise, (**Tablo:II.11.**'de 1 ile numaralandırılan) tedbirler haritada gösterilmiştir. 51 ilde toprak kirliliğinin önlenmesinde sanayi/madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması alınan en önemli tedbir olurken, 12 ilde kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi en önemli tedbir olmuştur. Geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının ise çok ön planda olmadığı görülmektedir.

Grafik:II.51.'de ise yıllar itibariyle toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde alınan en önemli tedbirler gösterilmektedir.

GRAFİK:II.50. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLER

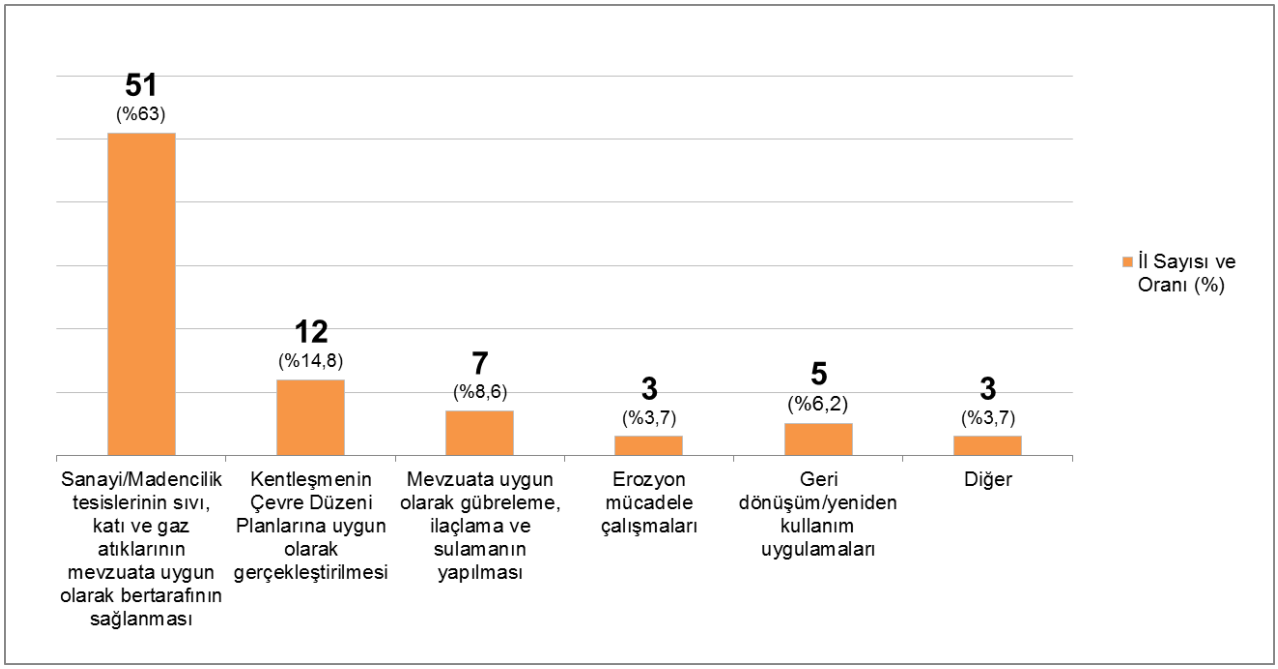

GRAFİK:II.51. YILLAR İTİBARİYLE TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

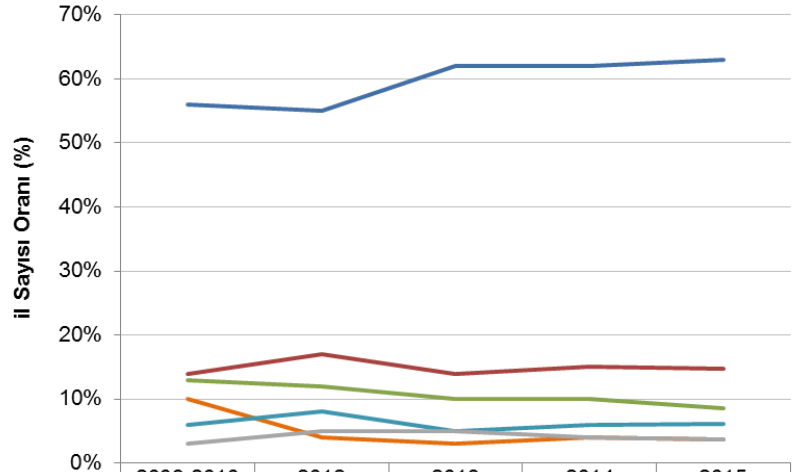

	2009-2010	2012	2013	2014	2015
Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	56%	55%	62%	62%	63%
Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	14%	17%	14%	15%	15%
Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	13%	12%	10%	10%	9%
Erozyon mücadele çalışmaları	10%	4%	3%	4%	4%
Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	6%	8%	5%	6%	6%
Diğer	3%	5%	5%	4%	4%

Not:
2009-2010 dönemi için; Adana, Balıkesir, Burdur, İzmir, Kars, Kırklareli, Samsun, Sinop ve Yalova İllerinden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 72 il üzerinden yapılmıştır.
2012 yılı için; Konya, Rize ve Yalova illerinden konuyla ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 78 il üzerinden
2013 yılı için; Afyonkarahisar, Kütahya, Rize ve Yalova illerinden konuyla ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 77 il üzerinden yapılmıştır.
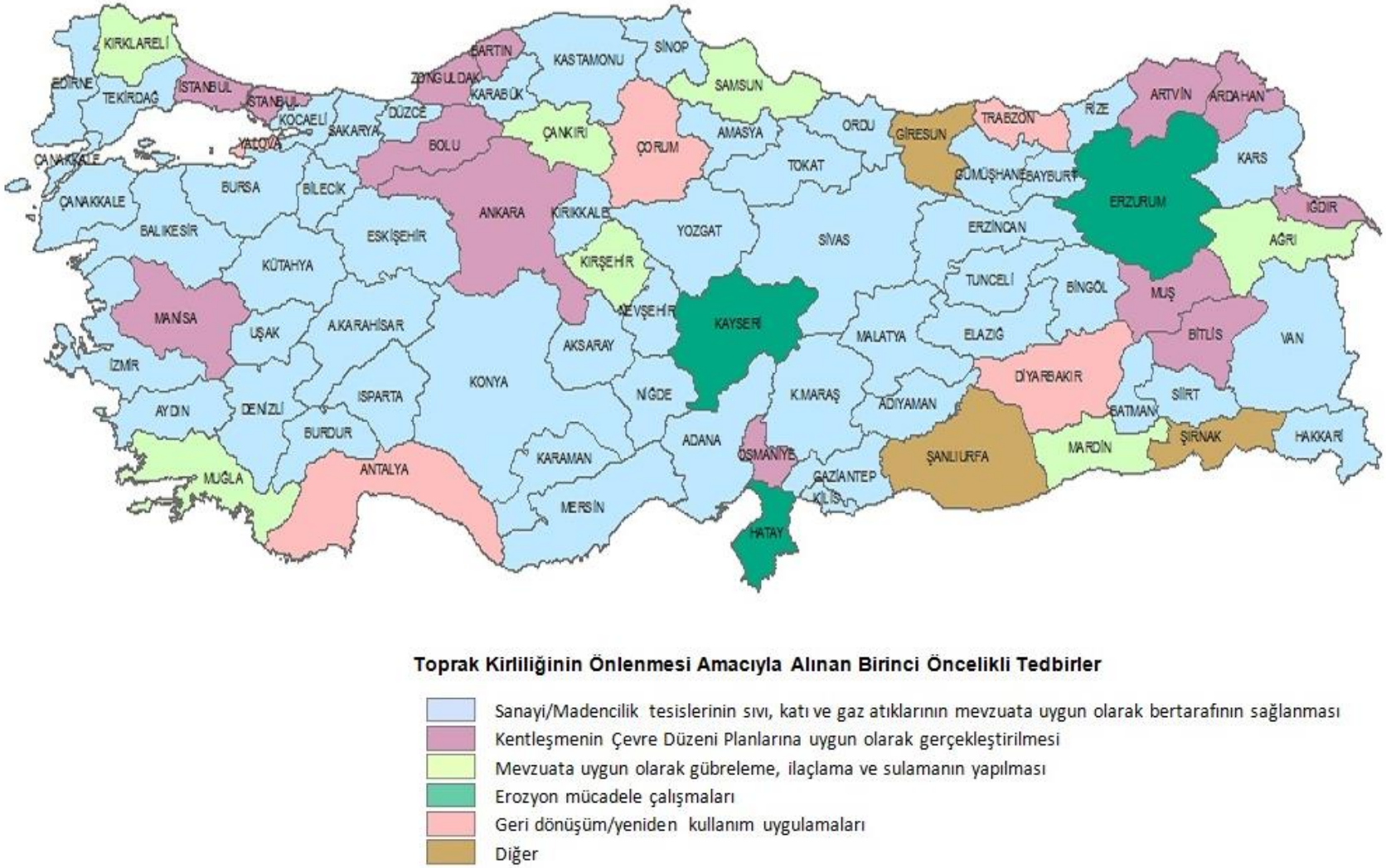
HARİTA:II.5. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLER